BIBLIOTECA PENTRU TOŢI COPIII

ZÎNA ONDA

BASME CLASICE GERMANE

Desenul copertei şi ilustraţiile de
VAL MUNTEANU

Colecţia „Biblioteca pentru toţi copiii” apare sub îngrijirea lui Tiberiu Utan

ZÎNA ONDA

BASME CLASICE GERMANE

În româneşte de
EUGEN FRUNZĂ

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREŞTI
1975

DIE NIXE ONDA

DICHTERMARCHEN

ION CREANGĂ VERLAG, 1975

CUPRINS

CĂTRE CITITOR 8
BETTINA VON ARNIM 12
FIUL DE REGE 12
JOHANN WOLFGANG VON GOETHE 19
NOUL PARIS 19
IULIUS MOSEN 33
ZÎNA ONDA 33
EDUARD MORIKE 42
ŢĂRANUL SI FIUL SĂU 42
CLEMENS BRENTANO 52
POVESTEA DOMNULUI DE ŢEPUŞĂ 52
LUDWIG TIECK 79
IELELE 79
ERNS THEODOR AMADEUS HOFFMANN 102
COPILUL STRĂIN 102
WILHELM HAUFF 148
INIMĂ RECE 148
THEODOR STORM 193
TRUDE, STĂPÎNA PLOILOR 193
MARIE VON EBNER-ESCHENBACH 222
ZBÎRLINŢIŞOR 222

CĂTRE CITITOR

S-AR PĂREA CĂ OMENIREA, la naşterea ei, avea drept leagăn pămîntul, deasupra stelele şi la căpătîi un basm. De atunci, basmul a rămas cel mai bun şi mai statornic prieten al copilăriei. Căci nimic nu răspunde mai mult dorinţei copilului de a descoperi şi afla miracolul existenţei decît participarea, cu simţurile şi cu gîndurile mirate, la cele mai grozave şi năstruşnice întîmplări, care îi sugerează de fapt dimensiunile sale proprii într-o lume reală, extrem de complexă; nimic nu-i stimulează mai mult efortul prim (pentru că e un efort) de a se găsi şi înţelege pe sine în vasta panoramă din jur. Ciudat, însă tocmai basmul, cu hiperbolele, cu jocul său de-a dincolo şi peste om, cu zborul său nelimitat, îl ajuta pe copil să calce mai uşor pe terenul cunoaşterii. Dealtminteri, nu cred să existe adevăr demonstrat şi stabilit cu logica fermă a maturităţii, care să nu fi plutit, la început, în ceţurile de vrajă ale basmului.

Dar oamenii nu-şi pierd niciodată pe de-a întregul copilăria. Ea îi însoţeşte pînă la clipa din urmă şi îi recheamă stăruitor în fantasticul ei univers. Cu zîmbet

superior, însă şi amar, ne descoperim nu o dată fiinţa dintîi, limpede, nealterată de timp, în paginile unei cărţi cu basme. Cine spune că, părinte fiind şi citind copilului dintr-o asemenea carte, nu se simte la rîndul lui cucerit, acela îşi ascunde un obraz, ca să nu i-l vedem decît pe celălalt.

Destul totuşi cu lauda basmului care, oricum, nu are nevoie de apologeţi.

Cartea de faţă înmănunchează un număr de zece basme culte germane din secolul al XIX-lea. Autorii sînt, în genere, figuri proeminente ale literaturii germane din secolul trecut. Se cultiva insistent basmul ca pe un refugiu imaginar dinaintea unei lumi încătuşate, umilite sub domnia claselor de sus, cu ierarhii şi norme rigide, slujind interese străine de nevoile şi năzuinţele poporului. Se născocea de obicei în aceste basme o contra-lume, o lume de frumuseţi şi îndestulări pentru oamenii mărunţi ca stare socială, o lume în fond posibilă dacă facem abstracţie de salturile himerice, dar cu atît mai sugestive, ale fanteziei specifice oricărui basm. Se ironizau de asemenea frecvent moravuri, atitudini, personaje din tagma zisă aleasă — moşieri, înalţi demnitari, curteni, cămătari, spoliatori de tot felul. Se apela, în acelaşi timp, la generozitate, la cinste, la muncă, la bună înţelegere între oamenii de orice rang. Astfel, basmul pornea îndeobşte de la o realitate urîtă, greu de suportat, cu grave nedreptăţi şi vicii, opunîndu-i o alta, inventată ce-i drept, dar la care merită să visezi. Desigur, nu toate basmele scrise în acea epocă aveau un caracter pregnant social. Multe abordau exclusiv tema educaţiei morale a copilului. Dar, în cea mai mare parte, basmul german din secolul al XIX-lea relevă tendinţa autorilor de a blama răul din vremea lor, de a căuta un remediu stagnării şi suferinţei.

În afară de Goethe, titanul literaturii clasice germane, pe care totuşi mulţi dintre romantici îl revendicau ca pe un precursor al lor şi care, în „Noul Paris”, nu urmăreşte

decît să evoce fabulosul unei grădini văzută cu ochii propriei sale copilării, copleşindu-ne cu arabescuri de imaginaţie şi de stil – ceilalţi autori, Brertano, Tieck, Hoffmann, Mörike, Bettina von Arnim, Hauff, Storm, Marie von Ebner -Eschenbach, Julius Mosen, sînt fie reprezentanţi tipici şi de primă mărime ai romantismului german, fie romantici cu accent realist, fie realişti cu tentă romantică. Dintre toţi numai Wilhelm Hauff, deşi a scris romane şi povestiri de succes, şi-a cîştigat notorietatea, îndeosebi ca mare creator de basme. (Dealtfel, chiar „Inima de piatră”, basm cu care Hauff e reprezentat în acest volum, se bucură de o faimă mondială, fiind şi ecranizat.) Pentru ceilalţi, rămaşi în conştiinţa posterităţii mai ales ca romancieri, poeţi, dramaturgi, nuvelişti, memorialişti (Bettina von Arnim), critici, esteticieni sau mari traducători (Tieck), basmul a fost, pe de o parte, un complement al programului lor artistic, pe de altă parte, un copil alintat, pe care îl chemau nu o dată la masa lor de scris. Basmul le oferea, printre altele, prilejul de a valorifica în chip creator bogatul tezaur al folclorului, de a-şi limpezi şi împrospăta limba la izvorul viu al graiului popular, de a folosi metafore şi expresii, aparent naive, pentru critica socială. Roadele acestor preocupări nu s-au veştejit nici pînă azi. Ele constituie una din comorile de preţ aflate în patrimoniul literaturii germane.

N-aş vrea să răpesc nimănui bucuria surprizei, de aceea nu trădez nimic din întîmplările cu care cititorul va face cunoştinţă pe parcursul lecturii. Vreau doar să remarc varietatea mediului în care se desfăşoară acţiunea — sat, oraş, pădure, colibă ori palat regal; ţărani săraci, bogătaşi ai satelor, cărbunari, sticlari, nobili cu funcţii ministeriale, plutaşi, negustori, prinţi, mici moşieri, conţi rurali, muzicieni etc. — fără a socoti bineînţeles şi mulţimea de făpturi supranaturale — populează aceste basme, dintre care unele cîştigă un farmec cu totul remarcabil şi putere de convingere prin

faptul că vorbesc despre oameni adevăraţi, cu cinstea, cu suferinţa şi cu visurile lor, cu lăcomii, orgolii şi obtuzităţi, cu cele bune şi rele ale fiinţei umane,

Se întîlnesc uneori, în textele ce urmează, noţiuni şi referiri care depăşesc aria de cunoştinţe a celor mici. Va fi, prin urmare, o plăcută datorie a părinţilor şi educatorilor de a-i ajuta pe copii atunci cînd nu înţeleg aceste rare incursiuni în mitologie, arhitectură, muzică, geografie sau pur şi simplu într-un limbaj mai pretenţios, cu care încă n-au ajuns să se familiarizeze. Unor nume sau porecle cu sens necesar în desfăşurarea basmelor am căutat să le dau replici româneşti. Pe altele, fără rol caracterizant şi activ, le-am păstrat în forma lor originală.

Aceste cîteva cuvinte pentru cititorul adult.

Pentru copii, o urare: „Călătorie plăcută, dragii mei, în zarea de aur a basmelor, care vă aşteaptă ochii mari, uimiţi! Şi nu uitaţi că fiecare basm e o punte între copilăria voastră şi înţelepciunea lumii.”

EUGEN FRUNZĂ

BETTINA VON ARNIM

FIUL DE REGE

A FOST ODATĂ UN REGE, care domnea peste o ţară minunată, şi din palatul său, aşezat pe un munte înalt, putea privi pînă departe, în depărtări. Îndărătul palatului, spre buna-i desfătare, se întindeau grădini frumoase, mărginite de rîuri limpezi şi păduri dese, pline de sălbăticiuni. Lei şi tigri îşi aveau aici sălaşul; rîşii stăteau în copaci; vulpile şi lupii săreau de colo pînă colo prin desişuri; urşi albi sau cu blană aurie veneau adesea în grădina regelui, trecând înot, perechi-perechi, peste ape. Sus, în creştetul copacilor, îşi făcuseră cuib vulturii, ulii şi şoimii. Erau pădurile acestea ca o împărăţie la hotarul regesc, pe care animalele o ştiau drept a lor şi numai a lor.

Regele îşi luă soţie atît pentru frumuseţea ei cît şi din dorinţa de a avea copii. Şi cînd regina fu binecuvîntată, poporul, bucurînelu-se că va fi cine să moştenească tronul, o cinsti nespus de mult. Sorocul însă trecu fără ca regina să aducă pe lume un copil. Se mîhni atunci regele, crezînd că soţia e bolnavă şi că va muri curînd; dar ea

mînca şi bea ca o fiinţă zdravănă şi astfel umblă şapte ani cu pîntecul rotund. Regele, bănuind că femeia păcătuise în faţa Domnului de-o pedepseşte atît de rău, se scîrbi de înfăţişarea ei. Dădu poruncă şi o despărţi de iatacul lui, izgonind-o în încăperile dosnice ale palatului. Aici regina îşi duse povara cea grea, într-o lungă amărăciune, rătăcind prin grădinile singuratice şi privind animalele care veneau dinspre pădure să se adape la malul celălalt al rîului. Şi dacă timpul era de primăvară, cînd leii şi tigrii vin la adăpat cu puii lor, atunci, în greaua ei cumpănă, femeia îşi dorea să fie o sălbăticiune, să smulgă vieţii hrana, luptînd abraş, numai să-şi poată îndestula pruncul. „Dar aşa, vorbea dînsa, trebuie să cutreier grădinile cu pas tîrşit şi în plîns amar. Mă uit la voi în fiecare an cum vă bucuraţi de rod, cum vă creşteti puişorii în mijlocul naturii celei aspre şi iuţi; mie însă, fiică de prinţ şi regină, nu mi-e dat să cresc pe nimeni din nobila mea stirpe, ci să trăiesc nefericită şi urîtă de însuşi soţul meu, regele”

Pe cînd şedea odată la loc singuratic, sub un palmier, simţi durerile facerii şi născu un băiat, care părea puternic ca unul de şapte ani; şi abia ce veni pe lume, văzînd o ursoaică ce trecuse rîul, se luă după ea, se agăţă de blana ei şi astfel ursoaica îl duse înot şi dispăru cu el în pădure. Atunci regina scoase un ţipăt sfîsietor de mamă:

— Băiatul meu, singurul meu copil e în pădure, îl rup fiarele!

Cît ai clipi, străjile regelui se năpustiră peste ape către desişul pădurii, cu baltage, cu arcuri şi săgeţi, ca să-l scape de primejdie pe băiatul măriei sale.

Văzîndu-şi animalele meleagul cotropit, ieşiră toate din păduri la malul rîului, gata de apărare… Urşii se ridicară şi îşi întinseră labele ameninţător, leii îşi arătau colţii rînjind şi fluturau din coadă, tigrii alergau cu priviri de foc, lupii urlau, elefanţii răscoleau pămîntul şi răsturnau stîncile în apă, păsările zburau din cuiburi,

îngreuind aerul şi făcînd o larmă grozavă – încît nici unul dintre vitejii cavaleri nu îndrăzni să urce pe malul celălalt. Se întoarseră deci înot la regina părăsită, crezînd că băiatul e pierdut. Cum ajunseră, însă, la regină, văzură cu mirare că năştea din nou. Şi astfel veniră pe lume încă şase copilaşi, care de care mai vioi şi mai voinic, iar doliul după fiul pierdut nu dură lungă vreme. Regina, dimpreună cu cei şase sugaci, fu dusă cu alai în faţa regelui, ca o mamă glorioasă, primită cu bucurie şi cinstiri.

Copilaşii creşteau, regina îi îngrijea cu multă răbdare şi îi hrănea; dar seara, după ce adormeau, se ducea în spatele palatului, acolo unde şezuse cînd ursoaica i-a luat pe cel dintîi născut. Fugea de-a lungul rîului, cu nădejdea că doar-doar îşi va ispiti băiatul să iasă din desiş, căci prea puţin îi păsa de ceilalţi copii şi numai la primul îi era gîndul, neputînd să creadă că a pierit – aidoma păstorului care se mîhneşte mai mult de mielul răznit decît de întreaga turmă, convins că tocmai mielul acesta e cel mai bun şi fără seamăn între toţi. Nici nu se mai temea de animalele pădurii cînd le auzea noaptea urlînd, şi dacă vreunul se pripăşea în grădină, alerga după el şi întreba de copil. Acestea însă nu voiau s-o înţeleagă. Desperată, femeia îşi pierdea cumpătul, ameninţa şi se ruga şi îi trăgea pe urşi de blană, zicînd:

— Mi-aţi furat fiul!

Urşii însă nu se sinchiseau şi îşi vedeau de treabă în felul lor; cunoscînd femeia după chip, nu-i făceau nici un rău. Atunci, regina intra iarăşi în palat, îşi ştergea lacrimile şi se apleca peste copilaşii ei tulburaţi, neliniştiţi. Ascunzîndu-şi durerea, spunea încet:

— Bieţii de ei, li-e foame şi li-e frig; trebuie să-i încălzesc, să le dau de mîncare, pînă s-or potoli.

Astfel, cît era ziua de lungă, îşi tăinuia tristeţea dinaintea oamenilor şi nu-şi întorcea faţa spre lumină; o apăsa ruşinea că ţine mai mult la copilul pierdut decît la toţi ceilalţi. Îi creştea, nu-i vorbă, zi de zi, cu mare grijă şi

înţelepciune; dar seara, după ce pruncii coborau în somn, ea umbla pe urmele primului născut. Grăia către păsările mari de pradă, ce pluteau în văzduh ba încolo, ba încoace, ducînd hrană puilor. Le spunea deseori:

— Ah, voi făpturi înaripate, să pot şi eu pluti în văzduh, peste păduri şi desişuri, să-mi caut odorul! Ah, spuneţi-mi dacă mai trăieşte sau l-aţi văzut mort!

Şi cînd păsările îngînau ceva nelămurit din înalturi, ea socotea că ar fi ceva de înţeles şi îşi ridica părul căzut pe obraji, ca să audă mai bine. I se părea de multe ori, după glasul păsărilor, că băiatul e în viaţă şi se va întoarce curînd. Se străduia să afle tîlcuri în ţipetele lor, întreba chiar şi albinele şi cărăbuşii ce grăbeau zbîrnîind peste ape, roiau în jurul ei, bîzîiau fiecare în graiul lui şi zburau mai departe.

O, sărmană regină, nici un animal sălbatic, fără pricepere, nu-ţi va da vreun sfat; ele nu ştiu ce-i tînga omului. Căci oamenii le hăituiesc, le urmăresc şi nu le cuprind în sufletul lor, ci caută să le omoare pentru blană sau pentru carnea bună de mîncat, dar nici un om nu le-a cerut vreodată mîngîiere. În schimb, cîte nobile sălbăticiuni nu şi-au plîns libertatea, pe care omul le-a răpit-o viclean, cîte n-au ajuns în robia lui, puse la munci pentru care nu erau menite, căci nu le sta în fire! Trebuie să mănînce fîn uscat pentru a-l sluji cu puterea lor, deşi ar fi putut să se îndestuleze cu frunziş proaspăt în pădure; trebuie să rabde zăbala şi şfichiul biciului. De aceea, nici nu au încredere în om şi îl ocolesc, iar cînd nu se pot ajuta altfel, îl prind şi îl sfîşie îngrozitor, numai să-şi apere libertatea sau puii primejduiţi.

Copiii se făcuseră acum destul de mari şi erau bine crescuţi întru toate deprinderile, aveau gînduri drepte, chibzuite şi se purtau în bună cuviinţă. Regele nu ştia cui să-i lase coroana, căci nu se putea spune care din ei s-a născut mai întîi, nici care ar fi mai puţin destoinic pentru domnie. Cînd îi lăsa să se întreacă la jocuri, se întîmpla nu o dată ca toţi să cîştige sau ca fiecare în felul lui să se

arate cel mai dibaci. Nici să iubească pe unul mai mult decît pe altul regele nu putea, căci toţi erau frumoşi şi făpturile lor parcă semănau cu gîtul unei păsări măiastre cînd o bate soarele:

stînd pasărea într-un anume fel, roşul şi verdele scapără minunat; răsucindu-se un pic, răsare o altă culoare; iar cînd umblă şi mişcă din aripi, atunci culorile se schimbă, iute ca fulgerul, care de care mai frumoasă. Erau copiii ca un curcubeu, în care culorile stau frumos adunate şi boltite pe cer, ivindu-se mereu una din cealaltă. Regele nu avea dreptul să-şi împartă ţara sau să o dea pe mîna mai multor stăpîni; de aceea porunci să se facă o coroană din aur curat, care să cuprindă laolaltă capetele celor şase copii, şi le spuse:

— Cît va rămîne gîndul vostru curat precum aurul şi veţi trăi uniţi precum capetele voastre stau cuprinse în inelul coroanei, cît o să vă sărutaţi iubitori, atîta vreme voi putea zice că ţara are un singur domn şi, cu toate că trupurile sînt mai multe, are un singur duh.

Şi tatăl pregăti mari serbări, la care poporul să-i vadă pe noii regi. Toţi nobilii se adunară la Curte. Aici, sub cerul liber, se afla un tron încăpător, din aur, pe care şedeau feciorii regelui, iar dînsul le puse coroana pe capete. Stingheră şi tăcută, regina sta de faţă, purtînd giuvaerele-i de preţ, mantie şi voaluri de aur. Spre ea căta poporul şi chiuia, numind-o mamă glorioasă şi cîntîndu-i, pe toate strunele, vrăjite cîntece de slavă. Ea îşi ascundea însă obrajii sub voal şi plîngea lacrimi amare pentru copilul pierdut. Atunci, feciorii coborîră de pe tron, îngenunchează şi cerură binecuvîntarea mamei. Regina se ridică şi îi binecuvîntă cu dreapta, dar cu stînga îşi apăsă pe inimă, gîndind la fiul cel dus.

Sălbăticiunile auziră veselia ce lărmuia prin ţară şi, stîrnite, trecură apa înot, în turme şi haite mari. Cînd paznicii aduseră cumplita veste, toţi fugiră care încotro la casele lor, doar mama nu voia să plece şi nu-i era frică de nimic. Feciorii, văzînd că la rugăminţile lor mama nu se

clinteşte din loc, nu voiră nici ei s-o părăsească, şi rămaseră să-i fie scut. Mulţimea de sălbăticiuni se apropia şi, în mijlocul lor, venea un chip frumos, privind mîndru către cer. Părea că e om, doar mai luminos şi mai măreţ. Călărea pe spatele leilor şi tigrilor, sărea sprinten de pe unul pe celălalt. Zărindu-l, mama rosti:

— E fiul meu! Şi merse fără teamă în întâmpinarea lui. Se cuibări la pieptu-i falnic şi simţi cum i se prăvale o stîncă de pe inimă.

Animalele ştiau femeia după înfăţişare şi nu se atinseră de ea. Băiatul însă nu cunoştea graiul omenesc; îşi arătă gîndul prin semne. De aceea, luă coroana şi o roti de şapte ori în jurul capului, apoi smulse cu braţul său puternic un măslin cu rădăcini cu tot şi dădu fiecăruia dintre cei şase fraţi cîte o creangă; el însă păstră pentru sine trunchiul, ceea ce vrea să zică:

— Eu sînt stăpînul! Iar voi să trăiţi în pace cu mine!

Şi se făcu rege peste animale şi oameni, întru spirit şi fără grai.

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

NOUL PARIS

– O poveste pentru băieţi —

ACUM CÎTVA TIMP, în noaptea dinspre duminica rusaliilor, visai că stau în faţa unei oglinzi şi că mă străduiesc să îmbrac veşmintele primite în dar, cu prilejul sărbătorilor, de la dragii mei părinţi. Îmi dăruiseră, cum ştiţi, o pereche de pantofi din piele netedă, cu catarame de argint, apoi ciorapi subţiri de bumbac, pantaloni negri de mătase şi o haină verde din lînă fină, cu butoniere aurite. Vesta, din postav ţesut cu fir de aur, fusese croită pe măsura mea dintr-o jiletcă pe care tatăl meu o purtase ca tînăr însurăţel. Eram proaspăt frezat, pudrat şi cîrlionţii îmi împodobeau capul ca nişte aripioare. Doar că nu mai terminam cu îmbrăcatul, deoarece greşeam mereu şi încurcam lucrurile; cum dădeam să pun pe mine ceva, mă trezeam dezgolit în altă parte. Şi întru această grea nedumerire, iată că răsare în faţa ochilor mei un bărbat tînăr şi

frumos, care mă salută cu multă prietenie.

— O, bine aţi venit! îl întîmpinai la rîndul meu. Mă bucur să vă văd aici.

— Aşadar, mă cunoasteti? întrebă el cu un surîs pe buze.

— De ce nu? fu răspunsul meu, de asemeni zîmbitor. Sînteţi Mercur şi vă ştiu chipul zugrăvit adesea pe tablouri.

— Într-adevăr, eu sînt acela. M-au trimis zeii la dumneata, cu o sarcină de mare însemnătate. Vezi aceste trei mere?

Întinse mîna şi-mi arătă trei mere, pe care palma lui abia le putea cuprinde, toate mari şi minunat de frumoase, unul roşu, altul galben, altul verde. Ai fi zis că sînt nestemate cărora cineva le împrumutase înfăţişare de fruct. Dădui să le ating, dar el îşi trase mîna îndărăt.

— Mai întîi să ştii că merele astea nu sînt pentru tine. Va trebui să le dai celor mai frumoşi tineri ai oraşului, trei la număr, care, pe urmă, fiecare după soarta lui, să-şi găsească nevasta dorită. Ia şi fă-ţi treaba cumsecade! spuse Mercur, luîndu-şi rămas bun şi slobozind cele trei mere în palmele mele deschise. Îmi părea că merele crescuseră şi mai mari. Le ţinui spre lumină şi văzui că sînt cu totul şi cu totul străvezii; curînd se alungiră şi se prefăcură în trei femeiuşti drăguţe foc, cam de mărimea unor păpuşi obişnuite, avînd fiecare ochii de culoarea mărului din care s-a ivit. Şi astfel se mlădiară şi lunecară pe degetele mele în sus; dar cînd să le prind pentru a păstra măcar una din ele, mă trezii că au şi zburat departe, plutind în văzduh. Nu-mi rămase decît să le urmăresc din priviri. Stăteam fermecat şi împietrit, cu mîinile încă ridicate, şi îmi cercetam degetele ca şi cum acolo ar fi fost ceva de văzut. Dar deodată zării o drăgălăşenie de fată jucîndu-mi pe vîrfurile degetelor, mai mică decît celelalte, însă plină de graţie şi vioiciune. Şi cum fata nu-şi luă zborul cu suratele ei, ci întîrzia dansînd şi sărind uşure ba pe un vîrf de deget, ba pe

altul, o privii cîtva timp, uimit. Şi cum îmi plăcea nespus, crezui că pot pune mîna pe ea şi mă hotărîi s-o prind cu îndemînare; dar în aceeaşi clipă simţii o lovitură în cap, mă prăbuşii şi nu mă deşteptai din ameţeală decît la ora cînd trebuia să mă îmbrac şi să merg la biserică.

Cît ţinu slujba, ca şi în timpul prînzului, la bunici, îmi reveniră mereu în minte acele făpturi. După-masă, plecai să-mi văd cîţiva prieteni, atît pentru a fi văzut la rîndul meu în noile haine, cu pălăria sub braţ şi sabia la şold, cît şi pentru că le eram dator cu nişte vizite. Dar nu găsii pe nimeni acasă şi, aflînd că au plecat la grădină, mă gîndii să-i urmez şi să petrec o seară plăcută.

Drumul mă duse printre cele două ziduri care înconjoară oraşul şi ajunsei curînd în locul care poartă cu îndreptăţire numele de Zidul cel rău, căci acolo nu te afli nicicînd în deplină siguranţă.

Mergeam încet, gîndind la cele trei divinităţi ale mele şi, în primul rînd, la mica mea zînă; uneori înălţăm degetele şi le ţineam aşa, în nădejdea că va fi atît de bună să apară din nou jucînd pe vîrfurile lor. Mergînd astfel, scufundat în gînduri, zării la stînga mea, în zid, o portiţă, pe care nu-mi aminteam s-o mai fi văzut vreodată. Părea joasă, totuşi arcada ei ascuţită ar fi lăsat să treacă şi pe omul cel mai înalt. Pervazul, sus, ca şi pe margini, era cioplit şi împodobit cu fineţe de pietrar şi de sculptor; pe mine însă mă atrase îndeosebi uşa propriu-zisă. Era dintr-un lemn străvechi, cafeniu, incrustat numai pe-alocuri, şi bătută-n panglici late de fier, lucrate cu adînc meşteşug, închipuind frunzişuri din care se iţeau păsări parcă aievea şi pe care nu puteam să le admir îndeajuns. Ceea ce mi se păru însă cel mai ciudat era faptul că nu vedeam nici gaura cheii, nici clanţa, nici ciocănelul. Drept urmare, am bănuit că uşa se deschide numai pe dinlăuntru şi nu m-am înşelat, căci, apropiindu-mă ca să-i pipăi desenul atît de frumos, uşa se deschise într-adevăr şi în fata mea răsări un bărbat purtînd veşminte cu totul neobişnuite, foarte largi şi lungi. O

barbă mare îi înnora chipul.

— Tinere domn, cum de-aţi venit şi ce căutaţi aici? rosti el cu voce şi cu gest prietenos.

— Admir, răspunsei eu, încrestătura măiastră a porţii; lucru asemănător n-am văzut niciodată, cel mult dacă s-o fi găsind cîte ceva prin colecţiile unor îndrăgostiţi, de artă.

— Mă bucură, zîmbi el, că vă plac înfloriturile acestea. Pe dinăuntru poarta e şi mai frumos lucrată. Intraţi dacă doriţi.

Nu eram într-o stare sufletească prea bună. Hainele ciudate ale portarului, singurătatea locului şi ceva nelămurit, care părea să plutească în aer, mă apăsau. De aceea nu mă grăbii, sub cuvînt că vreau să studiez, mai îndeaproape partea dinafară a porţii, şi mă uitai totodată, pe furiş, în grădină; căci o grădină apăruse în faţa ochilor mei. Chiar lipit de poartă, se deschidea, un spaţiu întins şi umbros; tei bătrîni, aşezaţi la aceeaşi, depărtare unul de altul, îl acopereau peste tot cu ramurile lor dese, îngemănate, încît o mulţime de oameni s-ar fi putut răcori sub ele. Pusei în sfîrşit piciorul pe prag şi bătrînul se pricepu să mă îmbie pas cu pas. De’ fapt, nici nu mă împotriveam, căci auzisem de atîtea ori vorbindu-se că, în astfel de împrejurări, un prinţ, sau un sultan n-ar trebui să întrebe niciodată dacă e vreun pericol sau ba. Unde mai pui că aveam sabie la şold! Nu-l birui eu pe bătrîn, dacă se arată vrăjmaş?

Intrai deci, sigur de mine, străinul împinse poarta, şi aceasta se închise atît de lin, încît abia o simţii. Acum îmi arătă lucrătura, într-adevăr şi mai măiastră de pe partea dinăuntru a porţii, îmi lămuri amănuntele şi îmi arătă o deosebită bunăvoinţă. Astfel, liniştit pe deplin, mă lăsai condus mai departe, prin spaţiul acela, umbros şi rotund de lîngă zid. Firide, împodobite artistic cu corali, scoici şi scări metalice, vărsau apă din belşug în bazine de marmură, prin gura unor tritoni, între acestea se aflau colivii şi căsuţe zăbrelite, unde săltau veveriţe, alergau

purceluşi de mare şi tot soiul de vietăţi din cele mai drăguţe. Păsările ne însoţeau paşii cu cîntece şi strigări, mai ales graurii trăncăneau, vrute şi nevrute; unul zicea; „Paris! Paris!", altul „Narcis! Narcis” atît de răspicat şi de limpede, încît ai fi crezut că declamă un şcolar. Bătrînul mă privea întruna cu atenţie, în vreme ce păsările strigau de zor. Eu însă mă prefăceam n-aude, n-a vede şi, la urma urmei, nici nu aveam timp să mă uit la el: îmi dădeam seama că mergeam în cerc şi că spaţiul acesta mare, umbrit şi rotund, împrejmuia de fapt un alt cerc mult mai însemnat. Şi într-adevăr, ajunserăm din nou in preajma porţii şi se părea că bătrînul vrea să mi-o deschidă, ca să plec; dar ochii mei rămaseră aţintiţi pe un grilaj de aur, care împrejmuia parcă mijlocul acelei frumoase grădini şi asupra căruia privirea-mi stăruise şi mai înainte, în timpul plimbării noastre, deşi bătrînul mă ţinuse mereu lîngă zidul mărginaş, adică departe de centru. În vreme ce se îndrepta spre poartă, eu îi spusei înclinîndu-mă:

— Aţi fost atît de binevoitor cu mine încît îmi iau curajul să vă fac o rugăminte pînă a ne despărţi. N-aş putea să mă uit mai de aproape la grilajul acela de aur, care pare să închidă într-un cerc foarte larg partea de mijloc a grădinii?

— Cu plăcere, făcu bătrînul, dar atunci trebuie să vă supuneţi unor condiţii.

— Care anume? întrebai grăbit.

— Trebuie să lăsaţi aici pălăria şi să nu vă scoateţi mîna din mîna mea în timp ce vă conduc.

— Încîntat, răspunsei eu şi îmi lepădai pălăria şi sabia pe prima bancă de piatră ce ne ieşi în drum.

Bătrînul îmi prinse repede stînga în dreapta lui şi, ţinîndu-mi-o strîns, mă trase cu destulă vigoare drept înainte. Ajunşi la grilaj, mirarea mea se schimbă în uimire: nu mai văzusem nicicînd aşa ceva. Pe un soclu înalt de marmură stăteau rînduite o mulţime de lănci şi halebarde, ale căror vîrfuri alăturate şi ciudat împodobite

se împlineau într-un cerc. Privii printre ele şi văzui în spatele lor o apă curgînd domol, străjuită de pereţi de marmură; adînc, în limpezimea ei, zăreai mişcîndu-se, fie repede, fie încet, cîte unul sau în roiuri, o sumedenie de peşti aurii şi argintii. Aş fi vrut să-mi arunc privirea peste apă, să văd cum arată de fapt inima grădinii; dar, spre marea mea dezamăgire, observai că de partea cealaltă apa era îngrădită cu acelaşi fel de grilaj, cu atîta dibăcie lucrat încît fiecărei deschideri aici îi răspundea dincolo cîte o lance sau halebardă; astfel, punînd la socoteală şi celelalte adaosuri, se înţelege că, de oriunde ai fi privit, nu puteai să vezi nimic. În afară de asta, mă stînjenea şi bătrînul, care mă ţinea strîns şi nu-mi lăsa mişcarea liberă. Curiozitatea mea însă creştea, după cele văzute, tot mai mult; îmi luai deci inima în dinţi şi îl întrebai pe bătrîn dacă nu s-ar putea trece dincolo.

— Cum de nu! răspunse el, dar atunci mai sînt nişte condiţii.

Voind să ştiu care anume, dînsul mă făcu să înţeleg că trebuie să-mi schimb hainele. Primii cu mulţumire şi mă lăsai condus înapoi la zid. Acolo, într-o sală nu prea mare, însă bogat împodobită, atîrnau pe pereţi veşminte de tot felul, care toate semănau cu portul oriental. Mă schimbai repede. După ce, spre desperarea mea, îmi scutură temeinic părul dat cu pudră, bătrînul luă o plasă pestriţă şi mi-o aşeză pe cap. Privind în oglindă, găsii că arăt în deghizarea mea destul de drăguţ; îmi plăcea chiar mai mult decît în hainele mele ţepene de duminică. Făcui cîteva plecăciuni şi sărituri, aşa cum văzusem că fac dansatorii la teatru. Între timp, tot uitîndu-mă în oglindă, zării din întîmplare, în spatele meu, imaginea unei firide. Pe fondul ei alb atîrnau trei sforicele verzi, fiecare împletită aşa fel încît, din depărtarea la care mă aflam, nu prea puteam să le desluşesc. Mă răsucii deci în grabă şi îl întrebai pe bătrîn despre firidă şi sfori. Acesta, foarte amabil, desprinse una din ele şi mi-o arătă. Era un şnur de mătase, verde,

Abia atunci observai că jos, de-a curmezişul, se afla o bancă scundă, lunguţă, pe care sta o mandolină. Fata o luă de pe bancă, se aşeză şi mă trase cu drăgălăşenie alături de ea. Mă uitam acum şi la cea de a doua fată, din dreapta. Purta rochie galbenă şi avea în mîini o ţiteră; şi dacă harpista era de o statură impunătoare, cu trăsături şi purtări maiestuoase, în schimb cîntăreaţa din ţiteră arăta ca o fiinţă graţioasă şi veselă. Era o blondă zveltă, pe cînd cealaltă avea o poboabă de păr castaniu-închis. Varietatea şi armonia cîntului lor nu mă puteau împiedica să-mi îndrept ochii asupra celei de a treia frumuseţi, care purta veşminte verzi şi al cărei viers de lăută năştea în mine ceva tulburător, dar şi străin. Aceasta părea să-mi acorde cea mai mare atenţie şi să cînte anume pentru mine. Totuşi nu mă putui alege cu mare lucru în ce o privea. O vedeam ba gingaşă, ba ciudată, ba sinceră, deschisă, ba orgolioasă, după cum îşi schimba cîntecul şi luminile feţii. Voia cînd să mă înduioşeze, cînd să mă stîrnească. Dar putea să facă orice, nu era chip să mă cîştige, căci mica mea vecină, cu care şedeam cot la cot, mă ţinea în mrejele ei şi apoi, recunoscînd eu în cele trei fete pe zînele ce-mi apăruseră în vis, ca şi culoarea merelor, înţelesei foarte limpede că n-ar avea nici un rost să-mi aleg vreuna şi să o reţin. Aş fi ales-o pe micuţa graţioasă, dacă lovitura pe care mi-o dăduse în vis nu mi-ar fi stăruit dureros în minte. Stătuse pînă acum liniştită cu mandolina ei, dar cînd celelalte două, stăpînele, încetară să cînte, îi porunciră să se producă cu cîteva bucăţi vesele. Abia de ciupi din strune cîteva melodii de dans, că şi sări în sus, iar eu făcui la fel...

Ea cîntă şi dansă, pe cînd eu îi urmai paşii mărunţi, ispititori. Închipuirăm astfel un soi de balet cu care stăpînele păreau a fi mulţumite, căci, abia isprăvit dansul, ele îi porunciră micuţei sa mă învioreze cu ceva bun, pînă la vremea cinei. Uitasem fireşte că, în afară de acest paradis, mai există şi altceva pe lume. Alerte mă conduse imediat înapoi în gangul prin care intrasem. Pe

o latură se aflau două odăi ale ei, frumos dichisite. Într-una din ele, unde locuia, micuţa îmi servi portocale, smochine, piersici, struguri şi eu gustai cu mare poftă atît din fructele ţărilor străine cît şi din altele care se coc de obicei abia în lunile următoare. Prăjituri erau din belşug; fata îmi turnă vin spumos într-o cupă de cristal şlefuit; dar nu simţeam nevoia să beau, căci mă răcorisem îndestul cu fructele.

— Şi acum, hai să ne jucăm! spuse ea şi mă pofti în cealaltă odaie.

Aici, totul arăta ca la tîrgul de crăciun, doar că lucruri atît de fine şi preţioase nu se văzuseră nicicînd într-o prăvălie. Se aflau aici tot felul de păpuşi, veşminte şi unelte pe măsura lor, bucătării, camere de locuit şi magazine păpuşăreşti, precum şi o sumedenie de alte jucării. Fata mă conduse pe rînd la dulapurile de sticlă care adăposteau aceste lucruri de preţ. Pe cele dintîi le închise repede la loc, zicînd;

— Ştiu bine că astea nu vă interesează. Dincoace, în schimb, am putea găsi materiale de construcţie, ziduri şi turnuri, case, palate şi biserici, pentru a închipui un oraş. Numai că pe mine asemenea joc nu mă prea încîntă. Să alegem altceva, care va fi pe placul dumneavoastră cît şi al meu.

Scoase la iveală cîteva lădiţe, în care se aflau o grămadă de oşteni micuţi, aşezaţi rînduri-rînduri unii peste alţii, privelişte care mă făcu să recunosc de îndată că nu mai văzusem ceva atît de frumos. Ea nu-mi dădu timp să mă uit mai de aproape, ci luă una din lădiţe sub braţ şi eu apucai încă una.

— Mergem la podul de aur, spuse ea, acolo e cel mai potrivit loc pentru jocul de-a soldaţii: suliţele ne arată imediat cum trebuie rînduite cele două oştiri una împotriva celeilalte.

Ajunserăm curînd pe podul acela de aur, clătinător; în timp ce îngenuncheam pentru a-mi pregăti liniile de bătaie, auzeam sub mine apa susurînd şi peştii

plescăind. Amîndouă oştirile, după cum observai acum, erau alcătuite din călăreţi. Fata se lăudă că de partea ei, în fruntea oştirii femeieşti, e însăşi regina Amazoanelor. Eu, în schimb, îl aveam pe Ahile, cu numeroasa lui cavalerie grecească. Armatele stăteau faţă în faţă şi nu se putea închipui ceva mai măreţ. Ostaşii nu semănau cu figurile de plumb care se fac la noi, turtite pe o parte. Cal şi călăreţ aveau corpurile rotunde, pline, lucrate cu de-amănuntul. Şi apoi, mă miram cum de-şi păstrează echilibrul stînd fiecare drept, fără nici o tălpiţă sub picioare.

Trecurăm deci în control, amîndoi, cu mare mândrie, armatele noastre, după care fata îmi anunţă trecerea la atac. Găsisem în lădiţe şi cîteva tunuri, precum şi cutii pline cu obuze de agată, frumos şlefuite. Pe acestea urma să le folosim de la o anume depărtare, cu condiţia să nu bombardăm mai mult decît era necesar pentru a răsturna figurile, căci nici una din ele nu trebuia stricată. Se porni în sfîrşit canonada de amîndouă părţile şi la început totul mergea, spre mulţumirea noastră. Dar cînd văzu că eu ţinteam totuşi mai bine şi că eram pe cale s-o înving, deoarece victoria depindea de numărul soldaţilor rămaşi în picioare, Alerte se apropie sprintenă şi aruncările ei avură succesul dorit. Fata îmi culcă la pămînt o sumedenie din cei mai buni ostaşi şi cu cît protestam mai mult, cu atît rîvna ei creştea. Lucrul mă necăji pînă la urmă. O ameninţai că voi face la fel. Şi nu numai că mă apropiai, dar şi aruncările mele, supărat cum eram, se dovediră deosebit de puternice. Nu dură mult şi cîteva centaure ale ei se făcură ţăndări. Prinsă în focul jocului, fata nu observă imediat; dar eu încremenii văzînd cum figurile sparte, amazoane şi cai, se adună iarăşi, de la sine, într-un întreg şi, înviate de-a binelea, se depărtează în galop de la podul de aur pînă sub tei, apoi aleargă de colo pînă colo în goana mare şi se pierd, nu ştiu cum, prin preajma zidului! Cînd îşi dădu seama de cele întîmplate, frumoasa mea izbucni într-un plîns amar,

strigînd totodată că-i pricinuisem o pierdere fără leac şi cu mult mai grea decît se poate spune în cuvinte. Pe mine, în schimb, cuprins de furie, mă bucura să-i pot face un rău, şi apucînd obuzele de agată ce-mi rămăseseră le aruncai orbeşte în trupa ei. Din păcate, nimerii regina, care pînă atunci nu intrase în jocul nostru. Se făcu şi ea ţăndări, cu tot cu adjutanţii cei mai apropiaţi dar se prinseră repede la loc şi o luară la goană ca şi ceilalţi, galopînd veseli pe sub tei şi pierzîndu-se undeva lingă zid.

Alerte, vrăjmaşa, mă certă şi mă dojeni; eu însă, odată pornit, dădui să mai ridic nişte ghiulele de agată rostogolite lîngă suliţele ele aur. Dorinţa mea înverşunată era să-i zdrobesc întreaga oştire. Atunci fata, fără să stea pe gînduri, sări la mine şi îmi croi o palmă, de simţii că-mi bîzîie în cap. Eu, care auzisem din gura altora că palma primită de la o fată se plăteşte cu un sărut apăsat, o apucai frumuşel de urechi şi o sărutai de mai multe ori. Drept care ea scoase un strigăt atît de pătrunzător, încît mă speriai şi o lăsai în pace. Şi asta, spre norocul meu. Căci din clipa aceea nu mai ştiui ce se întimplă cu mine. Pămîntul dedesubt porni să se zguduie şi să huruie. Podul, după cum îmi dădui repede seama, începu să se destrame iar. Nu aveam vreme să judec, nici nu puteam să alerg. Mi-era teamă să nu fiu spintecat, căci halebardele şi suliţele, care se ridicau în sus, îmi şi agăţaseră hainele. Destul că, nu ştiu cum, îmi pierdui pe dată văzul şi auzul, şi mă trezii din buimăceală, din sperietură, abia la rădăcina unui tei, spre care mă zvîrliseră acele suliţi mişcătoare. Deşteptîndu-mă astfel, se trezi în mine şi necazul, cu atît mai mult cu cît auzeam de dincolo vorbele de ocară, şi rîsul vrăjmaşei mele care, pe cealaltă parte, va fi ajuns mai domol pe pămînt. Sării deci în sus şi, cînd văzui mica mea armată şi pe Ahile, conducătorul, împrăştiaţi jur împrejur, aruncaţi laolaltă cu mine prin zvîcnirea podului, înşfăcai mai întîi pe bravul comandant şi îl aruncai într-un

pom. Învierea şi fuga lui îmi plăcură acum îndoit; bucuria-mi răutăcioasă se însoţea cu cea mai atrăgătoare privelişte din lume. Eram tocmai pe cale să trimit după el pe toţi grecii, cînd deodată, jeturi de apă, fîşîind, şuierînd, ţîşniră asupra mea din pietre şi ziduri, din pămînt şi crengăriş. Oricum m-aş fi sucit, apa mă, biciuia din toate părţile. Cît ai clipi, haina mea uşoară, sfîşiată de suliţi, se făcu leoarcă de apă şi nu pregetai să mi-o smulg de pe trup. Aruncai pantofii şi un veşmînt după altul. Găsii chiar, în acea zi călduroasă, că e foarte plăcut să te scalzi lăsîndu-te în voia jeturilor.

Gol puşcă, mă plimbam ţanţoş şi demn printre trîmbele de apă şi gîndeam să mă desfăt aşa lungă vreme. Mînia se potoli şi nu-mi doream nimic mai mult decît o împăcare cu mica mea vrăjmaşă. Dar, deodată, jeturile se opriră şi rămăsei cum eram, gol şi ud, pe pămîntul mustind de apă. Prezenţa bătrînului, care răsărise pe neaşteptate în faţa mea, nu mă bucură, deloc. Aş fi vrut să mă ascund undeva sau baremi să-mi acopăr goliciunea. Ruşinat, dîrdîind de frig şi tot căutînd să mă feresc măcar în parte de ochii lui, făceam o figură destul de jalnică. Bătrînul folosi acest moment pentru a mă dojeni cu toată asprimea:

— Ce mă împiedică, se răsti dumnealui, să iau un şnur din cele verzi şi să-ţi măsor cu el, dacă nu gîtul, cel puţin spinarea!

Această ameninţare mă scoase din răbdări.

— Păziţi-vă să-mi vorbiţi şi chiar să gîndiţi astfel, îi strigai mînios, altminteri sînteţi pierdut, laolaltă cu patroanele dumneavoastră!

— Cine-mi eşti, la urma urmei, făcu el batjocoritor, de-ţi îngădui asemenea cuvinte?

— Un favorit al zeilor, rostii apăsat, de care atîrnă dacă femeiuştile astea îşi vor găsi bărbaţi vrednici şi vor trăi ani fericiţi, sau dacă le voi lăsa bătrîneţii şi morţii în mănăstirea lor fermecată!

Bătrînul se dădu înapoi cu cîţiva paşi.

— Cine ţi-a dezvăluit taina? întrebă el mirat şi îngîndurat.

— Trei mere, zisei eu, trei giuvaere.

— Şi ce-mi ceri plată? mai întrebă el.

— Întîi şi întîi, să mi-o dai pe copila care m-a adus în starea asta blestemată!

Bătrînul mi se aruncă la picioare, neţinînd seama de pămîntul încă umed şi cleios, apoi se ridică, fără să se fi udat nici un pic, mă luă prietenos de mînă, mă duse în sala de veşminte, mă îmbrăcă repede şi în curînd eram din nou frezat şi gătit ca de duminică. Portarul nu mai

scoase nici un cuvînt dar, pînă să trec pragul, mă opri şi îmi atrase luarea-aminte asupra cîtorva lucruri ce se vedeau la zidul de peste drum, arătînd înapoi totodată spre poartă. Pricepui totul pe deplin: voia să-mi întipăresc în minte acele lucruri, pentru a nimeri la nevoie, mai sigur, poarta. După care, aceasta se închise numaidecît în spatele meu.

Reţinui bine tot ce se afla pe partea cealaltă. Deasupra zidului înalt spînzurau crengile unor nuci foarte bătrîni, acoperind în parte şi pervazul cu care se încheia zidul. Crengile coborau pînă la o placă de piatră al cărei contur cioplit îl desluşisem limpede, fără să pot citi însă inscripţia de pe ea. Placa se sprijinea de soclul unei nişe, în care o fintînă artistic împodobită vărsa şuvoaie de apă dintr-un vas în altul şi de aici într-un mare bazin, închipuind parcă un lac micuţ ce se pierdea în pămînt. Fîntîna, placa, nucii, toate stăteau perpendicular una faţă de cealaltă. Aş fi vrut să pictez această privelişte aşa cum am văzut-o. Se poate lesne imagina cum îmi petrecui seara de-atunci şi încă multe zile următoare şi de cîte ori îmi repetai acele întîmplări pe care eu însumi abia reuşeam să le cred. Cum găsii un prilej, cum mă dusei iarăşi la Zidul cel rău, ca să-mi împrospătez cel puţin amintirile şi să admir frumuseţea porţii. Dar, spre marea mea uimire, găsii totul schimbat. Ce-i drept, nucii îşi mai trec rămurişul peste zid, dar nu mai stau unul lîngă altul. Se vede pe zid şi o placă, însă departe de pomi, pe dreapta, fără înflorituri şi cu o inscripţie uşor de citit. Mult spre stînga, iată şi o nişă cu fîntînă, care însă nu se poate asemui cu cea văzută atunci; încît îmi vine uneori să cred că aventurile mele nu au fost decît un vis. Nici din poartă nu se mai vede vreo urmă. Vizitînd de repetate ori acel tărîm, am observat că nucii parcă se apropie încet; la fel placa şi fîntîna. Cînd lucrurile se vor aduna, cum au fost, atunci s-ar putea ca şi poarta să-mi răsară din nou în faţa ochilor, iar eu, din parte-mi, voi face totul ca să reînnod aventura. Dacă voi primi

îngăduinţa să istorisesc întîmplările ce ar urma, sau dacă va fi oprit cu desăvîrşire, asta nu ştiu să vă spun.

IULIUS MOSEN

ZÎNA ONDA

ACUM O SUTĂ DE ANI, trăia la ţară un ţesător care avea un singur fiu, pe nume Leonhard. Acesta simţi din fragedă pruncie o chemare de neînvins pentru muzică. Singur învăţă să cînte la vioară şi ţiteră; dacă auzea numai o dată un viers oarecare, putea să-l cînte apoi cu cele mai felurite întorsături. Astfel, ajunse că nici o sărbătoare şi nici un joc nu se mai ţineau în împrejurimi fără ca Leonhard să nu le cînte sătenilor. Număra vreo şaisprezece ani cînd, odată, într-o noapte de mai, întorcîndu-se din satul Wirschitz de la o nuntă, se rătăci în pădurea ce creştea între cele două sate. Cu ţitera pe umăr, prinsă-n cureluşă, el îşi urmă calea tot mai departe, mai adînc în pădure, fără a găsi o ieşire în larg. Tot mai înfricoşată îi bătea inima în piept, ca un ornic. În schimb, pădurea se scufunda din ce în ce într-o linişte ca din străfund. Doar în răstimpuri lungi i se părea că munţii răsuflă, undeva, cu line şi adînci tresăriri. Nici o creangă nu mişca, toate ascultau parcă o taină minunată, ţesute în razele lunii, care închipuiau un joc fantastic la umbra deasă a tufişurilor şi copacilor. Acum Leonhard ieşi într-un luminiş, o pajişte verde în mijlocul căreia se afla, neted ca oglinda, un lac întunecos. Obosit de moarte, Leonhard se aşeză şi căută zadarnic un gînd

mîntuitor. Pînă la urmă, cel mai bun lucru i se păru să aştepte aici dimineaţa. Pentru a-şi goni teama, scoase ţitera de pe umăr, o puse pe genunchi şi porni să cînte viersuri din cele mai frumoase. După un timp i se păru că un glob de ceaţă se tot învîrte în mijlocul lacului şi că dansează după muzica lui, crescînd mereu şi apropiindu-se. Iar cînd privi mai bine, văzu că se iveşte din ceaţă un chip fermecător de fată, care se uită la el. Se sperie atît de rău, încît viersul amuţi de la sine. Dar frumoasa făptură se şi afla în preajma lui.

— Nu te teme, îi spuse ea, căci îţi vreau numai binele şi, drept răsplată pentru cîntecul ce mi-ai dăruit, o să te învăţ cele mai frumoase melodii, cum nu le-a mai ascultat urechea omenească.

Leonhard îşi ridică sfios privirea şi o înfiorare dulce îl străbătu, căci nu mai văzuse în viaţa lui o făptură atît de minunată. Nu-şi mai putea lua ochii de la ochii ei adînci, întunecaţi, de la gura ei zîmbitoare, de la toată fiinţa ei vrăjelnică. Părea că inima i s-a oprit în piept. Nu era în stare să scoată o vorbă. Nici nu-şi mai dădu seama de ce se întîmplă, cînd copila se aşeză lîngă el, trecîndu-şi braţul rece şi alb ca neaua în jurul gîtului şi lipindu-şi obrajii de obrajii săi.

— Tine bine minte ce-o să-ti cînt!

Şi ea îi cîntă melodii fermecătoare, de neasemuit, al căror fir se torcea din cele mai adînci tristeţi şi lumini, cum rareori le va fi trăit vreo inimă omenească.

— Ţii minte totul, dragul meu? şopti fata în răstimp.

Leonhard întări din cap şi cîntecul porni din nou. O melodie se urma cu alta, pînă ce băiatul, simţind flăcări în sînge şi dogori mistuitoare, se dărui fetei într-un sărut prelung.

Astfel începu să se crape de ziuă.

— Acum trebuie să ne despărţim, spuse fata.

— Cînd o să te mai văd? întrebă Leonhard.

— Încă o singură dată în toată viaţa ta! răspunse străina. Şi numai într-un ceas de cea mai mare cumpănă.

Atunci vei putea să mă chemi. Uite-aici un inel! Să-l porţi mereu la tine. Cînd vei dori să te lepezi de viaţă şi să vii la mine, învîrte inelul, fă-l să se rotească şi strigă de trei ori: Onda! Mă voi înfăţişa de îndată.

Cu acestea, îi puse în deget un inel simplu de tot, dar încrustat cu un rubin focos închipuind o inimă.

— Acum apucă la dreapta şi o să ajungi acasă, dar să nu pomeneşti orişiunde şi oricui de mine, nici de iubirea noastră, şi să-mi rămîi pururea credincios, altminteri va trebui să te dau pierzării!

Vorbind astfel, copila stătu atît de măreaţă şi puternică în faţa lui, încît Leonhard aproape că se îngrozi, fie din pricina cuvintelor ce rostise, fie de prea multa ei frumuseţe. Dar fata îi zîmbi iar şi din ochii ei întunecaţi se rostogoliră lacrimi grele, în timp ce buzele, tremurînd de-o nobilă sfială, şoptiră lin:

— Tu nici nu ştii că ne iubim încă de mult, mai demult decît ţinerea de minte a oamenilor, iar eu te regăsesc de fiecare dată.

Apoi, copila îşi împreuna braţele albe ca neaua şi grăi:

— Gata, e vremea să pleci!

Leonhard parcă plutea în vis. Mai privi o dată făptura ei, dar nu îndrăzni s-o atingă şi, ţinîndu-şi apăsat mîna pe inimă, se depărtă şovăind pe drumul ce-i fusese arătat.

Din noaptea aceea Leonhard se schimbă mult: nu mai era bun la treabă nici în casă, nici în meserie, abia de-şi lăsa timp pentru masă şi somn; încolo muzica îl răpea cu totul. De aceea, tatăl nu se împotrivi cînd fiul său, cunoscînd o trupă de muzicanţi ce treceau prin sat, pofti să plece cu ei la Praga. Şi nu stătu mult acolo, că şi aflară toţi de harul lui nemaipomenit. Acum cînta mai cu drag la vioară, căci pe strunele ei putea să joace fără oprelişti nesecata-i închipuire; dar nu picura în viers decît acele simţiri pe care Onda le strecurase în sufletul său. Astfel, după ce îşi cîştigă un nume de faimă, hotărî să plece la Veneţia, la marele dascăl Porporino, ca să înveţe şi deprinderile cele mai noi ale meşteşugului muzical. Acolo

trăi aproape ca o slugă un an întreg şi se feri să-i cînte marelui dascăl din născocirile sale, în schimb se sili cu atît mai mult să-şi însuşească toate învăţămintele şi pildele bătrînilor maeştri italieni. Doar în nopţile singuratice urca pe ţărmul Schiavoni, sărea într-o gondolă şi se lăsa dus departe înspre lagune. După ce se depărta hăt de ţărm, îl ruga pe barcagiu să vîslească lin, apuca vioara şi mîngîia văzduhul nopţilor italiene, întunecate şi dulci, cu fierbinte tragăn de dor. Atunci se făcea uneori ca şi cum Onda cea dragă, mireasa sufletului său, i-ar trece prin faţa ochilor, în lungi văluri tremurătoare, cu surîsu-i blînd, întorcîndu-şi capul spre el sau ridicîndu-se în vîrful picioarelor şi rotindu-se în jurul lui. Ba, cîteodată, Leonhard striga la barcagiu:

— Vîsleşte iute într-acolo!

Şi barcagiul zorea, gondola zbura ca o pasăre, dar nu se apropia nicicum de chipul acela vrăjit, care se destrăma şi pierea în ceaţă. Atunci Leonard îşi săruta inelul, oftînd, şi se întorcea în piaţa San-Marcus, pentru ca în noaptea următoare să se lase din nou purtat în larg, spre lagune.

Dar, într-o noapte, nu izbuti să petreacă astfel, neştiut de nimeni. Tocmai se scufundase adînc în viersul său, cînd barcagiul îl vesti că o altă gondolă se află pe urmele lor. Leonhard îi porunci să-i lase pe urmăritori să se apropie; curînd gondola se apropie şi Leonhard auzi vocea dascălului său:

— Cine eşti, omule, îngere, care cînţi cu atîta farmec răscolitor? Dă-mi mîinile să ţi le sărut, eu sînt Porporino!

— Iar eu, strigă băiatul, sînt Leonhard, credinciosul domniei tale învăţăcel!

— Ori, poate, diavolul! răspunse Porporino şi barca ţîşni din loc, parcă mînată de furie.

A doua zi, cînd Leonhard păşi în casa dascălului său, acesta era gata pudrat, în mare ţinută, cu pălărie şi cu spadă la şold. Domnia sa îi spuse:

— M-ai înşelat, ce-i drept. Rămîi însă vrednicul meu

şcolar. Lasă-te în genunchi! Întru acest semn cu spada vei fi liber. Pentru învăţătura ce ţi-am dat, răspund eu. Pentru ceea ce vor face cu ea, fie duhul bun, fie cel rău, asta te priveşte. Uite-aici certificatul şi-o scrisoare către ministrul Brühl, din Dresda. Du-te acolo, unde se caută un viorist cu mare meşteşug. În Germania, n-ai teamă, nu te întrece nimeni. Şi te rog, fă-mi plăcerea s-o însoţeşti cu grijă frăţească pe Maria Torelli, o elevă de-a mea, pe care au angajat-o acolo, la opera italiană!

Multă vreme Leonhard nu izbuti să-şi adune gîndurile faţă cu această nebănuită schimbare a sorţii. Ca un lunatic, îşi luă rămas bun de la oraşul lagunelor şi abia de-i aruncă o privire frumoasei Maria care, alături de mama ei, căuta să-i atragă luarea-aminte în ceasurile lungi ale călătoriei. Străini plecaseră din Veneţia şi tot astfel puseră piciorul pe pămîntul Dresdei; aici abia le fu dat să se cunoască! Însăşi căldura cu care ascultătorii întîmpinară arta lor îi apropie întreolaltă, fără a socoti şi schimbul de scrisori cu Porporino din Veneţia, care îi lega, la rîndul lui, ducînd treptat la obişnuinţa revederii, apoi la prietenie şi dragoste. Erau mîndri unul de celălalt, şi pe bun temei.

Leonhard ar fi fost de-a dreptul fericit, dacă nu l-ar fi bîntuit întruna gîndul la nerecunoştinţa sa, deşi în sinea lui hotărîse încă de mult că toate cele văzute şi auzite cîndva, în liniştea nopţii de mai, nu fuseseră decît năluciri. Un singur lucru nu-l putea înţelege; cum de ajunsese inelul cu rubin în degetul său.

El compuse o scurtă operă, Andromeda, în care Maria avea să joace rolul principal. Teatrul gemea de lume; spectacolul începu; încă de la uvertură ascultătorii fură cuceriţi; ropote de aplauze o salutară pe Andromeda; trebui să cînte încă o dată aproape toate ariile; la sfîrşit, uralele nu mai conteneau, iar cînd, la chemarea miilor de voci, compozitorul şi solista ieşiră în scenă pentru a mulţumi, Leonhard îi şopti Mariei:

— Să ne unim, draga mea, pe toată viaţa!

Apoi, Leonhard o conduse acasă, unde mama ei le pregătise un adevărat festin. Nicicînd Maria nu i se arătase mai răpitoare ca în seara aceea şi Leonhard parcă trăia copleşit de un vis fermecător; stătură pînă noaptea tîrziu împreună, depănînd amintiri din frumoasa Veneţie şi legănîndu-se în speranţa unui viitor strălucit. Mama ei aţipise de mult într-un fotoliu cînd Leonhard îşi luă inima în dinţi şi şopti:

— Maria, poţi tu oare să mă iubeşti?

Şovăind un pic, ea răspunse:

— Mi-ai fost drag din prima clipă cînd ne-am cunoscut, doar că mereu simţeam ca şi cum între tine şi mine ar sta o făptură ameninţătoare. Dacă mă iubeşti însă cu adevărat, sînt gata să fiu a ta pe vecie.

Fericit de răspunsul ei, Leonhard vru să-i dea inel de logodnă şi, cum nu avea decît inelul pe care Onda i-l dăruise, încercă să şi-l scoată din deget. Dar abia îl atinse, că un junghi cumplit îl sfîşie de la inimă pînă-n vîrful degetelor, atît de dureros încît se făcu alb ca varul şi căzu la pămînt. În cădere, privirea-i se opri o clipă asupra unei oglinzi mari din perete şi parcă văzu într-însa nişte ochi adînci, mînioşi, care îl ţinteau, şi un braţ alb, ridicat ameninţător. În zadar se repeziră la el femeile plîngînd şi rugindu-l să le spună ce-a păţit; nu făcea decît să se caine mereu:

— Ah, nefericitul de mine, ah, nefericitul de mine!

Şi astfel, se năpusti pe uşă afară, pe cînd Maria rămase lîngă mama ei, frîngîndu-şi mîinile şi vărsînd lacrimi şiroaie.

Ajuns în odaia lui şi dînd să se dezbrace, Leonhard simţi că-i lunecă inelul din deget, rostogolindu-se, cu scapăr lung, pe duşumea. Căută zadarnic, mînat de un zor nebun, pînă la ivirea dimineţii cînd, spre groaza lui, îşi dădu seama că degetul inelar al mîinii stingi, unde stătuse inelul, era ţeapăn, alb şi rece ca zăpada. Degeaba îl frecă ore întregi; viaţa fugise din el. În timpul zilei, primi un plic de la Maria, prin care aceasta îl anunţa

că a plecat la Veneţia, în vacanţă. Cu slove îndurerate adăuga cum că n-or să se mai vadă nicicînd şi îl ruga să-şi amintească baremi de făptura ei, care va purta de-acum încolo sfîntul semn al suferinţei.

Astfel, cu inima rănită şi cu trupul bolind, rămase Leonhard singur în casa unde locuia, împrejmuită de grădini, lîngă porţile oraşului.

La începutul bolii, putea cel puţin să-şi aştearnă compoziţiile pe hîrtie; mai tîrziu însă nici asta nu-i era îngăduit; fără grabă, dar sigur, trupul îi înţepenea bucată cu bucată.

Firea lui îndeobşte atît de vioaie îl părăsea din ce în ce; dar cînd soarta i se înfăţişă tristă ca un nor întunecat, el tăinuia în suflet, mai luminos ca oricînd, chipul frumoasei şi cumplitei Onda; şi cînd ajunse cu totul neputincios la trup, avu parte de o nouă, neasemuită bucurie; căci la un miez al nopţii desluşi, mai întîi de departe, din prea departe, abia ghicit, apoi din ce în ce mai tare, mai limpede, glasul Ondei, care părea că pluteşte roată, strîngînd mereu cercul deasupra casei sale; şi glasul ei cînta ştiutele cînturi, pe care Leonhard le auzise de mult, într-o noapte de mai, cînd o cunoscuse pe Onda în pădure. De cîte ori nu-şi înălţa sărmanul anevoie mîinile betege, zicînd:

— Onda, nu vii mai repede, să mă izbăveşti?

Dar în zadar aştepta răspunsul. Uneori, în somn, şi-o visa la căpătîi, mîngîindu-l încet, liniştitor pe frunte, cu mîna-i răcoroasă ca apa; şi adesea, la deşteptare, părea că năluca ei albă se strecoară şi îi lunecă din priviri.

O porumbiţă din vecini se obişnui cu el atît de mult încît venea în odaia lui şi ciugulea fără teamă fărămiturile de pe jos. Într-o zi, pe cînd mîhnirea îl apăsa crunt şi sufletu-i, plîngînd amar, da să-l părăsească, iar porumbiţa, la picioarele lui, culegea boabele de lacrimi rostogolite pe duşumea, Leonhard văzu cum, plictisită în cele din urmă de acest joc, pasărea scoate la iveală din crăpătura unei scînduri ceva rotund şi luminos. El se uită

cu mai multă băgare de seamă: era inelul pierdut.

Izbutind să se lase în genunchi, Leonhard întinse mîna, care îndeobşte atîrna atît de greu, apucă inelul cu toată uşurinţa şi, amintindu-şi de sfatul Ondei, îl făcu să se rotească. Dornic de izbăvire, o strigă pe nume de trei ori.

Inelul, în rotirea lui, arăta la început ca o mică bilă de aur, apoi se mări ca discul lunii, şi tot crescu şi crescu, pînă ajunse cît soarele strălucitor, pentru ca pe urmă, cît ai clipi, să se deschidă asemenea unei corole de cactus grandiflorus[1]. Leonhard privi înăuntru ca în străfundul unei păduri adînci, din care urca un freamăt neştiut, ca de ploaie îndepărtată. Din freamătul acela se lămuri, în sfîrşit, un cîntec de ţiteră, apropiindu-se încet-încet. Deodată, negurile verzi se despicară şi deasupra lui răsări Onda în veşmintele-i de argint, lungi, tremurătoare. Nebun de fericit, Leonhard privi în sus, la faţa ei înfiorată de un zîmbet trist. Ea se plecă asupra lui şi vorbi:

— Dă-mi sufletul tău, căci vreau să te duc întru veşnică desfătare!

— Ţi-l dau! răspunse Leonhard.

Atunci, Onda îi petrecu pe după gît albele-i braţe, răcoroase ca apa, şi îl sărută pe amîndoi ochii. Simţurile îi pieriră şi se prăbuşi la picioarele ei.

Un om care lucra în grădină auzi zgomotul acelei căderi şi alergă la faţa locului. El găsi în odaie un mort.

---

[1] *Cactus grandiflorus*, în limba latină: o specie de cactus cu flori foarte mari.

EDUARD MORIKE

ŢĂRANUL SI FIUL SĂU

ÎNTR-0 DIMINEAŢĂ, la sculare, Peter îi spune nevestei sale, foarte speriat:

— Ia te uită, Eva, ce de-a vînătăi am! Tot corpul mi-e negru-vînăt şi să nu crezi că-i de la vreo încăierare!

— Omule, zise femeia, l-oi fi deşelat în bătăi pe Hansel, biet căluţul nostru. Or, mie, bunicul mi-a spus-o în sute de rînduri: cînd cineva îşi bate vita, fie taur, fie măgar sau cal, aceasta îi întoarce noaptea vînătăile. Aşa că, totul e limpede.

Dar Peter mîrîi:

— Hm, dacă nu înseamnă şi altceva!

Rămase tăcut şi se gîndi că vînătăile astea pot fi semnul morţii. De aceea se purtă blînd şi înţelegător, spre binele întregii case. Dar abia i se vindecă pielea, că se făcu iar Peter cel dintotdeauna, crunt, roşcovan, scuipînd înjurăturile printre dinţi. Mai ales Hansel, roibul său costeliv, petrecu vreme grea, veşnic înfometat. Şi cînd stătea în grajd şi îl dureau oasele de atîta trudă, gîndea în sinea lui: „De s-ar găsi vreun hoţ să mă fure, m-aş duce cu el ca vîntul!”

Ţăranul însă avea un băiat bun la inimă, pe care îl chema Frieder. Acesta îi arăta bietului căluţ multă dragoste. Cînd uşa grajdului se deschidea mai lin ca de obicei, atunci Hansel întorcea de îndată capul ostenit, să vadă dacă nu e cumva Frieder, care îi aduce pe ascuns tainul de dimineaţă sau de seară. Dar într-o zi, deschizînd băiatul uşa grajdului, se sperie grozav, căci văzu călare pe roib o preafrumoasă fetiţă, cu rochie de argint luminos şi coroană din flori sălbatice în păru-i de aur. Mîngîind cu mîna ei albă rănile şi bubele lui Hansel, fetiţa se uită la băiat şi rosti:

Hansel cel vrednic se simte mai bine
Cînd regina de coamă-l ţine,
Şi Frieder, sărman fecior,
Va să fie la capre păstor,
Dar o să-şi afle belşugul,
Numai să scuture nucul,
Numai să scuture nucul!

Vorbind astfel, zîna se făcu nevăzută şi lăsă locul gol. Pe Frieder îl năpădiră fiori de bucurie; o şterse vesel din uşă. Dar cînd se mai gîndi niţeluş la cele auzite, aproape că-l apucă tristeţea. „Vai, îşi zise el, să fii păstor la capre, în sat – ce viaţă săracă! Nu mi-ar ajunge nici să-i cumpăr mamei un drob de sare pentru supă. Dar nucii? De unde să-i iau? în livada tatii nu e nici unul. Şi chiar dacă, vorba zînei, mi s-ar umple sacii cu nuci, din asta nu se satură nimeni. Lasă că ştiu eu ce-i de făcut, dacă tot trebuie să păzesc caprele: adun nuiele şi învăţ să leg mături. Mai pică un ban...” Aşa se tot gîndi Frieder în ziua aceea, chiar şi la şcoală, petrecîndu-se adînc în visuri.

— Cît e de şase ori şase? întrebă învăţătorul la tabla înmulţirii. Ei, Frieder, ce-ţi umblă astăzi prin cap? Răspunde!

Băiatul, speriat, nu ştia cum să zică: „treizeci şi şase” ori „nuiele frumoase”, căci la amîndouă se gîndea. El

spuse:

— Nuiele frumoase!

Şi se porni un rîs de zdrăngăniră ferestrele şi rămase încă multă vreme o zicală printre şcolari atunci cînd vreunul sta cu gîndurile aiurea:

— Ăsta-i cu nuiele în cap!

Noaptea, Frieder nu putu dormi. I se păru într-un rînd că umblă ceva în curte; se ridică şi se uită pe fereastra de deasupra patului. Şi iată, zări o lumină dinspre grajd şi pe Hansel ieşind cu fetiţa de-a călare. Aceasta îl scoase în curte şi roibul călca atît de uşor de parcă pămîntul ar fi fost aşternut cu bumbac. La început, Frieder vru să ţipe, dar se răzgîndi pe loc. „Asta-i norocul lui Hansel”, îşi zise el şi se culcă din nou şi nu făcu decît să plîngă tăcut în pernă, căci s-a dus căluţul şi n-o să se mai întoarcă nicicînd.

Ajungînd cei doi afară, în uliţă, Hansel îşi văzu umbra la lumina scînteietoare a lunii şi cugetă în sinea lui: „Vai, ce slăbănog sînt! Nici că m-ar încăleca vreodată o regină!“

Iar zîna nu grăi nimic, doar cîrmi şi îl mînă peste cîmp şi, străbătînd astfel o bună bucată de drum, ajunseră curînd la o poiană frumoasă. Era plină de flori aurii şi se numea *Nevăzuta*, căci nu se arăta oamenilor obişnuiţi, iar ziua se trăgea de fiecare dată într-o pădure megieşă, unde nimeni n-o putea zări. Dacă venea însă vreun copil de oameni sărmani, cu văcuţa sau cu iedul după el, atunci zîna îi arăta poiana. Creşteau acolo ierburi de soi, cît şi buruieni ciudate, care le priau de minune vitelor. Acolo zîna descălecă, zicînd:

— Paste, Hansel!

Fugi apoi de-a lungul pîrîului şi dispăru în văzduh, ca o steluţă nălucind pe cer. Iar Hansel se puse pe păscut şi, cînd se sătură, îi păru rău că nu mai poate să mănînce, aşa de grasă şi lăptoasă era iarba aceea fragedă. În cele din urmă, i se făcu somn. Se culcă deci sub deal, la picioarele unor fagi rotunzi, şi se odihni preţ de patru

ore. Îl trezi deodată un corn de vînătoare; era ziuă şi soarele rîdea limpede pe cer. Hansel se ridică iute în picioare, îşi văzu iarăşi umbra pe pajiştea verde şi se miră:

Ai, ce flăcău frumos m-am făcut! Neted şi curăţel!"

Şi aşa era: pielea îi strălucea ca scăldată în untdelemn.

Se nimerise ca regele acelei ţări să vîneze de cîteva zile prin împrejurimi şi să iasă tocmai atunci din pădure cu oamenii săi.

— Ah, uitaţi-vă! Uitaţi-vă ce bidiviu minunat! strigă el. Cum îşi încearcă mădularele, cum se saltă sprinteior!

Şi vorbind astfel, se apropie împreună cu domnii de la Curte, care lăudară la rîndul lor calul şi îl bătură mîngîietor pe grumaz. Regele porunci unui vînător:

— Du-te în sat şi întreabă dacă acest animal e de vînzare. Spune-le că n-o să încapă pe mîini rele!

Vînătorul cu pricina călărea o iapă dereşă, care îi plăcu lui Hansel, aşa că se ţinu după ea, şi în curînd sătenii îşi scoaseră curioşi capetele la geamuri.

— Hei, spuneţi, al cui e roibul? strigă vînătorul din uliţă.

— Al meu nu-i! Nu-i de prin părţile astea! se auzea de peste tot.

— Ia te uită, Frieder, uite colo, zise Peter, e un cal unguresc! Mi-ar plăcea să fie al meu!

Pînă la urmă şi potcovarul satului se jură că un cal ca ăsta nu găseşti preţ de şase mile jur împrejur. Atunci vînătorul se întoarse cu Hansel la rege, anunţînd cum că roibul e fără stăpîn.

— Să-l păstrăm, aşadar! hotărî regele şi alaiul îşi văzu de drum.

Între timp, Peter îşi aminti că totuşi e vremea să dea de mîncare la vite şi împinse, căscînd, uşa grajdului. „Hait!” făcu ochii mari găliganul, de cum văzu locul gol. Capul său roşcovan nu mai ştia ce să gîndească.

— La naiba, izbucni în sfîrşit, te pomeneşti că roibul

acela străin o fi fost Hansel al meu, şi numai o vrajă a făcut să nu-l recunoască nimeni!

Mai să-şi smulgă părul de necaz. Dar ce putea să mai dreagă? Roibul era dus departe. N-a rămas decît să le plîngi de milă celor doi bouleni, căci neomul îşi vărsă necazul pe ei şi în toate zilele îi sili să lucreze cît trei. Dar pe lîngă buşeli, ghionturi şi foame, ceea ce le tăia de-a binelea pofta de viaţă era dorul după bravul lor Hansel. Jelindu-l, boii se încăpăţînau şi făceau totul împotrivă. Drept care Peter îi şopti într-o zi femeii sale:

— Aşa-i cum îţi spun, acuma şi boii mi-s vrăjiţi.

Nu trecu mult şi se înţeleseră să-i vîndă pe nimica toată măcelarului. Acesta îi duse şi îi tăie la oraş. Dar ce întîmplare ciudată! Într-o noapte, pe cînd dormeau cu toţii, aude Peter ciocănituri în oblon şi strigă mînios:

— Cine-i afară?

La care îi răspund două glasuri adînci de bas:

— Roşcatul şi Înstelatul.
Din pricina ta umblăm pribegi,
Vrem să mîncăm, dă-ne fînaţul,
Ni-s burduhanele reci!

Lui Peter i se încreţi pielea. Îşi ciupi nevasta şoptind:

— Scoală tu, Eva, n-auzi?!

— Eu, nu! răspunse femeia. Boii îţi cer ţie tainul de fîn.

Aşa că se sculă găliganul tremurînd, le aruncă boilor nutreţul şi, cum terminară de mîncat, plecară din nou.

Acum nenorocirile se urmară lanţ. Peter cumpără la tîrg altă pereche de boi, dar se dovedi îndată, cu toată grija ce le-o purta, că nici un dobitoc nu mai poate răbda traiul în grajdul lui. Curînd se îmbolnăviră şi boii, şi vaca. Peter trebui să-i vîndă cu pierdere grea. Fugi atunci şi căută un vraci, adică un pungaş de viţă, îi dădu smerit un taler de aur şi primi în schimb nişte pulbere cu care urma să-şi afume grajdul la ceasul amiezii. Şi se apucă de afumat cu atîta zel, încît se aprinseră paiele şi, cît ai clipi,

cocoşul roşu sui pe acoperiş cu aripile întinse, adică grajdul şi şura luară foc şi arseră de parcă n-ar fi fost. Cu mare greu izbutiră pompierii să-i scape baremi casa de flăcări. Peter, ce-o să se mai întîmple cu tine? Noaptea următoare, aude iarăşi bătăi în oblon.

— Cine-i? întreabă el.

— Roşcatul şi înstelatul
Umblăm pe vînt şi ploaie, pribegi,
Vrem să mîncăm, dă-ne fînaţul,
Ni-s burduhanele reci.

Atunci Peter, desperat, sare din aşternut, îşi loveşte mîinile deasupra capului şi strigă:

— Vai mie, vai mie, să hrănesc morţii, cînd n-o să mai am, mîine-poimîne, hrană pentru cei vii!

Asta înduioşă vitele. Plecară şi nu se mai întoarseră la el.

În loc să-l cuprindă remuşcarea şi să mai dreagă din ce-a stricat, Peter întîmpina mizeria la cîrciumă, printre cheflii. Cu cît se tînguia şi îl certa nevastă-sa, cu atît i se scîrbea lui de casă; pe deasupra, făcu şi datorii, cu care niciun ditamai general nu s-ar fi ruşinat; în curînd ajunse atît de departe, încît i se scoaseră la mezat casa şi acareturile. Acum trebuia să lucreze cu ziua, iar sărmana femeie ţesea pe la oameni străini. Frieder însă şedea frumuşel pe izlazul de la marginea satului şi ţinea un băţ în mînă, păzind caprele, sau lega nuiele şi făcea tîrnuri de vînzare.

Trecură astfel trei ani şi iată că regele se afla din nou la vînătoare de mistreţi, avînd-o acum şi pe regină alături. Şi cum era vreme de iarnă cu ger vîrtos, înălţimile lor nu voiră să mănînce în aer liber, ci bucătarii Curţii pregătiră masa la hanul *Şoimul*. Acolo, în sala de sus, se ospătau aceşti musafiri în voia cea bună, iar muzicanţii le cîntau la ureche. Poporul, însă, grămădit pe uliţă, sta şi asculta. Cînd, după ospăţ, fură aduşi din nou

caii şi un slujitor tocmai înşeua calul reginei, se ivi drept în faţa lui păstorul de capre şi îi spuse răspicat:

— Calul ăsta e al tatălui meu, ca să ştii!

Mulţimea izbucni într-un rîs mare; roibul însă necheză de trei ori bucuros şi îşi frecă tîmpla de umărul lui Frieder. Toate acestea le văzu şi auzi regina de la fereastra de sus. Foarte mirată, se întoarse şi vorbi cu soţul ei. Regele puse să-l cheme pe micul păstor de capre; acesta intră cuviincios, dar vesel, în sală, cu obrajii ca trandafirul, căci era băieţel curat şi ochii îi rîdeau şăgalnici, doar că umbla desculţ.

Regele îi grăi:

— Ziceai că bidiviul cel frumos ar fi al tatălui tău, nu?

— Păi, am spus adevărat, domnule, raportez cu plecăciune.

— Şi cum vrei s-o dovedeşti, băiete?

— Fac şi dovada, numai să-mi îngăduiţi. L-am auzit pe rîndaş lăudîndu-se că roibul cică n-ar lăsa pe nimeni să-l încalece, doar pe regină, stăpîna lui. Acum uitaţi-vă, vă rog, dacă n-o să-mi stea căluţul liniştit şi dacă n-o să mă asculte cînd îl strig pe nume: Hansel! Pe urmă judecaţi: am spus adevărul ori ba.

Regele tăcu un răstimp, după care zise unuia dintre oamenii săi:

— Aduceţi-mi trei bărbaţi destoinici din sat, să vedem ce mărturisesc în privinţa băiatului.

Dar cînd veniră sătenii, întrebaţi fiind ce ştiu în legătură cu calul, mărturia lor nu fu prielnică lui Frieder. Atunci băiatul hotărî să vorbească singur. Povesti simplu, cinstit, despre zînă, cum aceasta îl răpise pe Hansel, cum el, Frieder, îşi cunoscuse roibul, cum zîna îi arătase poiana nevăzută, unde lui Hansel îi priise atît de mult şi unde se făcuse atît de chipeş. Auzindu-l, cei de faţă fură tare miraţi. Unii îl priviră chiorîş, însă regina grăi:

— Desigur, acesta e un băiat cinstit şi adevărul stă scris pe fruntea lui.

Chiar şi regele păru binevoitor faţă de băiat şi, cum

era şi în toane bune, rosti:

— Însă de probă tot nu scapi!

Cu aceasta, îl pofti pe Frieder în dreptul unei fereşti dosnice, care dădea spre un loc înierbat, larg şi neted, în mijlocul căruia se înălţa un nuc bătrîn, ca la vreo sută de paşi de casă. Totul zăcea însă acoperit cu o zeghe de zăpadă, căci era în luna sărbătorilor de iarnă.

— Vezi poiana asta întinsă? făcu regele întrebător

— Păi da, şi de ce nu? se băgă în vorbă unul dintre curteni, măscăriciul regelui, adăugînd cu glas leţinut: Deşi asta-i din cele nevăzute, ha, ha! fiind ascunsă toată sub zăpadă.

Curtenii rîseră, dar regele grăi către băiat:

— Nu te lăsa prostit de o gură spartă. Încalecă pe Hansel şi să mi-l porţi astfel în jurul nucului încît să iasă un cerc pe zăpadă, şi dacă izbuteşti, atunci tot pămîntul cuprins în cercul acela să fie al tău!

Zîmbiră curtenii linguşitori, crezînd că n-o să fie decît o glumă bună. Frieder însă se arătă atît de bucuros încît ziceai că dinţii lui albi nu-şi mai găsesc loc în dosul buzelor. I se aduse calul (după ce îi scoaseră şaua femeiască de aur). Acesta necheză vesel, încît tot poporul se bucură cu el şi, dintr-un salt, Frieder se şi afla călare. Mai întîi merse încet spre poiană, acolo se opri şi îşi roti ochii în toate părţile măsurînd depărtarea pînă la pom; apoi îl porni pe Hansel la trap şi în sfîrşit la galop. Mergea totul strună şi era o plăcere să vezi ce uşor şi sigur se ţinea băiatul în şa. Nu era însă prost Frieder. Închipui cercul cît mai mare cu putinţă şi capetele se uniră atît de frumos de parcă cineva l-ar fi tras cu compasul. Întîmpinat cu urale, Frieder sări apoi din şa, îl sărută pe Hansel drept în bot, iar regele îi făcu semn de la fereastră, să urce sus, în sală.

— Ai trecut cu bine proba, spuse acesta. Înseamnă că poiana va fi a ta. Cît priveşte însă pe Hansel, nu pot să ţi-l înapoiez: l-am dăruit reginei. Dar n-o să rămîi în pagubă.

Zicînd acestea, îi întinse o pungă de galbeni, plină ochi, întru care băiatul fu foarte mulţumit, mai ales că regina adăugă:

— Să vină în fiecare an la oraş, la palat, să-l vadă pe Hansel!

— Ei, da, strigă Frieder, şi atunci vă aduc de fiecare dată cîte un săculeţ cu nucşoare verzi din pomul meu!

— Aşa să fie! mai spuse regina, şi astfel se despărţiră.

Tăindu-şi drum prin mulţimea lărmuitoare, Frieder alergă acasă, la părinţi. Peter, tatăl său, privise de departe, pe furiş, toată întîmplarea cu cercul şi făcuse în inima lui un jurămînt, al cărui tîlc fireşte că nu trebuie să vi-l mai spun. Destul că Frieder şi Hansel îl scoseseră din nou la liman. De-acum încolo trăi ca un bărbat cinstit, drept, chiar dacă bogat, lăsînd în urma lui un fecior şi mai înstărit. Şi nici un sătean, de-atunci încoace, n-a mai păcătuit faţă de vita lui.

CLEMENS BRENTANO

POVESTEA DOMNULUI DE ŢEPUŞĂ

ÎNTR-O CINSTITĂ ŢARĂ domnea regele Pe-cuvînt, un stăpîn foarte drept, dar cu atît mai aspru şi, la răstimpuri, foarte grosolan. Avea mult de lucru, căci obişnuia să se ţină de cuvînt, iar înaintaşii săi fuseseră atît de darnici în făgăduieli încît, voind regele să cinstească şi cuvîntul lor, nu-şi mai vedea capul de treburi, mai ales că se întîmpla ca unul să fi făgăduit într-un fel şi altul taman pe dos. Cu toate astea, măria sa nu-şi pierdea cumpătul. Se ţinea cu dîrzenie de cuvîntul dat. Încolo nu-i păsa de nimic şi nici curios nu era. Se temea să nu afle de vreo nouă promisiune pe care ar fi trebuit s-o respecte, ceea ce i-ar fi fost mai mult decît neplăcut. Trăia foarte paşnic în ţara lui şi încheiase o înţelegere cu toţi monarhii lumii, care suna scurt: „Nu te atingi de mine, nu mă ating nici eu.”

Acest rege bun avea o fiică tare curioasă de felul ei, care îşi vîra nasul peste tot. Dorise atît de mult să afle cum arată lumea, încît nici nu aşteptă să i se pregătească leagănul, că se şi scoborî din cer, copăcel-copăcel, pînă la mama; drept care biata regină, care ţinea ca totul să se petreacă în ordine şi la timpul său,

muri de spaimă, strîngîndu-şi fetiţa la piept şi zicînd:

— Copila mea vrea să ştie cum arată lumea, deci va trebui să mă duc eu să văd cum arată cerul. Fie ca săptămîna cu care ai picat mai devreme să-ţi aducă mari foloase cîndva.

Vorbind astfel, regina muri, iar femeile din preajmă, după ce o aduseră în odaie, vestiră regelui Pe-cuvînt moartea reginei şi naşterea fiicei sale.

Regele întrebă întîi şi întîi:

— Care au fost ultimele vorbe ale soţiei mele ca să le pot împlini, dînsa fiind moartă?

Atunci, cea mai în vîrstă dintre doamnele de onoare lămuri cum că regina ar fi spus: „Copila mea vrea să ştie…”

— Aşa, hotărî regele, să se cheme dar prinţesa Vreau-să-ştiu, cum i-a spus mama pînă a muri!

Ceru el pe urmă să i se repete şi celelalte cuvinte ale moartei; dar nu găsi nimic de păstrat, afară de acelea privind săptămîna cu care ar fi picat mai devreme şi care ar fi trebuit să-i aducă prinţesei foloase mari; aceste vorbe nu le prea înţelese şi îşi puse în gînd să mai stăruie asupra lor.

În sfîrşit, porunci ca biata regină să fie culcată în mormânt, iar micuţa Vreau-să-ştiu în leagăn.

Acum, bravului monarh îi căzu în seamă o mare grijă, care îl muncea şi îl apăsa: făgăduise soţiei ca, în caz de va muri din naştere, să ţină loc copilului de mamă. Cum să se descurce şi să nu-şi calce cuvîntul dat, asta n-o mai pricepea defel, şi cugeta întruna şi iar cugeta. Cînd iată-l, după vreo jumătate de oră, pe gînditorul Curţii, care intră şi întrebă:

— Maiestate, aţi găsit ceva?

Regele şi el:

— Dar domnia ta ai găsit?

Gînditorul zice:

— Maiestate, n-am găsit nimic.

Si regele, la rîndul lui:

— Nici eu n-am găsit.

Atunci gînditorul trage încheierea:

— Înseamnă că amîndoi n-am găsit nimic.

Şi se pun amîndoi iarăşi pe gîndit. Peste cîteva ore se întîlnesc din nou şi se despart la fel.

Doamnele de la Curte ar fi căutat desigur o doică pentru micuţa Vreau-să-ştiu. Însă regele Pe-cuvînt nu îngădui, căci voia musai să-şi ţină cuvîntul şi să-i poarte de grijă în locul mamei.

Spre marea uimire a tuturor, copila părea să nu aibă nevoie de mîncare, creştea sănătoasă şi grasă, încît regele crezu că trăieşte numai din gîndurile lui. Pînă la urmă, culcat în patul regal, se gîndi totuşi că nu i-ar strica şi o femeie, care să vadă uneori de prunc în timpul nopţii; de astă dată nu mai stătu pe gînduri şi, sărind repede din pat, porni spre odaia vecină, unde se afla leagănul.

Încet, încetişor, deschise uşa. Dar ce minune îi fu dat să vadă! O femeie cam bătrîioară sta lîngă Vreau-să-ştiu şi o alăpta, pe cînd alţi şapte prunci de ţîţă, culcaţi pe duşumea, se înşirau înaintea ei, frumos înfăşaţi, ca nişte peştişori puşi la prăjit.

…— Aida-de, strigă regele, nu-i cine ştie ce lucru că-mi hrăniţi copilul, numai că asta, vorbind pe şleau, nu se poate! Am făgăduit să ţin locul mamei, de aceea e oprit! Prin urmare, marş din casă! Băgaţi peştii ăştia şapte în şorţ şi să nu vă mai prind pe-aici!.

— Dacă-i pe-aşa, daţi-mi simbria pe o săptămînă, ceru femeia şi, schimbînd micuţei Vreau-să-ştiu scutecele, o aşeză din nou în leagăn.

Regele îi dădu „punga visurilor”, căci nu se culca niciodată fără un săculeţ plin cu galbeni, ca să se poată ţine de cuvînt în cazul cînd vreun supus, căruia îi făgăduise ziua o sumă de bani, i-ar fi răsărit în vis.

În cele din urmă, femeia îi spuse regelui:

— Ascultă, Pe-cuvînt, eu plec de lîngă fetiţa ta, că e şi vremea dealtminteri, curînd o să bată ceasul

douăsprezece şi vine altă săptămînă; dar fiindcă mi-ai plătit pe cinste simbria, vreau să-ţi spun ce-i de făcut ca să poţi purta de grijă copilului în locul mamei. Numai că trebuie să-mi făgăduieşti ca primului ticălos care ar îndrăzni să te jignească, fie chiar să te înţepe pînă la sînge, să-i ierţi purtarea şi să-l ospătezi pe deasupra cu cel mai bun frupt din cîte ai la îndemînă.

— Să mă înţepe pînă la sînge, vorbi regele, asta nu-i glumă! Dar îţi făgăduiesc, în numele dragostei de mamă.

— Bine, sfîrşi femeia. Deci hrăneşte-l pe ticălos şi o să-ţi hrăneşti copilul.

Apoi dispăru. Regele însă simţi o înţepătură în braţ şi se trezi; atunci îşi dădu seama că nu fusese decît un vis, căci zăcea lung şi lat în aşternutul lui. Înţepătura de la braţul stîng, subţire şi rea, îl făcu să caute locul cu mîna, şi… ce să vezi? Prinse un purice al naibii de mare! Mînios, îl frecă între degete şi tocmai dădu să-l ucidă cu unghia cînd îşi aminti de făgăduiala ce-i făcuse femeii în somn: nu numai să-l ierte pe ticălos, dar să-l şi ospăteze cu tot ce are mai bun. Vîrî deci puricele într-un borcănaş gol pentru hapuri şi grăi:

— Iertată fie-ţi fapta, şi vei bea din sîngele meu!

Asta o făcu mai ales pentru că nu găsi la el punga visurilor şi căzu la bănuială că o dăduse aievea acelei femei, ceea ce ar fi însemnat că nu fusese doar o stearpă nălucire.

Gîndi regele preţ de cîteva ore asupra întîmplării, tot uitîndu-se la nelegiuitul din borcan, care părea să doarmă. Scutură borcanul, puricele se trezi, iar în odaia de alături micuţa Vreau-să-ştiu izbucni în plîns. Se apucă atunci să legene uşor borcanul şi auzi de dincolo mişcarea leagănului; purice şi copil adormiră pe loc; adormi şi regele. Dimineaţa, copilul începu din nou să plîngă, iar puricele nu-şi mai găsea astîmpăr în borcan. Pe-cuvînt aşeză puricele pe braţ şi îl lăsă să tragă sînge. Atunci, Vreau-să-stiu se linişti neîntîrziat.

Pe scurt, regele găsi că tot ce-i făcea puricelui trecea

şi asupra micii prinţese; de aceea se îngrijea să nu-i lipsească nimic, iar copilul arăta mare şi durduliu. Pe de altă parte însă tîlharul se îngrăşa din ce în ce, încît nu-şi mai găsea loc în borcănaş. Regele Pe-cuvînt fu nevoit să-l mute într-o sticlă mare. Toate acestea le orînduia în taină. Nici un ochi străin nu văzuse pînă atunci puricele. Curînd şi sticla se dovedi neîncăpătoare şi regele îi dădu adăpost într-o cizmă de-a lui. Peste puţin însă nu mai fu în stare să-l ospăteze: se îmbolnăvi el însuşi din pricina gînganiei, slăbi şi se gălbeji. Începu deci s-o hrănească pe Vreau-să-ştiu cu păsat, iar puricelui îi dădu sînge de bou.

Astfel, prinţesa d puricele crescură mari fără a se fi întîlnit vreodată. Puricele era cît boul, iar Vreau-să-ştiu număra tocmai şaisprezece ani, cînd o întîmplare nefericită îi făcu să se cunoască.

Vreau-să-ştiu era foarte curioasă şi se uita prin toate găurile cheilor. Mai ales, voia încă de mult să ştie ce anume va fi tăinuind regele în dormitorul său, căci niciodată nu-i îngăduia să intre şi totuşi se auzeau uneori nişte sforăieli şi bocănituri de parcă un ţap ar fi tropăit prin odaie. Curiozitatea n-o mai lăsa în pace, încît fata se apucă într-o noapte să asculte la uşa regelui, care tocmai vorbea cu puricele, despre care dînsa încă nu ştia că-i purice. Spunea Pe-cuvînt:

— Zi, nemernicule, ce să mă fac cu tine? Mi-ai crescut pînă peste cap, aproape că nu mai am loc în odaie!

Puricele răspunse:

— Mărite rege, nici eu nu mai pot aici de plictisit ce sînt. Gîndesc să-mi dai o livrea frumoasă şi să mă numeşti paj pe lîngă surioara mea Vreau-să-ştiu.

— Surioară? Cum vine asta? se înfurie regele. Cum îndrăzneşti s-o faci pe prinţesă surioara ta!

— Oare nu mă trag şi eu din sînge regesc? i-o întoarse puricele.

— Oarecum, îngădui regele, dar nu-ţi dau voie să vorbeşti despre asta.

— Ce s-o mai lungim! zise celălalt. Să mi se dea dreptul meu, după lege! M-am săturat să tot dorm sub patul dumitale, printre papuci! Mai e şi o pungă acolo, din piele neargăsită, care miroase urît. Ţi-o spun, rege, dacă nu mă muţi la Vreau-să-ştiu, bag ţepuşa în mine şi mă omor.

— Bine, rosti regele, fie precum zici! Acuma, dormi sănătos, domnule cavaler de Ţepuşă!

— Mulţumesc pentru rang, răspunse puricele. Somn uşor, stimate rege Pe-cuvînt!

În odaia regelui totul se linişti. Prinţesa Vreau-să-ştiu se duse la culcare. Dar de dormit nu putu să doarmă. Voia să ştie neapărat cine-i frăţiorul ăsta oarecum, care urma să-i fie paj. Şi gîndul o munci pînă-n zori.

Dimineaţa, croitorul Curţii fu chemat la rege. Cînd ieşi, prinţesa strigă:

— Hei, domnule Peticel, ce ţi-a poruncit regele?

— Să-i fac o uniformă domnului cavaler de Ţepuşă, răspunse meşterul. Un domn neastîmpărat, nu-i vorbă. A trebuit să sar după el peste pat, peste masă, ca să-i iau măsura. Dar mă zoreşte lucrul, alteţă. Prea plecat servitor!

Şi croitorul se depărtă grăbit. Pe urmă ieşi din odaia regelui meşterul cizmar.

— Hei, domnule Papucel, îl strigă Vreau-să-ştiu, ce ţi-a poruncit regele?

— Să-i croiesc pantofi de dans şi cizme de marochin domnului cavaler de Ţepuşă, răspunse cizmarul.

— Şi cine-i acest domn? întrebă ea.

— O, e un domn tare sprinten de picior! A trebuit să sar după el peste masă, peste scaune, ca să-i iau măsura. Dar mă zoreşte lucrul, alteţă. Prea plecat servitor! vorbi cizmarul şi se depărtă grăbit.

În sfîrşit, ţîşni din odaia regelui şi meşterul perucar şi lucrurile se petrecură aidoma. După care se arătă şi regele, care o găsi pe prinţesa Vreau-să-ştiu şezînd, tulburată foarte, într-un ungher al sălii.

— Ce-ţi lipseşte, copila mea? întrebă regele.

— Ah, am visat un vis ciudat şi visul acesta trebuie să mi-l împlineşti, răspunse Vreau-să-ştiu. Altminteri, o să cad bolnavă.

— Dacă pot, ţi-l împlinesc, făgădui regele, şi copila îi povesti.

Cică visase că ar fi avut pe lîngă ea un paj frumos şi iute, care o desfăta nespus cu sprinteneala şi dibăcia lui. Dar n-a izbutit deloc să afle de unde-i pajul. Să-i spună deci regele cum şi de unde a răsărit. Regele grăi:

— Un paj sprinten şi dibaci vei avea, însă de unde a răsărit, asta să ţi-o spună dumnealui, eu unul nu ştiu. Mîine dimineaţă o să te servească, pentru întîia oară, la dejun.

Prinţesa trebui să mai rabde. A doua zi dimineaţă, cînd croitorul aduse regelui uniforma cu trese de aur, Vreau-să-ştiu o privi cu multă curiozitate, ca şi cizmele roşii de marochin pe care le aduse cizmarul, ca şi frumoasa perucă de culoarea castanei, precum şi celelalte lucruri.

În cele din urmă, uşa se deschise, regele ieşi în prag şi lîngă el sta un flăcău tare ciudat, puricele cel mare, domnul de Ţepuşă, purtînd dolman de husar, din catifea brună, cizme roşii, căciulă neagră de urs şi perucă lungă, buclată; ţinea în mînă o tavă aurită cu o ceaşcă de ciocolată şi părea să-şi frîneze cu mare greu puterea care îl trăgea în sus; era gata-gata să sară, ca şi cocoşul de la flintă cînd vînătorul ţine degetul pe trăgaci; stătea ca lipitoarea în preajma unei vîne de sînge.

Prinţesa, care şedea la capătul celălalt al sălii, se ridică pentru a-i spune regelui bună dimineaţa. Acesta însă, fără să se apropie, rosti:

— Dragă Vreau-să-ştiu, iată-l pe domnul de Ţepuşă, noul tău paj, care îţi aduce o ceaşcă de ciocolată! Trag nădejde că dumnealui îşi va face bine datoria şi îţi va fi pe plac.

Vreau-să-ştiu se înclină şi, de curiozitate, îi fugiră ochii

înainte ca la melc

— Voia maiestăţii voastre! zise ea supus.

Atunci regele se întoarse către husarul cel brun:

— Ei, Ţepuşă, de-acum să ne arăţi în ce fel te pricepi să slujeşti pe o prinţesă.

Nu sfîrşi bine că, dintr-un salt arcuit pe toată lungimea sălii, Ţepuşă se şi afla în genunchi, la picioarele prinţesei, întinzîndu-i ceaşca de ciocolată. Vreau-să-stiu se sperie grozav, ţipă şi căzu în leşin. Domnul de Ţepuşă ştia însă, la rîndul lui, ce-i de făcut; nici n-apucă regele să ajungă pînă la el dinspre celălalt capăt al sălii, ca să-i ardă o pereche de palme, că prinţesa se şi găsea în grija pajului, care căuta s-o readucă în simţiri, trăgîndu-i sînge din braţ.

Regele, văzînd atîta grijă, se bucură nespus, iar cînd prinţesa deschise ochii mari, domnul de Ţepuşă mestecă ciocolata cu o linguriţă, atît de repede încît alteţa sa înghiţi spumoasa băutură cu mult nesaţ şi se înzdrăveni.

Toate astea le brodi cu o repeziciune de-ţi stătea mintea în loc. Drept care, regele Pe-cuvînt hotărî să-l aşeze în rangul de Consilier al Iuţelii şi îl cinsti cu ordinul „Caterina cea iute”[2]. Totodată, porunci să i se bată cizmele cu aur greu, ca să nu mai poată sări atît de năprasnic. Şi astfel, lucrurile merseră destul de bine un timp.

Vreau-să-ştiu nu mai putea trăi fără Ţepuşă; lui îi cădea în sarcină să tragă sînge tuturor doamnelor de onoare; tot lui să ducă la bun sfîrşit orice treabă care nu răbda întîrziere; iar la vînat de iepuri alerga totdeauna înaintea cîinilor. Pe scurt, era un ins tare plăcut şi lăudat de toată lumea. Nu-i de mirare că, faţă de marea cinste ce-l înconjura, puricele căzu în trufie şi se obrăznici; mulţi oameni cumsecade avură de suferit din pricina lui, încît toţi aceia care se simţeau umiliţi şi nedreptăţiţi nu aşteptau decît prilejul nimerit ca să-l scoată din bunăvoinţa regelui şi chiar să-l piardă.

Odată, cînd regele, fără a ţine seama de meritele multor ofiţeri, îi dădu comanda unui regiment de husari, nemulţumirea se stîrni şi mai rău, iar ofiţerii năpăstuiţi făcură legămînt împotriva lui. Unul dintre aceştia,

[2] *Caterina cea iute* – expresie hazlie in limba germană, pentru diaree.

căpitanul Cioc-cănit, se puse în fruntea tuturor ca să-l nenorocească. Linguşindu-l, acesta ajunse prietenul său de taină şi atît de mult îl ridică în slăvi, încît Ţepuşă, de semeţ ce era, mai că se sminti. Pînă la urmă, Cioc-cănit îi băgă în cap să se ducă la rege şi să-i ceară prinţesa de soţie. Pe aceasta însă o făcu nemaipomenit de curioasă, dîndu-i a înţelege, prin gura unei cameriste, că n-ar strica să afle în sfîrşit cine-i acest domn de Ţepuşă.

Pierzîndu-şi capul de înfumurare, puricele nu se sfii ca, după o paradă, să-l cheme pe rege deoparte şi să-i spună:

— Maiestatea voastră e, desigur, atît de convins asupra meritelor mele, încît nu se va împotrivi s-o iau de soţie pe prinţesa Vreau-să-ştiu.

Regele însă i-o întoarse mînios:

— Domol, domol! Oare nu ştie domnul de Ţepuşă adevărul în ce-l priveşte? Dacă nu-şi cunoaşte lungul nasului, atunci o să-l învăţ eu!

Şi cu aceasta, îi întoarse spatele. Ţepuşă se cutremură din tălpi pînă-n creştet; doar o singură dată se mai simţise atît de rău şi anume atunci cînd, fiind încă purice de rînd, îl înţepase pe rege şi acesta îl frecase între degete.

Întunecat şi bănuitor, îşi conduse regimentul pe sub fereastra prinţesei; dar nu mai porunci să i se sune din trompete cîntecul ei şi nici căluţul nu-l mai struni în paşi de dans. Prinţesa Vreau-să-ştiu nu înţelegea cum de nu-i mai dă onorul obişnuit. „Ah, gîndi ea, trebuie că se trage dintr-un neam foarte ales, dacă se poartă atît de mîndru cu mine. O, de-aş afla cine-i cu adevărat!“

Căpitanul Cioc-Cănit văzuse cum regele, mînios, îl repezise pe Ţepuşă; îl căută aşadar pe acesta ca să-l mîngîie în ceasul greu şi îl găsi în manej unde, stîrnit de furie şi necaz, sărea ca un deznădăjduit. Cînd se mai potoli niţel, Cioc-cănit îi spuse:

— Scumpul meu prieten şi camarad, ai fost rănit la sînge; asta nu trebuie s-o rabzi. Ţi-aş da un sfat, care te

poate duce la răzbunare şi fericire. Ştii că dincolo, în ţara vecină, domneşte acum regele Totul-al-meu, care nu vrea pace şi e gata să calce înţelegerea „Nu te atingi de mine, nu mă ating nici eu“. A şi strîns la graniţă jandarmi înfiretaţi, hotărît fiind să ne declare război. Iar mie mi-a dat de veste că, dacă ai vrea să treci de partea lui cu regimentul de husari, dînsul te-ar numi guvernator al cinstitului regat, de îndată ce regele Pe-cuvînt va cădea prizonier. Ce-ar fi s-o urci pe Vreau-să-ştiu în şa, la spatele tău, şi s-o ştergi călare peste graniţă, iar noi să te urmăm cu toţii?

Domnului de Ţepuşă, mînat de trufia şi scîrba lui, îi surîse mult o asemenea trădare. De aceea, îi spuse lui Cioc-cănit:

— De prinţesă am eu grijă, numai cată să mă urmezi cu husarii.

După ce s-au înţeles astfel, Ţepuşă se înfăţişă prinţesei; aceasta îl întrebă nedumerită de ce nu dăduse ordin să i se cînte din trompete la paradă. Ţepuşă vorbi:

— Ah, alteţă, tocmai azi e ziua ce-mi aminteşte de moartea bravilor mei părinţi; vă cer iertare că doliul nu mi-a îngăduit să sun din trompete.

— Dar cine au fost părinţii voştri? întrebă prinţesa. N-aţi vrea să mi-o spuneţi şi mie?

— Aici nu mi-e cu putinţă, răspunse el. O, nefericitul de mine. Dacă s-ar şti aici cine sînt, ar însemna să mor.

— Asta-i nemaipomenit de ciudat, se miră Vreau- să-ştiu, dar eu una vreau totuşi să ştiu, dragă prietene. Oare nu e deloc cu putinţă să mi-o spui?

— Ar fi un mijloc, scumpa mea prinţesă: dacă aţi binevoi să vă plimbaţi deseară, sub raza lunii, tocmai la capătul grădinii regale; acolo, neauzit de nimeni, aş îndrăzni să vă şoptesc minunata mea taină.

Prinţesa se învoi şi veni seara în fundul grădinii, unde o aştepta Ţepuşă; numai că acesta nu-i spuse nimic, ci o săltă în spinare şi, sărind nebuneşte, nu se opri decît în ţara regelui Totul-al-meu.

După ce trecură hotarul, Ţepuşa o aşeză pe prinţesa zguduită de plîns într-o pădure, pe iarbă, şi rosti:

— Dragă Vreau-să-ştiu, plîngi, uşurează-ţi inima, eu te-am răpit. Husarii mei vin din urmă şi, cînd regele Totul-al-meu mă va numi guvernator al cinstitei ţări, atunci te iau de soţie şi îţi spun cine sînt. Acum însă trebuie să mă scald niţeluş în pîrîu, să-mi curăţ hainele, ca să pot apărea frumos şi gătit înaintea regelui Totul- al-meu.

Acestea zise, Ţepuşă se grăbi la scaldă, trecînd dintr-un salt peste cîteva tufe, în spatele cărora curgea pîrîul.

Vreau-să-ştiu era atît de răvăşită, ostenită şi tulburată, încît adormi. Ci deodată, auzi sunet de trompete şi, trezindu-se, văzu regimentul de husari gonind peste cîmpie. Fata se sculă, căzu în genunchi şi ceru ajutor. Dar nu era nevoie: căpitanul Cioc-cănit îi spusese totul regelui Pe-cuvînt, iar husarii veneau de fapt să-l prindă pe răpitorul ei. Porniră în goană spre pîrîu. Ţepuşă, bănuind că fusese trădat, încercă să sară din faţa lor; dar nu izbuti, fiindcă era ud leoarcă. Husarii îl legară fedeleş, îl zvîrliră de-a curmezişul pe un cal, o urcară pe Vreau-să-ştiu într-o trăsură şi se întoarseră astfel la reşedinţă. Acolo, regele pregătise din timp o spânzurătoare înaltă şi se sfătuia cu sfetnicii săi în ce fel să-l ucidă pe ticălos. În sfîrşit, hotărî să i se scoată mai întîi uniforma şi pe urmă pielea. Aşa se şi petrecu. După ce îi smulseră uniforma, Vreau-să-ştiu rosti:

— Ţepuşă, dacă-mi spui cine eşti, atunci îl rog pe tata să te ierte.

Ţepuşă dădu din cap că nu. Atunci îl jupuiră de piele, iar prinţesa grăi din nou:

— Ţepuşă, spune-mi cine eşti şi îl rog pe tata să te ierte.

Acum, Ţepuşă nici nu mai dădu din cap, fiindcă... nu era nicăieri, parcă intrase în pămînt. Nimeni nu ştia unde se află.

Toată lumea se miră peste măsură. Dar ce să-i faci!

Trebuiau să se mulţumească doar cu pielea. O atîrnară sus, de spînzurătoare. Piaţa din jur era veşnic plină de oameni, care căscau ochii la ciudăţenia de piele a colonelului de husari, domnul de Ţepuşă. Avea o mulţime de picioare, ţepi, mustăţi şi un soi de coadă ascuţită, care te îngrozea; nimeni nu pricepea ce fel de făptură va fi fost. Prinţesa Vreau-să-ştiu murea de curiozitate, nu alta; voia cu orice preţ să ştie cine a fost şi îl chinuia pe tată-său, zi şi noapte, cu întrebări; dar Pe-cuvînt făgăduise să nu dezvăluie niciodată adevărul şi se ţinea de cuvînt.

Sosise timpul ca prinţesa Vreau-să-ştiu să se mărite; regele Pe-cuvînt îmbătrînise şi dorea moştenitor; o rugă deci pe fiică-sa să-şi aleagă un bărbat dintre numeroşii prinţi care îi ceruseră mîna. Fata însă vorbi:

— Nu iau pe nimeni pînă nu ştiu a cui e pielea!

— Bine, draga mea, făcu în cele din urmă regele, dacă asta ţi-e voia, poftim, o să dau de ştire întregii lumi că, oricine ar ghici a cui e pielea, îl vei lua de bărbat. Eşti mulţumită?

— Da, da, se bucură Vreau-să-ştiu, iar regele porunci să se anunţe peste tot: cine va recunoaşte ce fel de piele atîrnă sus, de spînzurătoare, în capitala ţării, acela va lua de soţie pe alteţa sa.

Astfel, porniră buluc spre capitală o mulţime de inşi, fie în trăsuri, fie călări, fie pe apă, fie pe jos. Veniră prinţi şi cavaleri, pielari, curelari, şelari, pungari, tăbăcari, cizmari şi legători de cărţi, blănari, cojocari, vînători şi negustori şi dascăli de istoria naturii; oricine avea de-a face în meseria lui cu piei şi pielicele, cunoscîndu-le cît de cît rostul, se grăbea să-şi arate marea ştiinţă şi să cîştige mîna frumoasei prinţese.

Foind astfel într-un du-te-vino necontenit şi perindîndu-se cu sutele, ba şi cu miile, în faţa regelui, pe care îl tot întrebau dacă au ghicit bine, acesta îşi ieşi din răbdări şi grăi:

— Aici nu e cazul să ghiciţi, trebuie să ştiţi ce fel de

piele atîrnă sus! Să-şi spună dar fiecare părerea!

Atunci zise unul că ar fi un bou de mare; altul că-i o caracatiţă de cîmp; al treilea, că-i zmeu; al patrulea, rinocer; al cincilea, harap.

— Mie îmi pare a fi o piele de jandarm, spuse un biet cizmar de la ţară, dar îi închiseră gura numaidecît.

Pînă la urmă, un profesor găsi că ar fi pielea unui sălbatic din jungla africană. Pe scurt, nimeni nu ghicea şi toţi plecau aşa cum veniseră.

Asta ţinu cîteva luni şi curiozitatea prinţesei crescu la culme. Dar în toată tara nu mai era om care să nu-şi fi încercat norocul.

Într-o dimineaţă, pe cînd oraşul mai stătea închis, iată că răsare la poartă un găligan şi bate cu pumnul in ea, zdruncinînd-o din ţîţîni.

— Deschide-ţi! Deschideţi, nătărăilor! strigă el.

Portarii sar năuci din aşternut şi întreabă prin gaura cheii cine bate. Le răspunde un glas ca de bivol:

— Deschideţi! Eu sînt Val-vîrtej!

Tremurînd, unul din paznici îi deschise şi văzu intrînd o pocitanie de zdrahon lat şi lăţos ca un urs, care aproape că atingea pragul de sus al porţii.

— Îmi daţi voie să vă întreb cine sînteţi, ca să vă trec la răboj! vorbi diacul de la poartă.

— Mă numesc Val-vîrtej şi sînt, în particular, mîncător de oameni! tună zdrahonul, încît bietul diac se muie şi căzu de frică în dosul gheretei.

Val-vîrtej porni, cu labele-i de urs, de-a lungul străzilor; oraşul mai dormea şi, cum zdrahonul era flămînd, zărind el nişte calfe de brutar ce lucrau la cuptoare, îi prinse şi îi mîncă pe toţi fără pîine, ca pe sturzi. Ajuns în piaţă, văzu spînzurătoarea, cu pielea fluturînd şi răvaşul cu făgăduiala regelui: cine va dibui ce fel de piele atîrnă sus, va primi de nevastă pe alteţa sa. Străinul clătină din cap, şi, rîzînd în hohote, strigă cu glasul său uriaş:

— Hei, sculare, sus, rege Pe-cuvînt! Ţi-a sosit

ginerele! Haide, sus, prinţesă Vreau-să-ştiu! Ţi-a venit soţul.

Atunci toate obloanele se deschiseră şi mii de oameni îşi holbară ochii speriaţi, iar soarele suind pe cer şi aruncîndu-şi lumina drept în obrazul lui Val-vîrtej. Acesta strănută atît de cumplit încît sparse ferestrele palatului şi cioburile zburară pînă în patul prinţesei. Şi cum nimeni nu-i ură sănătate, se înfurie, smulse pietrele de caldarîm şi le zvîrli asupra oamenilor!

Pînă la urmă, regele se arătă la fereastră, gata să le tragă un perdaf pe cinste celor vinovaţi de scandal; dar cînd văzu pe namila de Val-vîrtej, se domoli de frică şi întrebă mieros:

— Cu ce vă pot servi, prietene?

La care Val-vîrtej răspunse:

— Rege Pe-cuvînt, cheamă pe fiica dumitale Vreau-să-ştiu, căci am venit să spun ce fel e pielea!

— Cam prea de dimineaţă, nu-i vorbă, făcu regele, dar fie şi aşa, că tot mi-ai alungat din aşternut întreg oraşul.

Tocmai voia să se ducă, la prinţesă, cînd aceasta răsări în faţa lui; larma din oras îi stîrnise curiozitatea şi nu mai putea dormi; se arătă şi ea la fereastră; atunci, Val-vîrtej bătu din palme şi rîse atît de tare, încît moara oraşului se opri.

— Ai, mii de draci! strigă el. Ce prinţesă frumoasă pentru o piele de purice.

Cînd desluşi cuvintele „piele de purice”, regele Pe-cuvînt se îngrozi şi fruntea i se acoperi de sudoare, iar vorba purice merse din gură-n gură prin tot oraşul; din toate foişoarele se auzea purice, toboşarii băteau purice, şcolarii cîntau purice, parola husarilor suna purice, şi toate tunurile sloboziră tunete în văzduh; căci regele Pe-cuvînt fluturase din batistă şi acesta era semnul dinainte hotărît cum că s-a găsit răspuns la întrebarea ce fel de piele atîrnă sus.

Prinţesa leşină, pe cînd Val-vîrtej urcă scările palatului. Ah, nu mai era domnul de Ţepuşă, ca să-i tragă

sînge! Val-vîrtej îi vîrî sub nas o legătură de ceapă şi fata se trezi. Aruncîndu-se în braţele regelui, ea întrebă printre lacrimi:

— E adevărat? E adevărat?

— E întocmai, răspunse Pe-cuvînt şi îi spuse toată povestea cu domnul de Ţepuşă. Dragă Vreau-să-ştiu, adăogă el, curiozitatea te-a adus aici. Prin urmare, va trebui să pleci cu Val-vîrtej, căci nu se poate să nu-mi ţin cuvîntul.

Să fi văzut atunci ce spaimă o cuprinse pe prinţesă! Ea căzu în genunchi şi se agaţă de picioarele tatii şi se rugă de el cu atîta jale încît i-ar fi plîns de milă şi pietrele. Însă regele o ţinea mereu:

— Copila mea, ţie-ţi spune Vreau-să-ştiu, iar mie Pe-cuvînt, aşa că nu-i chip, trebuie să pleci cu Val-vîrtej.

Văzînd că fata scînceşte întruna, Val-vîrtej îşi pierdu răbdarea şi rosti:

— Dragă soţioară, te sfătuiesc să taci şi să nu-mi mai împui urechile, că de nu, întorc foaia!

Între timp, regele îl ispiti pe găligan cu tot felul de propuneri, doar-doar se va lipsi de fiică-sa. Zicea să-l facă arap la Curte, general peste generali, director de teatru, mare maestru de vînătoare; însă Val-Vîrtej nu primea nimic. Regele îi prinse la gît toate decoraţiile care au fost, care sînt şi care vor fi să fie; dar Val- vîrtej nu voia să se lipsească de fată. Regele îl numi duce de Val şi Vîrtelniţă; dar acesta nu se da clintit. Pînă la urmă, regele rosti:

— Văd că nu are într-însul pic de onoare.

Iar Val-vîrtej răspunse:

— Onoare, nu, însă am în mine vreo două calfe de brutar!

Şi zicînd acestea, o înhăţă pe Vreau-să-ştiu de un capăt al rochiei şi o trase după el în oraş. Dar cum fata se zbătea întruna, regele se supără şi pe ea, bombănind şi blestemînd în urma lor. Mulţimea se adună de peste tot şi acelaşi cîntec răsună din miile de guri:

Hei, Val-vîrtej, noroc, noroc,
Ţi-ai şi găsit la noi un loc
Şi umbli mîndru, boca-boc;
Ghicişi comoara, ce nesaţ!
Acum ai prins mireasa-n laţ —
Sărut-o, bre, pe gură, ţuoc,
Să sară foc!

Hei, Vreau-să-ştiu, mireasă eşti,
Voiai să ştii, să dibuieşti
Cu pielea ce-i şi ce poveşti:
Cînd te arăţi prea curios
Cătînd prin gaura cheii, jos,
Şi în husari nădăjduieşti,
Aşa păţeşti!

Hei, dom'Ţepuşă, cum sărişi
Din pielea ta şi, pe furiş,
Scăpaşi de piele şi fugişi?
Sta pielea-n ştreang şi mulţi viteji
S-au păcălit, doar Val-vîrtej
Şi-a prins mireasa-n laţ pe dat'
Şi-a cîştigat.

Regele în schimb se retrase în odaie cu gînditorul Curţii şi amîndoi gîndiră adînc asupra celor întîmplate.

La poarta oraşului, Val-vîrtej săltă fata pe umăr şi porni cu ea peste cîmp, peste coceni şi bolovani, peste ciulini şi scaieţi, trecînd dealuri şi văi, pînă ajunse, seara, într-o pădure întunecoasă, unde şi lupii, cît sînt ei de lupi, îşi urează noapte bună.

— Ţi-o fi foame, cred, vorbi Val-vîrtej. Aşteaptă, că-ţi dau numaidecît nişte dulciuri. Îl şi aud mormăind pe cofetarul meu.

Vreau-să-ştiu se cutremură toată cînd, peste puţin, le tăie drumul un urs voinic, care ducea în braţe un stup din

cei mari, îndreptîndu-se agale spre vizuina lui. Val-vîrtej îl opri şi îi croi o palmă, încît ursul se dădu peste cap; scoase apoi un fagure din stup, încă plin cu albine şi ceară, îmbiind-o pe Vreau-să-ştiu să mănînce. Dar ea, fiindu-i scîrbă, nu putu.

— Lăcomoasa! pufni Val-vîrtej. N-ai decît să rabzi de foame!

Şi înfulecă el singur mierea din tot stupul. Vreau-să-ştiu se mulţumi cu cîteva mure ce creşteau în preajmă.

Zdrahonul o săltă iarăşi pe umăr şi vorbi:

— În cîteva ore ajungem la castelul meu *Odihna oaselor.*

Era un nume înfricoşător. Luna scăpăra, vîntul bătea şi în molizii cei înalţi parcă se auzea clămpănit.

— Asta-i grădina mea *Clac-lac*, lămuri Val-vîrtej. Oasele morţilor, care clămpănesc în copaci, alungă ciorile. Doar i-am mîncat pe toţi singur-singurel, n-am nevoie de cioclii ăştia!

Vreau-să-ştiu simţea cum i se face pielea de găină; tremura atît de tare, încît Val-vîrtej o sfătui:

— Nu mai clămpăni din picioare, că mă gîdili, şi dacă ajung să rîd, atunci te mănînc de dragă ce-mi eşti!

Ai, ce liniştită se ţinu de atunci copila!

După un timp, dădură de un luminiş, unde se afla o clădire înaltă, măreaţă, scînteind în lumina lunii. Clădirea încă nu era gata. Pe aripa stîngă mai trebuia un turn, în schimb pe dreapta totul era terminat. Şi nu vădea lipsă de gust. Numai oase şi capete de morţi se înşirau deasupra clădirii şi, cum capetele mai aveau păr, se auzea vîntul fremătînd şi cîntînd prin ele destul de plăcut. N-ai fi zis că era clădită fără pricepere. Val-vîrtej stătu un răstimp cu prinţesa în spinare, privindu-şi cu nesaţ castelul, apoi grăi:

— Cum ţi se pare, scumpa mea? Vezi, toate oasele le-am curătat cu dinţii, eu şi înaintaşii mei. Si uite ce frumos

le-am rînduit! Nu-i aşa că-i modern? Nu-i aşa că-i gotic?[3] Dar acum, vraja mea, în ajunul nunţii noastre, voi face aşa fel încît să se înalţe os cu os şi turnul din aripa stîngă. Ţi-ar plăcea, drăguţă!

— Oh, Doamne, ar fi cumplit de frumos, gemu Vreau-să-ştiu.

După care Val-vîrtej o pofti înăuntru. Acolo nu erau decît oase şi oase peste tot.

— Iată camera ta! zise Val-vîrtej.

Vai, camera avea pereţii din oscioare de copiii

— Dincoace, ai ceva de mîncare, zise Val-vîrtej.

Era o grămadă de raci vii.

— Nu mi-e poftă, suspină Vreau-să-ştiu.

— Las' că o să-ţi fie, răspunse zdrahonul.

Înghiţi toţi racii şi vorbi:

— Cînd te ciupesc ăştia prin burtă cu cleştii lor, îţi vine să tot mănînci. Dar, noapte bună, draga mea, şi visuri plăcute! Mă duc la vînătoare să mai fac rost de-ale gurii. Mîine îi chem pe verişorii mei, şi gata nunta.

După care plecă, trîntind uşa în urma lui, încît castelul din oase clămpăni preţ de o jumătate de oră.

De atîta chin şi foame şi jale, Vreau-să-ştiu aproape că-şi ieşea din minţi; nu mai putea răbda traiul printre oase, şi pe urmă foamea o măcina fără milă. Se strecură deci pe uşă afară şi se aşeză sub un copac în pădure. Rupea iarbă şi mînca, oftînd mereu: „Ah, Doamne, de ce mă cheamă Vreau-să-ştiu? Ah, Doamne, de ce sînt aşa de curioasă? Ah, de m-aş vedea iarăşi la tata! Nu mai vreau să ştiu nimic cît oi trăi. Cine îmi ajută să scap de grozăvia asta?”

În timp ce se tînguia astfel, răzbiră din pădure nişte glasuri; fata crezu că vine Val-vîrtej cu fîrtaţii lui; dădu să se întoarcă fuga la castelul *Odihna oaselor* dar, slăbită, se poticni şi căzu la pămînt cu ţipăt înfricoşat.

Cînd se trezi, soarele lucea pe boltă şi asupra ei

---

[3] E vorba de stilul gotic, care în secolul al 18-lea şi începutul secolului al 19-lea şi-a găsit noi întruchipări în arhitectură.

veghea
o bătrînă, ţinînd-o în braţe şi îmbiind-o cu vin şi prăjituri. Bătrîna vorbi.

— Draga mea Vreau-să-ştiu, de cîtă vreme nu te-am văzut şi în ce jalnică stare te regăsesc.

Vreau-să-ştiu se miră grozav că femeia o cunoştea pe nume, dar n-o întrebă nimic, fiindcă-i pierise pentru totdeauna dorinţa de a şti. Bătrîna însă vorbi neîntrebată:

— Copila mea Vreau-să-ştiu, îţi cunosc nenorocirea şi am venit să, te ajut. Maică-ta, pe patul morţii, te-a ţinut în braţe şi a spus: „Fie ca săptămînă cu care ai picat mai devreme să-ţi aducă mari foloase cîndva." Deci, iată-mă, eu sînt Săptămîna! Şapte nopţi te-am alăptat la sîn alături de cei şapte feciori ai mei, pînă ce tatăl tău m-a dibuit şi m-a gonit, iar eu i l-am trimis pe Ţepuşă, puricele fermecat, a cărui piele te-a făcut să-nduri năpasta lui Val-vîrtej. Dar de-acum s-a terminat. Du-te la castel şi fii liniştită, să nu bănuiască nimic cînd s-o întoarce. Mîine, la ora unu după miezul nopţii, vin iarăşi împreună cu cei şapte feciori ai mei, toţi îndemînatici şi deştepţi, care o să te ducă acasă.

Bătrîna îi dădu fetei nişte vin şi cozonac, sfătuind-o să nu mănînce decît pe ascuns. Apoi o sărută şi plecă.

Vreau-să-ştiu se uită lung în urma ei, cu ochii plini de lacrimi, după care intră din nou în castelul vrăjmaş. Către prînz se întoarse şi Val-vîrtej, ducînd pe umăr un trunchi subţire de molid, în care sta vîrît, ca într-o ţeapă, un porc mistreţ; aduse şi un cuib plin cu pisoi sălbatici.

— Hei tu, Vreau-să-ştiu, strigă el, ţi-am adus de-ale gurii, să nu mai flămînzeşti. O să primeşti şi un musafir. Desearã te las, trebuie să mai pun mîna pe niscai ucenici buni de friptură, să avem ce mînca la nuntă, că brutăraşii ăia din oraşul lui taică-tău erau tare gustoşi; am poftit-o aici să-ţi ţină de urît, la noapte, pe o doamnă de viţă nobilă, doamna de Cucuvea. Poţi să-i aşezi dinainte cuibul cu pisoi sălbatici. Dar vezi să nu-mi înghiţi vreun

pisoi pînă nu vine doamna.

— Oh, bineînţeles, mi-e scîrbă – şi încă de viu! răspunse fata.

— Zău, zău, turuie-gură, vă cunosc eu, sclifositelor, rînji Val-vîrtej, îi daţi mereu cu scîrba şi pe urmă vă lingeţi degetele.

Între timp aprinse focul şi puse mistreţul la fript. Vreau-să-ştiu trebui să tot învîrtească frigarea, iar zdrahonul rupea hartan după hartan şi îl înghiţea dimpreună cu piele şi ţepi. Cînd să plece, îi spuse crunt:

— S-o primeşti frumos pe doamna de Cucuvea, altminteri te bat!

Acum, Vreau-să-ştiu stătea singură în castelul *Odihna oaselor* şi se frămînta şi tremura din pricina doamnei de Cucuvea. La ce putea să se aştepte din partea unei doamne care mînca de vii pisoi sălbatici? Se uită cu milă la bietele făpturi şi grăi:

— Vai, sărmani puiuţi, nici voi nu o duceţi mai bine ca mine!

Le dădu să mănînce rămăşiţe din carnea mistreţului şi adăugă:

— Pe cît mi-e în putinţă, vreau să vă scap!

Şi ascunse puişorii într-un loc dosnic al castelului. După ce se înnoptă, prinse cu urechea nişte ţipete urîte; nu ştia de unde vin; dar deodată, coborî cineva prin hogeag, hîrîind şi fluturînd din aripi, să te bage în sperieţi, nu alta. Vreau-să-ştiu privi cu teamă în ungher de unde o ţinteau doi ochi rotunzi, ca de foc, în timp ce pliscul clănţănea înfricoşător; era o matahală de pasăre, o cucuvea uriaşă, bătrînă, care se apropia tîrşit de Vreau-să-ştiu; aceasta însă fugi cu ţipăt lung şi se strecură prin uşa de ciolane, trîntind-o în urma ei.

— Frumoasă doamnă de Val-vîrtej, strigă cucuveaua, tare mai sînteţi fricoasă şi prostuţă! Oare domnul de Val-vîrtej nu v-a dat de ştire că o să vin? Pesemne că v-am tulburat din niscai visuri dulci. Vă rog, intraţi din nou în odaie!

Fata răspunse:

— Vreau numai să aprind lumina.

— Asta nu-i lucru deştept, strigă cucuveaua. Mi-s ochii bolnavi şi nu îngădui nici o lumină. Gata, intraţi înăuntru şi aduceţi-mi de mîncare.

Vreau-să-ştiu turnă vin într-o strachină cu bucăţele de pîine şi i-o întinse de după uşă, zicînd:

— Pînă una-alta serviţi, cinstită doamnă!

Si tinu iarăşi uşa închisă.

— Delicat, delicat, se auzi dinlăuntru glasul doamnei de Cucuvea, ciudată şi sălbatică persoană şi-a găsit Valvîrtej, trebuie că-i fată de la ţară.

Apoi doamna de Cucuvea înghiţi frumuşel strachina cu supă de vin şi adormi, beată.

Vreau-să-ştiu se aşeză pe prag şi stătu aşa cu inima strînsă.

Deodată auzi cîntec în pădure, şi glasul se apropia din ce în ce. Văzu apoi pe doamna Săptămînă cum vine încet, cu cei şapte feciori ai săi, dintre care primul purta o scurteică albastră şi mergea înaintea celorlalţi, cîntînd în felul lucrătorilor de la oraş:

— Vreau-să-ştiu, mîndra mea dragă şi bună,
Cînd o să fim din nou împreună?
Luni!
Atunci toate zilele „luni” să se cheme,
Să fiu cu mîndruţa întreaga vreme!

Cînd ajunseră, Săptămînă vorbi astfel:

— Ei, feciori, iat-o şi pe prinţesa noastră! Acum arătaţi-vă ştiinţa şi să mi-o duceţi fără greş acasă, la regele Pe-cuvînt.

Apoi îi spuse prinţesei:

— Ascultă aici, Vreau-să-ştiu! Eu sînt Săptămîna, iar băieţii mei sînt Luni, Marţi, Miercuri, Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

— Lasă, nu mai lungi vorba, spuse Luni, trebuie să

plecăm de îndată. Ţi-ai pregătit bocceluţa, Vreau-să-ştiu?

— Păi, nu-mi trebuie decît să duc pisoii în pădure, răspunse ea şi se grăbi să scoată cuibul din ascunzătoare.

Luni însă trecu pragul odăii unde doamna de Cucuvea dormea pe jos, o săltă repede în spinare şi o scoase în faţa castelului; aici o răstigni pe poartă, cu aripile răşchirate, şi îi strigă la ureche:

— N-ai decît să te plîngi lui Val-vîrtej, că nouă nu ne pasă!

Doamna de Cucuvea, trezindu-se în cele din urmă, ţipa şi se zbătea cumplit. Dar Săptămîna, împreună cu Vreau-să-ştiu, însoţite de cei şapte feciori, în frunte cu Luni, se adînceau tot mai mult în pădure; iar cînd fata desluşi mieunat de pisică, îşi zise că e mama puilor şi vîrî cuibul într-o scorbură de copac.

Astfel umblară ei pînă spre miezul nopţii următoare, cînd deodată Săptămîna se culcă la pămînt şi ascultă.

— Bagă de seamă, Luni, spuse ea, Val-vîrtej s-a întors acasă şi doamna de Cucuvea i-a povestit totul. Dumnealui şi-a luat picioarele la spinare şi în curînd va fi aici.

Abia sfîrşi cuvîntul, că se şi auzi prin pădure pasul greu al lui Val-vîrtej, bocănind şi vîjîind. Atunci, Luni sări în faţă, smulse pana ce o purta la ureche, o muie în călimara de la brîu şi, stropind o dată, făcu să răsară între ei şi Val-vîrtej un lac de cerneală. Zdrahonul dădu să-l treacă înot, dar, simţind că-i prea adînc, răcni furios:

— Aici n-o scot la capăt fără sugativă!

Şi se întoarse în goana mare la castel.

Drumeţii se grăbeau. Acum păşea Marţi în fruntea lor, glăsuind acelaşi cîntec pe care îl cîntase Luni, doar că în loc de „luni” zicea „marţi”. La miezul nopţii, doamna Săptămînă îşi lipi din nou urechea de pămînt.

— Marţi, vorbi ea către feciorul de-al doilea, ia să-mi arăţi ce ştii! Val-vîrtej tocmai şi-a întins sugativa lui cea

mare peste lac şi în curînd va fi aici.
Nu sfîrşi bine vorba, că-l şi auziră pe Val-vîrtej cîntînd:

— Sugativă, sugărel,
Foaie verde pătrunjel.

Atunci Marţi îşi scoase nisipelniţa şi, golind-o în urma lor, făcu să răsară o mare adîncă de nisip, încît zdrahonul se scufundă pînă la genunchi.

— Mă-ntorc la castel să-mi aduc şoseaua! mîrîi Val-vîrtej şi fugi repede înapoi.

Marţi trecu în coadă, iar Miercuri mergea în frunte şi cînta acelaşi cîntec, doar că spunea „miercuri" în loc de „marţi".

Noaptea, la ora douăsprezece, Săptămîna se puse din nou pe ascultat şi vorbi:

— Repede, Miercuri, arată ce ştii! Val-vîrtej a întins o şosea de piatră peste marea de nisip şi vine cu poştalionul tras de şase cai numai oase.

Abia isprăvi bătrîna că se şi auzi cornul sunînd, iar Val-vîrtej cînta de zor:

— Zboară cu poşta, zboară ca fumul!
Nu întreba cît costă drumul!
Să mi-o înhami pe Vreau-să-ştiu,
Iar eu s-o mîn ca vizitiu.

Atunci aruncă Miercuri o riglă, şi ce să vezi! O rangă uriaşă se înălţă de-a curmezişul drumului şi cei şase cai din oase, izbindu-se de ea, se făcură ţăndări şi cioburi.

— Ia te uită, strigă un vameş mustăcios, iţindu-se de după copaci, ăsta mînă ca nebunul! Arătaţi-mi, vă rog, biletul de la ultima staţie!

— N-am nici un bilet, răspunse Val-vîrtej.

— Dacă-i aşa, calea îndărăt şi vă scoateţi biletul!

Val-vîrtej spumega de furie şi, cum trăsura era sfărîmată, trebui să se întoarcă pe jos. După ce plecă,

iată că vameşul veni la Vreau-să-ştiu, care îşi dădu seama de îndată că mustăciosul din faţa ei nu e altul decît motanul sălbatic căruia dînsa îi scăpase puii de la moarte. Motanul se bucură mult că i-a fost dat să-şi arate recunoştinţa, după care drumeţii porniră iar.

Acum mergea în frunte Joi şi toate se petrecură ca şi rîndul trecut. Noaptea, cînd Val-vîrtej dădu din nou să-i ajungă din urmă, Joi înfipse în pămînt pana lui de scris, din care izbucniră aripi de gîscă neasemuit de mari, închipuind o pădure cu ramurile zbuciumate, încît Val-vîrtej nu putu să treacă prin desimea lor şi se întoarse la castel să-şi aducă securea.

Noaptea următoare se aşeză Vineri în fruntea celorlalţi. Doamna Săptămînă auzi cum Val-vîrtej taie de zor prin pădure.

— Acuşi dă năvala peste noi, strigă ea. Dragă Vineri, e rîndul tău să-ţi arăţi ştiinţa!

Vineri luă creionul şi trase o linie lungă pe pămînt, care se prefăcu de îndată într-un rîu lat şi repede. Val-vîrtej, pierzîndu-şi răbdarea, îşi smulse hainele de pe el şi trecu rîul înot. Numai că apa, gonind sălbatic, îl scoase la mal tocmai departe, în vale.

Cealaltă noapte, cînd Sîmbătă mergea în frunte, doamna Săptămînă se opri şi strigă:

— Vine! Vine!

Atunci Sîmbătă trase de la brîu penarul de tablă şi-l înfipse în pămînt. Deodată, ţîşni spre cer un turn uriaş, în care se urcară toţi, şi cînd sosi Val-vîrtej, îşi rîseră de el cu mare poftă. Zdrahonul însă nu se descumpăni şi o luă iarăşi îndărăt, să aducă de acasă o scară lungă.

Noaptea următoare îi veni rîndul lui Duminică să ţină fruntea. Doamna Săptămînă strigă:

— Aud pe Val-vîrtej cum trage scara după el!

Atunci Duminică porunci ca toată lumea să coboare din turn şi să se ascundă. Zis şi făcut. Val-vîrtej răzimă scara şi se urcă pînă sus. Frăţiorii însă luară scara şi îl închiseră acolo, iar Duminică se propti în turn, de-l

răsturnă. Nu rămase din turn decît un paner uriaş în care sta închis Val-Vîrtej.

— Cinstită prinţesă, iubită mamă, dragii mei fraţi, rosti atunci Duminică, primejdie nu mai este, Val-vîrtej e prins.

Vreau-să-ştiu plînse de bucurie, căci erau atît de aproape de oraş încît se auzea dangătul clopotelor.

Îşi urmară drumul şi... ce să vezi? Val-vîrtej se rostogolea după ei, cu paner cu tot. Asta le plăcu într-un fel, căci puteau să-l aducă viu la reşedinţă.

În sfîrşit, intrară în oraş, cu panerul după ei. Regele, vărsînd lacrimi de fericire, îşi strînse fiica la piept. Dar cînd acesta îi spuse că Val-vîrtej se află în paner, bravul rege Pe-cuvînt rosti:

— Of, of, copila mea, dacă Val-vîrtej mai trăieşte, înseamnă că trebuie să mergi iarăşi cu el, că doar mi-am dat cuvîntul.

Vreau-să-ştiu scoase un ţipăt de durere şi îl rugă să se mai gîndească pînă a nu hotărî. Iar regele făgădui.

După-masă, tot oraşul era cuprins de voioşie şi toate breslele îi făcură prinţesei cîte un dar. Între timp, regele porunci să se vestească tuturor: „Cine o va scăpa pe prinţesă de Val-vîrtej, acela să-şi ceară răsplată după pofta inimii, şi se va împlini!”

Crainicul dădu glas înaltei porunci tocmai cînd solii brutarilor puneau dinaintea prinţesei darul lor, adică un cozonac mare şi frumos, înfăţişînd un husar care semăna leit cu răposatul Ţepuşă, încît toată lumea izbucni în rîs. Vreau-să-ştiu privi cu tristeţe la husarul acela rumenit şi se tîngui:

— Ah, Ţepuşă, mi-au copt brutarii un husar din aluat, dar pentru mine tu erai mai mult decît atît! O, dacă ai fi în viaţă, cum te-ai grăbi să mă ajuţi! Ah, Ţepuşă, Ţepuşă, te-am iubit întotdeauna. Vino şi mă ajută, Ţepuşă, suflet plecat dintre noi!

La vorbele acestea, cozonacul sări în sus, ochii săi din boabe de ienupăr sclipiră ca focul, pe cînd gura-i de stafidă grăi tare şi desluşit:

— Preaiubită prinţesă, preascumpule rege, Ţepuşă e viu! Cînd m-au jupuit de piele, sufletul meu a trecut în zbor pe lîngă brutarul Curţii şi cum acesta, ca să-şi rîdă de mine, tocmai punea la copt cozonacul făcut după asemănarea mea, am găsit de cuviinţă să mă vîr în aluat. De aici am văzut cu groază cum a înghiţit Val-vîrtej dis-de-dimineaţă o pereche de ucenici, fără pîine.

— Asta înseamnă că va pieri! zise regele cu glas mare. Victorie! Am scăpat de el!

Val-vîrtej urma să fie aruncat în apă, dar acesta se învîrtea întruna cu panerul său, încît îl duseră la moara regelui, pe care avea s-o mîne, cu vîrtej, mulţi ani de aci înainte. Şi ciudăţenia era că zdrahonul, cît se învîrtea, tot mai credea că aleargă după prinţesa Vreau-să-ştiu.

Cum domnul Ţepuşă din cozonac o salvase pe prinţesă prin mărturia lui, regele Pe-cuvînt vru să ştie ce răsplată şi-ar dori.

— Să mă mănînce prinţesa! veni răspunsul.

Aceasta se împotrivi un timp, dar cozonacul se rugă de ea şi stărui, încît prinţesa muşcă pînă la urmă o bucată. Şi ce să vezi? Un prinţ neasemuit de chipeş răsări în faţa ei.

— Acum toate sînt bune! strigă Vreau-să-ştiu, îmbrăţişînd pe frumosul prinţ.

Regele Pe-cuvînt era tare mulţumit şi îi dărui tînărului o jumătate de ţară. Apoi se cunună cu doamna Săptămînă, cinstindu-i astfel faptele, iar cei şapte feciori primiră fiecare comanda unui regiment.

LUDWIG TIECK

IELELE

— DE UNDE UMBLĂ MARIA, fetiţa noastră? întrebă tatăl.

— Se joacă afară, pe tăpşan, cu băiatul vecinului, răspunse mama.

— Numai să n-o zbughească undeva, spuse tatăl îngrijorat. Ei nu prea ştiu multe.

Mama se duse la copii şi le întinse o gustare de amiază.

— E fierbinte! spuse băiatul, în timp ce fetiţa se repezi la cireşele roşii.

— Fiţi cu băgare de seamă, copii, îi sfătui mama, nu

cumva să vă depărtaţi de casă ori s-o ştergeţi în pădure, că eu şi tata mergem la cîmp.

Andres, băiatul, răspunse:

— Nici o grijă, că doar nouă ni-e frică de pădure! Stăm aici, lîngă casă, unde sînt oameni în preajma noastră.

Mama se întoarse şi ieşi curînd împreună cu tata. Încuiară uşa şi o luară spre cîmp, să vadă cum lucrează argaţii şi cum arată fînul. Casa lor, aşezată pe o colină joasă şi verde, era împrejmuită cu un gărduleţ de şipci, care cuprindea totodată şi grădina cu poame şi flori. Satul se răsfira mai în vale, iar dincolo se înălţa castelul domnului conte.

Martin luase în arendă moşia de la stăpînul ei şi trăia mulţumit, alături de nevastă şi de singurul lor copil, căci izbutea în fiecare an să pună ceva la o parte şi trăgea nădejde ca, prin muncă şi stăruinţă, fiind şi pămîntul bun şi contele îngăduitor, să ajungă pînă la urmă om bogat.

Umblînd deci cu soţia pe pămînturile lui, Martin se uită roată şi spuse bucuros:

— Vezi, Brigitte, ce deosebire între ţinutul ăsta şi celălalt, unde am locuit înainte! Aici totul freamătă de verdeaţă, satul e plin de livezi şi pămîntul de flori, casele sînt albe, zîmbitoare, şi ţăranii înstăriţi. Ba mi se pare că şi pădurile sînt mai frumoase aici şi cerul mai albastru şi, oriunde ţi-ai arunca ochii, te întîmpină voioşia darnică a firii.

— Cum treci dincolo de apă, spuse la rîndul ei Brigitte, parcă dai în altă lume, totul e mîhnit şi sterp. Dealtminteri, călătorii spun că satul nostru e cel mai frumos din cîte se află în lung şi lat.

— Afară de văgăuna ceea cu brazi, rosti bărbatul. Uită-te îndărăt şi vezi ce negru şi trist arată locul în seninătatea din jur. După brazii mohorîţi – coliba care fumegă, grajdurile pustii şi pîrîul, care abia de se tîrăşte.

— Adevărat, întări femeia oprindu-se lîngă soţul ei. Cum te apropii de văgăună, cum simţi că te încearcă teama şi tristeţea, fără să ştii de ce. Mă-ntreb cine-or fi

oamenii de-acolo şi din ce pricină s-or fi aşezat departe de ceilalţi săteni, ca şi cînd n-ar avea sufletul curat.

— Bieţi sărăntoci! răspunse tînărul arendaş. La prima vedere s-ar părea că sînt niscai vagabonzi, care umblă aiurea cu înşelăciuni şi hoţii, iar aici şi-au întemeiat vizuina. Mă mir însă că-i rabdă nobilul stăpîn.

— S-ar putea, grăi cu duioşie femeia, s-ar putea totuşi să nu fie decît nişte oameni sărmani, cărora li-e ruşine de sărăcia lor, fiindcă, la urma urmei, nu ne-au căşunat nici un rău. Ce mă pune pe gînduri e faptul că nu se ştie din ce trăiesc. Peticul de grădină care, după cît se crede, mai şi zace, în paragină, nu-i poate hrăni, iar alte pămînturi nu au.

— Ştie bunul Dumnezeu ce-or fi trebăluind, zise Martin în timp ce porneau mai departe, doar nu calcă pe la ei picior de om, căci locul parcă-i blestemat şi vrăjit. Nici umblăreţii cei mai curioşi nu se încumetă pînă acolo.

Mai vorbiră ei mult, în vreme ce tot cîrmeau peste cîmp. Locul înfricoşător, despre care venise vorba, se afla dincolo de marginea satului. Dintr-o văgăună străjuită de brazi se iţeau o colibă şi nişte acareturi năruite. Rareori zăreai fumul urcînd şi încă mai rar vedeai fiinţe omeneşti. Cei care, la răstimpuri, se avîntaseră pînă în preajma acelui loc, văzuseră şezînd, pe o bancă din faţa colibei, cîteva femei respingătoare, învelite cu zdrenţe, în poala cărora se frămîntau copii la fel de urîţi şi murdari. Dulăi negri alergau în voie, iar serile un bărbat mătăhălos, de care nimeni nu ştia cine este, venea pe cărarea dinspre rîu şi se cufunda în colibă. Apoi, se desluşeau prin întuneric o droaie de făpturi, mişcîndu-se ca nişte umbre în jurul unui foc. Văgăuna, brazii, coliba dărăpănată te izbeau într-adevăr neplăcut faţă de priveliştea încîntătoare, plină de verdeaţă şi flori, cu casele albe ale ţăranilor şi cu noul castel al conţilor.

Cei doi copii isprăviseră de mîncat poamele; gîndiră deci să se întreacă la fugă şi micuţa Maria, sprintenă de felul ei, o lua mereu înaintea lui Andres, care fugea mai

încet.

— Aşa nu-i mare lucru, spuse în sfîrşit Andres, hai să fugim pînă departe şi să vedem atunci care cîştigă!

— Cum vrei, răspunse micuţa Maria, dar spre rîu nu-i voie.

— Păi nu, hotărî băiatul, ne alegem părul ăla mare de pe colină, cam la un sfert de oră de aici! Eu o iau la stînga, pe lîngă văgăuna cu brazi, iar tu fugi la dreapta, peste cîmp. Ne întîlnim abia sus, lîngă păr, şi vedem care din noi e mai bun.

— Hai, se îndemnă Maria şi o luă la goană. Aşa nici nu ne împiedicăm unul de altul în drum, iar tata zice că-i la fel de departe pînă la colină fie că ţii dreapta, fie că ocoleşti văgăuna!

Andres porni şi el, încît Maria, care apucase la dreapta, nici nu-l mai zări! „De fapt, e un prost, îşi zise ea. N-ar trebui decît să-mi iau inima în dinţi, să trec puntea din faţa colibei, apoi fuga prin curte, şi ajung cu mult înaintea lui.” Cît ai clipi, se şi afla în faţa colibei, lîngă rîu. „Să intru în curte? Nu, că prea e înfricoşător!” gîndi Maria. Un căţeluş alb stătea mai deoparte şi lătra din răsputeri. În teama ei, fetiţa crezu că-i o namilă şi sări îndărăt. „Oh, făcu ea, desigur că Andres mi-a şi luat-o înainte, iar eu stau aici şi mă frămînt.” Căţelul lătra de zor, însă, privindu-l mai de-aproape, Maria nu-l mai găsi atît de primejdios, ba dimpotrivă, i se păru chiar foarte drăguţ. Purta o zgardă roşie în jurul gîtului, prevăzută cu un clopoţel lucios şi, de cîte ori scutura capul şi lătra, clopoţelul scotea la rîndul lui clinchete subţiri, plăcute. „Ai, îmi trebuie niţel curaj! îşi spuse Maria. O zbughesc cît pot de repede şi fug şi fug pînă trec de partea cealaltă, doar n-au să iasă din pămînt să mă înghită!” Cu acestea, sprintenă, plină de curaj, se năpusti pe cărare şi, trecînd în goană pe lîngă căţeluşul cel alb, care amuţi şi încercă să se gudure, ajunse în văgăuna cu pricina. Jur împrejur, brazii negri închideau vederea, încît nu se zărea nici casa părintească, nici satul cu cîmpurile lui.

Dar ce mirare o cuprinse! Căci se afla în mijlocul unei grădini potopită de flori minunate, cu trandafiri şi crini şi lalele scînteind; fluturi roşii-aurii şi albaştri se legănau pe gura florilor; păsări jucăuşe, pestriţe cîntau viersuri dulci în colivii de sîrmă aurie; copilaşi îmbrăcaţi în fustiţe albe, cu părul galben, buclat, cu ochii limpezi, alergau de colo pînă colo, fie jucîndu-se cu mieluşei, fie hrănind păsări şi culegînd flori, pe care le dăruiau unii altora, fie mîncînd cireşe, struguri ori caise purpurii. Coliba nu se vedea nicăieri, în schimb, chiar la mijloc, se înălţa un palat mare, frumos, cu uşa de bronz şi luminînd preajma cu tot felul de sculpturi. Maria stătu cîtva timp descumpănită; dar, cum nu era proastă, se apropie de primul copil, îi întinse mîna şi îi spuse bună ziua.

— Ai venit totuşi să ne vezi? o întrebă copilul, drăgălaş foc. Eu te-am zărit cum alergai şi săreai pe-afară, dar te-ai speriat de căţeluşul nostru cel alb.

— Prin urmare, nu sînteţi tîlhari, cum îmi tot spune Andres? vorbi Maria. Ce mai nătărău, scoate pe gură vrute şi nevrute.

— Rămîi la noi, că are să-ţi placă, o îndemnă fetiţa cu chip fermecător.

— Dar noi ne-am luat la întrecere, care ajunge mai iute.

— Las' că ajungi chiar prea devreme. Ia şi mănîncă aici! Maria mîncă din fructe, găsindu-le mai dulci ca niciodată, şi uită pe loc de Andres, de întrecere şi de sfatul părinţilor. O femeie înaltă, cu veşmînt sclipitor, veni şi întrebă cine-i copilul necunoscut.

— Frumoasă doamnă, răspunse Maria, s-a brodit că am intrat şi eu din fugă, iar copilaşii m-au poftit să rămîn.

— Tu ştii, Zerina, grăi doamna cea frumoasă, că nu poate sta cu voi decît scurtă vreme. Dealtminteri, s-ar fi cuvenit să mă întrebi mai întîi.

— Credeam că, dacă tot a trecut încoace, pot s-o poftesc, spuse fetiţa cea minunată. Şi pe urmă doar am văzut-o adesea fugind pe cîmp şi chiar tu ţin minte că te

bucurai de firea ei zglobie. Totuşi, va trebui să plece în curînd.

— Ba nu! Vreau să rămîn! se împotrivi Maria. Aici e tare frumos şi pe deasupra sînt cele mai bune jucării, cireşe şi fragi. Dincolo nu e atîta farmec.

Femeia cu veşmînt sclipitor se depărtă zîmbind şi o mulţime de copii sprinţari o înconjurară pe Maria; unii o ispiteau şi o îndemnau la dans, alţii îi aduceau miei sau jucării, alţii îi cîntau din instrumente şi din gură. Maria era fericită. Dar cel mai mult îi plăcea de fetiţa cu care intrase în vorbă la început, căci era mai lipicioasă şi mai gingaşă ca toate. Maria striga şi striga mereu:

— Vreau să rămîn aici pentru totdeauna, iar voi să-mi fiţi surori!

Şi de fiecare dată copiii săreau, rîdeau şi o îmbrăţişau.

— Acum, hai să jucăm un joc plăcut! spuse Zerina.

Intră repede în palat şi se întoarse cu o cutiuţă de aur, în care se afla polen galben, strălucitor. Luă cîteva firişoare între degetele ei mici şi le împrăştie pe pămîntul verde. Deodată, iarba începu să se înfioare ca un val mişcător şi, peste puţin, ţîşniră din adînc tufe de trandafiri, care creşteau şi se înfoiau văzînd cu ochii, umplînd văzduhul cu miresmele cele mai dulci. Maria luă şi ea cîteva firişoare şi, răspîndindu-le, făcu să răsară crini albi şi garoafe muiate în toate culorile curcubeului. La un semn al Zerinei, florile se ascunseră şi altele ţîşniră m locul lor.

— De-acum pregăteşte-te să vezi ceva mai grozav, rosti Zerina.

Ea îngropă două firişoare dintr-un anume polen din pin şi bătuci pămîntul cu picioarele. Cît ai clipi, doi lăstari verzi se înălţară de jos.

— Ţine-te strîns de mine, spuse Zerina, iar Maria îi cuprinse trupul firav cu amîndouă mîinile, simţind pe dată că se ridică sus, mai sus, căci lăstarii creşteau sub picioarele lor cu o repeziciune de neînchipuit. Cei doi pini înalţi se legănau în văzduh, iar fetiţele, plutind

îmbrăţişate, se sărutau printre norii stacojii. Ceilalţi copii se căţărau cu multă dibăcie pe trunchiurile pinilor, în sus şi în jos, bulucindu-se şi rîzînd cu poftă cînd se întîlneau. Dacă vreun copil cădea din grămadă, zbura uşurel prin aer şi cobora încet şi sigur pe pămînt. Pînă la urmă, Maria se înfricoşă. Atunci, tovarăşa ei ciripi cu glas tare şi pinii se scufundară din nou în ţărînă, la fel cum se ridicaseră la nori.

*

Intrară pe uşa de bronz în palat. Aici, într-o sală rotundă, şedeau jur împrejur femei frumoase, unele tinere, altele mai în vîrstă; se înfruptau cu poame din cele mai gustoase şi o muzică nevăzută suna în preajma lor. Bolţile tavanului erau zugrăvite cu palmieri, flori şi ramuri în care se căţărau şi se legănau o grămadă de copii cu cele mai năstruşnice mişcări; la sunetul muzicii, zugrăveala se schimba, se aprindea în culori diferite; acum apăreau verdele şi albastrul luminos, apoi acestea păleau şi răsăreau în schimb roşul de purpură, auriul scînteietor; copiii goi, agăţaţi de ramuri, parcă erau vii, trăgeau ori scoteau aer pe gurile lor roşii ca rubinul, încît le vedeai cînd dinţişorii albi, cînd licărul azuriu al ochilor,

Din sală Maria coborî pe nişte scări de bronz într-o încăpere subpămînteană. Aici era o mulţime de aur şi argint, iar nestematele fulgerau culori arzătoare. Vase ciudate se înşirau pe pereţi şi toate păreau pline cu giuvaere. Aurul era lucrat în fel şi chip, scăldînd încăperea într-un luciu prietenos. Puzderie de pitici mărunţei adunau boabe de aur şi le puneau în vasele din jur; alţii, cocoşaţi, cu picioarele strîmbe vîrîte în pantaloni lungi, roşii, cărau anevoie, frînţi de mijloc, sacii burduşiţi cu boabe de aur şi îi vărsau pe duşumele gîfîind, cum fac morarii cu sacii de grîu; apoi se repezeau nătîngi la stînga, la dreapta, ca să prindă boabele ce fugeau de-a rostogolul, şi nu o dată, lovindu-se unul de altul în graba

lor, se răsturnau şi cădeau mototol pe spate. Cînd se întîmpla ca Maria să rîdă de stîngăcia şi urîţenia lor, piticii croiau nişte mutre acre şi o priveau chiorîş. În fundul sălii, şedea un omuleţ mărunt, bătrîn, chircit, pe care Zerina îl salută cu supunere. Drept mulţumită, bătrînul dădu scurt din cap. Purta în mîini sceptru şi pe creştet coroană. Se părea că ceilalţi pitici îl recunosc de stăpîn, căci ascultau cu toţii de orice semn al lui.

— Ce mai vreţi? făcu el mohorît cînd se apropiară copiii.

Maria tăcu de frică! Dar prietena ei răspunse că n-au venit decît să vadă niţeluş încăperea.

— Mereu aceleaşi zăpăceli! spuse bătrînul. N-o să terminaţi odată cu trîndăvia?

Şi cu aceasta, îşi văzu iar de treburile lui, supraveghind

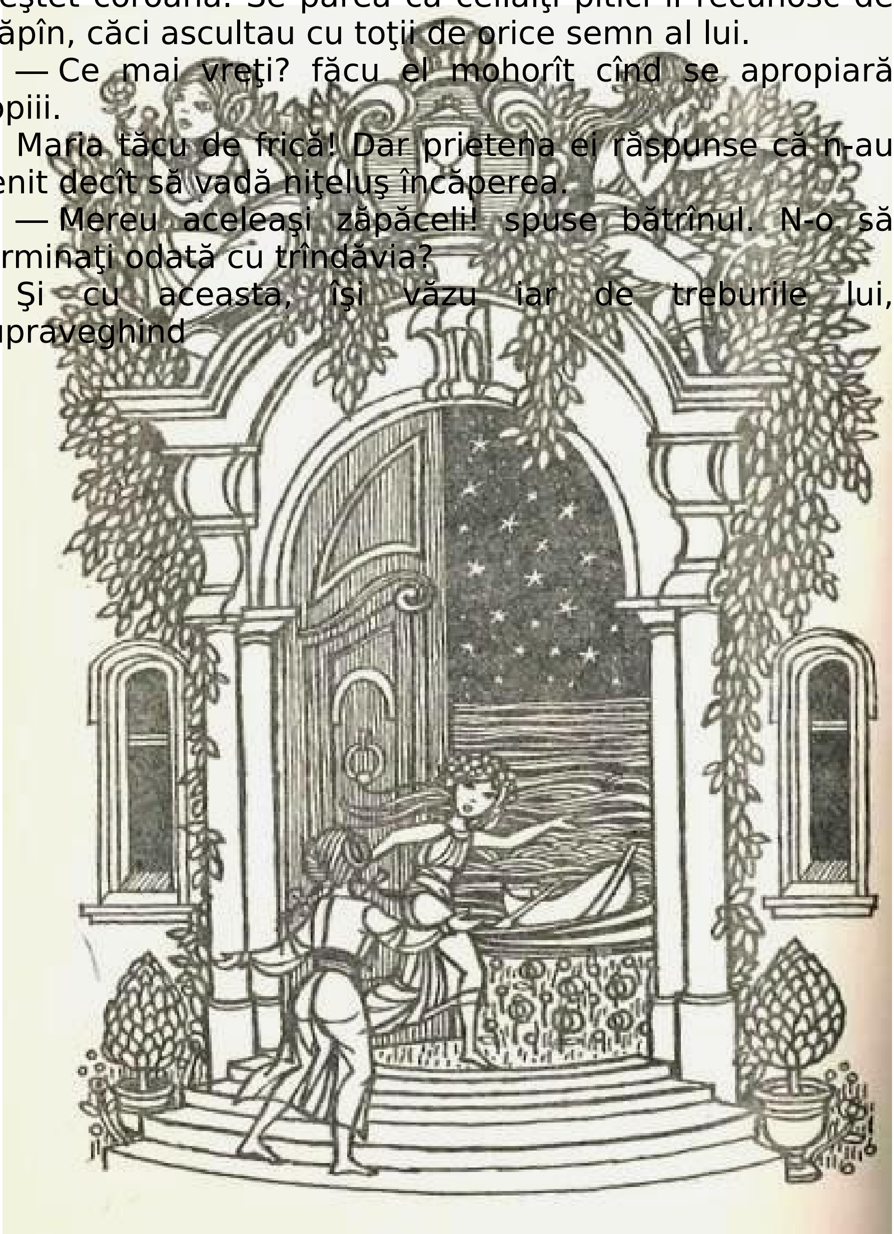

alesul şi cîntăritul boabelor de aur. Pe unii dintre pitici îi trimise aiurea, pe alţii îi certa mînios.

— Cine-i domnul? întrebă Maria.

— Prinţul metalelor, răspunse mica ei prietenă şi îşi urmară drumul.

Acum părea că sînt din nou afară, căci stăteau la marginea unui lac întins, doar că nu zăreau soarele şi nici cerul deasupra. Se urcară într-o bărcuţă şi Zerina începu să vîslească de zor. Barca înainta repede. Cînd ajunseră la mijlocul apei, Maria văzu o sumedenie de ţevi, canale şi şuvoaie, care se răsfirau în toate părţile din matca lacului.

— Astea din dreapta, lămuri Zerina, se scurg pe sub grădina voastră, de aceea înfloresc la voi toate aşa de bogat. Dincoace, se coboară la rîul cel mare.

Deodată, pe faţa lacului şi din toate canalele răsăriră puzderie de copii, care veneau înot, fie purtînd coroniţe din trestii şi nuferi, fie legănînd ţepuşe din mărgean roşu, fie suflînd şi sunînd din scoici învîrtejite; zvonuri de veselie zburau de-a valma şi se loveau de malul întunecos; printre copii înotau şi femei de o frumuseţe rară, şi cîte unii săreau buluc, le sărutau şi se agăţau de

gîturile lor. Toţi o salutară pe străină, adică pe Maria, după care întreg vălmăşagul acesta cîrmi din lac spre un pîrîu mititel, care se îngusta tot mai mult. În cele din urmă, bărcuţa se opri. Toată lumea îşi luase bun rămas. Zerina bătu într-o stîncă, aceasta se crăpă ca o uşă şi o femeie, toată numai în roşu, le ajută să coboare.

— Cum merg lucrurile, bine? o întrebă Zerina.

— Sînt chiar în toiul veseliei, răspunse femeia, se bucură grozav. Dealtfel şi căldura e foarte plăcută.

Suiră o scară rotită şi Maria se trezi într-o sală de o frumuseţe orbitoare, încît trebui la început să-şi închidă ochii de atîta lumină.

Roşii ca focul erau pereţii de jur împrejur, tapetaţi cu purpură. Iar cînd ochii se obişnuiră cît de cît, Maria văzu cu uimire tot soiul de făpturi zglobii, dansînd şi săltînd în purpura pereţilor; erau atît de drăguţe şi durdulii, încît nu le-ai fi găsit pereche pe lume; trupurile lor, ca din cristal rozaliu, lăsau parcă să se vadă sîngele dinlăuntru jucînd şi curgînd. O întîmpinară pe străină cu rîsete dulci şi cu plecăciuni osebite. Dar cînd Maria vru să se apropie, Zerina o trase cu putere îndărăt:

— Vrei să te frigi, Maria dragă? Totul e numai foc!

Maria simţi dogoarea focului şi întrebă:

— De ce nu ies făpturile astea minunate să se joace cu noi?

— Aşa cum îţi prieşte ţie aerul, răspunse mica prietenă, aşa le trebuie lor focul, în care trăiesc necontenit. Dincoace ar muri. Vezi ce bine se simt, cum rîd şi se hîrjonesc! Cele de jos împing flăcările ca pe nişte rîuri sub pămînt şi din ele cresc flori şi fructe şi vin; rîurile de foc trec pe lîngă rîuri de apă, de aceea făpturile astea mici se bucură şi lucrează cu atîta sîrg. Dar pentru tine trebuie că-i prea cald aici, haide să mai ieşim în grădină!

Afară, priveliştea se schimbase între timp. Luna se odihnea în toate florile, păsările tăceau şi copiii dormeau ciorchine sub bolţile de verdeaţă. Dar Maria şi prietena ei nu simţeau deloc nevoia odihnei şi se plimbară astfel în

plăcuta boare a nopţii de vară, tăifăsuind întruna pînă-n zori.

La răsăritul zilei, fetiţele se ospătară cu fructe şi cu lapte, iar Maria vorbi:

— Haide să mai schimbăm puţin locul, să mergem pînă la brazii cei înalţi, să vedem cum arată împrejurimea.

— Fireşte, răspunse Zerina. Poţi să-i vezi acolo şi pe străjerii noştri. Sînt sigură că o să-ţi placă. Stau sus, pe întărituri, printre copaci.

Merseră prin grădini înflorite, prin dumbrăvi pline de privighetori, pe dealuri cu podgorii şi, urmînd lungă vreme albia şerpuitoare a rîului, ajunseră în sfîrşit lîngă brazii cei negri care, urcaţi pe o înălţime, hotărniceau locul.

— Cum se face, întrebă Maria, că aici, înlăuntru, a trebuit să mergem atîta, în timp ce afară ocolul e mult mai mic?

— Nu ştiu cum se face, vorbi mica prietenă, dar asta-i aşa.

Se apropiară de brazii cu pricina. Un vînt rece, venind de afară, le sufla în obraz. Părea că negura învăluie ţinutul de jur împrejur. Pe înălţime stăteau nişte inşi ciudaţi, cu feţele prăfuite, alburii, de parcă s-ar fi dat cu făină; semănau oarecum la chip cu bufniţele albe, urîte foc; purtau cojoace lăţoase cu falduri largi şi, deasupra capetelor, ţineau umbrele din piei neobişnuite; fluturau şi băteau întruna din aripile lor de liliac ţîşnite, ca într-o vedenie de coşmar, din mînecile cojoacelor.

— Aş rîde, dar mi-e groază, şopti Maria.

— Ăştia sînt bunii şi harnicii noştri străjeri, lămuri mica prietenă. Ei stau aici şi dau mereu din aripi, ca să-i îngheţe frica în oase cui ar vrea să se apropie de noi. Iar de îmbrăcaţi sînt îmbrăcaţi aşa, pentru că afară plouă şi e răcoare, ceea ce le face rău. Dincoace, jos, nu ajung niciodată zăpada, vîntul ori frigul. Aici e veşnic vară şi primăvară, pe cînd sus, dacă n-ar fi schimbaţi la

răstimpuri scurte, străjerii ar pieri.

— Dar cine sînteţi voi, la urma urmei? întrebă Maria în timp ce coborau din nou printre straturile de flori înmiresmate. Sau poate nici nu aveţi un nume care să vă deosebească de ceilalţi?

— Sîntem iele, răspunse fetiţa cea drăgălaşă. Am auzit dealtminteri că oamenii ştiu şi vorbesc de noi.

În livezi se porni larmă mare. „A sosit pasărea măiastră!“ le strigară copiii. Toţi se grăbeau să intre în sală. Copii, tineri, bătrîni se grămădeau în prag, rîzînd şi chiuind, iar dinlăuntru răzbăteau muzici de sărbătoare. Păşind în sală, Maria văzu ca e plină de făpturi din cele mai deosebite şi toată lumea privea la o pasăre mare ce rotea sus, în rotunjimile bolţii, încet şi lin, cu penajul ei aprins. Muzica suna şi mai voios ca înainte, culorile, luminile se schimbau şi mai des. Apoi muzica tăcu şi pasărea, fremătînd din aripi, se lăsă pe o coroană ca de jar ce plutea sub fereastra înaltă a bolţii. Penele zburătoarei aveau luciri de purpură şi de verde blînd, prin care scăpărau dungi de aur; pe creştet îi flutura o diademă din pene mici şi atît de luminoase încît fulgerau ca nestematele. Pliscul era roşu, picioarele – de un albastru viu. Cînd pasărea mişca, toate culorile se învălmăşeau într-un joc minunat, spre desfătarea privitorului. Era de mărimea unui vultur. Dar cum îşi deschise pliscul de foc, viersuri din cele mai dulci izbucniră din pieptul ei, mai limpezi chiar decît ale privighetorii. Cîntul suna din ce în ce mai puternic, se răspîndea ca razele soarelui, încît lumea din jur, pînă şi copiii cei mai mici, vărsară lacrimi de fericire. După ce viersul amuţi, se înclinară adînc în faţa păsării, care se roti din nou în rotunjimile bolţii şi ţîşni apoi pe uşă afară, suind în văzduh, către cer. Curînd nu se mai văzu decît un punct roşu, care pieri şi el în cîteva clipe.

— De ce vă bucuraţi aşa cu toţii? întrebă Maria aplecîndu-se către prietena ei, care i se părea mai mică decît în ajun.

— Vine împăratul, spuse fetiţa. Mulţi dintre noi încă nu l-am văzut, şi pe unde calcă dînsul, acolo e numai fericire şi nesaţ. Îl aşteptăm de lungă vreme, cu dor nespus, mai adînc şi decît dorul vostru cînd, după o iarnă lungă, aşteptaţi să vină primăvara. Şi iată că acum şi-a trimis crainicul înaripat să ne anunţe sosirea! Frumoasa şi înţeleapta pasăre, care zboară din porunca regelui, se cheamă Phoenix, îşi are sălaşul tocmai departe, în Arabia, într-un pom singur pe lume, aşa cum nici altă pasăre Phoenix nu se află nicăieri. Cînd simte că a îmbătrînit, îşi clădeşte cuib din balsamuri şi fum de tămîie, îi dă foc şi moare cîntînd în flăcările lui; iar din cenuşa parfumată se avîntă apoi aceeaşi Phoenix, tînără şi frumoasă ca la început. Rareori se întîmplă să zboare în văzul lumii, iar cînd o face totuşi la răstimp de veacuri, atunci oamenii o scriu pe răboj şi se aşteaptă la minuni… Dar acum, draga mea, va trebui să ne despărţim, căci ţie, ca străină, nu ţi-e îngăduit să-l vezi pe împărat.

Atunci, femeia cu veşmînt de aur îşi croi drum prin mulţime, îi făcu Măriei semn s-o urmeze şi o duse într-un umbrar singuratic.

— Trebuie să ne părăseşti, copila mea dragă, vorbi ea. Împăratul are de gînd să-şi aşeze la noi Curtea pe vreo douăzeci de ani sau chiar mai mulţi. Rodnicia şi binecuvîntarea vor cuprinde întregul ţinut, mai cu seamă aici în apropiere. Izvoarele şi fîntînile vor fi mai darnice, cîmpul şi grădinile mai bogate, vinul mai bun, imaşul mai gras, pădurea mai proaspătă şi mai verde; prielnic va fi timpul, nici tu grindină, nici tu puhoaie care să se reverse. Ţine inelul ăsta şi aminteşte-ţi de noi, însă fereşte-te să spui cuiva despre cele văzute! Altminteri, va trebui sa plecăm de aici şi toţi oamenii ţinutului şi chiar tu, fetiţă dragă, veţi pierde norocul de a trăi în preajma noastră. Sărută-ţi prietena de joacă şi bun rămas.

Ieşiră din umbrar. Zerina o aştepta afară, plîngînd. Maria se aplecă, o sărută şi se despărţi de ea. Păşi pe

puntea îngustă; aerul rece îi bătea în spate, dinspre brazi, căţeluşul lătra frămîntîndu-şi clopoţelul de la gît. Mai întoarse o dată capul, apoi o luă la fugă, pentru că negrul mohorît al brazilor, coliba dărăpănată şi umbrele din jur stîrneau în ea fiori de groază.

„Cît s-or fi zbuciumat părinţii astă-noapte din pricina mea! îşi zise Maria după ce ajunse în cîmp. Şi nici n-am voie să le povestesc unde am fost şi cîte am văzut! Şi chiar dacă le-aş spune, nu m-ar crede!“ Doi bărbaţi trecură prin faţa ei şi o salutară. Maria îi auzi vorbind: „Frumoasă domnişoară! De unde-o fi?” Cu paşi grăbiţi se apropie de casa părintească. Dar iată că pomii care, cu o zi în urmă, se aplecau de rod, erau acum uscaţi, despuiaţi şi golaşi; casa era altfel văpsită şi o şură nouă se ivise lîngă ea. Maria, cuprinsă de uimire, crezu că e prada unui vis. Buimacă, deschise uşa şi îl găsi pe tata stînd la masă între o femeie străină şi un tînăr necunoscut.

— Doamne, tată! strigă ea. Dar unde-i mama?

— Mama! sări femeia străină în întîmpinarea ei, căci bănuia ceva. Oh, doar nu eşti… Ba da, ba da, eşti Maria, singurul şi dragul meu copil, care te-ai pierdut şi te-am crezut moartă!

Mama o recunoscuse îndată după aluniţa de sub bărbie, după ochi şi după figură. Toţi o îmbrăţişară, toţi se bucurară nespus, iar părinţii vărsară şi lacrimi. Se mirau că-l ajunsese aproape pe tatăl ei la stat. Ea însă nu pricepea cum de se schimbase şi îmbătrînise atît de mult biata mamă. Pe urmă vru să ştie cum îi spune tînărului acela străin.

— Păi, e Andres, băiatul vecinului, o lămuri Martin. Cum se face că te-arăţi ca din senin, după şapte ani lungi şi grei de aşteptare? Unde ai fost? De ce nu ne-ai dat nici o veste?

— Şapte ani? zise Maria şi nu putu să-şi limpezească amintirile, închipuirile. Şapte ani încheiaţi?

— Da, da, făcu Andres rîzînd şi strîngîndu-i bucuros

mîna. Am cîştigat, Maria dragă! Sînt şapte ani de cînd am fugit pînă la părul de pe colină şi m-am întors înapoi, iar tu, leneşo, îmi vii abia azi!

O întrebară iar şi iar, o descusură în fel şi chip, însă ea, gîndindu-se la porunca primită, nu le dădu răspuns. Aproape că-i băgară în gură povestea ce o brodiseră ei: că s-a rătăcit, că a luat-o un căruţaş şi a dus-o într-o aşezare necunoscută, că acolo dînsa n-a ştiut să le spună oamenilor unde-i locuiesc părinţii; că pe urmă au mutat-o într-un oraş depărtat, unde nişte binefăcători au crescut-o cu dragoste; că mai apoi aceştia s-au săvîrşit din viaţă, iar dînsa, izbutind să-şi amintească de locul unde s-a născut, a prins cel dintîi prilej şi s-a întors acasă.

— Ei hai, ajunge, lăsaţi lucrurile cum sînt! rosti în sfîrşit mama. Bine că te văd aici, copila mea, singurul meu odor, lumina vieţii mele!

Andres rămase la cină. Maria încă nu reuşea să se adune. Casa i se părea scundă şi întunecoasă. O mirau veşmintele de pe ea, simple, curate, însă cu totul străine. Se uita la inelul din deget, cu o piatră roşie foc, prinsă cu meşteşug în scapărul aurului. Iar cînd tata o întrebă de inel, ea minţi că tot binefăcătorii aceia i-l dăduseră.

Dornică de somn, Maria se grăbi la culcare.

A doua zi dimineaţă, se simţi cu mintea mai la locul ei. Îşi descâlcise oarecum închipuirile şi putu să răspundă cu mai multă chibzuinţă sătenilor care veniseră cu toţii să-i ureze bun sosit. Andres se înfăţişă cel dintîi, vioi, bucuros şi gata să dea ajutor prin gospodărie. Copila de cincisprezece ani, proaspătă ca o floare, îi plăcuse atît de mult încît nu închisese ochii toată noaptea. Contele şi contesa o chemară pe Maria la castel, unde aceasta trebui să depene iarăşi povestea născocită în ajun, pe care o ştia acum pe dinafară; contele cel bătrîn şi nobila doamnă se uimiră de purtarea ei frumoasă. Vorbea cuminte, fără a şovăi, răspundea curtenilor la toate întrebările şi într-un grai ales; îi pierise teama de rangul stăpînilor şi de locul unde se afla, căci, măsurîndu-i pe

aceşti nobili şi odăile în care stăteau cu cele văzute în popasul ei tăinuit printre iele, cu vraja şi minunăţiile lor, i se părea că strălucirea de-aici e întunecoasă şi oamenii mărunţi. Conţii cei tineri fură de-a dreptul cuceriţi de frumuseţea Măriei.

Era în luna lui februar. Pomii înfrunziră mai iute ca de obicei, privighetoarea veni mai devreme ca oricînd, primăvara se arăta mai dulce decît toate primăverile rămase în amintirea moşnegilor. Peste tot izbucneau firicele de apă, hrănind ogoare şi lunci; colinele parcă se înălţau, butucii creşteau la rîndul lor în podgorii, livezile înfloreau ca nicicînd şi mireasma unei adînci binecuvîntări învăluia ţinutul, ca o legănare de nori străvezii. Pretutindeni rod peste măsură, nici o zi aspră, nici un vînt rău care să dăuneze recoltei; în ciorchinii uriaşi boabele plesneau de must roşu, iar oamenii locului se minunau, trăind ca într-un vis fericit.

În al doilea an, lucrurile se petrecură la fel, doar că lumea se mai obişnuise cu acest belşug neînchipuit. În toamnă, rugată fiind cu multă stăruinţă de Andres şi de părinţii săi, Maria se hotărî să-l ia de bărbat. Se logodiră deci şi se cununară apoi în timpul iernii.

De multe ori, tînăra soţie se gîndea cu dor la popasul ei dincolo de brazi; era tristă şi tăcută. Oricît de frumos ar fi arătat toate în jurul ei, îşi amintea totuşi că văzuse lucruri şi mai frumoase, încît umbra mîhnirii i se lăsă pe suflet şi pe chip. Cu durere auzea cum tatăl şi soţul vorbeau întreolaltă despre tîlharii care locuiesc în văgăună; de cîte ori n-ar fi vrut să le ia apărarea, că doar îi ştia de binefăcători ai întregului ţinut, şi mai ales în faţa lui Andres, care parcă se desfăta suduindu-i întruna, însă de fiecare dată trebui să-şi zăvorască vorbele în piept. Astfel trecu anul şi, în cel următor, Maria născu o fetiţă pe care, în amintirea ielelor, o boteză Ielina.

Tinerii însurăţei trăiau în aceeaşi casă cu Martin şi cu Brigitte, unde aveau loc destul şi unde îşi ajutau părinţii la treburile întinsei lor gospodării. Micuţa Ielina se dovedi

nemaipomenit de vioaie şi înzestrată; începu să alerge foarte curînd şi învăţă să vorbească orice ar fi vrut la mai puţin de un an de la naştere; iar peste alţi cîţiva ani, se arătă atît de isteaţă şi deşteaptă şi frumoasă la chip, încît toţi se uitau la ea cu mirare, iar Maria nu-şi putea scoate din cap gîndul că fetiţa ei seamănă cu îngeraşii fermecători din văgăuna cu brazi. Ielina nu se prea băga între alţi copii şi ocolea cu teamă jocurile lor zgomotoase. Cel mai bine se simţea singură. Atunci se retrăgea într-un colţişor al grădinii şi citea sau broda cu sîrg. Adesea o vedeai dusă pe gînduri sau plimbîndu-se apăsat de colo pînă colo şi vorbind cu sine. Părinţii o lăsau în voia ei, căci era sănătoasă şi înflorea ca o floare. Doar că-i îngrijora cîte o vorbă sau cîte un răspuns neobişnuit de adînc.

— Asemenea copii deştepţi, spunea de multe ori bunica Brigitte, nu ajung bătrîni. Sînt prea buni pentru lumea noastră. Unde mai pui că fata e frumoasă peste fire şi nu-şi va găsi rostul pe pămînt.

Ielina nu suferea deloc să fie servită, dorea să facă totul cu mîinile ei. Se scula dimineaţa înaintea tuturor, se spăla, se îmbrăca, se gătea cu grijă, la fel şi seara, ţinea cu tot dinadinsul să-şi împăturească singură hainele şi rufele; nu îngăduia nimănui, fie chiar mamei, să-i umble prin lucruri. Mama trecea cu înţelegere peste încăpăţînarea ei şi nu-şi făcea gînduri; dar ce mirare o cuprinse cînd, într-o zi de sărbătoare, trebuind să meargă împreună la castel şi schimbîndu-i cu de-a sila rochia – în ciuda împotrivirii şi a lacrimilor ce vărsa – zări la pieptul fetiţei, spînzurat de o aţă, un bob de aur foarte ciudat, pe care îl recunoscu de îndată că e dintre cele văzute cîndva în lăcaşurile subpămîntene. Mica Ielina se sperie şi povesti pînă la urmă că l-ar fi găsit în grădină şi, plăcîndu-i foarte mult, l-a ţinut ascuns în mare taină; ea o rugă pe Maria cu atîta patimă şi dor, încît aceasta îi prinse la loc bobul de aur şi se îndreptă spre castel bătută de gînduri.

În rînd cu locuinţa arendaşului, mai deoparte, se aflau cîteva hambare şi magazii pentru păstrarea recoltei şi a uneltelor, iar în spatele acestora un petic de iarbă şi un umbrar vechi, unde nu mai călca picior de om, căci, după noua orînduire a gospodăriei, se găsea prea departe de gradină. Singurătatea de acolo îi plăcea Ielinei şi nimănui nu-i trecea prin gînd să-i strice liniştea, încît se întîmpla deseori ca părinţii să n-o vadă preţ de o jumătate de zi. Într-o după-amiază, mama cotrobăia prin acele clădiri lăturalnice, făcea curăţenie şi căuta nu ştiu ce lucru pierdut, cînd deodată văzu o rază de lumină strecurîndu-se printr-o crăpătură a zidului. Atunci îi veni în minte să se uite prin zid, să vadă ce mai face copila; desprinse o cărămidă care abia se mai ţinea în lăcaşul ei şi se nimeri ca privirea să-i cadă tocmai în umbrar. Ielina şedea înlăuntru, pe un scăunel, şi alături de ea… binecunoscuta Zerina; fetiţele se jucau cu nesaţ şi în cea mai bună înţelegere. Zerina, cea din lumea ielelor, o îmbrăţişa şi îi spunea mîhnită:

— O, făptură dragă, aşa cum mă joc azi cu tine, aşa m-am jucat şi cu mama ta cînd era mică şi a venit printre noi! Dar voi, oamenii, creşteţi prea repede, ajungeţi mari şi cu judecată. Asta-i foarte trist. Mai bine ai rămîne copil atîta vreme cît rămîn şi eu!

— Ţi-aş face pe plac cu dragă inimă, răspunse Ielina, dar toată lumea de-aici crede că voi fi curînd coaptă la minte şi că o să mă las de joacă, fiindcă am nişte însuşiri de-o s-ajung deşteaptă ca un om bătrîn. Ah, şi atunci n-o să te mai văd, scumpă Zerina! Uite-aşa păţim, ca şi florile! Ce frumos e mărul cînd îi crapă mugurii plini şi roşcaţi! E atît de mare şi rămuros, încît oamenii care trec pe sub el îşi spun că o să iasă ceva cu totul deosebit; pe urmă vine soarele şi floarea se deschide în toată lumina ei, dar dedesubt se şi află un grăunte urîcios, care o va despuia mai tîrziu de veşmintele pestriţe; fiindcă nici grăuntele nu poate sta pitit mereu, el creşte şi, la toamnă, trebuie să se facă fruct; desigur că şi un măr

rotund, colorat, îţi desfată ochii, dar nici pe departe ca floarea de primăvară… Aşa o ducem şi noi, oamenii; nu mă pot bucura la gîndul că voi fi domnişoară. Ah, de-aş răzbi să trec măcar o dată pe la voi!

— De cînd stă la noi împăratul, vorbi Zerina, nu se mai poate deloc. În schimbj vin eu, scumpa mea Ielina, fără să mă vadă ori să mă simtă cineva aici, nici dincolo; trec nevăzută prin văzduh şi zbor încoace ca pasărea; ne vom întîlni încă de multe ori cît vei fi mică. Spune-mi, ce-ai vrea sa fac pentru plăcerea ta?

— Să mă iubeşti, răspunse Ielina. Să mă porţi în inimă cum te port eu. Iar acum, să mai facem trandafiri!

Zerina scoase de la sîn cutiuţa ei fermecată, slobozi două fire de polen şi deodată se ivi înaintea lor o tufă verde cu doi trandafiri aprinşi, care parcă se înclinau unul spre celălalt, sarutîndu-se. Fetiţele rupseră, zîmbind, cîte o floare şi tufa pieri.

— O, de n-ar pieri atît de repede şi trandafirul din mîna mea, copilul ăsta roşu, minunea pămîntului! spuse Ielina cu teamă în suflet.

— Dă-l încoace niţeil ceru fetiţa din lumea ielelor.

Suflă de trei ori asupra trandafirului abia dezbobocit, îl sărută de trei ori, după care i-l dădu înapoi Ielinei.

— Gata, vorbi ea, de-acum rămîne proaspăt şi roşu pînă-n iarnă.

— O să-l păstrez ca pe icoana ta, făgădui Ielina. O să-l ţin în odăiţa mea, o să-l sărut dimineaţa şi seara ca şi cînd te-aş săruta pe tine.

— Apune soarele, rosti mica ei prietenă, e timpul să mă-ntorc la ai mei.

Îşi luară rămas bun, apoi Zerina se făcu nevăzută.

La ceasul serii, Maria îşi luă fetiţa în braţe cu oarecare frică şi sfială. Ea îi lăsă de atunci şi mai multă libertate, domolindu-şi în acelaşi timp bărbatul cînd acesta, îngrijorat de firea singuratică a copilei şi temîndu-se ca nu cumva să-şi piardă isteţimea sau chiar să-şi iasă din minţi, umbla din ce în ce mai mult pe urmele ei. În

schimb, mama se uita în dese rînduri prin, crăpătura zidului şi aproape de fiecare dată o vedea lîngă fetiţa ei pe Zerina cea minunată, venită din lumea ielelor. Se jucau ori stăteau de vorbă ca nişte oameni mari.

— Ai vrea să deprinzi zborul? întrebă odată Zerina pe prietena ei.

— Mult de tot!

Cît ai clipi, fiica ielelor o cuprinse pe Ielina cea muritoare şi o săltă de jos pînă la înălţimea umbrarului. Îngrijorată, mama uită să se mai ferească de ochii fetiţelor şi îşi scoase capul din ascunziş. Atunci Zerina zîmbi, ameninţînd-o de sus cu degetul, apoi coborî cu prietena ei în umbrar, o sărută şi dusă a fost. S-a mai întîmplat pe urmă adesea ca Zerina să o surprindă astfel pe Maria. Şi de fiecare dată, clătina din cap ameninţător, însă cu zîmbetul pe buze.

De multe ori, cînd bărbatul avea iarăşi chef de harţag, Maria îi zicea supărată:

— Îi năpăstuieşti pe nedrept, Andres, pe bieţii oameni din colibă!

Iar cînd Andres se zbîrlea şi stăruia să afle de ce, în pofida sătenilor şi chiar a domnilor conţi, dînsa crede a şti mai bine lucrurile, Maria ocolea răspunsul şi tăcea. Într-o după-amiază, Andres se năpusti şi mai rău cu gura asupra celor din văgăună, spunînd că ar trebui alungaţi cu toţii ca nişte nelegiuiţi ce sînt. Atunci Maria izbucni fără voie:

— Taci, că sînt binefăcătorii tăi şi ai întregului ţinut.

— Binefăcători? făcu Andres mirat. Binefăcători – aceşti tîlhari şi pierde-vară?!

Luată de focul mîniei, Maria – după ce îi ceru cuvîntul că nu va spune nimănuia nimic – porni să-i istorisească cele trăite cînd era copil şi cum Andres, după fiecare vorbă a ei, clătina din cap neîncrezător, pufnind a batjocură, ea îl prinse de mînă şi îl duse la zidul prin care se vedea ce se petrece în umbrar. Şi nu mică i-a fost mirarea lui Andres cînd o zari pe copila din lumea ielelor

jucîndu-se drăgăstos cu fetiţa lor. Graiul îi amuţi, doar un strigăt de uimire îi scăpă din gură, la care Zerina îşi întoarse ochii la el, păli, începu să tremure şi îl ameninţă cu degetul, dar nu prietenoasă ca de obicei, ci mînioasă. Apoi rosti către prietena ei:

— N-ai ce le face, scumpa Ielina, oamenilor nu le vine niciodată mintea la cap, oricît s-ar crede de deştepţi!

O îmbrăţişă în mare grabă şi, luîndu-şi chip de corb, cîrmi în zbor deasupra grădinii către văgăuna cu brazi.

Seara, micuţa Ielina nu scoase nici un cuvînt, doar îşi săruta plîngînd trandafirul. Maria îşi simţea inima împovărată. Andres mai mult tăcea. Se lăsă noaptea. Deodată, pomii începură să freamăte, păsările zburau roată cu ţipăt înfricoşat, tunete se dădeau de-a rostogolul, pămîntul se zguduia şi un vaier stăruia în văzduh. Maria şi Andres nu îndrăzniră să se scoale din aşternut; îşi trasera plapuma peste cap şi aşteptară tremurînd să se crape de ziuă. Către dimineaţă, totul se linişti, după care soarele urcă deasupra pădurii.

În timp ce Andres se îmbrăca, Maria văzu că piatra inelului, pe care îl purta în deget, îşi pierduse culoarea. Cînd deschiseră uşa, soarele îi întîmpină arzător, însă priveliştea din jur aproape că nu mai erau în stare s-o recunoască. Verdele proaspăt al pădurii fugise, colinele se plecaseră la pămînt, apele curgeau anevoie, sleite, cerul părea sur, iar dacă-ţi aruncai privirea spre brazii din văgăună, ziceai că nu sînt mai negri sau mai trişti decît pomii ceilalţi. Coliba şi acareturile vechi din spatele brazilor nu mai păreau atît de îngrozitoare şi cîţiva săteni, vorbind despre întîmplările acelei nopţi ciudate, povestiră cum că ar fi intrat în curtea unde locuiau tîlharii, dar aceştia pesemne că s-au mutat, căci coliba stătea goală şi înlăuntru nu era nimic mai deosebit ca în casele altor oameni sărmani; cică nu rămăseseră decît nişte scule gospodăreşti.

Ielina îi spuse în taină mamei:

— Astă-noapte, cînd nu puteam să dorm de atîta

zgomot şi mă rugam din adîncul inimii, s-a deschis uşa şi a intrat prietena mea de joacă, să-şi ia rămas bun. Avea o geantă pe umăr, pălărie pe cap şi un toiag mare în mînă. Era tare supărată că, din pricina ta, care i-ai fost întotdeauna dragă, va trebui să îndure cea mai grea şi dureroasă pedeapsă. Căci toţi din neamul lor, spunea dînsa, pleacă din aceste locuri cu multă părere de rău.

Maria îi porunci Ielinei să nu mai vorbească. Dar între timp veni şi barcagiul de la rîu, care înşiră tot felul de ciudăţenii. Cică la căderea nopţii îl căutase un bărbat străin şi mare de stat, care îi luă cu chirie barca pînă la ivirea zorilor, cerîndu-i să stea acasă liniştit, sa doarmă sau, cel puţin, să nu se arate în prag.

— Mi-era frică, povestea bătrînul barcagiu, însă tîrgul neobişnuit pe care-l încheiasem nu-mi dădea pace să dorm. M-am apropiat pe furiş de fereastră şi m-am uitat înspre rîu. Nori uriaşi se frămîntau pe cer; pădurea jelea în depărtare; părea că şi căsuţa mea se cutremură; suspine şi vaiete pluteau în jur. Deodată se văzu o lumină albă, ca un şuvoi ce creştea şi se lăţea, de parcă ar fi plouat cu puzderie de stele; sclipind şi vălurind, şuvoiul veni dinspre văgăuna cu brazi şi năvăli peste cîmpuri, pînă la malul rîului; atunci se auziră tropote, zăngăneli, şoapte, freamăte, din aproape în mai aproape, şi toţi trecură spre barca mea, făpturi luminoase, mari şi mici, bărbaţi, femei, chiar şi copii, după cît îmi dădeam seama; şi după ce au coborît unii în barcă, străinul cel voinic îi duse la malul celălalt; dar în preajma bărcii mai înotau mulţime de alte făpturi strălucitoare, văzduhul scăpăra lumini, ceaţă albă se lăsa în jurul lor şi toţi plîngeau şi se tînguiau că trebuie să plece departe, hăt departe de meleagul pe care l-au îndrăgit. Pe urmă se mai auzea un timp bătaia vîslei şi clipocitul apei, după care totul se potolea. Barca trecu şi se întoarse de mai multe ori pentru alte încărcături; nişte pitici urîţi cărau şi slobozeau în ea vase grele; să fi fost draci ori spiriduşi, asta n-o mai ştiu. Apoi se arătă un alai strălucitor. Parcă

era un bătrîn călare pe un bidiviu jalb, micuţ şi, în jurul lui, mulţimea îngrămădită; n-am zărit însă decît capul bidiviului, căci era învelit în nişte prapuri scînteietoare de-ţi furau ochii; moşneagul purta coroană pe cap, încît, ajungînd el pe malul celălalt, mi se păru că acolo răsare soarele şi că zorii îmi ard pe obraz. Astfel se scurse toată noaptea. Pînă la urmă am adormit, în parte bucuros, în parte muşcat de groază. Dimineaţa, totul era liniştit. Însă rîul parcă fugise din loc şi o să-mi fie tare greu să mai mîn barca…

Chiar în acelaşi an fu secetă mare, pădurea se uscă, izvoarele secară şi ţinutul, care pînă nu de mult îi încînta pe călători, ajunse în toamnă sterp, golaş, prăpădit. Abia de găseai, în marea de nisip, ici-colea un locşor cu iarbă palidă. Livezile se înnegriră, viile pieriră şi priveliştea se întunecă atît de mult încît familia conţilor se mută în anul următor, părăsindu-şi castelul care, după aceea, rămas în paragină, se nărui.

Ielina se uita zi şi noapte, cu dor, la trandafirul ei şi se gîndea la prietena ei de joacă. Dar cînd floarea se înclină şi se ofili, atunci îşi lăsă şi Ielina căpşorul în jos şi pînă-n primăvară plecă dintre cei vii. Maria sta de multe ori în faţa colibei dintre brazi, plîngîndu-şi fericirea pierdută. Se ofili şi ea pînă ce, după cîţiva ani, o urmă pe fetiţă. Iar bătrînul Martin, luîndu-şi ginerele cu el, se întoarse în ţinutul unde a trăit odinioară.

ERNS THEODOR AMADEUS HOFFMANN

COPILUL STRĂIN

Domnul de Brakel din Brakelheim

A FOST CÎNDVA UN NOBIL, pe care îl chema Thaddäus de Brakel şi care trăia în micul cătun Brakelheim moştenit de la tatăl său, bătrînul domn de Brakel, fiindu-i prin urmare stăpîn. Cei patru ţărani, care

mai locuiau în acel sătuc, îi ziceau „nobilul domn”, deşi purta ca şi ţăranii părul lins şi doar duminicile, cînd mergea în trăsură cu soţia şi cu cei doi copii, Felix şi Christlieb, la biserica din comuna învecinată, schimba surtucul de toate zilele, din postav grosolan, pe o haină verde, subţire şi o jiletcă roşie, ţesută cu fir de aur, care îl prindeau destul de bine. Şi dacă întrebai pe vreun ţăran: „Cum fac să ajung la domnul de Brakel?” – acesta îţi răspundea: „Mergi înainte, pe uliţa satului, pînă sus, pe colină, unde cresc mestecenii. Acolo e castelul nobilului domn.” Mă rog, cine nu ştie că un castel înseamnă o clădire mare şi înaltă, cu o mulţime de ferestre şi usi, ba chiar şi cu turnuri, cu sfîrleze scînteind! Pe cînd sus, la colina cu mesteceni, nu se vedea nimic din toate astea, doar o căscioară scundă cu cîteva ferestruici, pe care abia din preajmă izbuteai s-o zăreşti. Dar dacă se întîmplă adesea ca, în faţa porţii unui mare castel, să te opreşti bătut de aerul rece dinlăuntru şi ţintuit de ochii morţi ai statuilor ce se reazimă de ziduri ca nişte străjeri cumpliţi, încît îţi piere pofta să intri şi mai bine te-ai întoarce din drum – cu totul altfel stăteau lucrurile cînd ajungeai la căscioara domnului Thaddäus de Brakel. Mai întîi, mestecenii cei înalţi şi mlădii, cu ramurile încărcate de frunziş verde, parcă-şi tindeau braţele, bucuroşi de oaspeţi, salutînd cu freamăt şi cu şopot lin: „Bine ai venit printre noi! Bine ai venit!”. Pe urmă, ce primitoare era casa, de parcă voci îngereşti te chemau din ferestruicile curate ca oglinda şi de jur împrejur, din crengărişul de viţă sălbatică, des şi umbros, care îmbrăca pereţii pînă sub acoperiş! Parcă auzeai glasuri dulci de îmbiere: „Vino înlăuntru, intră, drumeţule ostenit, aici e plăcut şi prietenos!“ Dovadă şi rîndunelele cu ciripitul lor voios, care zburau întruna fie din cuib, fie înapoi, pe cînd bătrîna barză se uita de pe horn, ştiutoare şi înţeleaptă, zicînd: „Eu îmi petrec aici de multişor verile şi gazdă mai bună n-am găsit nicăieri pe pămînt. Nici că m-aş muta în altă parte dacă n-ar fi dorul de călătorie

moştenit de la străbuni şi dacă iernile n-ar fi atît de aspre, iar lemnele scumpe foc.” Iată dar ce ispititoare şi drăguţă se vădea căscioara domnului de Brakel, chiar dacă nu era castel.

O preacinstită vizită

Într-o zi, doamna de Brakel se sculă dis-de-dimineaţă şi coapse un cozonac, în care băgă mai multe stafide şi migdale decît chiar în copturile de Paşti, ceea ce îi dădu un gust neasemuit de bun. Între timp, domnul de Brakel îşi scutură şi îşi perie haina cea verde şi jiletca roşie, iar Felix şi Christlieb fura gătiţi cu cele mai frumoase veşminte din cîte aveau.

— Astăzi să nu-mi alergaţi prin pădure ca de obicei, le porunci domnul de Brakel copiilor. Staţi cuminţi în odăiţa voastră, ca să fiţi curaţi şi frumuşei cînd o veni nobilul vostru unchi!

Soarele răsărise limpede şi vioi, poleind cu aur ferestrele; în pădurice, un vîntuleţ zglobiu îşi susura viersul de dimineaţă şi cintezoii şi scatiii şi privighetorile se bucurau de-a valma, umplînd văzduhul cu cele mai vesele cîntări. Christlieb, fetiţa, şedea lîngă masă, scufundată-n sinea ei; ba îşi potrivea panglicuţele stacojii de la rochie, ba se căznea cu igliţa la împletit, căci astăzi lucrul îi mergea greu de tot. Felix, căruia tatăl îi pusese în mîini o carte cu poze, îşi luneca privirea peste pagini către pîlcurile de mesteceni, unde altminteri zburda în fiecare dimineaţă, după pofta inimii, preţ de cîteva ore. „Ah, ce frumos e afară!” ofta el într-ascuns! Dar cînd Sultan, marele paznic al curţii, porni să salte în dreptul ferestrei, lătrînd şi mîrîind cîineşte, alergînd o bucată spre arborii cei înalţi şi întorcîndu-se din nou, cu scîncet şi strănut, de parcă ar fi vrut să-l strige pe micul Felix: „Nu ieşi odată, să mergem la pădure? Ce tot faci între patru pereţi?” – atunci băiatul nu mai putu să rabde şi o

rugă pe mamă-sa:

— Ah, dragă mamă, lasă-mă să ies numai cîţiva paşi la plimbare!

Doamna de Brakel însă nu îngădui.

— Stai frumuşel în odaie, vorbi ea. Ştiu eu ce faci cînd o ştergi afară, cu Christlieb după tine, şi pe urmă hop şi huşt prin tufe şi scaieţi şi sus, în copaci! Pe urmă vă-ntoarceţi acasă murdari şi năduşiţi, iar unchiul spune: „Cine mai sînt şi ţărănuşii ăştia urîţi? Aşa nu trebuie să arate nimeni, fie om mare, fie copil, cînd se trage din neamul Brakel!"

Ieşindu-şi din răbdări, Felix închise cartea cu poze şi rosti încet, pe cînd lacrimile îi dădeau în ochi;

— Dacă nobilul unchi zice aşa de ţărănuşii cei urîţi, atunci n-a văzut nici pe Peter al lui Vollrad, nici pe Annliese a lui Hentschel, nici pe ceilalţi copii din satul nostru, care nu cred să se găsească alţii mai frumoşi ca ei.

— Chiar aşa! întări la rîndul ei Christlieb, ca deşteptată dintr-un vis. Oare nu-i şi Grete a lui Schulze un copil frumos, deşi nu are nici pe departe panglicuţe atît de roşii ca mine?

— Nu mai vorbiţi prostii! le strigă mama, oarecum supărată. Voi nu pricepeţi ce vrea sa zică nobilul unchi.

Zadarnic se gîndiră ei în fel şi chip la pădurice şi la minunata zi de azi. Toate astea nu-i ajutară la nimic. Felix şi Christlieb fură nevoiţi să stea în odaie şi asta le cădea cu atît mai greu cu cît cozonacul aşezat pe masă şi răspîndind miresme din cele mai dulci nu trebuia nicicum atins pînă la sosirea unchiului. „Ah, de-ar veni odată, de-ar veni!” se rugau copiii şi aproape că plîngeau de nerăbdare. În cele din urmă, se auzi tropot de cai şi o caleaşca opri în faţa casei. Era atît de lucioasă şi dată cu aur încît copiii, care nu mai văzuseră aşa ceva, fură uimiţi la culme. Un bărbat înalt şi uscăţiv lunecă din braţele vizitiului, care îi deschisese caleaşca, drept în braţele domnului de Brakel. Îşi lipi de două ori obrazul de

obrazul acestuia, şoptind din vîrful buzelor;

— Bonjour, dragă vere, te rog, fără deranj!

Între timp, vizitiul mai scoase din caleaşcă o doamnă scundă şi grasă, cu faţa roşie foc, împreună cu doi copii, un băieţaş şi o fetiţă; lucra omul cu mare dibăcie, încît tustrei lunecară de sus drept în picioare. După ce toţi musafirii se adunară astfel, Felix şi Christlieb, pe care tatăl şi mama îi muştruluiseră din timp, apucară fiecare mîna bărbatului acela înalt şi uscăţiv şi o sărutară, spunînd:

— Fiţi binevenit la noi, dragă domnule unchi nobil!

Apoi făcură la fel cu mîna doamnei aceleia scunde şi grase, zicînd:

— Fiţi binevenită la noi, dragă doamnă mătuşă nobilă!

Pe urmă se apropiară de copii, însă de data asta rămaseră cu gurile căscate, fiindcă nu mai văzuseră, asemenea copii. Băiatul purta pantaloni lungi, bufanţi, o jiletcă de postav roşu aprins, cu o mulţime de fireturi şi trese de aur, o săbiuţă lucitoare la şold, o căciuliţă roşie, foarte ciudată şi cu pană albă-n vîrf, de sub care se iţea chipul lui palid-gălbui, cu ochi tulburi, adormiţi şi tîmpi. Fata purta, ce-i drept, rochiţă albă ca şi Christlieb, dar cu o groază de panglici şi dantelării, iar părul îl avea strîns în nişte cosiţe aiurea, împreunate la creştet într-un coc ascuţit pe care scăpăra o coroniţă. Christlieb îşi luă inima în dinţi şi dădu s-o prindă de mînă, dar fata şi-o trase iute îndărăt şi faţa i se strîmbă, mai-mai să izbucnească în plîns, încît şi Christlieb se sperie şi o lăsă în pace. Felix, la rîndul lui, nu voi decît să vadă mai de-aproape săbiuţa aceea frumoasă şi dădu s-o pipăie cu mîna, dar băiatul porni să strige avan: „Sabia mea, sabia! Vrea să-mi fure sabia!”

Şi fugi de se ascunse repede în spatele domnului cel uscăţiv. Atunci Felix se îmbujoră la faţă şi vorbi mînios:

— Nu vreau să-ţi iau nici o sabie, prostule!

Ultimul cuvînt nu-l rosti decît printre dinţi, totuşi domnul de Brakel îl auzi şi păru tare încurcat. Tot

răsucind un nasture de la jiletcă, spuse:

— Ah, Felix!

În schimb, doamna cea grasă vorbi:

— Adelgunda, Hermann, nu fiţi nătîngi, doar copiii nu vă fac nici un rău!

Iar nobilul unchi sîsîi din vîrful buzelor:

— Lăsaţi, că o să se cunoască ei în curînd!

Apoi o luă pe doamna de Brakel de braţ şi o conduse în casă. După ei veneau domnul de Brakel şi doamna cea grasă, de rochia căreia se agăţaseră Adelgunda şi Hermann, pe cînd Christlieb şi Felix mergeau în coada tuturor.

— Acum o să taie cozonacul, şopti Felix la urechea surorii lui.

— Păi da, păi da! răspunse bucuroasă Christlieb.

— Şi pe urmă o zbughim în pădure, adăugă Felix.

— Şi n-o să ne mai învîrtim pe lîngă străinii ăştia proşti! adăugă Christlieb la rîndul ei.

Felix sări într-un picior şi astfel pătrunseră, amîndoi în casă. Adelgunda şi Hermann nu aveau voie să mănînce cozonac, fiindcă nu le pria, după cum ziceau părinţii. De aceea căpătară nişte pesmeţi dulci, pe care vizitiul îi aduse într-o cutie. Felix şi Christlieb muşcară sănătos din cîte o felie mare de cozonac, pe care le-o întinse mama, şi fură mulţumiţi.

Cum se petrecu mai încolo preacinstita vizită

Domnul cel uscăţiv, pe care îl chema Cyprianus de Brakel, era, cum s-ar spune, văr drept cu domnul Thaddäus de Brakel, însă cu mult mai nobil decît acesta. Căci pe lîngă titlul de conte, dumnealui mai avea cîte o stea mare de argint pe fiecare haină, chiar şi pe manta. De aceea, cu prilejul unui scurt popas pe care îl făcuse

anul trecut la vărul său, domnul Thaddäus de Brakel, singur, fără doamna cea grasă, care îi era soţie, şi fără ce doi copii, Felix îl întrebase mirat:

— Ascultă, domnule nobil unchi, nu cumva eşti rege?

Băiatul găsise în cartea cu poze un monarh, care avea la piept o stea la fel de mare, şi de aceea crezuse că şi unchiul trebuie să fi ajuns rege, de vreme ce poartă o asemenea stea.

Rîzînd cu poftă, unchiul îi spusese atunci:

— Nu, drăguţă, nu sînt rege, dar sînt cel mai credincios dintre slujitorii şi miniştrii săi, cîrmuind astfel o mulţime de supuşi. Dacă ai fi din ramura conţilor de Brakel, atunci pesemne că ai purta şi tu cîndva o steluţă, ca mine, însă tu eşti numai un simplu de Brakel, din care nu se poate alege mare lucru.

Felix nu pricepuse nimic din vorbele unchiului, iar domnul Thaddäus de Brakel fu de părere că nici nu e cazul să priceapă. Acum, nobilul unchi îi povesti grăsanei sale cum Felix îl luase drept rege, iar doamna izbucni:

— Oh, scumpă, dulce nevinovăţie!

Şi din pricina asta, Felix şi Christlieb trebuiră să iasă din ungherul lor unde, rîzînd şi chicotind, se înfruptaseră cu feliile de cozonac. Mama îi şterse pe gură de fărîmituri şi stafide, apoi îi duse în faţa unchiului şi a nobilei mătuşi, care, sărutîndu-i şi punîndu-le în mîini nişte pungi mari de hîrtie, zîmbeau, înduioşaţi:

— Oh, dulce natură a satului, scumpă nevinovăţie!

Asupra bunătăţii acestor nobile neamuri, domnul Thaddäus de Brakel şi soţia lui prinseră a lăcrima. Între timp Felix deschise punga şi găsind în ea bomboane, începu să le ronţăie cu vitejie, iar Christlieb se luă după el.

— Drăguţă, făcu nobilul unchi, asta nu-i bine, o să-ţi strici dinţii! Trebuie să, sugi bomboana încet, pînă se topeşte în gură.

Atunci Felix aproape că pufni în rîs şi răspunse:

— Ai, dragă nobile unchi, doar n-oi fi crezînd că aş fi

un copil de faşă, care trebuie să tot sugă fiindcă nu i-au crescut încă dinţii!

Şi după ce spuse ce avea de spus, mai zvîrli în gură o bomboană, muşcînd şi ronţăind de zor.

— Oh, dulce naivitate! rosti doamna cea grasă, şi nobilul ei soţ încuviinţă din cap. Însă pe fruntea domnului Thaddäus răsăriră broboane de sudoare; era foarte ruşinat de purtarea băiatului. Iar mama îi şuieră lui Felix la ureche:

— Nu mai scîrţîi aşa din dinţi, necuviinciosule!

Asta îl stîrni de-a binelea pe bietul Felix, care nu ştia ce necuviinţă va fi săvîrşit; el scoase din gură rămăşiţa de bomboană, o puse la loc în pungă şi, întinzînd-o nobilului unchi, vorbi:

— Ia-ţi înapoi dulcele, dacă n-am voie să-l mănînc!

Christlieb, care se lua în toate după pilda lui Felix, făcu aidoma cu punga ei. Drept care domnul Thaddäus, tulburat peste măsură, se grăbi la cuvînt:

— Ah, multstimate şi preanobile văr, scuzaţi obrăznicia băiatului, dar aici, la ţară, unde împrejurările sînt vitrege... O, cine ar putea creşte copii atît de cuminţi cum sînt ai voştri!

Contele Cyprianus zîmbi mîndru şi plin de sine, uitîndu-se cu tîlc la Hermann şi Adelgunda. Aceştia îşi mîncaseră de mult pesmeţii şi acum şedeau muţi pe scaunele lor, fără să-şi clintească baremi o sprînceană, fără să mişte. Doamna grăsună zîmbi la rîndul ei şi murmură lin:

— Într-adevăr, dragă domnule vere, creşterea scumpilor noştri vlăstari ne stă la inimă mai mult ca orice.

Ea îi făcu semn contelui Cyprianus, iar acesta se întoarse numaidecît spre Hermann şi Adelgunda, punîndu-le tot soiul de întrebări, la care aceştia răspundeau cu o iuţeală uimitoare. Îi întrebă despre o mulţime de oraşe, rîuri şi munţi, răspîndiţi la mii de leghe depărtare şi purtînd nume din cele mai ciudate. Ştiau să descrie cu

de-amănuntul animalele ce trăiesc în cele mai îndepărtate şi sălbatice regiuni. Apoi vorbiră despre copaci, arbuşti şi fructe rare, ca şi cînd le-ar fi văzut cu ochii lor sau ar fi gustat din acele fructe. Hermann istorisi de-a fir-a-păr desfăşurarea unei mari bătălii, cu trei veacuri în urmă, numindu-i pe toţi generalii care au luptat atunci. La sfîrşit, Adelgunda vorbi chiar şi despre stele, susţinînd că pe bolta cerului ar şedea cele mai năstruşnice animale, ca şi alte făpturi. Auzindu-i, Felix simţi că-l trec fiorii, veni lîngă doamna de Brakel şi îi şopti la ureche:

— Of, mamă, ce tot macină ăştia din gură şi trăncănesc!

— Taci, prostule, îl repezi ea, aici e vorba de felurite ştiinţe!

Felix amuţi. „De mirare, nemaipomenit!... La vîrsta lor fragedă!“ se minuna întruna domnul de Brakel, în timp ce doamna de Brakel ofta: „Ah, Dumnezeule sfînt, nişte îngeri, nu alta! Ce s-o mai alege şi din micuţii noştri în satul ăsta pustiu?!” Iar cînd domnul de Brakel îi ţinu isonul cu glas amar, contele Cyprianus îi mîngîie pe amîndoi, făgăduind să le trimită după o vreme un dascăl bine pregătit, care să-i înveţe pe copii toate cele de trebuinţă, fără a cere în schimb nici o plată. Între timp, vizitiul trase din nou caleaşca în faţa porţii şi puse în braţele lui Hermann şi Adelgunda două cutii mari, pe care aceştia le înmînară lui Felix şi Chrisilieb.

— Vă plac jucăriile, mon cher? zise Hermann, înclinîndu-se graţios. V-am adus şi dumneavoastră cîteva din cele mai fine.

Felix se întristă, se pleoşti, şi nu ştia de ce. Golit de gînduri, tot răsuci cutia în mîini şi murmură:

— Pe mine nu mă cheamă Mon cher, ci Felix, şi nu Dumneavoastră, ci tu.

Nici Christlieb nu era în apele ei, deşi cutia pe care i-o dăduse Adelgunda împrăştia cele mai plăcute miresme. Deodată, Sultan, cîinele cel mare şi bunul prieten al lui

Felix, începu să sară şi să latre lîngă uşă, după obiceiul său, iar Hermann se sperie atît de tare încît fugi în odaie şi se apucă de plîns.

— Doar nu-ţi face nimic, spuse Felix, nici nu se atinge de tine, de ce urli şi ţipi aşa? Nu-i decît un cîine, iar tu ai văzut cu ochii tăi cele mai sălbatice fiare! Şi chiar dacă ar vrea să te muşte, doar ai sabie, nu?

Vorbele lui Felix nu ajutară la nimic. Hermann ţipa ca în ceasul morţii, încît vizitiul trebui să-l ia în braţe şi să-l urce în caleaşcă. Mişcată de spaima fratelui ori Dumnezeu ştie din ce pricină, Adelgunda se porni şi ea pe urlete şi plîns, drept care biata Christlieb, simţitoare cum era, începu să scîncească şi să plîngă la rîndul ei. Întru acest ţipăt şi hohot al celor trei copii, domnul conte Cyprianus de Brakel părăsi în caleaşcă satul Brakelheim, încheindu-şi preacinstita vizită.

Jucăriile cele noi

De îndată ce caleaşca domnului conte Cyprianus de Brakel şi a familiei sale cîrmi în jos, pe după colină, domnul Thaddäus se dezbrăcă de haina cea verde, îşi scoase jiletca roşie, îşi puse repede surtucul de postav gros şi, trecîndu-şi de vreo două-trei ori prin păr un pieptene lat cît palma, răsuflă din adînc, îşi întinse mădularele şi rosti:

— Mulţumescu-ţi ţie, Doamne!

Copiii îşi lepădară iute veşmintele de duminică, simţindu-se vioi şi uşuraţi.

— La pădure, la pădure! strigă Felix, izbutind salturi şi sărituri de zile mari.

— N-aţi vrea să vedeţi mai întîi ce v-au adus Hermann şi Adelgunda? zise mama.

Christlieb, care în vreme ce-şi schimba rochiţa se uitase curioasă la cutiile primite în dar, găsi că n-ar strica

să le cerceteze mai întîi, că pe urmă ar avea timp berechet să şi fugă la pădure. Felix însă era greu de convins. El spuse:

— Ce mare lucru să ne fi a dus pantalonatul ăla bufant şi neghiob cu soră-sa aia şnuruită! Cît priveşte ştiinţele, mă rog, le turuie pe dinafară, dar acum cică ştie de leu şi de urs şi de vînătoarea elefanţilor, iar pe urmă se sperie de Sultan al meu! Poartă sabie la şold şi urlă şi ţipă şi se vîră sub masă! Grozav vînător, ce să zic!

— Vai, dragă Felix, scumpule Felix, să deschidem măcar niţeluş cutiile, se rugă de el Christlieb şi, cum Felix obişnuia să-i facă totul pe plac, hotărî să mai amîne treaba cu pădurea şi se aşeză răbdător lîngă soră-sa, la masa pe care se aflau cele două cutii. Mama le deschise cu mîinile ei şi… ce să vezi, dragilor cititori?! V-aţi bucurat şi voi desigur pe la tîrgurile cu moşi, cînd părinţii şi prietenii vă aduceau tot soiul de minunăţii. Gîndiţi-vă cum strigaţi de fericire cînd jur împrejurul vostru se înşirau soldăţeii lucioşi, bărbaţii cu flaşnetă, păpuşile nou-nouţe, mulţimea de scule şi unelte şi cărţi colorate şi cîte şi mai cîte! Asemenea bucurie trăiau acum Felix şi Christlieb, căci din cutii se revărsa o lume de frumuseţi, tot lucruri sclipitoare, care îţi furau ochii şi, pe lîngă astea, mai erau şi de-ale gurii, dulciuri şi bunătăţi – încît frăţiorii băteau mereu din palme şi strigau: „Ai, ce frumos, ce frumos!” Numai o pungă de bomboane Felix o dădu cu dispreţ la o parte, iar cînd soră-sa îl rugă să n-o arunce pe geam, cum tocmai avea de gînd să facă, el se opri, ce-i drept, însă deschise punga şi îi dădu cîteva bomboane lui Sultan, care se strecurase în odaie cu coada fluturînd. Sultan mirosi, apoi întoarse botul a silă.

— Vezi, Christlieb, strigă Felix biruitor, nici Sultan nu vrea să-nghită urîţeniile astea!

Lui Felix îi plăcu de fapt cel mai mult, dintre toate jucăriile, un vînător semeţ care, atunci cînd prindeai de sfoara ce-i atîrna la spate, sub veston, ducea puşca la ochi şi trăgea într-o ţintă aşezată la trei şchioape în faţa

lui. Încolo, îi mai plăcu şi un omuleţ, care ştia să se încline frumos şi să pişte strunele harfei după ce îi răsuceai arcul. Îi plăcură de asemenea mult o armă şi un cuţit de vînătoare, amîndouă din lemn argintat, o căciulă mare de husar şi o cartuşieră. Christlieb, în schimb, se bucură grozav de o păpuşă foarte frumos gătită şi cu o mulţime de lucruşoare pentru casă. Copiii uitară de pădure şi de cîmp şi stătură pînă seara tîrziu, privindu-şi lumea lor de jucării. Pe urmă se duseră la culcare.

Ce s-a petrecut în pădure cu jucăriile

A doua zi, o luară iar de la capăt, adică de unde rămăseseră cu o seară înainte; aduseră cele două cutii, scoaseră din ele toate jucăriile şi se desfătară. Soarele scăpăra la fereastră, vioi, prietenos, mestecenii fremătau lin, mîngîiaţi de vîntul dimineţii; cintezoii, scatiii, privighetorile dădeau glas celor mai vesele cîntări. Şi atunci, Felix îşi simţi inima cam tristă şi strîmtorată lîngă vînătoraşul acela semeţ, lîngă omuleţul cu harfă, lîngă arma şi cartuşiera lui.

— Eh, strigă el deodată, afară e mai frumos! Vino Christlieb, să fugim în pădure!

Christlieb tocmai îşi dezbrăcase păpuşa cea mare şi se pregătea s-o îmbrace din nou, ceea ce îi făcea multă plăcere. De aceea nu voia să plece şi îl rugă:

— Felix, dragă, n-am putea să ne mai jucăm niţeluş. În casă?

— Ştii ce, răspunse Felix, luăm cu noi jucăriile cele mai de soi şi mergem afară. Îmi pun cuţitul la brîu, arma pe umăr, şi să vezi cum arăt, ca un vînător sadea. Vînătoraşul şi omuleţul cu harfă pot veni şi ei ca însoţitori. Iar tu, Christlieb, ia-ţi păpuşa asta mare şi cîteva unelte bune! Hai!

Christlieb îşi îmbrăcă iute păpuşa şi, cît ai clipi,

frăţiorii se şi găseau afară, alergînd spre pădure cu jucăriile lor. Acolo îşi găsiră loc pe un tăpşan verde. Se jucară cît se jucară şi Felix tocmai îl pregătea pe omuleţ să mai cînte un pic din harfă, cînd Christlieb grăi:

— Ştii, Felix, harpistul tău nu prea cîntă frumos. Auzi ce urît sună aici, în pădure, veşnicul lui *ting-ting-ping-ping*! Pînă şi păsările se uită chiorîş din tufişuri; parcă stau mirate de muzicantul nepriceput care se amestecă în cîntecele lor.

Felix suci şi răsuci arcul tare de tot şi, în cele din urmă, rosti:

— Ai dreptate, Christlieb, cîntă razna piticul ăsta, nu ştiu la ce mi-ar folosi plecăciunile lui, că mi-e şi ruşine de cintezoiul de colo, care se uită la mine cu ochi şireţi. Dar îl fac eu să cînte mai bine, îl fac numaidecît!

Şi Felix trase atît de tare arcul, încît maşinăria scrîşni crac-crac! plesnind într-o mie de bucăţi, iar omuleţul se pomeni cu braţele sfărîmate.

— Oh, oh, făcu Felix.

Băiatul cercetă o clipă jucăria spartă, apoi vorbi:

— A fost un nătîng şi un tîmpit, care cînta aiurea şi tăia la plecăciuni ca bufantul ăla de văru-meu.

Şi îl aruncă pe muzicant cît colo într-un tufiş.

— În schimb vînătoraşul merită toată lauda, glăsui Felix, ăsta trage glonţ după glonţ, drept în ţintă.

Şi băiatul mi-l puse pe vînătoraş la treabă. După un timp însă, mormăi:

— E şi asta o prostie, la urma urmei, să tot tragi la ţintă, ceea ce nu-i şade vînatorului, zice tata, căci vînătorul trebuie să stea în pădure şi să ochească cerbi, căprioare, iepuri, în plină goană. Dar las' că n-o să-mi mai tragă la ţintă dumnealui!

Şi Felix smulse plăcuţa din faţa micului vînător.

— Acuma să-mi puşti în larg! porunci el.

Dar în zadar zgîlţîi sfoara de la spate; omuleţul nu-şi mai ridica braţele, nu mai ducea puşca la ochi, nu mai trăgea.

— Ha, ha, răcni Felix mînios, în odaie, la ţintă, puteai să tragi, dar în pădure, unde-i patria vînătorului, nu-ţi merge! Pesemne că ţi-e frică şi de cîini. Dacă ţi-ar ieşi unul în cale, ai fugi cu puşcă cu tot, ca şi bufantul de văru-meu cu sabia! Ce mai trîndav şi prostălan!

Acestea zise, Felix aruncă vînătoraşul pe urmele harpistului, în tufiş.

— Vino, să alergăm un pic! o îndemnă el pe Christlieb.

— Da, da, dragă Felix, răspunse dînsa, facem să alerge şi păpuşa mea, să vezi ce haz o să fie!

Prinseră păpuşa, fiecare de un braţ, şi o luară la goană, printre tufe, pînă la poalele colinei şi tot înainte spre lacul raţelor împrejmuit cu stuf, care se mai afla în stăpînirea domnului Thaddäus de Brakel şi unde domnia sa obişnuia din cînd în cînd să vîneze raţe sălbatice. Aici, copiii se opriră şi Felix vorbi:

— Hai să vînăm niţel, doar am puşcă! Poate nimeresc şi eu, ca tata, vreo raţă prin stufăriş.

Dar, în clipa aceea, Christlieb strigă ascuţit:

— Of, păpuşa, păpuşica mea frumoasă, ce s-a întîmplat cu ea!

Într-adevăr, biata păpuşă arăta jalnic. Nici Christlieb, nici Felix nu-i purtaseră de grijă în goana lor, drept care rochiţa i se agăţase prin tufe şi se făcuse ferfeniţă. Unde mai pui că-şi rupsese amîndouă picioarele, iar din obrajii ei de ceară, atît de drăguţi, aproape că nu rămăsese urmă. Erau zgîriaţi şi pociţi.

— Of, păpuşa, păpuşica mea frumoasă! se văita întruna Christlieb.

— Păi vezi şi tu, rosti Felix, ce tîmpenii ne-au adus verişorii ăia străini. Păpuşica ta nu-i decît o proastă, o neîndemînatică, nici nu ştie să alerge în rînd cu noi fără să-şi rupă toate cele. Ia dă-o-ncoa!

Christlieb îi întinse cu tristeţe păpuşa stîlcită şi nu putu să nu ţipe de două ori „ah, ah!” cînd fratele, fără să şovăie, zvîrli păpuşa în lac.

— Nu te amărî, dădu s-o mîngîie Felix, nu face să

suferi pentru o toantă. Numai să-mpuşc raţa şi îţi dau cele mai frumoase pene din aripa ei pestriţă.

Stuful se înfiora şi Felix îşi duse numaidecît la ochi puşca lui de lemn; dar în aceeaşi clipă o coborî iar, privind în gol, bătut de gînduri:

— Oare n-oi fi şi eu sărit? vorbi el mai mult în sinea lui. Oare se poate trage fără pulbere şi alice, care îmi lipsesc? Şi cum să vîri pulbere într-o puşcă de lemn? Şi pe urmă, la ce-mi foloseşte mie puşcociul? Şi cuţitul ăsta de vînătoare? Lemn şi atît! Nu înţeapă, nu taie. Pînă şi sabia lui văru-meu trebuie să fi fost de lemn, de aceea nici n-a scos-o afară cînd s-a speriat de Sultan. Acuma l-am dibuit pe bufant; n-a făcut decît să mă înşele cu jucăriile lui, care pe deasupra cică sînt ceva, dar la o adică nu folosesc nimănui!

Şi chibzuind astfel, una-două zvîrli în lac şi puşca şi cuţitul şi cartuşiera. Christlieb era însă mîhnită de pierderea păpuşii şi nici Felix nu putea să-şi alunge un gust amar. Se furişară deci acasă şi, cînd mama întrebă: „Copii, unde vă sînt jucăriile?” – Felix îi spuse pe şleau că atît vînătorul, harpistul, puşca de vînătoare, cuţitul şi cartuşiera, cît şi păpuşa lui Christlieb nu au fost decît nişte crunte înşelătorii.

— Ah, copii fără cap, îi certă mama cu năduf, habar nu aveţi cum se umblă cu lucrurile fine şi frumoase.

În schimb, domnul Thaddäus de Brakel, după ce ascultă cu făţişă mulţumire povestea lui Felix, vorbi:

— Lasă-i pe copii în voia lor! De fapt, ca să fiu drept, pe mine unul mă bucură că s-au descotorosit de nişte momîi, care nu făceau decît să-i sperie şi să-i ameţească.

Nici doamna de Brakel, nici copiii nu înţeleseră ce anume vrea să zică domnul de Brakel cu aceste vorbe ale lui.

Un copil străin

Felix şi Christlieb fugiseră de dimineaţă la pădure. Mama le pusese în vedere să se întoarcă repede, căci trebuiau să stea în casă mult mai mult ca în alte rînduri, trebuiau să citească, să scrie, să-nveţe, ca nu cumva să se facă de ruşine în faţa marelui dascăl ce avea să vină curînd. De aceea, Felix spuse către soră-sa:

— Hai să ţopăim şi să fugim vîrtos în ceasul ăsta scurt care ne-a fost îngăduit!

Şi porniră să se joace de-a cîinele şi iepurele. Dar nici jocul acesta, nici altele, pe care le-au încercat, nu le stîrniră decît scîrbă şi plictiseală. Nu pricepeau în ruptul capului cum se face că tocmai azi li se întîmplă o mie de lucruri neplăcute. Ba îi zbura căciula lui Felix în tufăriş, mînată de vînt; ba se poticnea în plină fugă şi cădea în nas; ba se pomenea Christlieb într-un ciulin, spînzurată de rochiţă, sau cu talpa sîngerînd din pricina unui ciob ascuţit, care o făcea să strige de durere. Aşa că, după cîtva timp, frăţiorii se lăsară de joacă şi luară calea îndărăt prin pădure, trişti şi abătuţi.

— Trebuie să ne tîrîm din nou spre casă, vorbi Felix.

Dar în loc să meargă mai departe, se trînti jos, la umbra unui copac. Christlieb îi urmă pilda. Şi stătură astfel, tăcuţi, bîntuiţi de tristeţe, cu ochii în pămînt.

— Eh, suspină în sfîrşit Christlieb, de-am avea măcar jucăriile acelea frumoase!

— Nu ne-ar fi de nici un folos, mîrîi Felix. Am fi siliţi să le spargem şi să le aruncăm din nou. Află, Christlieb, că de fapt mama avea dreptate cînd spunea că jucăriile erau bune, dar n-am ştiut cum să umblăm cu ele, şi asta fiindcă ne lipsesc ştiinţele.

— Da, Felix, bine zici, întări Christlieb. De-am şti şi noi ştiinţele pe de rost ca vărul cel lustruit şi verişoara cea gătită, atunci nu ţi-ar lipsi acum nici vînătorul, nici harpistul, iar păpuşa mea n-ar zace în lacul raţelor. Ah,

ce prostuţi sîntem dacă nu avem ştiinţele!

Christlieb începu să plîngă amar, cu sughiţuri, încît se auzi în toată pădurea:

— Bieţii de noi, ne lipsesc ştiinţele!

Dar dintr-o dată se opriră din plîns şi tăcură miraţi:

— Tu vezi, Christlieb?

— Tu auzi, Felix?

Din umbra cea mai deasă, dinspre tufişul întunecos care se găsea drept în faţa lor, se ivi o lumină vrăjită, scăldînd frunzele ca într-un dulce fior al Lunii şi un sunet lin se strecură prin pădurea în freamăt, de parcă vîntul ar fi mîngîiat strunele unor harfe, trezind în ele acorduri somnoroase. Copiii simţiră ceva cu totul ciudat, supărarea le trecu, în ochii lor plini de lacrimi se deşteptă o sfîntă, neştiută duioşie. Cu cît lumina se revărsa mai multă şi mai multă din tufiş, cu cît viersul fermecat se auzea mai limpede şi mai limpede, cu atît le batea mai tare inima în piept. Se uitară ţintă la strălucirea din faţa lor şi, deodată, ce să vezi! Era chipul unui copil fără seamăn de frumos, luminat de razele soarelui, zîmbind către ei şi fluturînd din mîini.

— Hai, vino la noi, vino mai repede, copil drăguţ! strigară fraţiorii într-un glas.

— Uite că vin, uite că vin, se auzi vocea lui ca un clopoţel de argint şi, legănat pe aripile vîntului, copilul cel străin veni, plutind, către Felix şi Christlieb.

Cum avea să se joace copilul cel străin cu Felix şi Christlieb

— Eu v-am auzit de departe oftînd şi plîngînd şi mi s-a făcut milă de voi, grăi copilul cel străin. Care-i necazul, dragii mei?

— Ah, nu prea ştiam nici noi care o fi, răspunse Felix, dar acum mi se pare că ne lipseai chiar tu.

— Asta-i, se băgă în vorbă Christlieb, acum că eşti

printre noi, sîntem iarăşi veseli. De ce ai întîrziat aşa de mult?

În adevăr, cei doi frăţiori simţeau de parcă s-ar fi cunoscut şi s-ar fi jucat de multă vreme cu acest copil străin, iar necazul nu se datora decît întîrzierii bunului lor fîrtat.

— Jucării nu mai avem, grăi Felix, pentru că alea frumoase, pe care ni le-a dat bufantul de văru-meu, le-am stricat şi le-am aruncat încă de ieri dimineaţă, ca un netrebnic ce sînt. Dar de jucat, tot o să ne jucăm.

— Ai, Felix, cum de poţi vorbi aşa! spuse rîzînd copilul cel străin. Flecuşteţele pe care le-ai aruncat n-or fi preţuit mare lucru, în schimb tu şi Christlieb sînteţi înconjuraţi aici de cele mai frumoase jucării din cîte se află pe pămînt.

— Cum aşa? Unde? întrebară amîndoi.

— Uitaţi-vă numai în jur! zise copilul cel străin.

Atunci Felix şi Christlieb văzură într-adevăr cum, din iarba grasă şi din muşchiul pufos, îşi iţeau ochii tot soiul de flori minunate şi, printre flori, scăpărau pietre şi scoici felurite, iar gîndacii de aur dansau în zumzet lin.

— Hai să ridicăm un castel, veniţi de-mi ajutaţi la strîns pietre! îi îndemnă copilul cel străin şi se aplecă să culeagă pietre colorate.

Christlieb şi Felix dădură ajutor, iar copilul cel străin aşeză pietrele cu atîta meşteşug încît, una-două se iviră nişte stîlpi înalţi, lucind în soare ca metalul şlefuit, peste care se întinse un acoperiş subţire de aur. Apoi, micul meşter sărută florile ce creşteau din pămînt şi acestea se săltara tot mai sus, şuşotind şi îmbrăţişîndu-se cu drag, închipuind bolţi înmiresmate, sub care frăţiorii săreau şi se fugăreau în dulce desfătare. Pe urmă bătu din palme şi acoperişul de aur al castelului, alcătuit din licurici cu aripile desfăcute, se risipi într-un zumzet lung şi stîlpii se scurseră în lacul argintiu, de pe malul căruia florile de jur împrejur ba se uitau curioase la jocul apei, ba îşi răsuceau clopurile ca să audă murmurul ei. În sfîrşit,

copilul cel străin smulse firicele de iarbă, rupse cîteva crenguţe din copaci şi le împrăştie înaintea lui Felix şi Christlieb. Firicelele se schimbară pe loc în păpuşi neasemuit de frumoase iar crenguţele în vînători micuţi, drăgălaşi. Păpuşile dansau în jurul fetei şi se lăsau culcate în poala ei, susurînd cu glasuri mici: „Noi te iubim, te iubim, dragă Christlieb!” Vînătorii alergau, se foiau, cu puştile zăngănind, sunau din cornuri şi strigau: „Hei, hei, la vînătoare, la vînătoare!” Iepurii săreau din tufişuri, cu cîinii după ei, şi vînătorii trăgeau în urma lor. Ce mai privelişte! Însă toate se destrămară din nou, iar Felix şi Christlieb făcură miraţi:

— Unde sînt păpuşile? Unde sînt vînătorii?

Copilul cel străin răspunse:

— Nici o grijă, stau cu toţii la porunca voastră, numai să vreţi şi gata, vin. Dar ce-aţi zice să mai fugim prin pădure?

— Păi da, să fugim! întăriră Felix şi Christlieb.

Atunci copilul cel străin îi apucă de mîini şi rosti:

— Haideţi cu mine!

Porniră tustrei. Dar asta nu mai era fugă. Nu! Parcă lunecau în zbor prin pădure, prin poieni. Păsări pestriţe roiau în jurul lor, cîntînd şi bucurîndu-se. Deodată copiii se ridicară sus, în văzduh.

— Bună dimineaţa, copii! Bună dimineaţa, cumetre Felix! strigă o barză, care tocmai trecea pe lîngă ei.

— Nu vă atingeţi de mine, zău, că doar nu vă mănînc hulubii! scrîşni un uliu, grăbindu-şi zborul, înfricoşat.

Felix chiui lung, însă Christlieb dădu în spaimă.

— Oh, îmi pierd suflarea, o să cad! se văită ea şi, cît ai clipi, copilul cel străin coborî dimpreună cu tovarăşii lui de joacă, după care spuse:

— Acum, că ne despărţim pentru azi, o să vă cînt viersul pădurii. Mîine vin din nou.

Scoase la iveală un corn micuţ, răsucit, cu rotunjimile aurite, să zici că-i cunună de flori scăpărînd – şi începu să cînte atît de frumos încît pădurea toată se înfioră de

drag. Şi întru aceasta mai cîntau şi privighetori, venite în grabă la sunetul cornului; se aşezau ciorchine în preajma copilului şi cîntau şi fluierau de minune. Dar pe urmă zvonul se potoli încet-încet. Numai un freamăt uşor trecu prin tufişuri, unde copilul cel străin se făcuse nevăzut.

— Mîine, mîine vin iarăşi! se mai auzi glasul lui îndepărtat şi frăţiorii nu ştiau ce se întîmplă cu ei, căci niciodată nu mai simţiseră în inima lor atîta voioşie.

— Ah, de-ar fi chiar acum mîine! spuseră ei într-un glas şi o luară la goană spre casă, dornici să istorisească şi părinţilor cele trăite în pădure.

Ce au spus domnul de Brakel şi doamna de Brakel despre copilul cel străin şi ce s-a mai întîmplat cu el

— Mai că-mi vine să cred că totul n-a fost decît un vis al copiilor.

Astfel grăi domnul Thaddäus de Brakel către soţia sa, pe cînd Felix şi Christlieb, vrăjiţi de întîlnirea cu copilul cel străin, nu mai conteneau să-i laude făptura drăgălaşă, cîntul neasemuit şi jocurile lui sprinţare.

— Dacă mă gîndesc totuşi, adăugă domnul de Brakel, că nu e cu putinţă să fi visat amîndoi deodată acelaşi vis, atunci nu mai ştiu, la urma urmelor, ce să cred despre toate astea!

— Nu te mai frămînta, omule! vorbi doamna de Brakel. Eu una pun rămăşag că n-a fost altul decît Gottlieb, băiatul învăţătorului din satul vecin. Şi-a făcut drum încoace şi le-a împuiat capetele cu tot felul de prostii. Dar asta n-o să se mai întîmple!

Domnul de Brakel nu împărtăşea părerea soţiei sale şi, pentru a pătrunde lucrurile în miezul lor, chemă pe Felix şi Christlieb cerîndu-le să spună cu de-amănuntul cum arăta copilul şi ce haine purta. Cît priveşte

înfăţişarea, frăţiorii erau gînd la gînd: pielea albă ca floarea de crin, obrajii ca trandafirul, buzele – cireşe, ochii senini, luminoşi, părul bălai, cîrlionţat, şi în totul de tot mai frumos decît se poate spune. Cît priveşte hainele, ştiau doar atît; că nu purta jiletcă şi pantaloni cu dungi albastre, nici şapcă din piele neagră, cum le avea Gottlieb, băiatul învăţătorului. Iar ceea ce îşi mai aminteau cît de cît despre portul copilului suna mai mult a închipuire fără temei. Christlieb zicea că ar fi fost îmbrăcat într-o rochiţă nemaipomenit de frumoasă, subţire, lucioasă, din petale de trandafir; Felix, în schimb, susţinea că veşmîntul copilului, de un verde-auriu, scăpăra la soare ca frunzişul primăverii. Că e băiatul vreunui învăţător, mai spunea Felix, asta nici vorbă nu poate fi, căci prea e meşter la vînătoare. Se trage desigur din patria pădurilor şi o să ajungă cel mai mare vînător din cîţi se cunosc pe lume.

— Ei, Felix, cum poţi spune că fetiţa aceea dulce o să ajungă vînător! îl întrerupse Christlieb. S-o fi pricepînd ea la vînătoare, nu zic, dar în primul rînd trebuie să fie gospodină mare la casa ei, altminteri cum de mi-a adus păpuşi atît de îngrijite şi farfurii atît de curate?

Deci, Felix o ţinea pe-a lui, ca drăguţul de copil era băiat, iar Christlieb pe-a ei, că era fetiţă. Şi întru aceasta nu se înţelegeau deloc. Atunci doamna de Brakel vorbi:

— N-are nici un rost să-ţi baţi capul cu aiureli copilăreşti.

Domnul de Brakel însă gîndea dimpotrivă:

— Nu mi-ar trebui decît să merg prin pădure după ei şi m-aş lămuri ce fel e copilul acela grozav cu care se joacă, dar mă tem că le-aş strica bucuria şi de aceea n-am s-o fac.

A doua zi, cînd Felix şi Christlieb se duseră la pădure, copilul cel străin îi aştepta. Şi dacă în ajun născocise jocuri neînchipuit de plăcute, de astă dată făcu cele mai năstruşnice minuni, încît Felix şi Christlieb strigau întruna de fericire. Curioase şi minunate totodată erau

priceperea şi înţelepciunea cu care, în timpul jocului, le vorbea copacilor, tufelor, florilor ca şi pîrîului ce trecea prin pădure. Şi toate îi răspundeau desluşit, încît Felix şi Christlieb înţelegeau cuvînt cu cuvînt. El vorbi, spre pildă, către o tufă de anin:

— Ia spune-mi, neam fremătător, ce tot foşniţi şi şuşotiţi acolo?

Atunci crenguţele începură să se legene mai tare şi să rîdă:

— Ha-ha-ha, tăcluim şi noi despre ce ne-a şoptit azi dimineaţă prietenul vînt, pe cînd cobora din munţii cei albaştri, fugind înaintea soarelui. Zicea că ne aduce multe salutări şi sărutări din partea regelui de aur şi cele mai dulci miresme cîte au încăput sub aripa lui.

— Tăceţi, voi de colo! se bă gară în vorbă florile. Nu mai trăncăniţi de fluşturaticul acela, care se laudă cu parfumul ce ni l-a furat după ce ne-a minţit cu viclene alintări! Iar voi, copilaşi, lăsaţi tufele să şoptească şi mai bine uitaţi-vă la noi, ascultaţi-ne, căci vă iubim peste măsură şi zilnic ne scăldăm în cele mai frumoase culori, ca să vă fim pe plac!

— Parcă noi nu vă iubim, fermecătoare, mîndre flori? spuse copilul cel străin.

Drept care Christlieb se lăsă în genunchi şi, întinzînd mîinile amîndouă, dădu să îmbrăţişeze toate florile ce scînteiau în jurul ei.

— Ah, vă iubesc, vă iubesc tare de tot! gînguri ea, in timp ce Felix grăi:

— Vă iubesc şi eu, nu-i vorbă, cu straiele voastre lucitoare, totuşi ţin mai mult la verde, la tufiş, la copaci, la pădure, care dealtminteri vă şi ocrotesc, florilor, ţînci mititei!

Deodată, brazii negri, înalţi, prinseră a vîjîi:

— Bine zici, tinere destoinic, şi să nu te sperii de noi cînd vine cumătră furtună şi o mai certăm, că-i mojică şi rea.

— O, brazilor înalţi, răspunse Felix, n-aveţi decît să

icniţi, să oftaţi, să vîjîiţi sănătoşi, că tocmai atunci vînătorul simte că-i joacă inima în piept.

— Aici ai rostit adevărul curat, ce-i drept e drept, clipoci pîrîul, dar ce nevoie să tot alergi, prin vînt şi furtună, după vînat? Haideţi încoace, aşezaţi-vă pe muşchiul moale şi ascultati! Eu vin din străfunduri,din mari depărtări, şi pot să vă spun poveşti frumoase, mereu altele, val după val, fără contenire. Şi pot să vă arăt privelişti fără seamăn, doar să cătaţi în oglinda mea. Cerul albastru, străveziu, nouraşii de aur, pădurea, tufele, florile, chiar şi pe voi, copilaşi, vă sorb în adîncurile mele cu dragoste şi dor.

— Felix şi Christlieb, spuse copilul cel străin, privind cu gingaşă mîndrie în jurul său, auziţi cum ne iubeşte întreaga fire? Dar uite că soarele coboară în munţi şi privighetoarea mă cheamă acasă.

— Măcar să mai zburăm puţin, îl rugă Felix.

— Dar nu prea sus, adăugă Christlieb, că ameţesc rău.

Atunci copilul cel străin, apucîndu-i de mîini ca şi cu o zi înainte, se săltă cu ei în văzduh, peste roşul auriu al amurgului, iar păsăretul pestriţ roia şi lărmuia în jurul lor, ca într-un alai sărbătoresc. Sus, printre norii scînteind ca nişte flăcări mişcătoare, Felix văzu palate neînchipuit de falnice, bătute în rubin şi în alte pietre scumpe.

— Vezi, Christlieb? Uite, Christlieb! strigă el vrăjit. Ce de-a case frumoase! Ce minuni! Dacă zburăm sănătos, ajungem la ele.

Christlieb văzu şi dînsa palatele şi teama îi pieri, căci nu mai privea în jos, ci departe în depărtări.

— Astea sînt palatele mele de văzduh, spuse copilul cel străin, însă astăzi n-o să ajungem acolo.

Felix şi Christlieb parcă pluteau în vis. Nici nu-şi dădură seama cum de-au nimerit pînă la urmă acasă, la tatăl şi la mama lor.

Despre ţara de unde venea copilul cel străin

Copilul cel străin îşi ridicase pe un loc din cele mai atrăgătoare, în vatra pădurii, aproape de pîrîu, printre tufe cu grai fremătător, un cort neobişnuit de drăguţ, din crini înalţi şi mlădioşi, din trandafiri roşii ca focul şi din felurite soiuri de lalele. Aici, în cort, alături de tovarăşul lor, şedeau Felix şi Christlieb, ascultînd ciudatele poveşti pe care le mesteca întruna pîrîul.

— Nu prea înţeleg ce spune ăsta de jos, începu Felix. Dar mi se pare, nu ştiu de ce, că tu, dragă şi iubite prietene, mi-ai putea istorisi limpede şi pe înţeles toate cîte le murmură dînsul cam de-a valma. De fapt, te-aş mai întreba un lucru: de unde răsai în fiecare zi şi unde te duci atît de iute încît nu vedem cînd şi cum?

— Ştii fetiţă, dragă, ciripi Christlieb, că mama te crede Gottlieb, băiatul învăţătorului?

— Taci, proastă! o repezi Felix. Mama nici nu l-a văzut la faţă pe Gottlieb, altminteri nu-l mai pomenea... Dar acum spune, băiete, unde locuieşti, ca să te putem găsi acasă, iarna, cînd ninge şi viscoleşte şi nu mai dai de nici o potecă prin pădure.

— Păi da, întări Christlieb, acu' să ne spui frumos unde locuieşti, cine-ţi sînt părinţii şi mai ales cum te cheamă.

Copilul cel străin privi undeva departe, cu ochii umbriţi, aproape trişti, şi oftă din adîncul fiinţei. După cît va timp de tăcere, începu:

— O, dragilor, pentru ce mă întrebaţi de ţara mea? Nu ajunge că vin zilnic şi mă joc cu voi? Aş putea să vă spun că stau dincolo de munţii albaştri, care seamănă cu nişte nori zimţaţi şi încreţiţi; dar dacă aţi fugi zi după zi, întruna, fără popas, urcînd pe creste, aţi zări în depărtare alţi munţi şi ar trebui să-mi căutaţi iarăşi patria dincolo de culmile lor – şi dacă aţi răzbi pînă acolo, aţi vedea iarăşi alţii, şi astfel aţi merge necontenit, fără oprire; dar

în ţara mea n-aţi ajunge nicicînd.

— Vai, vai, se miră Christlieb cu glasul înecat în lacrimi, păi asta înseamnă că locuieşti la sute şi sute de leghe şi nu vii pe la noi decît în vizită?!

— Vezi, Christlieb, răspunse copilul cel străin, cînd ti-e tare dor de mine, atunci vin numaidecît şi îţi aduc toate jucăriile şi minunăţiile din ţara mea. Oare nu-i la fel de plăcut ca şi cînd am trăi şi ne-am juca tustrei acolo?

— Asta nu prea, zise Felix, căci la tine acasă trebuie să fie un rai grozav, cu o grămadă de minuni. N-ai decît să mă sperii că-i drumul greu şi nesfîrşit, că eu tot mă duc, numai să se ivească un prilej; să cutreieri pădurile, să baţi poteci neumblate, sălbatice, căţărîndu-te pe munţi, să treci apele înot, să răzbeşti prin tufe ghimpoase şi grohotişuri – asta-i treaba vînătorului; ma descurc eu!

— Te descurci, fireşte, spuse copilul cel străin, rîzînd bucuros. Însă dacă ţi le pui pe toate în gînd şi crezi în ele, atunci e ca şi cum le-ai împlini aievea. Ţara unde locuiesc e într-adevăr mai frumoasă şi mai fermecătoare decît aş putea să vă spun. Maică-mea domneşte acolo, în mare strălucire şi belşug, fiind regină.

— Atunci eşti prinţ! Atunci eşti prinţesă! strigară Felix şi Christlieb în acelaşi timp, aproape speriaţi.

— Cam aşa, spuse copilul cel străin.

— Pesemne că locuieşti într-un palat mare? vru să ştie Felix.

— Da, răspunse copilul cel străin. Maică-mea stă într-un palat încă şi mai frumos decît cele pe care le-ai văzut printre nori. Stîlpii lui de cleştar urcă pînă-n albastrul cerului, care se reazemă pe ei ca o boltă uriaşă. Dedesubt, se leagănă norii scînteietori, cu aripi de aur, suie ori coboară focul zorilor şi al amurgului, iar stelele joacă roată clinchetind şi scăpărînd. Veţi fi auzit, dragii mei, despre zînele care fac minuni, cum nici un om nu poate să facă. Şi veţi fi bănuind desigur că maică-mea e o zînă. Da! E zîna cea mai puternică dintre toate zînele.

Cu dragoste şi statornicie, ea ţine la sînul ei tot ceea ce mişcă şi trăieşte pe lume, dar suferă, biata, pentru că mulţi oameni nu vor să ştie de ea. Dragostea mamei se apleacă cel mai mult asupra copiilor; sărbătorile pe care le închină celor mici, în ţara mea, sînt cele mai bogate cu putinţă. Se întîmplă, de pildă, ca zmeişori înzorzonaţi să se avînte din Curtea reginei pînă sus, printre nori, şi să aştearnă peste întreg palatul, de la un capăt la celălalt, un curcubeu din cele mai alese culori. Totodată, ei înalţă şi un tron pentru maică-mea, numai din diamante care, atît după chip cît şi după miros, seamănă leit cu garoafe, crini şi trandafiri. După ce mama se aşază pe tron, zmeii îşi frămîntă harfele de aur şi ţambalele de cristal, iar cîntăreţii Curţii dau glas celor mai măiestre cîntări, încît îţi vine să mori de fericire. Cîntăreţii sînt de fapt nişte păsări frumoase, mai mari decît vulturii cei mari, cu pene de purpură, cum n-aţi văzut niciodată. Şi cînd porneşte muzica, întreg palatul, pădurea, grădina capătă viaţă şi zburdă. Mii de copilaşi, gătiţi şi curaţi, saltă şi aleargă chiuind de bucurie. Ba se fugăresc prin tufişuri, bătîndu-se cu flori; ba se caţără sus, în copacii mlădioşi, unde vîntul îi dă în leagăn; ba culeg poame de aur, dulci şi gustoase ca nicăieri; ba se joacă rîzînd cu căprioare domesticite sau cu animale de alt neam, care îi întîmpină sărind de prin desişuri; ba suie în goana mare curcubeul ori încalecă vitejeşte fazanii de aur, care îi duc pînă la norii cei învăpăiaţi.

— Doamne, ce frumos trebuie să fie! strigară cu nesaţ Felix şi Christlieb. Du-ne şi pe noi în ţara ta, să rămînem acolo pe vecie.

Dar copilul cel străin vorbi:

— Ca să vă duc în ţara mea nu-i cu putinţă, e prea departe. Ar trebui să cunoaşteţi şi voi, ca mine, zborul fără odihnă şi fără popas.

Felix şi Christlieb se întristară pînă în adîncul fiinţei lor şi rămaseră tăcuţi, cu ochii în pămînt.

Despre ministrul cel rău de la Curtea zînei

— La urma urmei, vorbi iarăşi copilul cel străin, s-ar putea ca nici să nu vă simţiţi atît de bine în ţara mea, cum vi se pare din cele povestite. S-ar putea chiar să vă găsiţi acolo pierzarea. Mulţi copii nu se împacă defel cu glasul păsărilor de purpură, deşi e atît de frumos, căci le frînge inima şi mor numaidecît. Unii, care aleargă prea iute în susul curcubeului, alunecă şi se prăbuşesc, iar alţii, fără minte, se apucă de-l bat pe fazanul de aur, care îi duce în plin zbor peste vămile văzduhului. Atunci pasărea, dealtminteri foarte blîndă, se mînie pe netot şi, cu pliscul ei ascuţit, îi despică pieptul. Iar copilul cade din nori sîngerînd. Maică-mea se mîhneşte grozav cînd copiii, desigur din vina lor, se nenorocesc astfel. Dînsa vrea ca toţi copiii lumii să se bucure în ţara ei, însă chiar dacă mulţi învaţă să zboare bine, totuşi mai apoi, fie că se arată prea îndrăzneţi, fie că sînt fricoşi, iar mama nu se alege de pe urma lor decît cu griji şi cu temeri. Tocmai de aceea îmi îngăduie mie să zbor spre alte meleaguri şi să le duc fel de fel de jucării copiilor care merită, aşa cum am făcut şi cu voi.

— Eh, în ce mă priveşte, vorbi Christlieb, nici nu m-ar lăsa inima să bat o pasăre drăguţă, dar nici n-aş vrea să mă sui pe curcubeu şi să alerg.

— Păi, deh, asta ar fi o treabă pentru mine, interveni Felix, aşa că, oricum, trebuie să ajung la maică-ta, regina. N-ai putea să tragi curcubeul pînă aici?.

— Nu, asta nu, răspunse copilul cel străin. Şi apoi află că atunci cînd zbor încoace, trebuie s-o fac pe ascuns. Pînă nu demult eram orişiunde în siguranţă ca şi cînd aş fi stat lîngă maică-mea şi, îndeobşte, ziceai că pretutindeni se întinde ţara ei cea frumoasă; acum însă, de cînd un duşman înrăit al mamei, pe care dînsa l-a alungat din ţară, umblă nebun din loc în loc, mă tem să nu-mi ia urma.

— Dacă-i aşa, sări Felix, croind văzduhul cu un băţ tăiat dintr-o tufă de mărăcine, dacă-i aşa, vreau să-l văd pe acela care ar îndrăzni să-ţi facă vreun rău aici! Întîi şi întîi ar avea de lucru cu mine, pe urmă l-aş chema pe tata, care ar pune să-l prindă şi l-ar închide în turn.

— Ah, oftă copilul cel străin, pe cît de puţin poate nemernicul să-mi facă vreun rău în ţara mea, pe atît de primejdios e în alte părţi. E tare. Nu-ţi ajută nici băţul, nici turnul.

— Ce scîrbos mai e şi ăsta, de te sperie aşa? întrebă Christlieb.

— V-am spus că maică-mea e o regină puternică, lămuri copilul cel străin. Or, ştiţi că reginele şi regii au în preajma lor curteni şi miniştri.

— Aşa-i, zise Felix, doar şi unchiul meu, contele, cică e ministru şi poartă o stea la piept. Miniştrii mamei tale au şi ei stele care lucesc?

— Nu, n-au, răspunse copilul cel străin, pentru că cei mai mulţi sînt ei înşişi stele lucitoare, iar alţii nici nu poartă haine de care să prindă aşa ceva. Ca să vă spun drept, toţi miniştrii mamei sînt duhuri tari, parte locuind în văzduh, parte în foc sau în apă, şi toţi, acolo unde sînt, urmează poruncile ei. Acum lungă vreme se pripăşise la noi un duh străin. Îşi zicea Pepasilio şi spunea că ar fi mare învăţat, că s-ar pricepe la lucruri mai grozave decît toţi ceilalţi. Mama îl rîndui printre miniştri, dar în curînd se vădi ce răutate zace în el. Afară că se căznea să dărîme tot ce clădeau miniştrii
ceilalţi, îşi puse în gînd mai cu seamă să strice, ca un ticălos ce se afla, sărbătorile pline de voioşie ale copiilor. A minţit-o pe mama că vrea mai întîi să-i înveţe, să-i facă deştepţi şi voioşi, dar, in loc de asta, se agăţa cu toată greutatea trupului său de coada fazanilor, ca să-i împiedice la zbor, sau pîndea copilaşii cocoţaţi în tufele de trandafiri şi îi trăgea de picioare pînă cădeau şi îşi sîngerau nasurile, ori îi silea pe alţii, dornici de alergătură, să se tîrască pe patru labe, cu capul în jos.

Cîntăreţilor le băga în plisc tot felul de gunoaie, ca să n-aibă glas, fiindcă nu suferea cîntecul, iar pe gîngăniile cele blînde şi mici, în loc să se joace cu ele, avea de gînd să le înghită, spunînd că doar pentru asta sînt făcute. Dar cea mai rea dintre fapte a fost aceea că, ajutat de nişte fîrtaţi de-ai lui, s-a apucat să ungă nestematele ce împodobeau palatul cu strălucirea lor, cît şi florile albe de crin, tufele de trandafir, ba chiar şi curcubeul cel luminos, cu o scursoare neagră, urîtă, care acoperea toată minunea din jur, încît nu mai zăreai în preajmă decît tristeţe şi moarte. Iar după ce făcu ce făcu, scoase un hohot de rîs şi răcni cu glas tunător cum că totul e în sfîrşit aşa cum trebuie să fie după vrerea şi porunca lui. Pe urmă, cînd se grozăvi şi mai tare, strigînd că nu o recunoaşte de regină pe maică-mea şi ca, lui i se cuvine regatul, după ce se prefăcu într-o muscă uriaşă cu ochii ca fulgerul şi cu acul întins, zburînd şi bîzîind mai mare scîrba şi dînd să se aşeze pe tron – atît maică-mea cît şi ceilalţi băgară de seamă că ministrul ticălos, care se strecurase printre ei sub frumosul nume de Pepasilio, nu e altul decît Pepser, regele crunt şi întunecat al spiriduşilor. Vrăjmaşul se încrezuse însă prea de tot în puterea şi vitejia fîrtaţilor săi. Miniştrii aerului, înconjurînd-o pe regina, răspîndeau parfumuri dulci; miniştrii focului se înălţau şi coborau apoi în valuri scînteietoare; iar cîntăreţii, cu pliscurile curăţate, dădeau glas minunat; încît regina nu-l vedea şi nu-l auzea pe urîtul de Pepser, nici nu-i simţea răsufletul otrăvitor. Totodată, prinţul fazanilor îl apucă pe tîlhar cu pliscul său de foc şi îl strînse aşa de rău încît acesta ţipă de durere. Apoi, de la o înălţime de trei mii de leghe, îl lăsă să cadă la pămînt. Pepser nu mai putea nici să mişte pînă ce, la urletul lui înfricoşat, veni tîrîş mătuşă-sa, ţestoasa cea mare şi vînătă, care îl aburcă pe spinare şi îl cără acasă. Cinci sute de copii vajnici, înarmaţi cu apărătoare de muşte, porniră apoi să-i omoare pe mişeii lui Pepser, care încă mai bîzîiau primprejur, încercînd să pustiască

frumuseţe de flori.
Plecînd Pepser, scursoarea cea neagră, cu care acoperise totul, se topi la rîndul ei, încît preajma începu să scapere, să înflorească, să lumineze din nou ca o minune. Acum, scîrnavul de Pepser cred că nu mai poate năpăstui ţara mea; dar, cunoscîndu-mi obiceiul de a călători adesea prin alte părţi, mă urmăreşte necontenit şi îşi schimbă mereu înfăţişarea. Uite-aşa, sărman de mine, nici nu mai ştiu cîteodată unde să mă ascund şi de aceea, dragilor, se întîmplă să fug atît de repede încît nu vă daţi seama cînd şi cum. De fapt, aşa trebuie să şi rămînă lucrurile, căci Pepser, v-o spun fără ocol – dacă aş îndrăzni să vă duc în ţara mea – ne-ar pîndi şi ne-ar ucide pe toţi.

Christlieb plînse amar din pricina primejdiei care îl ameninţa pe copilul cel străin. Felix însă gîndi în felul lui: „Dacă urîtul de Pepser nu-i decît o muscă mare, atunci îl ating eu cu apărătoarea de muşte a tatii şi îi vin de hac. Iar după ce l-am croit peste nas, poate să vină şi mătuşă-sa, ţestoasa, să-l care acasă”.

Cum s-a înfăţişat marele dascăl al Curţii şi cum se temeau copiii de el

Felix şi Christlieb o ţinură tot într-o fugă pînă acasă, strigînd:

— Copilul cel străin e un prinţ frumos!

— Copilul cel străin e o prinţesă frumoasă!

Voiau să le ducă şi părinţilor vestea şi chiuiau de bucurie. Dar ajungînd la poartă, împietriră amîndoi; căci domnul Thaddäus de Brakel ieşise în întîmpinarea lor, avînd alături o ciudăţenie de bărbat, care mormăi mai mult în sinea lui:

— Ăştia-mi sînt ştrengarii!

Domnul de Brakel îl apucă de braţ şi rosti:

— Iată-l pe domnul dascăl al Curţii, vi l-a trimis nobilul

unchi. Salutaţi-l cum se cuvine!

Dar copiii se uitau la el pieziş, cu coada ochiului, şi nu izbuteau să facă nici o mişcare, fiindcă nu văzuseră de cînd trăiau asemnea om anapoda. Să fi fost cu o jumătate de cap mai înalt decît Felix, dar în acelaşi timp părea mai scund, picioruşele subţiri, ca de păianjen, nu se potriveau defel cu pieptul său puternic şi lat; capul îi era în patru colţuri, aiurea; nasul, mult prea lung şi ascuţit, nu se împăca nici el cu fălcile groase, rumene-cafenii şi cu gura largă ca un bot; iar ochii mici, bulbucaţi, ca de sticlă, luceau atît de scîrbos încît nu-ţi venea să te uiţi la el. Unde mai pui că purta o perucă neagră cum e catranul, îndesată pe cele patru colţuri ale capului; veşmintele, de la creştet pînă-n tălpi, erau negre; şi pe deasupra îl mai şi chema domnul maestru Cerneală.

Cum copiii nu se mişcau din loc, doamna de Brakel strigă mînioasă:

— La naiba, copii, ce înseamnă asta? Domnul maestru o să creadă că sînteţi nişte ţărănoi necrescuţi. Hai! Întindeţi frumos mîinile domnului maestru!

Copiii se dădură învinşi şi ascultară de porunca mamei, dar, cînd maestrul le strînse mîna, săriră îndărăt ca din praştie, ţipînd:

— Au! Au!

Maestrul rîse mulţumit şi scoase la vedere un ac, pe care îl ascunsese în palmă şi cu care îi înţepase pe copii cînd aceştia întinseră mîna. Christlieb izbucni în plîns, dar Felix scrîşni într-o parte:

— Numai să încerci a doua oară, pitic burtos!

— De ce i-aţi înţepat, dragă maestre Cerneală? întrebă domnul de Brakel, oarecum jignit. Maestrul răspunse:

— Asta ţine, ca să zic aşa, de firea mea, nu pot altminteri.

Şi vorbind astfel, sta cu mîinile în şold, scuturat de un rîs lung, fără noimă, care suna ca o huruitoare stricată.

— S-ar părea că sînteţi o fire glumeaţă, dragă maestre Cerneală, spuse domnul de Brakel, însă şi lui şi soţiei sale, cît mai ales copiilor, li se strecurase teama în suflet.

— Bun, bun, grăi maestrul, dar cum stau crabii ăştia mici cu feluritele ştiinţe? Se descurcă? Ia să vedem!

Şi începu să pună lui Felix şi Christlieb întrebări, la fel cum făcuse şi unchiul, contele, cu copiii săi. Dar cînd aceştia răspunseră într-un glas că n-au ajuns încă să ştie pe dinafară ştiinţele, atunci maestrul Cerneală răcni ca un nebun, plesnindu-şi mîinile deasupra capului:

— Asta-i acum! N-aţi învăţat ştiinţele! Înseamnă că va fi de lucru. Dar o scot eu la capăt!

Felix şi Christlieb ştiau să scrie curat, citeţ, ştiau să spună multe poveşti frumoase, buchisite cu sîrg din cărţile cele vechi puse la îndemîna lor de domnul de Brakel. Dar toate astea maestrul nu le lua în seamă, zicea că-s prostii. Vai, nici vorbă nu mai putea fi să alerge prin pădure! Şedeau între patru pereţi şi, cît era ziua de lungă, mai că nu făceau decît să-l îngîne pe maestrul Cerneală, repetînd întruna lucruri pe care nu le pricepeau. Să le plîngi de milă, zău aşa! Cu ce jale şi dor priveau înspre pădure! Părea uneori că, din freamătul arborilor, din ciripitul voios al păsărilor, s-ar desprinde glasul copilului cel străin, care le striga dulci chemări:

— Felix, Christlieb, dragii mei, unde întîrziaţi? Nu mai vreţi să vă jucaţi cu mine? Haideţi, repede! V-am clădit o minune de castel din flori! Ne aşezăm în el şi vă dau pietricele colorate, cum nu s-au văzut! Şi pe urmă ne ridicăm la nori şi facem cu mîinile noastre palate de văzduh, scînteietoare! Hai, veniţi! Grăbiţi-vă!

Atunci, copiii nu se mai gîndeau decît la pădure şi nu mai auzeau ce zice maestrul. Drept care dumnealui se supăra foc, bătea cu pumnii în masă şi bîzîia şi ţiuia şi fornăia şi zumzăia:

— Pim-Zim-Prr-Zrr-Frr! Ce-i asta?! Să-mi fiţi atenţi!

Felix însă nu putu răbda multă vreme. Într-o zi, sări de pe scaun şi strigă:

— Ia slăbeşte-mă cu tîmpeniile, domnule Cerneală! Eu vreau la pădure! N-ai decît să-l cauţi pe bufantul de văru-meu, că lui i se potriveşte! Hai, Christlieb, ne aşteaptă copilul cel străin!

Şi nici una nici două, porniră. Dar maestrul ţîşni din loc cu o iuţeală nemaipomenită şi îi prinse în pragul uşii. Felix se apără cu vitejie şi nu lipsi mult să-l doboare pe Cerneală, mai ales că-i sărise în ajutor Sultan, cîinele lui credincios. Acesta era de altminteri un cîine înţelept şi binecrescut, dar pe Cerneală nu-l putuse suferi din prima clipă şi, cînd acesta se apropia, începea să mîrîie şi să-şi vînture coada mînios, încît maestrul, lovit cu dibăcie în picioruşele lui subţiri, mai că se da peste cap. Acum, Sultan sări la maestru tocmai cînd acesta îl ţinea pe Felix de umeri şi, fără a mai sta pe gînduri, îi prinse între dinţi gulerul de la haină. Maestrul Cerneală scoase un ţipăt jalnic şi domnul Thaddäus de Brakel veni iute la faţa locului. În sfîrşit, maestrul îl lăsă în pace pe Felix, iar Sultan slobozi gulerul.

— Ah, nu mai e rost să mergem la pădure, se văita Christlieb, plîngînd de zor.

Însă domnul de Brakel, deşi îl certă zdravăn pe Felix, simţi că i se face milă de copiii săi, care nu mai pot zburda pe cîmp şi în pădure. Aşa că-l rugă pe Cerneală ca, vrînd- nevrînd, să-i însoţească zilnic la pădure şi să se plimbe cu ei. Asta nu-i conveni deloc maestrului.

— Măcar de-aţi avea, domnule de Brakel, o grădină mai acătării, lîngă casă, vorbi el, cu iasomie şi împrejmuită cu gard! Atunci i-am putea scoate la plimbare pe la ora prînzului. Dar ce naiba să căutăm într-o pădure sălbatică?

Copiii erau şi ei tare nemulţumiţi, încît îşi spuseră: Ce să caute maestrul Cerneală tocmai la noi, în pădurea cea dragă?“

Cum s-au plimbat copiii împreună cu domnul maestru Cerneală prin pădure şi ce întîmplări au trăit

— Ei, nu-ţi place pădurea noastră, domnule maestru? întrebă Felix pe maestrul Cerneală, în timp ce se plimbau printr-un desiş fremătător. Maestrul se strîmbă acru şi pufni:

— Mare scofală! Nici tu drum, nici tu potecă, doar că-ţi rupi ciorapii şi nu poţi scoate o vorbă ca lumea de atîta păsăret ce turuie şi cîrîie întruna.

— Ha, ha, domnule maestru, rîse Felix, bag seama că nu te prea pricepi la viersul păsărilor, nici nu auzi şoapta vîntului prin tufe sau poveştile ce le deapănă pîrîul.

— Şi pe urmă, spune-mi, domnule maestru, se băgă în vorbă Christlieb, spune-mi cinstit, oare nu-ţi plac nici florile?

Aici maestrul se rumeni şi mai tare la faţă, îşi aruncă mîinile în lături şi strigă furios:

— Ce-mi tot veniţi cu bazaconii? Cine v-a umplut capul cu neghiobii? Asta mai lipsea, ca pădurile şi apele să aibă grai şi să se amestece în vorba bine gîndită. Iar cu viersul păsărilor e la fel. Florile, mă rog, îmi plac în odaie, prin ghivece. Atunci miroase bine şi nu mai e nevoie să cheltuieşti banii pe parfum. Dar aici, în pădure, nici nu cresc flori.

— Cum, domnule maestru, se miră Christlieb, nu vezi lăcrămioarele de colo, drăguţele, care te privesc cu ochişorii lor senini?

— Lăcrămioare! Ochişori! izbucni maestrul. Ha, ha, ha, ochişori senini! Ochişori! Netrebnicele astea nici nu miros măcar!

Şi, cît ai clipi, domnul maestru Cerneală se aplecă la pămînt, smulse un mănunchi de lăcrămioare cu rădăcini cu tot, şi le aruncă departe, într-un tufiş. Copiilor li se

păru în acea clipă că un vaier lung ar fi mişcat pădurea; Christlieb vărsă lacrimi grele, Felix scrîşni din dinţi. Tocmai atunci un scatiu micuţ trecu sfîrîind pe lîngă nasul domnului maestru, se aşeză pe o crenguţă şi porni să fluiere un cîntec voios.

— Îmi vine să cred, mîrîi maestrul, îmi vine să cred că dumnealui ăsta cîntă-n bătaie de joc.

Luă de jos o piatră şi o zvîrli în scatiu: biata pasăre, lovită de moarte, amuţi şi căzu de pe crenguţa verde. Acum Felix nu se mai putu reţine.

— Eh, tu, pocitule, maestre Cerneală, strigă el zbîrlit, ce ţi-a făcut sărmana pasăre de-ai ucis-o aşa?... Unde eşti, copilule străin, vino, dragule, să zburăm departe, cît mai departe, că nu mai pot sta lîngă urîtul ăsta, mă-nţelegi?! Vreau să mă duc în ţara ta!

Printre lacrimi şi sughiţuri, Christlieb întări:

— O, copilaş drag, vino, vino cît mai iute, scapă-ne, că e vai de noi, domnul maestru Cerneală o să ne omoare laolaltă cu păsările şi florile!

— Ce-i cu copilul ăla străin? răcni maestrul Cerneală.

Dar, în aceeaşi clipă, tufişul tresări cu freamăt mare şi un glas duios, care îţi rupea inima, se auzi din depărtări, ca dintr-un clopot. Între norii străluminaţi, ce coborau din înalturi, răsări chipul vrăjelnic al copilului cel străin, vîslind parcă şi frămîntîndu-şi mînuţele, în timp ce lacrimi îi curgeau din ochi, ca mărgăritarele, şi lunecau în jos pe obrajii trandafirii.

— Ah, se tîngui el, ah, copiilor scumpi, prietenii mei de joacă, eu nu mai pot veni şi n-o să mă mai vedeţi nicicînd – rămîneţi cu bine, rămîneţi cu bine – Pepser spiriduşul a pus mîna pe voi, sărmani copilaşi – cu bine, cu bine!

Şi zicînd acestea, se înălţă în văzduh, pe cînd jos, în preajma copiilor, începu să zumzăie, să, bîzîie, să ţiuie, să fornăie îngrozitor. Maestrul Cerneală se prefăcuse într-o muscă mare şi hîdă, cu atît mai înfricoşătoare cu cît mai păstra chip de om şi chiar o parte din veşminte. Se desprinse de pămînt anevoie şi încet, pesemne ca să-l

urmărească pe copilul cel străin. Cuprinşi de spaimă şi de groază, Felix şi Christlieb părăsiră în goană pădurea. Abia cînd ieşiră pe cîmp prinseră curaj să se uite în sus. Un punct luminos ca o stea parcă se lăsa în scapăr, printre nori, la vale.

— Ăsta-i copilul cel străin, Christlieb!

Steaua creştea mereu şi, în acelaşi timp, se auzea un sunet ca de trompetă. Curînd copiii se dumeriră că steaua e o pasăre de foc, îmbrăcată în penet de aur, care cobora spre pădure, cîntînd cu glas răzbătător şi tăindu-şi drum cu aripile-i mari.

— Ha, se bucură Felix, ăsta e prinţul fazanilor! O să mi-l rupă-n plisc pe domnul maestru Cerneală, o să-l omoare, ha, ha! Copilul străin a scăpat şi noi la fel! Hai, Christlieb, să fugim acasă şi să-i spunem tatii ce s-a întîmplat.

Cum l-a alungat domnul de Brakel pe maestrul Cerneală

Domnul de Brakel şi doamna de Brakel şedeau în faţa căscioarei lor, în dreptul uşii, privind purpura soarelui ce cobora pe după munţii albaştri, scăpărînd raze aurii. Dinaintea lor, pe o măsuţă, sta pregătită cina, care nu se alcătuia decît dintr-o strachină mare plină cu lapte gustos şi un coşuleţ cu felii de pîine cu unt.

— Nu pricep, vorbi domnul de Brakel, nu pricep unde întîrzie atîta maestrul Cerneală cu copiii. Întîi s-a împotrivit şi n-a vrut defel să meargă la pădure, iar acum nu-l mai scoţi din ea. Dealtminteri, pare un ins foarte ciudat domnul ăsta Cerneală şi nu ştiu, zău, dacă n-ar fi fost mai bine să fi rămas departe de noi. Chiar din prima zi nu mi-a plăcut viclenia cu acul, cînd i-a înţepat pe copii, iar cît priveşte ştiinţele, nu cred să fie mare lucru de capul lui; macină cuvinte încîlcite, fără miez şi înţeles,

de-ai zice că ştie şi ce fel de cioareci poartă marele mogul din India; dar cînd iese în curte, nu ştie deosebi un tei de un castan şi, îndeobşte, se arată a fi cam searbăd şi prost. Nici nu se poate să-l respecte copiii.

— Gîndesc şi eu aşa, dragul meu soţ, răspunse doamna de Brakel. Pe cît de mult m-a bucurat grija nobilului văr pentru copiii noştri, pe atît m-am convins între timp că ar fi putut alege alte căi mai bune, decît să ni-l agaţe de gît pe domnul maestru Cerneală. Cum va fi stînd cu ştiinţele nu mă pricep, însă trebuie să-ţi spun că mă scîrbeşte din ce în ce mai tare omuleţul ăsta negru şi burtos, cu picioruşe subţiri. În primul rînd, e un lacom şi un mîncău neobrăzat. Nu poţi lăsa pe masă un pahar cu bere sau lapte fără ca dumnealui să nu soarbă din el; cum vede că deschid borcanul cu zahăr, se şi vîră şi linge şi molfăie pînă nu-i trîntesc capacul în nas; iar atunci, îşi mai şi iese din sărite, bîzîie, zumzăie şi ţiuie înfricoşător.

Domnul de Brakel ar fi vrut să mai lungească vorba cînd, deodată, desluşi glasurile lui Felix şi Christlieb, care veneau fuga printre mesteceni.

— Aida-de! Aida-de! striga Felix întruna. Prinţul fazanilor l-a omorît cu pliscul pe domnul maestru Cerneală!

— Auzi, mamă, auzi! striga Christlieb cu sufletul la gură. Domnul Cerneală nu-i nici un fel de maestru! E Pepser, regele spiriduşilor, un muscoi mare şi urît, care şi-a pus perucă, ghete şi ciorapi!

Părinţii stătură şi ascultară apoi cu mirare cele povestite de-a valma, cu foc şi of, de către Felix şi Christlieb: despre copilul cel străin, despre maică-sa, regina zînelor, despre Pepser, regele spiriduşilor, ca şi despre lupta ce a purtat-o prinţul fazanilor împotriva lui…

— Cine v-a băgat în cap asemenea prostii, aţi visat, ori ce s-a petrecut cu voi? întrebă o dată şi încă o dată domnul de Brakel.

Dar copiii o ţineau una şi bună, că n-au spus decît adevărul adevărat şi că urîtul de Pepser, care s-a dat drept maestrul Cerneală, trebuie că zace acum în pădure, ucis. Doamna de Brakel îşi lovi palmele una de alta şi spuse cu tristeţe:

— Ah, copii, copii, ce-o să se-aleagă din voi dacă vă

umblă prin minte asemenea năluciri şi nici nu vreţi să vi le scoateţi din cap!

Domnul de Brakel însă scormoni o vreme prin gîndurile lui şi vorbi în sfîrşit:

— Felix, ascultă Felix, doar eşti băiat mare şi destul de înţelegător ca să-ţi pot spune că şi mie domnul maestru Cerneală mi s-a părut, încă din prima zi, foarte ciudat şi nelalocul lui. Îmi ziceam adesea că nici nu seamănă cu alţi domni maeştri, că adică ar fi de un soi neobişnuit. Mai mult! Atît eu cît şi mama nu prea sîntem mulţumiţi cu el, şi în primul rînd maică-ta, fiindcă e un mîncău scîrbos, care umblă prin toate dulciurile şi pe deasupra bîzîie şi ţiuie ca neomul. Aşa că, oricum, n-o să rămînă multă vreme la noi. Dar gîndeşte şi tu, băiete, gîndeşte bine, chiar dacă ar fi pe pămînt asemenea făpturi urîte cum se crede că ar fi spiriduşii, gîndeşte totuşi: poate un domn maestru să fie muscă?

Felix se uită gînditor, cu ochii lui albaştri, drept în ochii domnului de Brakel. Acesta îl întrebă iar:

— Spune, băiatule, poate un domn maestru să fie muscă?

Atunci Felix grăi:

— Mie nu mi-a trecut prin minte vreodată şi n-aş fi crezut aşa ceva dacă nu mi-ar fi spus-o copilul cel străin şi dacă n-aş fi văzut cu ochii mei că Pepser e o muscă hîdă, care s-a dat drept maestrul Cerneală. Şi apoi, tată, adăugă Felix în timp ce domnul de Brakel clătina din cap, ca unul care nu mai ştie ce să zică de mirare – şi apoi, tată, spune drept, nu ţi-a mărturisit chiar ţie maestrul Cerneală că-i muscă? Parcă n-am auzit eu cum îţi zicea, nu de mult, în faţa uşii, că pe vremuri, cînd umbla la şcoală, era sprinten ca o muscă? Ei, şi dacă a fost ce-a fost, atunci trebuie să fi rămas, aşa gîndesc! Şi pe urmă, dacă-i un mîncău, cum spune mama, de se vîră prin toate dulciurile, te întreb, tată, oare muştele nu fac la fel? Unde mai pui că bîzîie şi tiuie!…

— Taci, îl opri domnul de Brakel, scos din răbdări. Fie

ce-o fi acest domn Cerneală, dar un lucru e sigur şi anume că prinţul fazanilor nu l-a omorît, căci iată-l, tocmai se întoarce din pădure!

Cînd auziră una ca asta, copiii scoaseră un ţipăt grozav şi se ascunseră în casă. Domnul maestru Cerneală urca într-adevăr cărarea cu mesteceni, însă părea ca scos din minţi, cu ochii arzînd ca fulgerele, cu peruca sfîşiată. Venea bîzîind şi ţiuind nebuneşte, sărea ba într-o parte ba în alta şi se lovea cu capul de copaci, că se-auzea trosnind. Ajuns în faţa casei, se repezi în strachină, făcu să sară stropii din ea, şi sorbi laptele cu zgomot ciudat.

— Pe toţi sfinţii, domnule maestru Cerneală, ce v-a venit? strigă doamna de Brakel.

— Aţi turbat, domnule maestru, ori vă bîntuie diavolul? strigă la rîndul lui domnul de Brakel. Dar, neţinînd seama de nimic, maestrul ţîşni din strachină, se aşeză pe feliile cu unt; îşi scutură mustăţile şi, cu picioruşele lui subţiri, le mîngîie şi le netezi cu socoteală. Apoi, bîzîind şi mai rău, se avîntă spre uşă, dar nu nimeri în casă şi se învîrti ca beat de colo pînă colo, izbindu-se de geamuri, care sunau şi zăngăneau.

— Hei, dumneata, strigă domnul de Brakel, astea-s scrînteli fără rost, las' că o păţeşti pînă la urmă.

El încercă să-l prindă, pe maestru de un capăt al jiletcii, dar acesta îl ocoli. Atunci veni repede Felix din casă şi îi dădu apărătoarea cea mare de muşte:

— Ia, tată, ia, îl îndemnă el, striveşte-l pe urîtul de Pepser!

Domnul de Brakel apucă unealta şi dă-i şi dă-i după domnul maestru. Felix, Christlieb, doamna de Brakel smulseră de pe masă şerveţelele şi, fluturîndu-le prin aer, îl mînau şi îl ameţeau, în timp ce domnul de Brakel lovea necontenit, fără a-l nimeri, din păcate, căci tîlharul nu-şi îngăduia nici o clipă de răgaz. Astfel, vînătoarea se înteţi din ce în ce, cruntă, sălbatică. „Zum-zum-zim-zim-trr-trr" – gonea maestrul în sus şi în jos. „Clip-clap" –

cădeau ca grindina loviturile domnului de Brakel. „Huş-huş” – îl sîcîiau Felix, Christlieb şi doamna de Brakel pe vrăjmaş. În sfîrşit, domnul de Brakel izbuti să-l croiască peste poale şi maestrul căzu, icnind. Dar, cînd domnul de Brakel dădu să-l pocnească a doua oară, mişelul ţîşni în sus cu puteri îndoite, se repezi ca vîntul, bîzîind şi ţiuind, către mesteceni, făcîndu-se nevăzut.

— Bine că am scăpat de acest domn Cerneală, năpastă curată! zise domnul de Brakel, biruitor. N-o să-mi mai treacă el pragul!

— Fireşte că nu, întări doamna de Brakel. Dascălii Curţii, dacă au astfel de năravuri şi purtări, fac mai degrabă rău decît bine. Se laudă cu ştiinţele şi sare în strachina cu lapte! Frumos maestru, ce să spun!

Copiii, la rîndul lor, chiuiau de fericire, strigînd:

— Uite-aşa! Tata l-a plesnit pe maestrul Cerneală, peste nas, şi a trebuit să fugă! Uite-aşa!

Ce s-a mai petrecut în pădure după alungarea maestrului Cerneală

Felix şi Christlieb se simţeau uşuraţi de parcă le-ar fi căzut un pietroi de pe inimă. Dar întîi de toate nădăjduiau că, acum, după ce urîtul de Pepser fusese alungat, se vor întîlni iarăşi cu copilul cel străin şi va porni din nou joaca. Plini de speranţă, se duseră la pădure, însă aici totul era pustiu şi tăcut, nu răsuna nici un glas voios de cintezoi ori scatiu şi, în locul şoaptelor dulci ale pîrîului, nu auzeai decît un suspin mîhnit cutreierînd văzduhul. Curînd se buluciră nori negri pe cer şi începu să urle vîntul; tunete rostogolite în zări mugeau înfricoşător, brazii înalţi gemeau şi trosneau jur împrejur. Cuprinsă de teamă, Christlieb se lipi, tremurînd, de fratele ei. Însă Felix vorbi:

— Ce te sperii, Christlieb? Vine furtuna şi trebuie să

ne întoarcem repede acasă, asta-i tot.

O luară la picior dar, fără să-şi dea seama, în loc să iasă din pădure, se scufundară din ce în ce mai mult în adîncul ei. Întunericul se îngroşa mereu, picuri grei începură să cadă şi fulgere ţîşneau din toate părţile. Copiii stăteau lîngă un tufiş mare şi des.

— Christlieb, spuse Felix, hai să ne pitulăm aici, doar n-o să ţină prea mult furtuna!

Speriată, plîngînd de zor, Christlieb îi urmă sfatul. Dar abia se aşezară sub tufişul cel gros, că şi auziră în spatele lor nişte glasuri clănţănind:

— Proştilor, neam de păcătoşi, v-aţi bătut joc de noi, n-aţi ştiut să ne folosiţi! Acum staţi aşa, fără jucării, netrebnicilor!

Felix întoarse capul şi se muie de-a binelea cînd văzu pe vînător şi pe harpist ridicîndu-se din tufişul în care îi aruncase odinioară, uitîndu-se la el cu ochi încremeniţi, bălăbănindu-şi braţele. Harpistul lovi coardele harfei, scoţînd un zăngănit vrăjmaş, iar vînătorul îşi îndreptă chiar puşca spre Felix, în vreme ce scrîşneau amîndoi:

— Stai, băieţaş, stai, fetiţă, că vă plătim noi pentru batjocură! Acuşi pică domnul maestru Cerneală, ai cărui şcolari destoinici sîntem, şi o să vă iasă pe nas!

Îngroziţi din pricina ploii care cădea cu găleata, a tunetelor şi a vîntului care vîjîia surd printre brazi, copiii – fără a mai ţine seama de nimic – o luară la goană şi se pomeniră după un răstimp pe malul lacului de la marginea pădurii. Dar, cum ajunseră, cum se ridică din stufăriş păpuşa cea mare a lui Christlieb, pe care Felix o aruncase în lac. Păpuşa se răsti la ei, orăcăind:

— Proştilor, neam de păcătoşi, v-aţi bătut joc de mine, n-aţi ştiut să mă folosiţi! Acuma staţi aşa, fără jucării, netrebnicilor! Las' că vă plătesc eu pentru batjocură! Acuşi pică domnul maestru Cerneală, a cărui şcolăriţă destoinică sînt, şi o să vă iasă pe nas!

Şi orăcăind astfel, după ce că-i făcuse ploaia ciuciulete, păpuşa le mai turnă şi ea în obraz şuvoaie de

apă. Felix nu mai putea răbda atîtea sperietori, Christlieb abia mai răsufla. O luară iar la fugă. Dar curînd, hăituiţi şi osteniţi de moarte, se lăsară la pămînt în mijlocul pădurii. Cînd, deodată, porni să bîzîie şi să ţiuie îndărătul lor.

— Vine maestrul Cerneală! mai strigă Felix, după care atît el cît şi Christlieb îşi pierdură cunoştinţa.

Se treziră ca dintr-un somn adînc şi văzură că şed pe o moviliţă de muşchi moale. Furtuna pierise, soarele lucea limpede şi blînd, iar stropii de ploaie atîrnau prin tufe şi prin copaci ca nişte giuvaere. Spre mirarea lor, copiii simţiră că hainele le sînt uscate şi nici nu-i încerca frigul sau umezeala.

— Ah, se bucură Felix, întinzîndu-şi mîinile deasupra capului, să ştii că ne-a venit în ajutor copilul cel străin.

Şi se apucară să strige amîndoi, Felix şi Christlieb, stîrnind pădurea toată:

— Copilule drag, haide, vino la noi, că ni-e dor din adîncul inimii şi nu mai putem trăi fără tine!

Atunci, răsări parcă o rază de lumină din tufăriş şi, pe unde trecea scăpărînd, acolo florile îşi înălţau clopul. Dar în van Felix şi Christlieb îl tot rugară şi-l chemară pe copilul cel străin; nimic alta nu se mai văzu. Mîhniţi, bătură calea îndărăt spre casă, unde părinţii, îngrijoraţi din pricina furtunii, îi întîmpinară bucuroşi. Domnul de Brakel rosti:

— Bine că aţi sosit, dragii mei, vă mărturisesc că mă temeam ca domnul maestru Cerneală să nu hălăduiască prin pădure şi să nu vă ia urma.

Felix povesti cele petrecute acolo, de-a fir-a-păr.

— Iarăşi aiureli, bombăni doamna de Brakel. Dacă pădurea face să visaţi prostii, atunci mai bine nu vă duceţi şi staţi acasă.

Asta însă nu avea să se întîmple căci, la rugămintea copiilor – „Mamă, dă-ne voie niţeluş la pădure”, doamna de Brakel răspundea: „Duceţi-vă, copii, şi vă-ntoarceţi cuminţei.“

Peste puţin le pieri totuşi cheful să mai cutreiere pădurea. Copilul cel străin nu se arăta, iar cînd Felix şi Christlieb se avîntau cît de cît prin tufăriş ori se apropiau de lacul raţelor, îndată săreau vînătorul şi harpistul şi păpuşa cu gura la ei:

— Proştilor – neam de păcătoşi, n-aţi ştiut ce să faceţi cu noi, care sîntem învăţaţi şi cuminţi! Acuma staţi aşa, fără jucării, netrebnicilor!

Toate astea erau greu de îndurat; de aceea copiii găseau că e mai bine să rămînă acasă.

Hotărîrea

— Nu ştiu de ce, vorbi într-o bună zi domnul Thaddäus de Brakel către soţia sa, nu ştiu de ce, dar nu mă prea simt de la un timp în apele mele. Îmi vine aproape să cred că mi-a plătit-o urîciosul de Cerneală căci, de cînd l-am croit cu apărătoarea de muşte şi l-am alungat dintre noi, mă apasă prin mădulare ca plumbul.

Într-adevăr, domnul de Brakel slăbea şi pălea văzînd cu ochii. Nu mai ieşea la plimbare, în cîmp, nu mai trebăluia bocănind prin casă, ci şedea ore întregi scufundat în gînduri, apoi cerea lui Felix şi Christlieb să-i mai povestească o dată despre copilul cel străin. Iar cînd aceştia îi vorbeau înflăcăraţi despre multele minuni ce le făcea, despre ţara lui fără seamăn de frumoasă şi strălucitoare, atunci domnul de Brakel zîmbea duios şi îi dădeau lacrimile. Dar Felix şi Christlieb nu se puteau împăca deloc cu gîndul că tovarăşul lor drag s-a dus fără întoarcere şi că i-a lăsat de izbelişte, la voia unor jucării vrăjmaşe, care îi pîndeau prin tufişuri şi lîngă lacul raţelor, încît le era frică să mai intre în pădure.

— Haideţi, copii, mergem împreună! Şcolarii ăia obraznici ai maestrului Cerneală n-o să vă poată face nici un rău!

Astfel grăi domnul de Brakel către Felix şi Christlieb, într-o zi senină de-a mai mare dragul. Îi luă de mîini şi coborîră tustrei spre pădurea plină de miresme, de lumină şi viers. După ce se aşezară pe iarba moale, între flori, domnul de Brakel începu astfel:

— Dragii mei dragi, nu mă mai lasă inima şi nu mai rabdă amînare, încît e timpul să mărturisesc că şi eu, asemenea vouă, l-am cunoscut pe copilul acesta neasemuit, care v-a făcut să trăiţi aici, în pădure, atîtea desfătări. Cînd eram de anii voştri, m-am pomenit tot aşa cu dînsul şi grozav ne-am mai jucat! Cum l-am pierdut pe urmă, asta nu-mi amintesc, nici nu mă duce mintea cum de l-am uitat cu desăvîrşire, încît, povestindu-mi voi despre acest copilaş, nu vă dădeam crezare, deşi adesea bănuiam în sinea mea că-i adevărat. De cîteva zile însă mă tot gîndesc la copilăria mea, cum n-am făcut-o de mulţi ani încoace. Şi iată că-mi răsare din nou în minte copilul acela drăgălaş, dulce, fermecător, aşa cum l-aţi văzut şi voi. Şi un dor ca şi al vostru mă bîntuie în piept, care însă mie unul îmi va frînge inima. Simt că stau acum pentru cea din urmă oară aici, printre tufe şi arbori; căci în curînd, scumpii mei copilaşi, va trebui să vă părăsesc. Iar de-oi muri, să-l ţineţi în mare cinste şi dragoste pe copilul cel străin!

Felix şi Christlieb, loviţi de durere, izbucniră amîndoi în hohote de plîns.

— Nu, tată, nu, tăticule! strigară ei îngroziţi. Tu n-ai să mori, n-ai să mori! O să mai trăieşti lungă, lungă vreme şi o să ne jucăm tustrei cu copilul cel străin.

Dar, după cîteva zile, domnul de Brakel căzu bolnav la pat. Un bărbat slab, deşirat, se aplecă la căpătîiul lui şi îi luă pulsul, zicînd:

— Se va îndrepta!

Îndreptarea totuşi nu veni şi, în cea de a treia zi, domnul de Brakel îşi dădu sufletul. Ah, ce-l mai jeli doamna de Brakel, ce-şi mai frămîntară copiii mînuţele, gemînd şi oftînd:

— Tată, tăticule, tăticuţul nostru scump!

De îndată ce ţăranii din Brakelheim, patru la număr, îşi îngropară stăpînul, cîţiva inşi urîţi, care aproape că, semănau cu domnul maestru Cerneală, trecură pragul casei îndoliate, spunînd răspicat ca au venit să pună poprire pe moşioara şi pe toate lucrurile rămase de pe urma domnului Thaddäus de Brakel, avînd în vedere că acesta îi datora o sumă chiar şi mult mai mare domnului conte Cyprianus de Brakel, care îşi cere dreptul său. Astfel, doamna de Brakel se pomeni săracă lipită pămîntului şi trebui să plece din frumosul cătun Brakelheim. Gîndi să se mute la o rudă, care locuia nu prea departe; strînse într-o legăturică puţinele haine şi albituri ce-i mai rămăseseră, iar Felix şi Christlieb făcură la fel; după care părăsiră casa, vărsînd lacrimi grele. Dar cînd murmurul zbuciumat al pîrîului din pădure le pătrunse în urechi şi cînd îşi grăbiră paşii ca sa ajungă la punte, doamna de Brakel leşină de durere şi se prăbuşi. Felix şi Christlieb căzură în genunchi, plîngînd şi jelind amar:

— O, bieţii de noi, copii nefericiţi! Nu se găseşte nimeni să ne ajute la nevoie?

Deodată, murmurul depărtat al pîrîului parcă se prefăcu într-o muzică lină, frunzişul tresări ca într-o dulce aşteptare şi curînd pădurea toată se înveli într-un foc scînteietor. Copilul cel străin ieşi dintre ramurile parfumate, plutind în atîtea lumini orbitoare, încît Felix şi Christlieb fură nevoiţi să-şi închidă ochii. Atunci, simţiră o atingere uşoară şi copilul cel străin le vorbi cu glas de argint:

— O, nu mai plîngeţi, dragii mei prieteni! Credeţi că nu vă mai iubesc? Pot eu oare să vă las în părăsire? Nicidecum! Chiar dacă nu-mi vedeţi chipul, eu totuşi plutesc mereu în preajma voastră şi vă ajut prin puterea mea ca să trăiţi de-a pururi voioşi şi fericiţi. Păstraţi-mă numai în inimă, cu căldură, aşa cum aţi făcut pînă acum. Astfel, nici Pepser urîtul, nici alţ vrăjmaş nu va izbuti să

vă răpună. Iubiţi-mă statornic, atîta vă cer.

— Păi asta şi vrem, asta vrem! răspunseră Felix şi Christlieb. Doar te iubim din toată inima!

Cînd putură să deschidă din nou ochii, bunul lor prieten nu mai era de văzut, dar şi suferinţa lor pierise şi, în locul ei, simţeau ca o adîncă lumină a cerului. Doamna de Brakel se sculă încet de jos şi vorbi:

— Copilaşii mei, v-am zărit în vis de parcă eraţi scăldaţi în aur şi priveliştea asta m-a bucurat, mîngîindu-mă nespus.

Fericirea juca în ochii copiilor şi pe obrajii lor îmbujoraţi. Îi povestiră mamei cum a venit la ei copilul cel străin şi cum i-a scos din restrişte. Iar mama rosti:

— Nu ştiu de ce, însă acuma simt că trebuie să cred în poveştile voastre şi nu înţeleg cum de mă părăsesc grijile şi suferinţa. Haideţi, curaj! Să mergem!

Rudele îi primiră cu drag. Pe urmă, se împlini ceea ce spusese copilul cel străin. Orice lucru de care se apucau Felix şi Christlieb le izbutea de minune, încît trăiau fericiţi, voioşi, alături de mama lor. Şi chiar după lungă vreme, încă se mai jucau în vis cu copilul cel străin, care nu contenea să le aducă din ţara lui cele mai rîvnite frumuseţi.

WILHELM HAUFF

INIMĂ RECE

CINE CĂLĂTOREŞTE PRIN ŢARA ŞVABILOR, acela să nu scape prilejul de a-şi plimba ochii măcar niţeluş prin Pădurea Neagră; nu de dragul copacilor, deşi nu se găsesc oriunde atîţia brazi nemaipomenit de mulţi şi ţîşnind, ca într-o vedenie, spre cer; însă de dragul oamenilor, care se deosebesc în chip ciudat de toată omenirea din jur. Ei sînt mai înalţi decît oamenii obişnuiţi, au spete late, mădulare puternice şi, în totul de tot, se pare că aerul întremător, care lunecă dimineaţa printre brazi, îi dăruie încă din tinereţe cu plămîni mai slobozi, cu ochi mai ageri şi cu o fire mai deschisă, chiar dacă mai aspră, decît ale locuitorilor de prin şesuri şi văi. Dar nu numai prin statură şi prin felul de a fi, ci şi prin datini şi port aceşti oameni nu-şi găsesc pereche printre semenii lor din afara pădurii. Mai frumos decît toţi se îmbracă pădurenii din ţinutul Baden; bărbaţii îşi lasă barba să crească în jurul feţei, aşa cum li-e dată ea de la natură; pieptarele negre, pantalonii uriaşi, strîns încreţiţi, ciorapii roşii, pălăriile ţuguiate, cu marginile

largi, le dau o înfăţişare aparte, în acelaşi timp serioasă, plină de greutate. Aici, cei mai mulţi sînt sticlari, însă fac şi ceasornice, cu care umblă o jumătate de lume, ca să le vîndă. În cealaltă parte a pădurii trăieşte o spiţă din acelaşi neam; doar că munca şi îndeletnicirile lor au născut alte datini şi obiceiuri decît ale sticlarilor. Ei trăiesc de pe urma pădurii; doboară şi curăţă brazii, îi mînă cu plutele în jos pe Nagold pînă la Neckar şi de acolo pe apa Rinului, la vale, spre Olanda; chiar şi marea îi cunoaşte pe aceşti bărbaţi din Pădurea Neagră, care coboară de sus cu plutele lor lungi. Opresc pe rînd în toate oraşele lipite de malul fluviului şi îşi aşteaptă semeţi cumpărătorii care ar avea nevoie de buştenii şi de scîndurile lor; dar bîrnele cele mai groase şi lungi ei le vînd, pe bani grei, olandezilor, care le folosesc la construcţia de vase. Astfel, oamenii aceştia duc o viaţă aspră, călătorind întruna. Bucuria lor e să zboare la vale pe pluta de lemn, necazul — să urce din nou pe mal. De aceea şi portul lor seamănă prea puţin cu portul sticlarilor, care locuiesc în partea cealaltă a pădurii. Pieptarul e din pînză închisă la culoare, de pe umerii largi coboară nişte bretele verzi de lăţimea unei palme, iar din buzunarul pantalonilor de piele neagră se iţeşte întotdeauna, ca semn al nobleţii, parmacul de alamă; însă mîndria lor sînt cizmele, poate cele mai mari din cîte se poartă azi pe lume; căci le poţi trage cu vreo două palme mai sus de genunchi şi, umblînd cu asemenea încălţări, nu ţi se udă picioarele chiar dacă le scufunzi la trei şchioape în apă.

Pînă nu de mult, aceşti pădurari încă mai credeau în duhurile pădurii şi abia de curînd li s-a mai scos din cap deşertăciunea. Curios e însă că şi duhurile care, după credinţele vechi, ar hălădui prin Pădurea Neagră, s-au împărţit în două, după cele două feluri de îmbrăcăminte. Spuneau de pildă unii că Omuleţul-de-sticlă, un duh blînd, mititel, măsurînd vreo trei şchioape şi jumătate, nu s-ar arăta niciodată altfel decît cu o pălărioară ţuguiată,

avînd marginile largi, cu pieptăraş, cu pantaloni încreţiţi şi cu ciorăpiori roşii. Altul, în schimb, căruia îi zicea Michel Olandezul şi care locuia în partea cealaltă a pădurii, era un găligan uriaş, spătos, îmbrăcat în portul plutaşilor, şi mulţi dintre aceia care jurau că-l văzuseră dădeau a înţelege că n-ar vrea să plătească din punga lor atîţia viţei cîţi îi trebuie lui ca să-i ajungă pielea pentru o pereche de cizme.

„Are nişte cizme, spuneau ei, încît un om ca toţi oamenii ar intra în ele pînă la gît.“

Şi mai spuneau că din gura lor nu iese decît adevărul, nimic umflat.

Cu aceste duhuri ale pădurii, un tînăr de prin partea locului cică ar fi păţit o istorie, pe care vreau să v-o povestesc.

Trăia deci în Pădurea Neagră o văduvă, pe nume Barbara Munk; soţul ei fusese cărbunar şi, după ce acesta muri, văduva îl tot îndemna şi-l pregătea pe feciorul ei de şaisprezece ani pentru aceeaşi meserie.

Tînărul Peter Munk, băiat chipeş, se lăsa în voia mamei, că doar nu învăţase alta nici de la tatăl său – şi, cît era săptămîna de lungă „sta şi se afuma lîngă cuptor sau, negru, plin de funingine, speriind oamenii, bătea străzile oraşelor în căutare de muşterii pentru cărbunii lui. Dar cărbunarul are îndeobşte destul timp să gîndească şi la sine şi la ceilalţi şi, cînd Peter Munk sta lîngă cuptorul său, atunci arborii întunecoşi ai pădurii, liniştea din jur îi strecurau în suflet jale şi dor nelămurit. Îl mîhnea ceva, îl supăra ceva, nu ştia nici el ce anume. Pînă la urmă găsi pricina: îl nemulţumea starea lui. „Un cărbunar negru şi singuratic, gîndea el. Asta înseamnă să trăieşti în ticăloşie. De cîtă cinste se bucură sticlarii, ceasornicarii, chiar şi lăutarii în serile de duminică! Iar cînd eu, Peter Munk, spălat şi periat, mă înfăţişez cu pieptarul de sărbătoare al tatii, cu nasturi de argint, cu ciorapii roşii nou-nouţi, şi cînd vine cineva în spate şi se întreabă cine-o fi domnişorul ăsta chipeş şi îi plac ciorapii

şi mersul meu – atunci, numai ce mă ajunge din urmă şi mă vede la faţă, îşi spune în gînd: „Ah, ăsta nu-i decît Peter, cărbunarul!”

Dealtminteri, şi pe plutaşii de dincolo Peter îi jinduia din adîncul inimii. Cînd zdrahonii aceia veneau pe-aici în costumele lor arătoase, cu nasturi, catarămi şi lanţuri de o sută de ocale atîrnate la piept, cînd măsurau din ochi perechile de dansatori, stînd crăcănaţi şi mîndri, înjurînd şi trăgînd fumul, asemenea celor mai nobili olandezi, din pipele lor de lut ars, lungi de-un cot – atunci Peter vedea în plutaşi adevăraţi idoli ai fericirii. Iar cînd fericiţii aceştia, vîrîndu-şi mîna în buzunar şi scoţînd la iveală cîte un pumn de taleri mascaţi, se apucau să arunce zarurile, cinci guldeni încolo, zece încoace – atunci Peter simţea că-şi iese din minţi şi se furişa tulburat pînă la coliba lui; căci nu o dată, seara, la sărbători, văzuse pe cîte un „domn al lemnului” pierzînd la joc mai mult decît agonisea bietul de taică-său într-un an. Erau mai cu seamă trei asemenea plutaşi dintre care Peter nu ştia pe care să-l admire mai mult. Primul, un bărbat înalt şi gros, cu obrajii rumeni, avea faima celui mai bogat om din împrejurimi. I se spunea Ezechiel-cel-gros. Acesta călătorea de cîte două ori pe an la Amsterdam, cu lemn de construcţie, şi găsea de fiecare dată prilejul să-l vîndă cu atîta mai scump decît alţii încît se întorcea frumuşel cu vaporul, pe cînd ceilalţi veneau pe jos. Al doilea era cel mai înalt şi mai uscăţiv bărbat din toată pădurea. I se spunea Schlurker-cel-lung. Pe acesta Peter Munk îl jinduia pentru curajul său neobişnuit; se încontra cu oamenii cei mai de vază; la cîrciumă, să fi fost înghesuiala cît de mare, Schlurker ăsta ocupa mai mult loc decît patru inşi din cei mai graşi, luaţi laolaltă; ba se proptea în coate pe toată lăţimea mesei, ba îşi lungea cîte un picior pe bancă, dar nimeni nu-i zicea un cuvinţel, căci era plin de bani. Al treilea, un bărbat tînăr şi frumos, dansa cel mai bine în tot lungul şi latul ţinutului, de aceea i se spunea Regele dansului. Fusese om sărac,

slujise ca argat la un lemnar şi, deodată, se înavuţi peste măsură; unii ziceau că ar fi găsit, la rădăcina unui brad bătrîn, o oală plină cu galbeni; alţii, că ar fi dat, nu departe de Bingen, cu cangea în apele Rinului – cum fac uneori plutaşii ca să prindă peştele în cîrlig – şi ar fi scos din adîncuri un sac burduşit cu aur, care cică ar fi fost o parte din comoara Nibelungilor, îngropată acolo; ce mai, ajunsese omul putred de bogat şi toţi, cu mic şi mare, îl priveau ca pe un prinţ.

La bărbaţii aceştia trei se tot gîndea Peter cărbunarul pe cînd şedea singur-singurel în pădurea de brazi. Ce-i drept, aveau tustrei o anume hibă, care-i făcea nesuferiţi în ochii celorlalţi: erau de o zgîrcenie neomenească, nu arătau pic de milă faţă de datornici ori săraci – cu toate că băştinaşii Pădurii Negre sînt de felul lor oameni îngăduitori. Se ştie însă cum merg treburile: pe de o parte îi urau pentru zgîrcenia lor, pe de alta îi cinsteau ca bogătaşi. Că doar nu mai era nimeni să arunce cu bănet cum aruncau ei, de parcă l-ar fi cules de pe jos scuturînd brazii.

„Aşa nu se mai poate, îşi spuse într-o zi Peter, foarte amărît. Ieri, de sărbătoare, toată lumea şedea în cîrciumă! Dacă nu ies curînd la liman, apoi îmi scurtez zilele. Ai, de-aş fi şi eu bogat, bine văzut ca Ezechiel-cel-gros, ori puternic, fără teamă, ca Schlurker-cel-lung, ori plin de faimă şi de bani ca Regele dansului, care, în loc de un sfanţ, le aruncă muzicanţilor taleri de aur! De unde naiba o fi avînd atîţia bani?“

Îi trecură prin cap cîteşitoate, cum şi în ce fel ar putea să se căpătuiască, dar nimic nu-l mulţumi. Pînă la urmă se opri la vechile poveşti, cu oameni care s-ar fi umplut cîndva de bani datorită lui Michel Olandezul şi Omuleţului-de-sticlă. Pe cînd mai trăia tatăl său, veneau adesea în casă prieteni nevoiaşi şi se întindeau taclale lungi despre tot soiul de bogătani şi despre felul cum au ajuns să prindă cheag. Atunci îl pomeneau nu o dată pe Omuleţul-de-sticlă. Gîndindu-se adînc, Peter îşi aminti

chiar şi poezia ce trebuia rostită pe Dîmbul cu brazi pentru ca duhul cu pricina să se arate. Începea aşa:

Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te laşi văzut...

Însă degeaba îşi trudi Peter capul ca să-şi amintească şi cuvintele ce urmau. De multe ori era gata-gata să întrebe pe cîte un bătrîn cum sună mai departe versurile; însă de fiecare dată îl oprea teama, nu cumva să-şi dezvăluie gîndurile; dealtfel, judeca dînsul, s-ar putea ca povestea cu Omuleţul-de-sticlă să nu prea fie răspîndită şi prea puţini să fie oamenii care ştiu acele cuvinte, că doar nu erau mulţi bogătaşii din Pădurea Neagră; şi apoi, de ce nici tatăl său, nici nevoiaşii ceilalţi nu-şi încercaseră, la timpul lor, norocul?

În sfîrşit, Peter aduse vorba despre Omuleţul-de- sticlă în faţa mamei, care îi înşiră doar lucruri ştiute, îşi aminti doar primul din versurile ce trebuiau rostite şi, ca noutate, îi spuse că duhul acela pitic nu se arăta decît oamenilor născuţi duminica, între orele unsprezece şi două. El, Peter, cică se potrivea, numai de-ar afla cum sună poezia, căci s-a născut într-o duminică, la orele douăsprezece de prînz.

Auzind Peter cărbunarul una ca asta, mai că-şi pierdu cumpătul de bucurie şi de dorul aventurii ce-l aştepta. I se păru de ajuns că ştie o parte din versuri şi că s-a născut duminica, pentru ca Omuleţul-de-sticlă să răsară înaintea lui. Astfel, într-un rînd, după ce îşi vîndu cărbunii, nu mai aprinse focul în cuptor ci, punîndu-şi pieptarul măreţ al tatii, ciorapii noi, roşii şi pălăria de zile mari, apucă un ciomag negru, noduros, lung de cinci picioare, şi îşi luă rămas bun de la maică-sa:

— Mă duc la cancelarie, în oraş. Curînd se aleg feciorii pentru armată şi vreau să-i mai bag în cap funcţionarului că eşti văduvă şi că nu mă ai decît pe mine, singurul fiu.

Mama îi lăudă gîndul cel bun; el însă porni spre Dîmbul cu brazi. Acesta se afla cocoţat pe cea mai mare înălţime din Pădurea Neagră şi, jur împrejurul lui, preţ de vreo două ore de mers, nu se zărea pe-atunci nici colibă, darmite sat, căci oamenii superstiţioşi ziceau că ar fi un loc nesigur. Dealtfel, nici nu se prea îndemna lumea să taie acolo brazi, deşi creşteau înalţi şi frumoşi; şi asta pentru că nu o dată cînd lucrau prin acele părţi, oamenii se pomeneau că le zboară securea din mîini şi cade în bulboanele rîului; alteori, brazii, prăbuşindu-se prea repede, fie că-i betegeau fie că-i omorau pe tăietori; unde mai pui că lemnul, cît ar fi fost el de bun, nu-l puteai folosi decît pentru foc, deoarece plutaşii nu luau niciodată asemenea buşteni, urmînd o veche credinţă care spunea că un singur buştean de la Dîmbul cu brazi, amestecat în plută, duce la pierzare şi lemnul, şi oamenii. Aşa se face că brazii de pe dîmbul cu pricina creşteau atît de înalţi şi deşi, încît ziua ţi se părea noapte. Ajuns în preajmă, Peter Munk simţi că-l trec sudorile; nu se auzea nici un glas, nici un pas în afară de paşii lui, nici o izbitură de topor, chiar şi zburătoarele păreau să ocolească brădetul întunecat.

Peter Munk urcă pe creasta dîmbului şi se opri în faţa unui brad nemaipomenit de gros, pentru care orice negustor olandez ar fi plătit pe loc cîteva sute de guldeni. „Aici, gîndi Peter, trebuie că şade Omuleţul-de-sticlă.” Făcu o plecăciune adîncă, tuşi încet şi vorbi cu glasul tremurînd:

— Vă urez seara bună, domnule de sticlă!

Dar nu veni nici un răspuns. Liniştea stăruia ca şi înainte. „Poate că ar trebui să spun totuşi poezioara”, gîndi el. Şi începu, bolborosind:

— Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te laşi văzut...

Abia rosti aceste vorbe şi, spre marea lui spaimă, zări o făptură ciudată, mică de tot, iţindu-se de după bradul cel gros. Peter îşi zise că nu poate fi decît Omuleţul-de-sticlă, aşa cum îl înfăţişau oamenii, cu pieptăraş negru, cu ciorăpiori roşii, cu pălăriuţă, totul aidoma ca în poveştile lor, pînă şi feţişoara palidă, fină, isteaţă. Dar vai, cum se ivise de repede, la fel de repede se făcu nevăzut.

— Domnule de sticlă, vorbi Peter Munk după o clipă de şovăială, fiţi vă rog bun şi nu mă luaţi drept neghiob! Dacă vă închipuiţi, domnule, că nu v-am văzut, atunci greşiţi foarte. V-am zărit cînd trăgeaţi cu ochiul de după copac!

Nici acum nu-i răspunse nimeni. I se păru doar că aude din spatele bradului, cînd şi cînd, un chicotit uşor, răguşit. În cele din urmă, nerăbdarea învinse teama.

— Ia stai, băieţaş, strigă el, că te prind eu îndată!

Şi, dintr-un salt, Peter se şi afla de partea cealaltă a copacului; însă aici nu era nici un vistiernic al pădurilor de brad, ci doar o veveriţă mică, drăgălaşă, care se căţăra sprintenă pe trunchi.

Peter Munk clătină din cap, judecînd în sinea lui că vrăjitoria i-a izbutit în parte şi că i-ar trebui poate încă un versuleţ pentru ca duhul să se lase înduplecat; dar, storcîndu-şi mintea în fel şi chip, nu găsi urmarea. Veveriţa sălta pe crenguţele de jos ale bradului şi părea să-l încurajeze ori să-şi rîdă de el. Se ferchezuia, îşi răsucea frumuşel coada, îl aţintea cu ochii ei deştepţi, pînă ce lui Peter aproape că i se făcu teamă să mai stea singur cu această fiinţă; căci veveriţa cînd părea că are cap de om, cînd ziceai că poartă pălărie în trei colţuri, cînd jurai că e altă veveriţă, care avea doar lăbuţele dinapoi încălţate în ciorapi roşii şi ghete negre, într-un cuvînt, era un animal zglobiu; totuşi tînărul cărbunar tremura în faţa ei; bănuia că nu e lucru curat.

Luă deci calea îndărăt, mai grăbit de cum venise. Întunericul pădurii se adîncea din ce în ce mai mult,

copacii se îndeseau şi Peter, mînat de frică, o porni la trap şi nu se linişti decît atunci cînd prinse cu urechea lătratul cîinilor şi cînd zări mai apoi, printre arbori, fumul unei colibe. Dar apropiindu-se şi văzînd cum sînt îmbrăcaţi oamenii de aici, îşi dădu seama că, în loc să fugă spre casă, la sticlari, apucase în partea cealaltă, unde locuiesc plutaşii. Oamenii din colibă erau tăietori la pădure, un bătrîn, fiul său, care o făcea pe gazda, nevasta acestuia şi cîţiva nepoţi măricei. Peter îi rugă să-l primească peste noapte şi aceştia îl primiră bine, fără să-l întrebe de nume şi de loc, îi dădură să bea cidru şi seara îi puseră dinainte un cocoş de munte fript, rumenit, cea mai aleasă mîncare din Pădurea Neagră. După cină, mama şi fetele se aşezară la tors în jurul focului, pe care băieţii îl hrăneau cu cea mai bună răşină de brad, în timp ce bunicul, oaspetele şi stăpînul casei fumau şi se uitau la lucrul femeilor. O parte din băieţi ciopleau linguri şi furculiţe de lemn. Afară, în pădure, urla vîntul printre brazi; din cînd în cînd se auzeau lovituri năprasnice; părea că arbori uriaşi se frîng şi se prăbuşesc trosnind. Netemători, băieţii ar fi dorit să fugă în pădure, să guste priveliştea aceea grozavă. Dar bunicul îi opri, cătînd şi vorbind aspru:

— Nu-l sfătuiesc pe nimeni să iasă din casă! rosti el. Căci, pe Dumnezeu, acela nu s-ar mai întoarce! Michel Olandezul doboară acum copacii ca să-şi înnoiască pluta.

Băieţii îl priviră miraţi. Vor fi auzit ei pesemne de acest Olandez, dar acum îl rugară pe bunic să le spună din fir în păr povestea. La rîndul său, Peter, care în partea cealaltă a pădurii nu aflase despre Michel Olandezul decît lucruri puţine şi încîlcite, îl rugă pe bătrîn să-i spună cine şi cum e duhul cu pricina.

— E stăpînul acestei păduri, lămuri moşul. Şi dacă dumneata, la vîrsta ce o ai, încă n-ai ajuns să-l cunoşti, înseamnă că locuieşti dincolo de Dîmbul cu brazi ori chiar şi mai departe. Dar să vă spun cîte ştiu şi cîte arată povestea despre el. Cu vreo sută de ani în urmă — cel

puţin aşa zicea bunicul meu – nu găseai în lungul şi latul pămîntului poporeni mai cinstiţi ca în Pădurea Neagră. Azi, de cînd umblă atîţia bani prin ţară, oamenii s-au viclenit şi s-au înrăit. Pe-atunci însă erau altfel şi chiar dacă dumnealui de afară mi s-ar uita acum pe geam, încă aş spune ce-am spus de atîtea ori, că numai Michel Olandezul ne-a dus la stricăciune. Trăia deci, cu mai bine de o sută de ani în urmă, un lemnar bogat, care ţinea multe slugi; călătorea pînă departe, pe Rin, ca să-şi vîndă lemnul, şi afacerile îi mergeau de minune, căci era bărbat cinstit şi evlavios. Într-o seară, bate la uşa lui un străin, un zdrahon cum nu mai văzuse nicicînd. Era îmbrăcat ca şi feciorii din Pădurea Neagră, dar la statură îi întrecea cu cel puţin un cap şi nimeni nu şi-ar fi închipuit vreodată că poate fi pe lume asemenea om uriaş. Vine şi îl roagă pe lemnar să-i dea de lucru. Acesta, văzînd cît e de puternic şi bun de hamalîc, îi socoteşte simbria şi se învoiesc. Michel – căci aşa îi zicea pe nume – se arătă a fi un lucrător cum stăpînul său nu mai avusese în toată viaţa lui. La doborîtul brazilor ţinea loc de trei; cînd şase inşi cărau buşteanul la un capăt, dînsul îl umfla singur de capătul celălalt.

Dar într-o zi, după ce lucrase o jumătate de an la pădure, Michel se înfăţişă stăpînului şi rosti:

„Am tăiat destul aici, la copaci. De-acu' mi-ar prinde bine să mai văd şi încotro se duc buştenii mei. Ce-ar fi să mă luaţi plutaş măcar o singură dată?“

Stăpînul răspunse:

„N-aş vrea, Michel, să-ţi stau în drum dacă ai poftă să umbli prin lume, deşi la tăiat de brazi îmi trebuie oameni vînjoşi ca tine, pe cînd la plută se cere mai mult îndemînare. Dar facă-se de astă dată pe voia ta!”

Aşa se şi făcu. Pluta cu care urma să plece avea şase părţi, iar ultima parte era din buştenii cei mai grei. Or, seara, în ajunul plecării, Michel mai aduse încă şase buşteni groşi şi lungi cum nu s-au pomenit; îi săltă cîte unul, uşor, ca pe o cange, băgîndu-i în sperieţi pe ceilalţi

lucrători. Unde doborîse asemenea copaci, nu se ştie nici pînă în ziua de azi. Cînd văzu ce văzu, stăpînul simţi că-i rîde inima în piept, căci făcu de îndată socoteala cîţi bani ar ieşi dacă ar vinde aceşti buşteni. Michel însă vorbi:

„Aşa, ăştia o să mă ţină la drum, că pe surcelele alea nici nu pot să mă mişc.”

Stăpînul vru să-i dea nişte cizme de plutaş, dar Michel le aruncă şi scoase la iveală o pereche de cizmoaie grozav de mari. Bunicul meu zicea că ar fi cîntărit o sută de funturi şi că numărau cinci picioare lungime.

Pluta porni şi Michel, pe cîtă mirare stîrnise între tăietori, pe atît îşi uimi acum plutaşii. În loc ca pluta, împovărată de buştenii aceia uriaşi, să lunece mai greu la vale, cum se aşteptaseră cu toţii, iată că ţîşni ca o săgeată pe Neckar în jos. La coturi, unde plutaşii aveau de obicei mult de furcă pentru a ţine pluta pe mijlocul rîului şi a nu se împotmoli în nisip şi pietriş, Michel sărea numaidecît în apă şi, dintr-un brînci, muta pluta fie pe stînga, fie pe dreapta, încît îşi urma calea fără nici o primejdie, iar cînd drumul era drept, Michel sărea la cîrmă, ridica toate prăjinile, trăgea un buştean din cei mari, îl proptea ca pe un drug în prundiş şi, dintr-o apăsare, făcea ca pluta să-şi ia zborul încît ziceai că pămînt şi arbori şi sate fug pe dinaintea ochilor. Astfel, în numai jumătate de timp, ajunseră la Köln, pe malul Rinului, unde obişnuiau să-şi vîndă încărcătura. Aici însă Michel vorbi:

„Doar sînteţi negustori sadea şi vă cunoaşteţi interesul! Credeţi că ăstora din Köln le trebuie atîta lemnărie cîtă le aducem noi din Pădurea Neagră? Nu! Ei cumpără lemnul cu jumătate din preţ şi îl vînd pe urmă scump în Olanda. Haideţi să vindem aici buştenii mărunţi, iar pe cei mari să-i ducem olandezilor. Cît va fi să scoatem peste preţul obişnuit, rămîne cîştigul nostru.”

Aşa grăi vicleanul de Michel, iar plutaşii se arătară mulţumiţi; unii fiindcă doreau să vadă şi ei Olanda, să călătorească pînă acolo, alţii fiindcă rîvneau să facă bani.

Doar unul singur, om cinstit, îi sfătui să nu pună în primejdie avutul stăpînului şi să nu-l înşele; dar ceilalţi nici că-l ascultară, nici că-şi mai amintiră de vorbele lui; afară de Michel, care păstră totul în minte.

Porniră deci cu pluta la vale, pe Rin.

Michel sta la cîrmă şi astfel ajunseră curînd la Rotterdam. Acolo li se plăti de patru ori preţul; mai cu seamă buştenii lui Michel aduseră o groază de bani. Cînd se văzură cu atîta bănet, plutaşii din Pădurea Neagră nu mai ştiau de bucurie. Michel împărţi cîştigul: un sfert pentru stăpîn, trei sferturi pentru ei. Şi pe urmă, dă-i prin crîşme, cu marinarii şi cu tot felul de lepădături! Băură şi risipiră la joc toţi banii. Iar pe plutaşul cinstit, care îi sfătuise la bine, Michel îl vîndu unui neguţător de carne vie şi nu se mai auzi de soarta lui. De atunci, pentru feciorii din Pădurea Neagră, Olanda cică era raiul pe pămînt, iar Michel Olandezul ajunse un fel de rege al lor. Lungă vreme stăpînii lemnari nu aflară nimic despre tîrgul ce se făcea şi ţinutul se tot umplea de bani, de înjurături, de năravuri proaste, de beţii şi jocuri de noroc, care veneau în sus dinspre Olanda.

Mai tîrziu, cînd faptele ieşiră la lumină, Michel Olandezul parcă intrase în pămînt; nu-l găsiră nicăieri, însă de murit n-a murit. De o sută de ani umblă în chip de strigoi prin pădure şi se zice că mulţi s-au îmbogăţit cu ajutorul lui, însă pe seama bietului lor suflet. Asta-i tot, încolo nu vă mai spun nimic. Un lucru e sigur: în nopţile cu lună, cum e asta de-acum, Michel Olandezul urcă pe Dîmbul cu brazi, unde nu-i voie de tăiat, şi doboară cei mai falnici copaci; l-a zărit chiar tatăl meu cum frîngea, ca pe un pai, ditamai brad de vreo patru picioare grosime. Lemnul îl dăruieşte celor care se abat de la calea dreaptă şi se înhăitează cu el; pe la miezul nopţii coboară buştenii la apă şi îi duce olandezilor. Dar, să fiu eu domn şi rege în Olanda, zău dacă n-aş pune tunurile să-l farme şi să-l bage în pămînt l Căci toate vasele, care poartă în trupul lor fie şi o singură bîrnă

adusă de acest Michel, se scufundă. De aici, atîtea nenorociri care se întîmplă pe mare! Altminteri, cum ar putea să piară sub apă un vas minunat, puternic şi încăpător? Însă, de cîte ori Michel Olandezul doboară noaptea, pe furtună, un copac în Pădurea Neagră, de atîtea ori se desprinde o bîrnă veche din trupul unui vas; apa năvăleşte înlăuntru şi vasul se scufundă cu oameni, cu şoareci, cu tot.

Asta-i povestea lui Michel Olandezul şi adevărul e că toate relele cîte sînt în Pădurea Neagră de la dînsul se trag. Ei da, fireşte, poate să te facă bogat, însă eu unul n-aş lua nimic de la el! Nici în ruptul capului nu mi-aş dori să fiu în pielea unui Ezechiel-cel-gros sau a lui Schlurker-cel-lung. Chiar şi Regele dansului cică i-ar fi căzui în gheare…

Aceste vorbe din urmă bătrînul le adăugase şoptit, ca în taină. Între timp, furtuna se domolise. Fetele aprinseră lampa şi ieşiră sfioase din odaie. Bărbaţii, însă, după ce umplură un sac cu frunziş, i-l aşezară lui Peter Munk drept pernă pe cuptor, apoi îi spuseră noapte bună.

Peter cărbunarul nu mai visase nicicînd asemenea visuri grele ca în noaptea cu pricina. Ba se făcea că Michel Olandezul, crunt, mătăhălos, smucea din loc fereastra, întinzîndu-i cu braţ uriaş o pungă de galbeni, pe care o scutura, încît banii sunau îmbietor şi plăcut; ba i se părea că odaia e un tăpşan verde, nesfîrşit, pe care se tot învîrte călare Omuleţul-de-sticlă, mic, prietenos şi chicotind răguşit ca pe Dîmbul cu brazi. Ba îi bîzîia la urechea stîngă:

În Olanda e aur cît vrei,
Pui mîna şi iei!
Fără multă treabă
Vin banii degrabă!

Ba îi picura în urechea dreaptă poezioara: *Tu, în pădurea de brazi vistiernic*, şi o voce subţire îi şoptea:

„Peter Munk, prostule, cărbunarule, nu te pricepi să găseşti o rimă la „văzut”, cu toate că te-ai născut duminică, la orele douăsprezece. Haide, caută rima, prostule!"

Peter ofta şi gemea în somn, trudindu-se să găsească o rimă. Dar, cum nu mai făcuse nicicînd aşa ceva, cazna se dovedi deşartă. Deşteptîndu-se în zori, Peter găsi că visase un vis tare ciudat. Se aşeză, şi, proptindu-şi coatele pe masă, gîndi adînc asupra şoaptelor ce-i stăruiau în ureche. „Haide, caută rima, prostule!” îşi spuse la rîndul lui, bătînd darabana pe frunte, cu degetele. Dar nici o rimă nu-i venea în cap.

Stînd el aşa încruntat, cu ochii tulburi, şi căutînd zadarnic o rimă la „văzut”, trei flăcăi trecură prin faţa colibei, spre pădure, şi unul din ei cînta:

— La vale cum coboară
Din deal o am văzut
Şi-n cea din urmă oară
Durerea-mi s-a născut.

Prin urechea lui Peter ţîşni ca un fulger luminos. Cărbunarul sări din loc şi o zbughi pe uşă afară, căci nu era sigur că auzise întocmai cuvîntul. Alergă după cei trei flăcăi şi se repezi la cîntăreţ, apucîndu-l cam tare de braţ:

— Stai, frate! strigă el. Ce rimă ai pus la „văzut”? Fă-mi plăcerea şi spune-mi ce ai cîntat adineaori!

— Ce te vîri, băieţaş? răspunse flăcăul din Pădurea Neagră. Am dreptul să cînt ce vreau. Şi lasă, te rog, braţul, că altminteri…

— Ba nu! stărui Peter şi îl strînse şi mai tare de braţ. Spune-mi ce ai cîntat!

Ceilalţi doi, văzînd ce se petrece, nu stătură mult pe gînduri. Se năpustiră asupra lui Peter cu pumnii şi îl bătură măr, încît acesta slobozi braţul cîntăreţului şi căzu în genunchi.

— Acum ţi-ai primit porţia, rîseră flăcăii. Şi ţine minte, cap sec, să nu te mai legi de oameni ca noi la drumul mare!

— Ţin minte, cum să nu ţin! răspunse Peter oftînd. Dar, vă rog, după ce m-aţi luat în pumni, fiţi buni şi spuneţi răspicat ce-a cîntat ăstălaltul.

Flăcăii se porniră din nou pe rîs şi batjocură; dar cîntăreţul îi spuse totuşi vorbele, după care plecară tustrei rîzînd şi cîntînd.

— Prin urmare „văzut” cu „născut”, rosti sărmanul Peter în timp ce se îndrepta anevoie din şale. „Văzut” cu „născut”! De-acuma las’ că mai vorbim o vorbuliţă, domnule de sticlă!

Se întoarse în casă, apucă pălăria şi ciomagul, îşi luă rămas bun de la gazde şi porni din nou spre Dîmbul cu brazi. Mergea încet, gînditor, căci trebuia să scornească şi un vers potrivit. În cele din urmă, cînd ajunse în preajma dîmbului, unde brazii creşteau din ce în ce mai mari şi mai deşi, Peter găsi versul căutat şi sări în sus de bucurie. Atunci, se ivi de după arbori o namilă de om, purtînd haine de plutaş şi ţinînd în mînă o rangă de lemn, uriaşă, cît un catarg. Văzîndu-l cum vine agale, cu paşi rari, bietul Peter aproape că se lăsă în genunchi, fiindcă – după judecata lui – nu putea să fie altul decît Michel Olandezul. Namila încă mai tăcea, în vreme ce Peter se uita cu coada ochiului, îngrozit de o asemenea făptură. Era cu cel puţin un cap mai lung decît toţi lunganii pe care îi văzuse Peter; nu arăta nici tînăr, nici bătrîn, însă faţa o avea plină de brazde şi încreţituri; purta pieptar de pînză şi cizme cumplit de mari, trase peste pantalonii de piele – aşa cum ştia Peter din poveşti.

— Peter Munk, ce cauţi la Dîmbul cu brazi? rosti înfricoşător regele pădurii, cu glas aprig şi adînc.

— Bună dimineaţa, vecine! răspunse Peter, voind să se arate curajos, dar tremurînd de frică. Dau să ajung acasă peste Dîmbul cu brazi.

— Peter Munk! îl aţinti celălalt cu nişte ochi crunţi.

Drumul tău nu trece pe-aici.

— Ei da, nu chiar, se bîlbîi Peter, însă azi e cald şi mă gîndeam că o fi mai răcoare prin părţile astea.

— Nu minţi, mă, cărbunarule, răcni Michel Olandezul cu glas tunător, că te pocnesc cu ranga şi te fac una cu pămîntul. Crezi că n-am văzut cum te rugai de pitic? adăugă el mai blînd. Hai, du-te, a fost o prostie din partea ta. Bine măcar că n-ai ştiut versuleţul. Că doar piticul e un zgîrcit şi jumătate, nu-ţi dă decît pe sponci, iar dacă-ţi dă ceva, tot degeaba – nu te bucuri de trai. Ascultă, Peter, eşti un biet calic şi mă doare sufletul. Un băiat ca tine, isteţ şi frumos, care ar putea să-şi facă un rost pe lume, stă şi arde la cărbuni! În timp ce altora le curg talerii şi ducaţii din mînecă, tu abia de poţi cheltui nişte firfirici. Păcătoasă viaţă!

— Adevărat, cum aţi zis, păcătoasă!

— Dar n-o să ne speriem din asta, urmă namila de Michel. Am ajutat eu destui băieţi cumsecade şi n-o să fii tu cel dintîi. Ia spune: cîte sute de taleri ţi-ar trebui la început?

Vorbind astfel, îşi scutură taşca uriaşă, plină cu bani, şi Peter auzi iarăşi zornăitul plăcut de azi-noapte, din somn. Inima îi zvîcnea dureros, cu teamă; fiori reci şi calzi îl cutreierau, că doar Michel nu arăta ca unul care ţi-ar da banii din milă, fără să ceară nimic în schimb. Peter îşi aminti de cuvintele moşului, rostite în taină, despre bogătaşii acelui ţinut şi, mînat de o spaimă nelămurită, strigă:

— Mulţumesc, domnule, dar nu vreau să am nimic de-a face cu dumneata! Te cunosc eu!

Apoi o luă la picior şi fuga, şi fuga, de-i scăpărau călcîiele. Însă duhul pădurii se ţinea lîngă el cu paşi nemăsurat de lungi şi mormăia surd, ameninţător:

— O să-ţi pară rău, Peter! În frunte ţi-e scris, în ochi ţi se citeşte că de mine nu scapi! Nu mai fugi aşa! Ascultă o vorbă înţeleaptă! Uite colo e hotarul meu!

Însă Peter, cînd auzi de hotar şi zări în faţă un

şănţuleţ, grăbi şi mai mult paşii ca să treacă dincolo, încît Michel Olandezul trebui să alerge la rîndul lui, blestemînd şi înjurînd. Dintr-un salt deznădăjduit, Peter sări şanţul, căci văzuse cum duhul pădurii se pregătea să repeadă ranga în el. Ajunse deci cu bine de partea cealaltă; ranga se făcu ţăndări, de parcă s-ar fi lovit în văzduh de un zid, şi o aşchie lungă căzu lîngă Peter. Bucuros, acesta o ridică, voind s-o arunce înapoi găliganului de Michel. Dar, în aceeaşi clipă, simţi că bucata de lemn i se mişcă în palmă şi, spre groaza lui, găsi că e un şarpe uriaş, care porni de îndată să se caţăre pe el, sîsîind cu limba, fulgerînd din ochi. Peter îl slobozi, dar şarpele se şi încolăcise pe braţ şi, legănîndu-şi capul, se înălţa către faţa lui. Deodată, un cocoş de munte mare de tot veni din zbor asupra şarpelui, îl înhăţă cu pliscul de cap şi îl duse cu el în tării, drept care Michel Olandezul, stînd pe marginea şanţului şi văzînd cum cineva mai tare decît el îi umflă şarpele, începu să ţipe, să răcnească şi să urle ca turbat.

*

Sfîrşit de oboseală, tremurînd, Peter îşi urmă drumul. Poteca suia tot mai sus, priveliştea se sălbăticea şi curînd flăcăul ajunse la bradul cel mare. Se înclină ca şi în ajun dinaintea Omuleţului-de-sticlă, care nu se vedea nicăieri, apoi rosti:

— Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te laşi văzut
De cei ce duminica s-au născut.

— De fapt, n-ai nimerit întru totul, dar, pentru că eşti Peter cărbunarul, treacă de la mine! sună în preajmă un glăscior gingaş, plăcut.

Mirat, Peter întoarse capul şi îl zări şezînd lîngă un

brad frumos pe un omuleţ mititel, bătrîn, cu pieptar negru, ciorapi roşii şi pălărie mare pe cap. Avea o feţişoară fină, prietenoasă şi o bărbuţă subţire ca fuiorul. Trăgea fum dintr-o lulea de sticlă albastră, ceea ce îi dădea un aer tare ciudat; iar cînd Peter se apropie mai mult, văzu cu uimire că şi veşmintele, ghetele şi pălăria piticului erau din sticla colorată; se mlădiau însă pe trup la orice mişcare, de parcă sticla ar fi fost fierbinte.

— L-ai întîlnit pe mojicul de Olandez? întrebă Omuleţul, tuşind uşurel după fiecare cuvînt. A vrut să te bage în sperieţi, dar i-am spulberat ranga vrăjită, n-are s-o mai capete în vecii vecilor.

— Aşa-i, domnule vistiernic, răspunse Peter, înclinîndu-se adînc. Mi-a fost într-adevăr teamă. N-oi fi chiar dumneata cocoşul de munte care a ucis şarpele? Dacă-i aşa, mulţam frumos! Însă eu unul am venit aici după sfat. Traiul mi-e strîmtorat şi greu; îndeobşte, un cărbunar nu ajunge departe; or eu, fiind încă tînăr, m-am cugetat că, poate, într-un fel oarecare, aş izbuti să-mi aflu un rost mai bun. Cînd mă uit mai ales la alţii cum s-au îmbogăţit nitam-nisam, de-aş lua ca pildă numai pe Ezechiel sau pe Regele dansului, care întorc banii cu furca…

— Peter, grăi piticul dojenitor şi suflînd fumul pînă departe, nu-mi vorbi de asemenea inşi! Cu ce se aleg ăştia că par fericiţi cîţiva ani, ca pe urmă să fie cu atît mai nefericiţi? Nu-ţi dispreţui meseria! Tatăl şi bunicul tău au fost oameni de cinste, Peter Munk, tot cărbunari. N-aş vrea să cred că dorinţa de a trîndăvi te-a adus la mine.

Peter se sperie de aceste vorbe, se înroşi la faţă şi rosti:

— Nu, domnule vistiernic al pădurii, doar ştiu şi eu că trîndăvia, cum să zic, e începutul tuturor metehnelor. Dar să nu-mi luaţi în nume de rău dacă mi-ar plăcea să duc altă viaţă. Cărbunarul, oricum, e un biet cărbunar, un om mărunt, pe cînd sticlarii, plutaşii, ceasornicarii şi ceilalţi

sînt mai bine văzuţi.

— Trufia calcă ades înaintea pierzării, grăi cu mai multă blîndeţe micul stăpîn al pădurii de brazi. Ciudată seminţie mai sînteţi şi voi, oamenii! Rareori întîlneşti cîte unul mulţumit de starea în care s-a născut şi a crescut. Şi uite aşa, dacă ai fi sticlar, ai rîvni la lemnărit, şi dacă ai fi lemnar, ţi-ar plăcea să fii domn pădurar ori să te muţi în locuinţa funcţionarului. Dar fie şi aşa. Dacă-mi făgăduieşti că vei lucra cu sîrg, atunci îţi dau ajutor să te salţi. Am obiceiul ca fiecărui om, care s-a născut duminica, şi vine de mă caută, să-i împlinesc trei dorinţe. Primele două sînt slobode; pe cea de-a treia pot s-o resping, dacă văd că-i rea. Prin urmare, doreşte-ţi ceva, însă, Peter, ceva bun şi folositor.

— Ira! Sînteţi un omuleţ de sticlă pe cinste şi cu drept cuvînt vi se zice vistiernic; toate comorile vă stau la îndemînă. Aşa, care va să zică, dacă pot să-mi doresc ceva pe placul inimii, atunci vreau întîi şi-ntîi să dansez mai bine decît Regele dansului şi să intru de fiecare dată la cîrciumă cu tot atîţia bani ca şi Ezechiel.

— Nătîngule, se mînie piticul, ce dorinţă ticăloasă-i asta să dansezi bine şi să ai bani de joc? Nu ţi-e ruşine, Peter, să-ţi minţi astfel norocul? La ce-ţi foloseşte ţie şi maică-ti dacă ştii să dansezi? La ce-şi folosesc banii dacă-i duci la cîrciumă şi îi laşi acolo ca şi păcătosul de Rege al dansului? Pe urmă rabzi iar toată săptămîna şi n-ai de nici unele. Îţi mai las încă o dorinţă slobodă! Dar vezi, gîndeşte-te mai cu temei.

Peter să scărpină la ceafă şi, după cîteva clipe de cumpănă, rosti:

— Păi atunci îmi doresc cea mai frumoasă şi mai bogată sticlărie din Pădurea Neagră, cu toate cele de trebuinţă şi cu banii ce se cer pentru întreţinerea ei.

— Şi altceva nimic? întrebă Omuleţul îngrijorat. Altceva nimic, Peter?

— De, aţi putea să-mi daţi şi un cal şi o trăsurică.

— Oh, Peter, cărbunar fără minte! strigă mititelul şi,

de mînie, aruncă luleaua aprinsă într-un brad gros, încît aceasta se sparse în sute de bucăţi. Cai? Trăsuri? Minte, ascultă ce-ţi spun, minte de om sănătos şi pricepere trebuia să-ţi doreşti, nu cal şi trăsurică. Dar nu te întrista. Fac eu să nu ieşi în pagubă, căci dorinţa asta de-a doua n-a fost chiar proastă de tot. O sticlărie bună poate hrăni pe stăpînul şi pe meşterul ei. Dacă ţi-ai fi dorit pe deasupra minte şi pricepere, atunci caii şi trăsurile ar fi venit de la sine.

— Staţi, domnule vistiernic, zise Peter, doar mi-a rămas încă, o dorinţă şi aş putea să-mi doresc minte, nu-i aşa, dacă vi se pare că-mi trebuie chiar atît de mult.

— Nu acum! O să mai treci prin destule încercări şi atunci vei fi bucuros că ţi-a mai rămas o dorinţă. Şi cu asta s-a isprăvit, întoarce-te acasă! vorbi micul duh al brazilor, scoţînd o punguţă din buzunar. Aici sînt două mii de guldeni. Atît ajunge. Să nu vii la mine după parale, că va trebui să te spînzur de bradul cel mai înalt! Aşa obişnuiesc eu de cînd stau în pădure! Dar vezi că, acum trei zile, a murit bătrînul Winkfritz, care avea în josul pădurii o sticlărie. Mergi acolo mîine dimineaţă şi caută s-o cumperi pe bani cinstiţi. Fii sănătos şi harnic şi o să mai trec eu pe la tine din cînd în cînd, să te ajut cu sfatul şi cu fapta, că doar nu mi-ai cerut şi mintea care s-ar cuveni. Dar ţi-o spun deschis: prima ta dorinţă a fost rea. Lasă-te de cîrciumi, Peter, că nu e om pe care să-l fi fericit multă vreme.

Vorbind astfel, Omuleţul dădu la iveală o altă lulea dintr-o sticlă albă ca osul şi, îndesînd-o cu muguri uscaţi de brad, şi-o puse în gura mică, fără dinţi. Scoase apoi o cogeamite lentilă, o ţinu în dreptul soarelui şi îşi aprinse luleaua. După ce isprăvi, îi întinse prietenos mîna lui Peter, îi mai dădu cîteva sfaturi la drum şi, trăgînd din lulea şi suflînd din ce în ce mai iute, se făcu nevăzut într-un nor de fum, ce mirosea de-adevăratelea a tutun fin olandez. Plutind încet, norul se pierdu în văzduh printre vîrfurile brazilor.

Întors acasă, Peter o găsi pe maică-sa foarte îngrijorată; biata femeie crezuse că i-au luat feciorul în armată. Peter însă era vesel, bucuros şi îi povesti că s-a întîlnit la pădure cu un prieten care l-a împrumutat cu bani, ca să-şi facă un rost mai bun decît cărbunăritul. Deşi maică-sa locuia de treizeci de ani într-o colibă de cărbunar şi se obişnuise cu feţele pline de funingine, ca şi o morăriţă cu bărbatul ei albit de făină, era totuşi încă destul de trufaşă pentru ca, ascultînd vorbele lui Peter despre viitorul lor strălucit, să-şi mărturisească şi ea dispreţul pentru starea de pînă acum.

— Ei da, grăi dînsa, ca mamă de fecior cu sticlărie o să arăt şi eu altcum decît vecina Grete sau Bete, iar la biserică o să şed în faţă, printre oamenii înstăriţi.

Pe de altă parte, Peter căzu repede la învoială cu moştenitorii sticlăriei. Îi păstră pe lucrătorii cei vechi şi, zi de zi, noapte de noapte, fabrica sticlă. La început, meseria îi plăcu. Cobora încet scara, se plimba de colo colo, cu paşi rari, cu mîinile în buzunar, se uita la una, la alta, mai arunca o vorbă de care lucrătorii făceau de obicei mult haz şi marea lui bucurie era să stea de faţă la suflatul sticlei; ba uneori se apuca şi el de lucru, închipuind din plămada moale tot felul de ciudăţenii. Peste puţin însă se plictisi, începu să vină în sticlărie doar cîte un ceas pe zi, apoi o dată la două zile, apoi numai o dată pe săptămînă, iar lucrătorii făceau ce le trecea prin cap. Şi toate astea, din pricina cîrciumei. Căci duminica, după ce se întorsese de la Dîmbul cu brazi, Peter alergă degrabă la cîrciumă, unde Regele dansului se şi legăna în dans, iar Ezechiel-cel-gros, cu bărdaca dinainte, arunca de-acum zarul, jucînd pe taleri din cei mascaţi. Peter băgă iute mîna în buzunar, ca să vadă dacă Omuleţul-de-sticlă se ţine într-adevăr de cuvînt, şi, ce să vezi! Buzunarul era plin cu aur şi argint. Dealtfel şi picioarele îi zvîcneau, îi scăpărau, de parcă ar fi vrut să ţopăie, să intre în joc, aşa că – după ce se sfîrşi primul dans – Peter îşi săltă perechea şi se luă la întrecere cu Regele

dansului; şi cînd acesta sărea în sus preţ de trei picioare, Peter sărea patru; şi cînd dădea în pas mărunt, alunecat, Peter se răsucea şi îşi mlădia picioarele, încît lumea din jur aproape că-şi pierdea cumpătul de uimire. Iar cînd în sala de dans străbătu vestea că Peter şi-a cumpărat o sticlărie, cînd văzu lumea că, ori de cîte ori zbura pe lîngă muzicanţi, Peter le arunca un ditamai gologan de şase, atunci uimirea nu se mai potoli defel. Unii ziceau că ar fi găsit o comoară în pădure, alţii că ar fi moştenit averea cuiva, destul că toţi îl cinsteau şi îl socoteau acum bărbat cu greutate, doar pentru că avea bani. Deşi se uşură în acea seară de douăzeci de guldeni, totuşi buzunarul îi suna şi îi zornăia ca şi cum i-ar fi rămas încă vreo sută de taleri.

Ştiindu-se în cinstea oamenilor, Peter nu-şi mai încăpea în piele de mîndru şi bucuros. Arunca banii cu pumnul, dar îi ajuta şi pe nevoiaşi, căci ţinea minte cît de greu îl apăsase în trecut sărăcia. Regele dansului pierdu ruşinos în faţa noului dansator, care dovedea o dibăcie de neîntrecut; astfel că Peter fu poreclit împăratul dansului. Duminicile, pînă şi cei mai aprigi jucători nu cutezau ce cuteza Peter, dar nici nu pierdeau ca el. Totuşi, cît pierdea, tot atîta cîştiga, fiindcă lucrurile se petreceau aidoma cum îi ceruse dînsul Omuleţului-de-sticlă. Dorise să aibă totdeauna în buzunar banii pe care îi avea şi Ezechiel-cel-gros; or, acuma pierdea tocmai la Ezechiel. Dar cum pierdea douăzeci, treizeci de guldeni şi Ezechiel îi umfla, cum se trezea din nou cu bani în buzunar. Încet-încet, ajunse însă mai trîndav şi mai pătimaş decît cei mai înrăiţi fîrtaţi din Pădurea Neagră şi lumea începu să-i spună mai curînd Peter-jucătorul decît împăratul dansului. Şedea la masa de joc mai în toate zilele de lucru. Sticlăria mergea din rău în mai rău, şi asta din lipsa de minte a lui Peter. Îi zorea pe lucrători să facă sticlă cît se poate de multă; dar, cumpărînd sticlăria, el nu cumpărase şi taina unde anume ar putea vinde sticla la preţul cel mai bun. Pînă la urmă, nu se mai

descurca în atîta sticlă şi o vindea cu jumătate de preţ negustorilor în trecere, numai ca să-i poată plăti pe lucrători.

Într-o seară venea de la cîrciumă şi, în ciuda vinului ce-l băuse ca să se înveselească, gîndea cu jale şi groază la destrămarea avutului său. Deodată, simţi pe cineva alături. Întoarse capul şi ce să vezi! Omuleţul-de-sticlă! Lui Peter îi sări pe loc ţandăra; îngrezut şi ţîfnos, jură că numai piticul e vinovat de nenorocirea lui.

— Ce mi-e calul, ce mi-e trăsurica! strigă el. La ce-mi foloseşte sticlăria cu sticlă cu tot? Chiar şi pe vremea cînd eram un biet cărbunar, încă o duceam mai bine şi fără bătaie de cap. Acuma nici nu ştiu cînd pică portărelul să-mi preţuiască avutul şi să mi-l scoată la mezat din pricina datoriilor.

— Aşa? se încruntă Omuleţul-de-sticlă. Aşa? Eu port vina că te-ai nenorocit? Asta-i mulţumită pentru binefacerile mele? Cine te-a pus să doreşti ca un netot? Voiai să fii sticlar, fără să ştii unde o să vinzi sticla? Nu ţi-am spus eu să doreşti cu chibzuinţă? Dar ţi-a lipsit mintea, Peter. Mintea şi priceperea ţi-au lipsit.

— Ce minte şi pricepere! se răsti Peter. Sînt băiat deştept ca şi ceilalţi. Îţi arăt eu numai decît!

Şi răcnind astfel, îl apucă pe Omuleţ de guler şi îl strînse vîrtos.

— De-acu' eşti în mîna mea, vistiernice! strigă el. O să-ţi spun şi a treia dorinţă, să mi-o îndeplineşti! Să-mi dai pe loc două sute de mii de taleri mascaţi, şi o casă şi... aoleu! ţipă el ca din gură de şarpe, scuturîndu-şi mîna.

Căci Omuleţul se prefăcuse în sticlă topită, fierbinte, care îl fripse ca focul. Apoi, nu se mai văzu nicăieri.

Cîteva zile în şir, umblînd cu mîna umflată, Peter se gîndi la nerecunoştinţa şi la nebunia lui. Pe urmă îşi alungă părerile de rău, chibzuind: „Ei, şi dacă o să-mi scoată la mezat sticlăria şi toate cele, încă-mi mai rămîne Ezechiel-cel-gros. Cîtă vreme o să aibă el bani, în

toate duminicile, atîta vreme n-o să-mi lipsească nici mie.“

Da, Peter! Şi cînd n-o să mai aibă? Asta se şi petrecu într-o zi, drept pildă, grăitoare. Era duminică. Peter veni la circiumă cu trăsura, muşteriii îşi scoaseră capetele pe fereastră. Unul zise:

— Ia te uită, Peter-jucătorul!

— Da, împăratul dansului, sticlarul cel bogat! vorbi al doilea.

Al treilea însă dădu din cap şi rosti:

— Cu bogăţia las-o încurcată. Se pare că ar avea o mulţime de datorii şi un om de la oraş spunea deunăzi că portărelul n-o să mai aştepte mult pînă să-i scoată averea la mezat.

Între timp, Peter-cel-bogat, salutîndu-i cu mîndrie şi nobleţe pe muşteriii ce-şi iţeau capetele la fereşti, coborî din trăsură şi strigă:

— Bună seara, jupîne! A venit Ezechiel-cel-gros?

La care un glas adînc îi răspunse dinlăuntru:

— Hai, Peter, vino, că ţi-am păstrat locul. Stăm cu toţii aici şi jucăm.

Peter Munk intră în cîrciumă, băgă iute mîna în buzunar şi înţelese că Ezechiel trebuie să fie plin de bani, căci şi buzunarul lui era burduşit. Se aşeză la masă, lîngă ceilalţi, şi cîştigă şi pierdu, şi iar, şi iarăşi, pînă se lăsă noaptea şi oamenii cinstiţi goliră cîrciuma, îndreptîndu-se spre casele lor. Apoi mai jucară şi la lumina lămpii pînă ce doi dintre fîrtaţi spuseră:

— Sus! Ne ducem acasă, la neveste şi copii!

Dar Peter, care tocmai pierduse un rînd, stărui pe lîngă Ezechiel-cel-gros să mai rămînă. Acesta se codi lungă vreme, după care grăi:

— Bine, mai întîi să-mi număr banii, pe urmă jucăm, însă pe nu mai puţin de cinci guldeni jocul, altminteri ar fi o copilărie.

Scoase punga şi găsi în ea o sută de guldeni, drept care Peter, ştiind că are şi el atîta, nici nu mai trebui să

numere.

Dacă pînă atunci Ezechiel cîştigase frumuşel, acum pierdea întruna şi înjura de mama focului. Cum arunca zarul şi nimerea o „dublă”, cum nimerea şi Peter una, însă cu două punctişoare mai mult. Atunci, Ezechiel, furios, aruncă pe masă ultimii cinci guldeni şi spuse:

— Încă o dată! Şi dacă pierd, tot nu mă las! Mă împrumuţi tu din cîştigul tău, Peter! Un jucător cinstit îşi ajută tovarăşul.

— Oricît, fie şi o sută de guldeni, se învoi împăratul dansului, bucuros de cîştig. Ezechiel aruncă zarul şi nimeri cincisprezece.

— Aşa! strigă el. Acum să te văd!

Peter în schimb aruncă optsprezece, dar, în aceeaşi clipă, auzi un glas greu, răguşit, în spatele lui:

— Gata, cu asta s-a terminat.

Privi îndărăt şi îl recunoscu, stînd ca o namilă, pe Michel Olandezul. Înfricoşat, scăpă din mînă banii pe care tocmai îi cîştigase. Dar Ezechiel nici măcar nu-l vedea pe duhul pădurii, ci îi cerea lui Peter să-l împrumute cu zece guldeni şi să joace mai departe. Ca stăpînit de un vis, acesta vîrî mîna în buzunar, însă nu dădu de nici un ban, scotoci şi în celălalt buzunar, dar îl găsi gol, întoarse haina, o scutură, dar nu căzu nici o para chioară; atunci abia îşi aminti că prima lui dorinţă fusese ca să aibă mereu atîţia bani cîţi are şi Ezechiel- cel-gros. Totul pierise ca fumul. Cîrciumarul şi Ezechiel se uitau la el miraţi cum tot caută şi nu-şi găseşte banii; întîi nici n-au vrut să creadă că nu mai are nimic; dar pe urmă, după ce-i scotociră şi ei buzunarele, se mîniară foc, jurînd că Peter e un vrăjitor ticălos, care le-a făcut vînt banilor – atît alor săi cît şi celor cîştigaţi – în tainiţa lui de acasă. Peter se apără cît putu, însă, privite pe deasupra, toate vorbeau împotriva lui. Ezechiel spunea că va face ca toţi ţinutaşii din Pădurea Neagră să afle povestea asta cumplită, iar jupînul cîrciumar făgădui să plece a doua zi în zori la oraş şi să-l dea în judecată pe Peter Munk

pentru vrăjitorie, voind cu tot dinadinsul, zicea el, să fie de faţă cînd îl vor arde pe rug. Apoi se năpustiră ca turbaţi asupra lui, îi smulseră pieptarul şi îl zvîrliră pe uşă afară.

Nici o stea nu licărea pe cer cînd Peter se furişă amărît acasă. Totuşi, flăcăul izbuti să recunoască o umbră neagră, care mergea alături de el şi care, în cele din urmă, vorbi:

— S-a isprăvit cu tine, Peter Munk, s-a dus cu strălucirea ta! Or, asta puteam să ţi-o prezic încă atunci cînd n-ai vrut să mă asculţi şi ai fugit la piticul de sticlă. Acum vezi şi tu cu ce te alegi cînd nu-mi iei în seamă sfatul. Încearcă o dată cu mine, că mi-e milă de soarta ta. Nimeni nu s-a căit vreodată că mi-a cerut ajutor. Dacă nu te sperie drumul, poţi să vii să-mi vorbeşti mîine, toată ziua, la Dîmbul cu brazi, doar să mă strigi.

Peter înţelese cine-i umbra de lîngă el şi îl cuprinse groaza. Nu răspunse nimic şi o ţinu într-o goană pînă acasă.

II

Luni dimineaţă, cînd Peter veni la sticlărie, îi găsi acolo nu numai pe lucrători, ci şi pe alţi oameni, la care lumea nu se prea uită cu drag, adică portărelul şi trei aprozi de la judecătorie. Funcţionarul îi ură bună dimineaţa, vru să ştie cum a dormit, pe urmă scoase la vedere un catastif gros, în care se aflau înscrise toate datoriile lui Peter.

— Puteţi să plătiţi, ori nu? întrebă funcţionarul privind aspru la el. Şi nu lungiţi vorba, că n-am timp de pierdut. Pînă la turn sînt trei ore bune de mers.

Lui Peter îi pieri curajul. Mărturisi că nu mai are nici un sfanţ şi lăsă pe seama funcţionarului să preţuiască locuinţa, ograda, sticlăria, grajdul, trăsura şi caii; şi, în vreme ce portărelul cu aprozii umblau de colo-colo, măsurînd şi preţuind, Peter chibzuia că, nu-i tocmai departe pînă la Dîmbul cu brazi: „Nu m-a ajutat ăla mic,

îşi zicea el, atunci îmi încerc norocul cu namila.” Fără să se codească prea mult, porni spre Dîmbul cu brazi, în fuga mare, de parcă aprozii ar fi alergat pe urmele lui. Trecînd în grabă pe lîngă locul unde vorbise întîia oară cu Omuleţul-de-sticlă, i se păru că o mînă nevăzută dă să-l oprească; dar Peter se smulse şi fugi într-un suflet pînă la hotarul de care îşi aminti numaidecît. Abia ce rosti gîfîind: „Michel Olandezul! Domnule Michel!” că şi răsări în faţa lui plutaşul cel uriaş, cu o rangă în mînă.

— Ai venit? rosti acesta zîmbind. Au vrut să scoată pielea de pe tine, să te vîndă celor care ţi-au dat cu împrumut? Ei, fii liniştit! Toată năpasta ţi se trage de la piticul de sticlă, schismaşul şi făţarnicul! Cînd faci un dar, apoi dar să fie, nu cu ţîrîita, ca zgîrcitul ăla. Hai pînă acasă la mine, adăugă Michel îndreptîndu-se spre pădure, să vedem dacă facem tîrgul.

„Tîrgul? gîndi Peter. Ce-ar putea să-mi ceară, ce-aş putea să-i dau în schimb? Vrea să-i slujesc, ori ce alta?”

Merseră cît merseră la deal, pe o potecă povîrnită, cînd deodată Peter se trezi pe buza unei prăpăstii adînci, întunecate. Michel Olandezul coborî pe peretele stîncos, de parcă ar fi călcat uşurel pe o scară de marmură. Pe urmă, Peter fu cît pe-aci să leşine, căci – ajuns pe fundul prăpastiei – Michel crescu înalt cît o turlă de biserică şi îi întinse un braţ lung cît sulul de la războiul de ţesut, avînd la capăt o mînă lată ca masa de la cîrciumă.

— Şezi pe mîna mea, ţine-te de degete şi n-o să cazi! strigă Michel Olandezul cu o voce care suna de jos cum sună clopotul la morţi.

Tremurînd, Peter ascultă porunca, se aşeză pe mîna uriaşului şi se ţinu de degetul cel gros. Coborîşul era lung, din adînc în mai adînc, totuşi Peter, spre mirarea lui, văzu că nu se întunecă deloc; dimpotrivă, prăpastia parcă se umplea tot mai mult de lumina zilei, pînă ce ochiul n-o mai putu răbda. Pe măsură ce Peter cobora, Michel Olandezul scădea la statură, iar jos de tot avea din nou înfăţişarea de mai înainte şi stătea în faţa unei

case nici mai bună nici mai rea decît casele ţăranilor înstăriţi din Pădurea Neagră. Odaia unde intrară nu se deosebea în nici un fel de odăile obişnuite, doar că părea singuratică. Ornicul de lemn agăţat în perete, soba de olane, laviţele late, sculăria înşirată pe poliţe – toate arătau ca şi în alte părţi. Michel îl pofti să ia loc la masa cea lungă, ieşi apoi şi se întoarse curînd cu un ulcior de vin şi cu pahare. Turnă vinul şi începu să vorbească despre bucuriile vieţii, despre ţări străine, despre oraşe minunate, despre rîuri şi fluvii, încît Peter, simţind că-l încearcă dorul după atîtea frumuseţi, i-o şi spuse deschis. Iar acesta vorbi:

— Chiar dacă trupul ţi-a fost plin de putere şi îndrăzneală şi ai vrut să întreprinzi ceva, totuşi cîteva bătăi ale inimii tale proaste te-au făcut să tremuri. Şi apoi, gîndul la onoarea rănită, mîhnirea sufletului – de ce s-ar sinchisi un băiat isteţ de asemenea fleacuri? Ai simţit cumva că te doare capul cînd ţi-au spus deunăzi şarlatan şi ticălos? Te-a durut cumva burta cînd a venit portărelul să te arunce din casă? Spune, spune cinstit: ce te-a durut?

— Inima, răspunse Peter ducîndu-şi mîna în dreptul inimii, căci i se părea că bate cu teamă şi nu-şi mai găseşte locul în piept.

— Nu te supăra că-ţi spun, dar ai risipit multe sute de guldeni printre cerşetori şi alţi netrebnici. Şi ce folos ai tras? Ei ţi-au urat în schimb fericire şi sănătate. Mă rog, şi te-ai făcut mai sănătos din asta? Puteai să ţii un medic numai cu jumătate din banii aruncaţi în vînt. Fericire? Bună fericire, cînd te alungă din casă şi ţi-o scoate la mezat! Şi ce te îndemna să bagi iute mîna în buzunar cînd vreun cerşetor întindea pălăria lui zdrenţuită? Inima, iarăşi inima! Nicidecum ochii, limba, mîinile sau picioarele! Doar inima! Cum s-ar zice, ai pus prea mult la inimă.

— Dar cum să fac altfel? Îmi dau chiar acum silinţa să o stăpînesc „totuşi bate şi mă doare.

— Păi tu, biet nevolnic, fireşte că nu poţi face nimic, spuse Michel rîzînd. Dar ia dă-mi mie lucruşorul ăla care ticăie şi să vezi ce bine o să te simţi!

— Să-ţi dau inima mea? strigă Peter îngrozit. Înseamnă să mor pe loc. Asta nu, niciodată!

— Ai muri într-adevăr dacă te-ar tăia vreun chirurg de-ai voştri şi ţi-ar scoate inima din piept. Dar cu mine-i altceva. Poftim, intră şi o să te convingi!

Cu aceste cuvinte, Michel Olandezul se ridică, descuie usa unei cămări şi îl conduse pe Peter înăuntru. Cînd flăcăul trecu peste prag, inima i se strînse dureros, dar el n-o luă în seamă, căci o privelişte neaşteptată şi grozavă se deschise în faţa lui. Pe mai multe rafturi de lemn se înşirau borcane de sticlă, umplute cu o licoare străvezie, şi în fiecare borcan era cîte o inimă; de asemenea, pe fiecare borcan era lipită o hîrtie cu cîte un nume; Peter citi din curiozitate; se aflau aici inima portărelului din F., inima lui Ezechiel-cel-gros, inima vestitului Rege al dansului, inima pădurarului-şef; se mai găseau aici şase inimi de cămătari, opt de ofiţeri recrutori, trei de samsari – într-un cuvînt, o adevărată colecţie a celor mai suspuse inimi din acel ţinut, pe o întindere de douăzeci de ore de mers.

— Priveşte! vorbi Michel Olandezul, ăştia toţi s-au lepădat de teama şi de grijile vieţii! Nici o inimă de-aici nu mai bate înfricoşată ori mîhnită, iar foştii lor stăpîni se simt tare bine că au scăpat de musafirul care le tulbura casa.

— Şi ce poartă acum în piept? întrebă Peter, aproape năuc de cîte i-a fost dat să vadă.

— Asta! răspunse Michel Olandezul şi scoase dintr-un sertar o inimă de piatră.

— Cum? O inimă de piatră? spuse cutremurat Peter şi pielea i se încreţi. Ascultă, domnule Michel, asta trebuie că e rece în piept.

— Desigur, însă e o răceală plăcută. Adică, de ce ar fi inima caldă? Iarna, căldura ei nu-ţi ajută la nimic, mai

degrabă te încălzeşte un rachiu bun de cireşe; iar vara, cînd totul e arşiţă şi foc, nu-ţi închipui cum te răcoreşte o asemenea inimă. Pe urmă, cum spuneam, nici tu frică, nici tu groază, nici tu milă neroadă, nici tu alte suferinţe şi zdruncinări.

— Şi asta-i tot ce ai să-mi dai? întrebă Peter mîhnit. Eu trăgeam nădejde la bani şi cînd colo vrei să mă procopseşti cu o piatră.

— Mă rog, după socoteala mea, cred că te-ai mulţumi la început cu o sută de mii de guldeni. Dacă te arăţi dibaci, poţi să ajungi în curînd milionar.

— O sută de mii? strigă fericit sărmanul cărbunar. Păi atunci, nu mai zvîcni atît de iute ici în piept! Ne socotim noi îndată! Bine, Michel, dă-mi piatra şi banii şi ia-mi-o pe neastîmpărata asta de inimă.

— Am bănuit eu că eşti băiat cu cap, vorbi Michel zîmbind prietenos. Haide să mai bem un rînd şi pe urmă-ţi număr banii.

Astfel, intrară din nou în odaie şi se puseră pe băut şi băură pînă ce Peter căzu într-un somn adînc.

*

Peter cărbunarul se trezi la sunetul voios al poştalionului şi ce să vezi! Se afla într-o caleaşcă frumoasă, pe un drum larg şi, aplecîndu-se afară, zări

îndărătul lui Pădurea Neagră, răspîndită pe albastre

depărtări. Mai întîi nu-i veni să creadă că el însuşi şade în caleaşcă, fiindcă nici hainele nu mai erau cele pe care le purtase în ajun. Dar în curînd îşi aminti totul cu atîta limpezime încît orice îndoială pieri şi Peter îşi zise bucuros: „Ei da, sînt cărbunarul Peter Munk, asta-i limpede, nu-i nimeni altul.”

Se mira că nu-l încearcă nici o tristeţe, acum, cînd părăsea întîia oară tihna patriei sale, a pădurilor, în care a trăit atîţia ani; chiar şi atunci cînd se gîndea la maică-sa, rămasă în mizerie, fără ajutor, nu putea stoarce din el baremi o lacrimă ori un suspin; căci îl stăpînea nepăsarea întru toate. „Păi da, cugetă el, lacrima, suspinul, dorul de casă, duioşia, astea vin de la inimă, or eu, mulţumită lui Michel Olandezul, am o inimă rece, de piatră.”

Îşi duse mîna la piept. Acolo era linişte, nimic nu mişca. „Dacă şi-a ţinut tot aşa cuvîntul în ce priveşte suta de mii de guldeni, atunci ştiu că mi-ar prii“, îşi zise Peter şi începu să caute prin caleaşca. Găsi tot felul de veşminte, cum nici n-ar fi visat, însă banii nicăieri. Pînă la urmă, descoperi totuşi o geantă cu multe mii de taleri-aur şi înscrisuri pentru bănci din toate marile oraşe. „Aşadar, s-a făcut, mi s-a împlinit voia”, gîndi el. Se tolăni într-un colţ al caleştii, şi mînă şi dă-i în lumea largă.

Călători doi ani, uitîndu-se din caleaşcă ba la dreapta, ba la stînga, în susul caselor; cînd se oprea, nu vedea decît tăbliţa de pe cîrciumă; apoi umbla prin oraş, în lung, în lat, cerînd să i se arate cele mai plăcute lucruri. Dar nimic nu-l mişca, nu-l bucura; nici un tablou, nici o clădire, nici o muzică, nici un dans; inima lui de piatră nu se înfiora, ochii şi urechile îşi pierduseră orice simţ al frumosului. Nu-i rămăsese din plăceri decît mîncarea, băutura şi somnul. Astfel îşi ducea viaţa, călătorind prin lume fără rost, trecîndu-şi timpul cu mîncarea şi dormind de plictiseală. Uneori, ce-i drept, îşi mai amintea de vremea cînd, băiat sărac, nevoit să-şi agonisească traiul prin muncă, fusese totuşi mai vesel şi mai fericit. Pe-

atunci, priveliştea văii însorite, sunetul muzicii şi al glasului omenesc îl desfătau; pe-atunci, se bucura ore întregi la gîndul că în curînd trebuie să pice maică-sa, cu mîncarea aceea simplă, şi îi va aşterne masa lîngă cuptorul de cărbuni. Amintindu-şi de trecut i se părea foarte curios că acum nici măcar să rîdă nu putea, el care odinioară izbucnea în rîs la cea mai mică glumă. Cînd alţii rîdeau cu poftă, el abia de-şi desena un zîmbet şters, căci inima lui rece nu ştia de veselie. Într-adevăr, Peter se simţea tare liniştit; de mulţumire însă nici vorbă nu putea fi. Pînă la urmă nu dorul, nici suferinţa depărtării, ci pustietatea, scîrba, viaţa fără bucurii îl îndemnară să se întoarcă acasă. Cînd trecu de Strassburg şi zări din nou pădurea umbroasă a patriei, cînd văzu iar staturile acelea vînjoase, feţele deschise, cinstite ale oamenilor din Pădurea Neagră, cînd auzi glasurile lor puternice, adînci, dar cu sunet plăcut – atunci Peter îşi duse repede mîna la inimă; căci se părea că sîngele îi curge mai năvalnic în trup şi că va fi să se bucure şi să plîngă totodată. Dar ce gînd aiurea şi fără temei! Doar avea inimă de piatră şi pietrele sînt moarte, nu rîd, nu plîng!

Primul drum îl făcu la Michel Olandezul, care îl primi în felul lui politicos.

— Michel, am călătorit şi le-am văzut pe toate, îi spuse Peter, însă toate sînt fleacuri şi m-am plictisit. Piatra pe care o port în piept mă apără de multe, nu-i vorbă. Nu mă zbucium, nu mă întristez; dar nici nu mă bucur şi o duc aşa de parcă aş trăi numai pe jumătate. Nu s-ar putea ca inima asta de piatră să simtă niţeluş? Ori mai bine dă-mi inima cea veche! M-am obişnuit cu ea timp de douăzeci şi cinci de ani şi, chiar dacă mai făcea cîte o nîzbîtie, era totuşi o inimă voioasă şi sprintenă.

Uriaşul pădurii se porni pe un rîs greu şi răutăcios. Apoi răspunse:

— Cînd vei muri, Peter Munk, atunci n-o să-ţi lipsească. Atunci vei primi din nou inima ta moale, mişcătoare şi vei putea să simţi ce-o fi să simţi, bucurie

sau durere. Dar aici, sus, n-o mai capeţi înapoi. Ascultă, Peter, de călătorit ai călătorit, numai că ţi-ai dus viaţa în aşa fel încît nu putea să-ţi fie de folos. Aşază-te undeva în pădure, clădeşte-ţi casă, ia-ţi nevastă, sporeşte-ţi averea, că doar nimic alta decît munca ţi-a lipsit. Din lene ai dat în plictiseală şi acum îţi verşi necazul asupra unei inimi nevinovate.

Peter găsi că Michel are dreptate în ce priveşte lenea şi îşi puse în gînd să ajungă şi mai bogat, din ce în ce mai bogat. Michel îi mai dădu încă o sută de mii de guldeni şi se despărţiră ca buni prieteni.

Curînd se răspîndi prin Pădurea Neagră zvonul că Peter Munk cărbunarul, sau Peter-jucătorul, s-ar fi întors şi că ar fi încă şi mai bogat decît fusese altădată Şi oamenii se purtară iarăşi cum se poartă. Cînd ajunsese la sapă de lemn, îl dăduseră pe uşă afară, în plină zi; acum, cînd îşi făcu intrarea într-o după-amiază de duminică, toată lumea veni să-i strîngă mîna, să-i laude calul, să-l întrebe cum a călătorit; iar cînd se puse din nou la joc cu Ezechiel-cel-gros, jucînd pe taleri din cei mascaţi, oamenii îl cinstiră mai mult ca oricînd. Acum nu se mai ţinea de sticlărit, ci o făcea pe negustorul de lemne; dar asta, numai de ochii lumii; căci de fapt se îndeletnicea mai ales cu comerţul de grîne şi cu camăta. Jumătate din Pădurea Neagră ajunse cu timpul să-i fie datoare. Nu împrumuta bani decît cu dobîndă grasă, ori vindea grîul cu preţ întreit nevoiaşilor care nu-l puteau plăti pe loc. Portărelul îi era acum prieten la cataramă; cînd cineva nu-i vărsa domnului Peter Munk banii la zi, pornea călare cu gealaţii săi, preţuia casa şi ograda bietului datornic, scotea totul la mezat, alunga tată, mamă şi copil în pădure. La început, bogătanul de Peter avu dintr-asta oarecare neplăceri. Sărmanii oameni, prădaţi de lucruşoarele lor, năvăleau grămadă la uşa lui; bărbaţii îi cereau îndurare; femeile dădeau să-i moaie inima de piatră; copiii plîngeau după un coltuc de pîine. Dar după ce făcu rost de cîţiva dulăi zdraveni, amuţi şi mieunatul

ăsta de pisici, cum îi zicea el. Fluiera şi asmuţea cîinii asupra liotei de cerşetori, care fugeau care încotro, ţipînd. Cel mai mare necaz îl avea din partea „bătrînei”. Şi aceasta nu era alta decît doamna Munk, mama lui Peter. După ce îi vînduseră casa şi acareturile, femeia căzu în mare nevoie, iar fiul, întors în ţară bogat, nu se mai sinchisea de soarta ei. Aşa că venea din cînd în cînd la pragul casei lui, bătrînă, slabă, bolnavă, rezemată într-un toiag. Nu îndrăznea să intre, căci o alungase într-un rînd; dar o durea în suflet că trebuia să-şi ducă traiul din mila altor oameni, cînd propriul ei fiu ar fi putut să-i înlesnească o bătrîneţe fără griji. La vederea chipului palid şi atît de cunoscut, a ochilor rugători, a mîinii ofilite, întinse după ajutor, a umerilor lăsaţi, inima rece a fiului nu se cutremura. Cînd bătrîna ciocănea sîmbătă seara la uşa lui, Peter se încrunta, scotea un gologan, îl înfăşura într-o hîrtie şi poruncea unui slujitor să i-l dea pe fereastră. Auzea glasul tremurător, care îi mulţumea şi îi dorea fericire în viaţă; o auzea cum pleacă tuşind, cu paşii tîrşiţi, dar nu se gîndea decît la gologanul pe care îl cheltuise fără rost.

În sfîrşit, chibzui că e timpul să se însoare. Ştia că orice tată din Pădurea Neagră i-ar fi dat bucuros pe fiică-sa. Însă Peter alegea greu. Voia şi de astă dată ceva pe măsura norocului şi a minţii lui. De aceea, cutreieră călare toată Pădurea Neagră, privi aici, privi colea şi nici una dintre frumoasele locului nu i se păru destul de frumoasă. Pînă la urmă, după ce căută zadarnic prin toate sălile de dans, auzi cum că cea mai frumoasă şi mai vrednică din Pădurea Neagră ar fi fata unui ţapinar. Trăieşte tăcută şi retrasă, se îngrijeşte cu hărnicie şi pricepere de casa părintească şi nu se arată la dans nici măcar de Florii sau în zilele de hram. Aflînd de această minune a Pădurii Negre, Peter hotărî să se ducă la peţit şi porni călare spre coliba ce-i fusese arătată. Tatăl frumoasei Lisbeth îl primi pe nobilul domn cu uimire şi se uimi şi mai mult cînd auzi că-l are în faţă pe Peter-cel-

bogat şi că acesta vrea să-i fie ginere. Nu cumpăni lungă vreme, căci îşi zise că va scăpa în acest fel de sărăcie şi necaz. Se învoi deci fără s-o mai întrebe şi pe frumoasa Lisbeth care, de cuminte ce era, nu se împotrivi şi în curînd ajunse doamna Peter Munk.

Dar nu avu parte sărmana de lumina ce o visa. Se ştia pricepută la gospodărie, ci nu izbutea să-i intre în voie domnului Peter Munk! Îi era milă de săraci şi, fiind nevastă de om bogat, credea că nu păcătuieşte dăruind cîte un bănuţ cerşetoarelor sau întinzînd cîte un păhărel de rachiu bătrînilor nevoiaşi. Dar cînd domnul Peter o prinse într-o zi, strigă la ea cu mînie, sfredelind-o din ochi:

— De ce îmi risipeşti averea pe golani şi pierde-vară? Mi-ai adus tu ceva în casă de te încumeţi la dărnicie? Toiagul de cerşetor al lui tată-tău nu e bun nici măcar să-mi încălzesc supa, iar tu arunci banii ca şi cînd ai fi prinţesă! Doar o dată să te mai prind, c-apoi îmi simţi tu mîna!

Frumoasa Lisbeth plîngea în odaia ei din pricina soţului atît de aspru şi de multe ori îşi zicea că mai bine ar trăi în coliba săracă a tatii decît în casa lui Peter cel bogat, zgîrcit şi fără inimă. Ah, să fi ştiut că soţul ei are inimă de piatră, că nu e în stare să iubească pe nimeni, nici pe ea, nici pe ceilalţi, atunci poate că nu s-ar fi mirat aşa de mult! Destul că, de cîte ori şedea în prag şi zărea trecînd un cerşetor, care se ruga de ea cu pălăria întinsă, Lisbeth închidea ochii să nu vadă mizeria şi strîngea pumnii ca nu cumva, pe negîndite, să vîre mîna în buzunar şi să scoată un bănuţ. Aşa se brodi că, pînă la urmă, îi ieşi buhul în toată Pădurea Neagră că ar fi mai zgîrcită chiar şi decît Peter Munk. Dar într-o zi, frumoasa Lisbeth se aşeză din nou în faţa casei; torcea şi cînta un viers; se simţea veselă, pentru că afară timpul era frumos, iar domnul Peter ieşise călare în cîmp. Deodată, zări pe cărare un omuleţ, cărînd un sac mare şi greu, încît se auzea de departe cum gîfîie. Privindu-l, Lisbeth îşi

zise că un bătrînel atît de pirpiriu n-ar trebui să care asemenea poveri. Între timp, acesta se apropie icnind, poticnindu-se şi cînd ajunse în dreptul doamnei Lisbeth, mai că se prăbuşi sub greutatea sacului.

— Ah, doamnă, rosti el, aveţi bunătatea şi daţi-mi un strop de apă! Nu mai pot, simt că mă prăpădesc.

— La anii dumneavoastră nici n-ar trebui să căraţi atîta, răspunse Lisbeth.

— Ei da, oftă omuleţul, dacă nu m-ar sili nevoia să fiu slugă de povară, ca să-mi ţin zilele. O doamnă bogată ca dumneavoastră nici nu-şi închipuie ce dureroasă e sărăcia şi ce mult face o gură de apă rece în arşiţa asta.

Cînd auzi ce auzi, Lisbeth intră iute în casă, luă un ulcior de pe poliţă şi îl umplu cu apă proaspătă; dar cînd ieşi şi îl văzu mai de aproape cum şade sfîrşit, neputincios, pe sacul lui, atunci mila o pătrunse adînc în inimă; ştiind că soţul nu-i acasă, puse ulciorul cu apă deoparte, turnă vin într-un pahar, aşeză pe gura paharului o pîiniţă de secară şi le duse bătrînului.

— Ah, un picuş de vin, la anii ce-i aveţi, o să vă prindă mai bine decît apa, vorbi ea. Dar nu beţi dintr-o dată şi mai mîncaţi din pîine!

Omuleţul o privi cu mirare şi lacrimi mari se iviră în ochii lui bătrîni. Bău şi grăi:

— Am trăit mult, dar n-am întîlnit decît puţini oameni atît de milostivi, care îţi întind darul cu atîta drăgălăşenie şi din toată inima, doamnă Lisbeth. Pentru asta veţi avea parte de fericire. O astfel de inimă nu rămîne fără răsplată.

— Da! Şi răsplata o primeşti pe loc! se auzi un glas răstit şi, cînd întoarseră capetele, văzură că e domnul Peter, furios şi roşu la faţă. Pînă şi vinul meu din poamă aleasă îl dai la cerşetori? adăugă el răcnind. Şi paharul meu îl duci la buzele vagabonzilor!? Na! Poftim răsplata!

Lisbeth îi căzu la picioare şi îl rugă s-o ierte; dar inima de piatră nu ştia de milă; Peter răsuci cravaşa pe care o ţinea în mînă şi, cu mînerul de abanos, o lovi pe nevastă-

sa drept în frunte, aşa de rău, încît biata femeie se prăbuşi moartă în braţele bătrînului. Dîndu-şi seama de ce-a făcut, parcă-l încercă o clipă remuşcarea; se aplecă să vadă dacă mai zvîcneşte viaţa în trupul ei; dar omuleţul rosti cu vocea lui binecunoscută:

— Nu te mai trudi, Peter, cărbunarule! A fost cea mai frumoasă şi mai gingaşă floare din Pădurea Neagră. Tu ai strivit-o şi nu va mai înflori nicicînd.

Lui Peter îi fugi sîngele din obraz. El vorbi:

— Va să zică dumneata eşti, domnule vistiernic? Acu' ce s-a întîmplat, s-a întîmplat, că aşa a fost să se întîmple. Nădăjduiesc însă că nu mă vei arăta la judecătorie drept ucigaş.

— Ticălosule! răspunse Omuleţul-de-sticlă. La ce mi-ar folosi dacă ţi-aş duce la spînzurătoare învelişul muritor? Nu de judecata pămînteană să te temi, ci de altele, mai aspre, căci ţi-ai vîndut inima necuratului.

— Şi dacă mi-am vîndut-o, strigă Peter, atunci nu-i nimeni vinovat decît vistieria ta înşelătoare. Tu, spirit viclean, m-ai dus pe calea pierzării, m-ai silit să caut ajutorul altcuiva şi de aceea porţi întreaga răspundere.

Dar abia isprăvi, că Omuleţul începu să crească, să se umfle, se făcu mare şi lat, ochii ajunseră cît farfuriile, gura părea un cuptor încins din care izbucneau flăcări. Peter căzu în genunchi şi, în ciuda inimii lui de piatră, tremura tot ca un plop tremurător. Cu gheare de uliu, duhul pădurii îl prinse de grumaz, îl răsuci ca într-un vîrtej de frunze uscate şi îl zvîrli apoi la pămînt de-i trosniră coastele.

— Rîma pămîntului! răcni el cu glas de tunet. Numai să vreau şi te zdrobesc pe loc. Fiindcă te-ai purtat ca un nelegiuit faţă de stăpînul pădurii! Dar întru cinstea acestei femei moarte, care m-a hrănit şi mi-a dat de băut, îţi las un răgaz de opt zile. Dacă nu apuci pe calea cea bună, vin din nou şi îţi spulber mădularele, şi o să apui in bezna păcatului tău.

*

Era de acum seară cînd nişte bărbaţi în trecere găsiră pe bogătaşul Peter Munk lungit la pămînt. Îl întoarseră pe toate feţele, să vadă dacă mai răsuflă, dar mult timp încercările lor fură în zadar. Pînă la urmă, unul din ei intră în casă, aduse apă şi îl stropi. Peter trase adînc aer în plămîni, gemu, deschise ochii, se uită lung în jurul său şi întrebă de doamna Lisbeth; dar nimeni n-o zărise. Peter mulţumi oamenilor pentru ajutor, se tîrî pînă-n casă şi căută peste tot; Lisbeth nu era nici în pivniţă, nici în pod şi, ceea ce dînsul ţinuse drept un vis urît, nu era decît tristul adevăr. Stînd aşa, de unul singur, îi trecură prin cap o sumedenie de gînduri ciudate.

Nu-i era teamă de nimic, că doar avea inimă de piatră. Totuşi, gîndind la moartea soţiei, îi venea în minte propriul lui sfîrşit, cît de împovărat va fi să plece din lume, tare împovărat de lacrimile săracilor, de blestemele lor, care nu izbutiseră să-i moaie inima, de jalea celor aflaţi la nevoie, asupra cărora asmuţise cîinii, de tăcuta suferinţă a mamei, de sîngele frumoasei şi blîndei Lisbeth. Şi cum ar fi putut să dea socoteală bătrînului ei părinte, dacă ar fi venit şi l-ar fi întrebat: „Unde-i fiica mea, nevastă-ta?“ Şi cum l-ar fi putut scoate vinovat pe un altul, pe stăpînul pădurilor, al apelor, al munţilor şi al vieţii omeneşti?

Toate astea îl chinuiau şi în somn. Şi un glas dulce parcă-l trezea mereu: „Peter, fă-ţi rost de o inimă mai caldă “ Şi cînd se deştepta, închidea iute ochii, fiindcă glasul părea să fie al bietei Lisbeth, care îl sfătuia într-acest fel.

A doua zi, ca să mai scape de gînduri, se duse la cîrciumă. Acolo îl găsi pe Ezechiel-cel-gros. Se aşeză la masa lui, vorbiră ba una, ba alta, despre timpul senin, despre război, despre biruri şi, în cele din urmă, despre moarte, despre cum au murit unul ici, altul colea, pe neaşteptate. Atunci, Peter îl întrebă pe Ezechiel ce crede el despre moarte şi ce se întîmplă apoi. Ezechiel îi

răspunse că trupul e culcat în mormînt, sufletul însă zboară fie sus la cer, fie jos, în iad.

— Înseamnă că şi inima o bagă în mormînt? întrebă Peter curios.

— Bineînţeles, o îngroapă şi pe ea.

— Dar cînd cineva nu mai are inimă?

La aceste cuvinte, Ezecliiel îl privi cu nişte ochi cumpliţi.

— Ce vrei să spui? rînji el. Îţi baţi joc de mine? Crezi că nu am inimă?

— Ba cum să nu, inima-i destulă, tare ca piatra, răspunse Peter.

Ezechiel se uită la el fîstîcit, îşi plimbă ochii în jur să vadă dacă n-a auzit nimeni, apoi vorbi:

— De unde ştii? Ori poate nu-ţi mai ticăie nici ţie inima?

— Nu mai ticăie! Cel puţin nu aici, în pieptul meu, răspunse Peter Munk. Dar ia spune-mi, acum că m-ai înţeles, ce-o să se mai întîmple cu inimile noastre?

— Ce-ţi pasă, frate? i-o întoarse Ezechiel rîzînd. Doar o să-ţi duci viaţa pe pămînt, şi ajunge! Tocmai ăsta-i cîştigul ce ni-l dau inimile reci. Ne scutesc de teama unor gînduri înfricoşătoare.

— E drept. Totuşi, mai cuget. Şi chiar dacă nu mai cunosc teama, totuşi ţin minte cum mă speria iadul cînd eram un băieţel nevinovat.

— De, chiar bine de tot n-o să ne fie, îngădui Ezechiel. L-am întrebat odată pe un învăţător şi acela mi-a spus că, după moarte, inimile sînt cîntărite, ca să se vadă cît atîrnă păcatele. Cele uşoare se înalţă, cele grele se scufundă. Aşa că pietrele noastre cred că o să tragă mult la cîntar.

— Desigur, întări Peter. Şi de multe ori nu mă prea simt la largul meu cînd judec toate astea, în timp ce inima nici nu tremură, nici nu-i pasă.

Astfel vorbiră cei doi fîrtaţi. Dar în noaptea ce urmă, Peter auzi de cinci sau de şase ori glasul binecunoscut,

care îi şoptea la ureche: „Peter, fă-ţi rost de o inimă mai caldă!” Nu-l munceau părerile de rău pentru omorul săvîrşit, însă de fiecare dată cînd le spunea slugilor că Lisbeth ar fi plecat într-o călătorie, gîndea în sinea lui: „Încotro să fi plecat?“ Şase zile petrecu astfel şi noapte de noapte auzi glasul acela, care îi amintea de duhul pădurii şi de grelele lui ameninţări. Dar în dimineaţa celei de-a şaptea zi, Peter sări din aşternut şi strigă:

— Ei bine, vreau să-ncerc! N-oi putea să-mi fac rost de una mai caldă? Piatra asta din piept îmi face viaţa stearpă şi pustie.

Îşi puse repede haina de sărbătoare, se săltă pe cal şi porni către Dîmbul cu brazi.

La poalele dîmbului, acolo unde începea desişul, Peter descăleca, priponi calul şi urcă degrabă creasta. Şi cînd ajunse la bradul cel gros, spuse:

— Tu, în pădurea de brazi vistiernic,
Tu, peste codri stăpînul puternic,
De sute de ani te laşi văzut
De cei ce duminica s-au născut.

Cum sfîrşi, cum se arătă şi Omuleţul-de-sticlă. Dar nu prietenos, drăguţ ca de obicei, ci posomorît şi trist. Era îmbrăcat într-o hăinuţă din sticlă neagră şi o panglică de doliu îi atîrna din pălărie. Peter ştia de ce poartă doliu.

— Ce vrei, Peter Munk? întrebă cu glas surd Omuleţul.

— Mai am o dorinţă, domnule vistiernic, făcu Peter cu ochii în pămînt.

— Oare mai poate dori o inimă de piatră? Cugetului tău întunecat nu-i lipseşte nimic şi mă îndoiesc că-ţi voi împlini dorinţa.

— Dar mi-ai făgăduit trei, din care mi-a mai rămas una.

— Pe care însă o pot respinge, dacă-i rea! îi aminti duhul pădurii. Dar, mă rog, să auzim ce doreşti!

— Scoate-mi piatra moartă din piept şi pune-mi în loc

inima cea vie, se rugă Peter.

— Am făcut eu tîrgul cu tine? răspunse Omuleţul-de-sticlă. Sînt eu Michel Olandezul, care îi pricopseşte pe oameni cu bogăţii şi cu inimi reci? Du-te la el de-ţi caută inima.

— Ah, dînsul n-o mai dă înapoi în vecii vecilor, oftă Peter.

— Mi-e milă, cu toate că eşti un rău, vorbi Omuleţul după cîteva clipe de gîndire. Dealtfel, nici dorinţa nu e proastă, ca să te lipsesc de ajutor. Ascultă aici: prin luptă n-o să-ţi redobîndeşti inima, doar prin viclenie, şi s-ar putea chiar să nu-ţi vină prea greu. Michel nu e decît Michel, adică un nătîng, deşi se crede grozav de isteţ. Aşa că te duci la el şi faci cum te-oi învăţa eu!

Şi Omuleţul îl învăţă totul de-a fir-a-păr şi îi dădu o cruciuliţă de sticlă curată.

— De viaţa ta n-o să se poată atinge, adăugă el. O să-ţi dea drumul de îndată ce-i vei arăta lucruşorul ăsta şi te vei ruga. Şi după ce scoţi de la el ceea ce-ţi trebuie, caută-mă aici, în acelaşi loc.

Peter Munk luă cruciuliţa, îşi vîrî bine în cap cele auzite şi porni mai departe, spre locuinţa lui Michel Olandezul. Ajuns acolo, îi strigă de trei ori numele şi uriaşul se înfăţişă numaidecît.

— Ţi-ai ucis nevasta? întrebă acesta slobozind hohote de rîs. Aş fi făcut-o şi eu. Ţi-a împrăştiat averea printre cerşetori. Dar va trebui să pleci pentru cîtva timp din ţară, fiindcă o să iasă tărăboi cînd vor vedea că nu-i de găsit. Pesemne că ai nevoie de bani, de aceea mă cauţi?

— Ai ghicit, răspunse Peter. Şi îmi trebuie chiar mulţi de astă dată. Pînă la America e drum lung.

Michel merse înainte şi îl pofti în casă; acolo deschise un scrin în care se aflau bani şi scoase la iveală nişte fişicuri mari de aur. Pe cînd număra banii pe masă, Peter îi spuse ca într-o doară:

— Mare şugubăţ îmi eşti, Michel. M-ai minţit că aş avea în piept o piatră şi că inima mea e la tine.

— Şi nu-i aşa? întrebă Michel mirat. Îţi simţi cumva inima? Nu e rece ca gheaţa? Suferi de teamă ori de tristeţe? Eşti în stare de remuşcări?

— Păi n-ai făcut decît să-mi opreşti inima, dar de purtat, o port în piept ca de obicei. Şi cu Ezechiel e la fel. Zice că ne-ai minţit pe amîndoi. Nu eşti tu omul care să poţi smulge din piept o inimă, aşa, fără să se simtă şi fără nici o primejdie. Pentru asta, ar trebui să fii vrăjitor.

— Dar ţi-o spun răspicat, i-o întoarse Michel mînios, că şi tu şi Ezechiel şi toţi bogătaşii care s-au învoit cu mine au asemenea inimi reci în piepturile lor, iar inimile adevărate sînt aici, în cămara mea.

— Măi, cum îţi joacă minciuna pe limbă! rîse Peter. Astea să le spui altcuiva. Crezi că n-am văzut în călătoriile mele o grămadă de şmecherii! Inimile de-aici sînt făcute din ceară şi atîta tot. Oi fi tu bogat, nu zic ba, însă la vrăjitorie nu te pricepi.

De data asta, uriaşul se înfurie de-a binelea şi dădu în lături uşa de la cămară, răcnind:

— Vino încoace şi citeşte hîrtiile de pe borcane! Uite, asta-i inima lui Peter Munk! Vezi cum zvîcneşte? Poţi face aşa ceva din ceară?

— Totuşi, e din ceară, răspunse Peter într-adins.

— Las’ că simţi tu îndată că-i a ta!

Michel luă inima, îi desfăcu lui Peter pieptarul, îi smulse piatra şi i-o arătă. Apoi suflă asupra inimii celei adevărate şi i-o aşeză cu băgare de seamă în piept. Şi numaidecît Peter îi desluşi bătaia şi putu să se bucure din nou.

— Ei, cum te simţi? întrebă Michel zîmbind.

— Zău dacă n-ai avut dreptate, răspunse Peter în timp ce-şi scotea pe furiş cruciuliţa din buzunar. Nici n-aş fi crezut că se poate asemenea lucru!

— Nu-i aşa? Iar de vrăjit, ştiu să vrăjesc, ai văzut şi tu. Acuma, să-ţi pun la loc piatra.

— Domol, domnule Michel! strigă Peter. Se feri un pas îndărăt şi îi ţinu cruciuliţa sub ochi. Cu slănină se prind

şoarecii, şi de astă dată eşti tu păcălitul.

Şi, repede, începu a se ruga, bolborosind ce-i trecea prin minte.

Atunci Michel se făcu mai mic, din ce în ce mai mic, pînă căzu, zvîrcolindu-se ca un vierme, oftînd şi gemînd; şi toate inimile din jur porniră să bată, să ticăie, de suna în cămară ca într-o ceasornicărie. Peter se sperie şi se tulbură grozav. Ieşi fuga din cămară, din casă şi, mînat de frică, se căţără pe peretele stîncos al prăpastiei, căci auzea cum uriaşul, ridicîndu-se de jos, izbea cu picioarele în pămînt, urla şi înjura ca din gura iadului.

Ajungînd sus, Peter fugi spre Dîmbul cu brazi; o furtună mare se porni; fulgere ţîşneau ba în stînga, ba în dreapta lui, trăsnind copacii; dar el pătrunse nevătămat pînă în preajma Omuleţului-de-sticlă.

Inima îi bătea veselă; nu de alta, dar se bucura că bate. Pe urmă însă Peter se gîndi cu spaimă la viaţa din trecut, ca şi la furtuna ce zdrobise atîţia copaci falnici îndărătul lui. Se gîndi la Lisbeth, frumoasa şi buna lui soţie, pe care a ucis-o din zgîrcenie; se gîndi la el însuşi ca la o lepădătură şi începu să plîngă amar pe cînd urca dîmbul spre Omuleţul-de-sticlă.

Vistiernicul şedea de-acum sub bradul cel uriaş, fumînd dintr-o lulea mititică. Arăta mai senin ca ultima oară.

— De ce plîngi, cărbunare Peter? întrebă el. Nu ţi-ai găsit inima? O mai porţi pe cea rece în piept?

— Eh, domnule, oftă Peter. Cînd aveam inimă de piatră, nu plîngeam defel şi ochii îmi erau uscaţi ca ţărîna în luna lui iulie; acum însă vechea inimă se frînge în mine pentru ce-am făcut. Pe oamenii care îmi datorau bani i-am nenorocit, am asmuţit cîinii asupra săracilor şi bolnavilor; pe urmă, ştii şi dumneata cum a căzut cravaşa pe fruntea ei albă…

— Peter, ai fost un mare păcătos! vorbi Omuleţul.
Banii şi lenea te-au stricat pînă ţi-au împietrit inima şi n-ai mai ştiut de prieteni, de suferinţă, de remuşcare ori

milă. Dar părerea de rău împacă lucrurile şi, dacă aş fi convins că-ţi pare rău de viaţa ce ai dus, atunci m-aş strădui să mai fac ceva pentru tine.

— Nu mai vreau nimic, se împotrivi Peter, plecîndu-şi cu amărăciune capul în pămînt. Cu mine s-a terminat, n-o să mă mai bucur cîte zile oi avea. Ce să mai încep singur pe lume? Mama n-o să-mi ierte niciodată purtarea ce-am avut, poate că am şi băgat-o în mormînt, ticălosul de mine! Şi Lisbeth, nevastă-mea! Mai bine m-ai omorî, domnule vistiernic. Atunci măcar s-ar isprăvi şi viaţa mea netrebnică.

— Bine, răspunse Omuleţul, dacă nu vrei altfel, poţi s-o ai şi pe asta. Securea îmi stă la îndemînă.

El îşi scoase încet luleaua din gură, o scutură şi o vîrî în buzunar. Apoi se ridică alene şi se duse în desiş. Peter se aşeză plîngînd în iarbă; pentru el viaţa nu mai preţuia nimic; îşi aştepta cu răbdare moartea. Peste puţin, auzi paşi în spatele său şi gîndi: „Acum s-a sfîrşit”.

— Mai uită-te o dată îndărăt, Peter Munk, grăi Omuleţul-de-sticlă.

Peter îşi şterse lacrimile, întoarse capul şi văzu pe… maică-sa şi pe Lisbeth, care îl priveau cu drag. Sărind în sus de bucurie, Peter strigă:

— Adică n-ai murit, Lisbeth? Şi tu, măicuţă, eşti aici şi mă ierţi?

— Vor să te ierte amîndouă fiindcă ţi-a părut rău cu adevărat, rosti Omuleţul-de-sticlă. De-acum totul cade în uitare. Întoarce-te la coliba părintească şi fii cărbunar cum ai fost dintru început. Ca om harnic şi de treabă, o să-ţi cinsteşti meseria, iar vecinii o să te iubească şi o să te cinstească mai mult decît dacă ai avea zece care de aur.

Aşa vorbi Omuleţul-de-sticlă, apoi îşi luă bun rămas. Peter şi cele două femei îl lăudară, îl binecuvîntară şi plecară în drumul lor.

Casa minunată, unde stătuse Peter-cel-bogat, nu se mai vedea; lovită de trăsnet, arsese din temelii cu tot cu

comorile dintr-însa. Dar pînă la coliba părintească nu era mult; acolo îi duse drumul pe tustrei, iar de marea pagubă nici că le păsa.

Dar ce mirare îi copleşi cînd ajunseră la faţa locului! Coliba se prefăcuse într-o frumoasă casă ţărănească, înlăuntru totul era simplu şi curat.

— Asta-i fapta Omuleţului cel bun, spuse Peter.

— Ce frumos! se bucură Lisbeth. Aici o să mă simt mai bine decît în casa aceea mare, cu o mulţime de slugi în jurul meu.

De atunci, Peter se dovedi un bărbat harnic şi cumsecade. Mulţumit cu ce avea, îşi vedea temeinic de meseria lui şi astfel, prin dreapta lui strădanie, ajunse om înstărit, bine văzut şi îndrăgit în toată pădurea. N-o mai certa niciodată pe Lisbeth, îşi cinstea mama şi îi ajuta pe săracii care bateau la uşa lui. Cînd, după un an şi o zi, doamna Lisbeth născu un băieţel drăguţ, Peter se duse la Dîmbul cu brazi şi rosti cele patru versuri. Dar Omuleţul-de-sticlă nu se arătă.

— Domnule vistiernic! îl chemă Peter cu glas tare. Ascultă un pic! N-am venit pentru alta decît să-i fii naş băieţaşului meu!

Dar Omuleţul nu dădu răspuns. Numai o pală de vînt trecu prin cetini şi scutură în iarbă cîteva conuri de brad.

— O să le iau drept amintire, grăi Peter, că singur n-ai vrut să te înfăţişezi.

Vîrî conurile de brad în buzunar şi plecă acasă. Dar cînd îşi dezbrăcă pieptarul de duminică şi cînd mama, voind să-l aşeze în dulap, îi întoarse buzunarele, se rostogoliră pe jos patru fişicuri mari de bani. Peter le desfăcu şi găsi în ele numai taleri din cei adevăraţi, nou-nouţi, nici măcar unul rău. Acesta era darul naşului, al Omuleţului din pădurea de brazi, pentru micuţul Peter.

Trăiră ei apoi în pace şi chibzuinţă şi, de multe ori, chiar şi după ce încărunţi, Peter obişnuia să spună:

— Mai bine te mulţumeşti cu puţin decît putred de bogat, cu o grămadă de aur şi cu inima rece.

THEODOR STORM

TRUDE, STĂPÎNA PLOILOR

VERI FIERBINŢI ca acum o sută de ani nu s-au mai pomenit de atunci încoace. Aproape nu zăreai fir de iarbă verde; dobitoace şi sălbăticiuni zăceau vlăguite pe cîmp.

Era înainte de amiază. Uliţele păreau pustii; oamenii, care cum putea, şedeau vîrîţi în fundul odăilor; chiar şi cîinii se ghemuiseră cît mai departe, la umbră. Doar Wiesenbauer cel gras stătea crăcănat în poarta casei lui arătoase, fumînd în sudoarea frunţii dintr-o cogeamite lulea din spumă de mare. Între timp se mai uita zîmbind la un car mare cu fîn, pe care argaţii tocmai îl treceau peste podeţ.

Cu ani în urmă, cumpărase ieftin de tot, în luncă, o fîşie lată de pămînt mocirlos. Iar în ultimii ani, cînd seceta pîrjolise cîmpul şi iarba vecinilor, îşi umpluse şoproanele cu fîn înmiresmat şi scrinul cu taleri de aur lucitor.

Acum stătea şi socotea în sinea lui ce cîştig o să scoată de pe urma recoltei, cumpănind şi preţurile ce creşteau necontenit. „N-o să aibă de nici unele, mormăi el, punîndu-şi palma streaşină la ochi şi uitîndu-se, peste gospodăriile megieşe, pînă departe în zare. Nu mai vine ploaia cît e lume.“ Apoi, se apropie de carul cu fîn, pe care argaţii îl şi descărcaseră. Luă un smoc de fîn, îl duse la nasul lui cel gros şi zîmbi şiret de parcă ar fi putut să mai tragă pe nas cîţiva taleri de aur.

Tocmai atunci intră în curte o femeie de vreo cincizeci de ani. Avea faţa palidă, bolnăvicioasă, şi broboada neagră, legată sub bărbie, îi scotea şi mai mult la iveală suferinţa.

— Bună ziua, vecine, rosti ea, întinzîndu-i mîna. Ce dogoare! Simţi că-ţi arde şi părul de pe cap.

— Las’ să ardă, mătuşă Stine, las’ să ardă, răspunse Wiesenbauer. Ia priveşte finul de colo! Mie nu-mi prea poate strica!

— De, Wiesenbauer, dumitale îţi vine să rîzi, dar ce ne facem noi, ăştialalţi, dacă o mai ţine aşa?

Ţăranul îndesă cu degetul mare scrumul în lulea şi slobozi în aer cîţiva nori de fum.

— Vezi, mătuşă, vorbi el, asta se întîmplă cînd eşti prea mintos. Doar i-am spus de atîtea ori, însă răposatul dumitale soţ se credea totdeauna mai deştept. Pentru ce i-a trebuit lui să schimbe pămîntul din vale! Acuma staţi cu postata de pe deal, unde se usucă semănăturile şi se topesc din picioare vitele.

Femeia oftă. Wiesenbauer se arătă dintr-o dată binevoitor.

— Dar, mătuşă Stine, rosti el, gîndesc că n-ai picat întîmplător. Dă-i drumul, spune ce ai pe inimă!

Vădana se uită în pămînt şi grăi:

— Ştii doar că trebuie să-ţi întorn de ziua sfîntului Ioan cei cincizeci de taleri cu care m-ai împrumutat. Şi sorocul bate la uşă.

Ţăranul îi puse mîna cărnoasă pe umăr:

— Nu-ţi face griji, femeie! N-am nevoie de bani, nu sînt omul care să trăiască ducînd de la mînă la gură. Lasă-mi drept zălog pămîntul. Nu-i dintre cele bune, însă de astă dată o să-mi ajungă, mă rog. Sîmbătă pot să te iau cu trăsura, să mergem la notar.

Biata femeie răsuflă uşurată.

— Asta o să mă mai coste, ce-i drept, răspunse ea. Totuşi, îţi mulţumesc şi pentru atît.

Wiesenbauer nu-şi desprinse de pe ea ochii săi mici şi vicleni.

— Şi dacă tot ne găsim aici, adăugă el, vreau să-ţi mai spun că Andrees, băiatul dumitale, se ţine după fata mea!

— Pe Dumnezeu, vecine, doar copiii noştri au crescut împreună de cînd erau mici!

— O fi, nu zic ba, însă dacă băiatul crede că-mi va intra cu peţitul în gospodărie, atunci şi-a făcut socoteala fără mine.

Slabă cum era, femeia se îndreptă niţel din şale, privindu-l cu ochi aproape mînioşi:

— Şi ce cusur îi găseşti dumneata lui Andrees al meu?

— Eu lui Andrees, mătuşă Stine? Ferească Cel de sus! Dar – şi aici dumnealui îşi trecu palma peste nasturii de argint ai jiletcii – fata mea e fata mea, şi fata lui Wiesenbauer poate să-şi aleagă ceva mai bun.

— Nu te făli atît, Wiesenbauer, vorbi femeia cu blîndeţe. Pînă a nu veni anii ăştia secetoşi...

— Dar au venit! Şi încă mai sînt! Şi anul ăsta nu-i nici o nădejde să bagi ceva în hambar. Gospodăria îţi merge din ce în ce mai prost.

Femeia, scufundată în gîndurile ei, parcă nici nu auzise ultimele cuvinte.

— Ei da, din păcate o fi cum spui, rosti ea, se vede că Trude, Stăpîna ploilor, a adormit, însă poate fi trezită.

— Stăpîna ploilor? repetă ţăranul, apăsat. Crezi şi dumneata în palavre din astea?

— Nu sînt palavre, vecine! răspunse ea cu glas

reţinut. Străbunica mea, cînd era tînără, a trezit-o într-un rînd. Ştia şi descîntecul şi mi l-a spus nu o dată, dar l-am uitat de mult.

Bărbatul gras rîse, încît prinseră a-i juca pe burtă nasturii de argint:

— Bun, mătuşă Stine, atunci aşază-te colea şi caută să-ţi aminteşti descîntecul! Eu unul mă bizui pe barometru, care de opt săptămîni nu arată decît vreme senină.

— Barometrul e un lucru mort, vecine, n-are cum să schimbe vremea.

— Iar Trude a dumitale e o stafie, o închipuire, un nimic!

— De, Wiesenbauer, rosti femeia cu sfială, dumneata eşti dintre aceia care ţin la credinţa nouă.

Ţăranul însă se înfierbîntă şi mai tare.

— Nouă ori veche, n-am treabă! strigă el. Du-te de ţi-o caută pe Trude şi zi-i descîntecul, dacă ţi-l aminteşti! Şi dacă pînă-n douăzeci şi patru de ore faci să plouă, atunci…

Wiesenbauer se opri şi mai aruncă nişte nori groşi de fum din luleaua lui.

— Atunci, vecine? întrebă femeia.

— Atunci… atunci, la dracu! Atunci s-o peţească Andrees al dumitale pe Maren a mea!

În acea clipă, uşa locuinţei se deschise şi o fată frumoasă, mlădioasă, cu ochi castanii de căprioară, veni fuga la poartă.

— E cuvîntul tău, tată. Aşa să fie! vorbi ea.

Şi, întorcîndu-se spre un om bătrîior, care tocmai cotea din uliţă ca să intre în curte, adăugă:

— Ai auzit şi dumneata, moş Schulze!

— Na, na, Maren, făcu Wiesenbauer, doar n-o să cauţi martori împotriva tatălui tău! Dacă am spus o dată un cuvînt, nu-ţi mai strică şoarecii nici o fărîmitură din el.

Între timp, Schulze, sprijinit într-un baston lung, cercetă cîteva clipe văzduhul acelei zile şi, fie că ochiul

său ager descoperi în adîncul fierbinte al cerului un punctişor alb, legănător, fie că doar îşi dori să-l vadă şi crezu că-l vede aievea, destul că zîmbi cu oarecare tîlc şi spuse:

— Să fie într-un ceas bun, vere Wiesenbauer! Oricum, Andrees e un băiat destoinic.

Curînd după asta, pe cînd Wiesenbauer şi Schulze şedeau în odaia celui dintîi, trudindu-se cu tot felui de socoteli, la celălalt capăt al uliţei Maren intră cu mătuşa Stine în căsuţa vădanei.

— Dar, copilă dragă, vorbi aceasta din urmă, scoţîndu-şi din ungher roata de tors, nu cumva ştii descîntecul Trudei?

— Eu? întrebă fata şi îşi săltă capul a mirare.

— De, credeam aşa, fiindcă am văzut cum l-ai înfruntat pe tatăl tău.

— Ba nu, mătuşă Stine, m-a îmboldit inima. Şi pe urmă, gîndeam că o să ţi-l aminteşti chiar dumneata. Mai deretică-ţi niţeluş prin minte! Trebuie că zace ascuns pe undeva.

Mătuşa Stine clătină din cap:

— Străbunică-mea s-a prăpădit de tînără. Mai ştiu doar că, atunci cînd era secetă mare, ce lovea în semănături şi în vite, dînsa obişnuia să ne spună în taină: „Iar ne joacă renghiul Cel-de-foc, pentru că am trezit-o cîndva pe Trude”.

— Cel-de-foc? întrebă fata. Cine mai e şi ăsta?

Dar pînă să afle un răspuns, Maren sări la fereastră şi strigă:

— Doamne, mătuşă Stine, uite că vine Andrees şi ce încruntat e la faţă!

Vădana se sculă de lîngă roata de tors.

— Păi cum, fetiţă, rosti ea cu năduf, nu vezi ce duce în spinare? Iar a pierit una din oile noastre.

Peste puţin, flăcăul intră în casă şi aşeză oaia moartă pe duşumea, în faţa lor.

— Poftim! făcu el supărat, ştergîndu-şi cu palma

sudoarea de pe frunte.

Femeile se uitau mai mult la chipul lui decît la biata mortăciune.

— Nu-ţi mai pune chiar aşa la inimă, Andrees, rosti Maren. O s-o trezim pe Trude şi o să fie totul bine.

— Trude, o îngînă el surd. Ei, Maren, cine ar putea s-o trezească! Dar nu e numai asta. Mi s-a mai întîmplat ceva!

Maică-sa îl prinse drăgăstos de mînă.

— Haide, scoate din tine ce ai de spus, îl îndemnă ea, nu cumva să dai în lingoare.

— Atunci ascultaţi! răspunse Andrees. Mă dusei să văd ce fac oile noastre şi dacă apa ce le-am cărat-o aseară n-a secat. Dar cum ajung la imaş, cum bag de seamă că ceva nu-i în regulă. Ciubărul cu apă nu mai e la locul lui, nici oile nu sînt de văzut. Umblu eu după oi şi merg pe răzor în jos, pînă la movila cea mare. Trec de partea cealaltă a movilei şi le văd lungite pe pămînt, cu gîturile întinse, gîfîind. Asta de-aici, baremi, nici nu mai trăia. În preajmă, găsesc ciubărul răsturnat şi apa secată. Or, dobitoacele n-ar fi putut să facă aşa ceva. Trebuie că e o mînă vrăjmaşă la mijloc.

— Băiete, băiete, îl întrerupse maică-sa, cine să-i pună gînd rău unei sărmane văduve?

— Ascultă, mamă, că mai sînt şi altele. Urc eu pe movilă şi mă uit în jos roată, dar nici urmă de om. Arşiţa zace tăcută ca în toate zilele, pe cîmp. Doar lîngă mine, pe unul din bolovanii aceia mari, între care se afundă sub movilă Borta piticilor, şade o salamandră grasă şi îşi prăjeşte la soare trupul scîrbos. Ei, şi cum stau eu aşa, supărat, neştiind ce să cred, deodată aud în spatele meu, dinspre partea cealaltă a movilei, un fel de mormăit, de parcă ar vorbi cineva cu sine însuşi, întorc repede capul şi văd în vale un omuleţ cioturos, cu haină roşie foc şi căciulă cu ciucure, umblînd apăsat printre buruieni. Mă şi speriai, căci de unde să fi răsărit aşa din senin? Şi apoi era grozav de urît şi anapoda. Mîinile mari, rumene, le

ţinea la spate şi degetele strîmbe jucau ca nişte fuse de tors. Mă dădui după un mărăcine, care creşte pe movilă alături de bolovani. De-acolo puteam să urmăresc totul fără să fiu zărit. Jos, pocitura încă mai umbla; se aplecă apoi şi smulse din rădăcini un mănunchi de iarbă uscată, încît crezui că-şi va izbi de pămînt capul ca un dovleac; dar se îndreptă numai- decît; stînd pe picioarele lui subţiri ca beţele, zdrobea în pumni firele de iarbă arsă; le făcea pulbere şi, totodată, porni să rîdă aşa de cumplit, încît, de partea cealaltă a movilei, oile pe jumătate moarte zvîcniră de la locurile lor şi o zbughiră la vale de-a lungul răzorului. Omuleţul însă rîse şi mai tare şi începu să ţopăie pe un picior şi pe celălalt, încît ziceam că acuşi-acuşi beţele alea subţiri o să se rupă sub greutatea trupului său noduros. Era de-a dreptul înfricoşător, căci mai şi scăpăra întruna din ochii lui negri şi mici.

Mătuşa Stine prinse a mîngîia uşurel mîna fetei şi o întrebă:

— Acuma îţi dai seama ce făptură e Cel-de-foc?

Maren încuviinţă din cap.

— Dar mai înspăimîntător decît toate, vorbi mai departe Andrees, era glasul lui. „Dacă ar şti, dacă ar şti mojicii, nătăfleţii de ţărani!” striga el. Şi pe urmă se apucă să cînte cu glasul lui gîjîit. Parcă fornăia şi orăcăia un descîntec ciudat. Îl lua mereu de la capăt, ca şi cum nu s-ar mai fi săturat de el. Staţi un pic să mi-l amintesc!

Şi după cîteva clipe Andrees începu:

— Valul e abur tulbure,
Izvorul e pulbere!

Deodată, mama lăsă deoparte roata de tors, pe care o învîrtise de zor în timpul povestirii. Se uită cu ochii ţintă la fecior. Acesta însă tăcea şi părea să nu-şi mai amintească urmarea.

— Zi mai departe! îl îmboldi ea şoptit.

— Nu mai ştiu, mamă, mi-a zburat din minte, cu toate

că mi l-am spus pe drum de o sută de ori.

Dar cînd maică-sa rosti cu glas şovăielnici

— Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!

atunci Andrees adăugă dintr-o răsuflare:

— Ia seama, ia seama!
Pînă te scoli,
Te duce mama
Prin noapte, domol!

— Ăsta-i descîntecul Trudei! strigă mătuşa Stine. Hai, repede, încă o dată! Maren, tu bagă de seamă să nu-l pierdem iar!

Mama şi fiul rostiră acum împreună, fără să se încurce:

— Valul e abur tulbure,
Izvorul e pulbere!
Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!
Ia seama, ia seama!
Pînă te scoli,
Te duce mama
Prin noapte, domol!

— De-acum am scăpat de toate necazurile! se bucură Maren. O trezim pe Trude, mîine tot cîmpul va înverzi şi poimîine facem nunta!

Voioasă, cu graiul înaripat, cu ochii strălucind, Maren îi povesti lui Andrees ce anume cuvînt îi smulsese tatii.

— Copilă dragă, se amestecă din nou vădana, cunoşti tu şi drumul pînă la Trude?

— Nu, mătuşă Stine, dar dumneata nu-l cunoşti?

— Vai, Maren, doar străbunica singură a fost la dînsa şi, în ce priveşte drumul, nu mi-a spus nimic.

— Ce zici, Andrees? şopti fata, prinzîndu-î de braţ pe flăcăul care stătea cu fruntea încreţită şi cu ochii în gol. Spune tu, că doar ştii totdeauna un sfat.

— Poate că ştiu şi acum, răspunse acesta gînditor. Pe la prînz trebuie să mai car nişte apă la oi. Ce-ar fi să mă ascund după tufa de mărăcini şi să mai trag cu urechea la ce spune Cel-de-foc? Odată ce-a trădat descîntecul, s-ar putea să trădeze şi drumul, căci dovleacul lui cel gros parcă numai la asta se gîndeşte.

Şi aşa rămase. Oricît au mai vorbit şi s-au sfătuit, ceva mai bun n-au găsit.

Curînd, Andrees se şi afla sus, pe imaş, cu găleţile pline. Cum ajunse în preajma movilei celei mari, cum îl zări de departe pe spiriduş, care şedea pe un bolovan, lîngă Borta piticilor. Îşi ţesăla cu cele cinci degete răşchirate barba roşie şi, cînd scotea mîna, slobozea de fiecare dată cîte un smoc de păr aprins, care îşi lua zborul peste cîmp, în lumina orbitoare a soarelui.

„Trebuie că am venit prea tîrziu, îşi zise Andrees, azi n-o să aflu drumul”. Şi dădu să treacă pe-alături, ca şi cînd n-ar fi văzut nimic, luînd-o spre ciubărul care încă mai stătea răsturnat în acelaşi loc. Dar se auzi strigat.

— Credeam că ai vreo vorbă cu mine! orăcăi spiriduşul în spatele lui.

Andrees se răsuci şi făcu cîţiva paşi îndărăt.

— Ce vorbă să am cu dumneata? răspunse flăcăul. Nici măcar nu te cunosc.

— Dar vrei să afli drumul care duce la Trude.

— Cine ţi-a spus?

— Degetul meu cel mic. Şi ăsta-i mai deştept decît mulţi vlăjgani ca tine.

Andrees îşi luă inima în dinţi şi urcă niţel în susul movilei, apropiindu-se de spiriduş.

— O fi el deştept, degetul dumitale mic, rosti flăcăul, însă drumul către Trude nu poate să-l ştie, că doar nu-l

ştiu nici oamenii cei mai deştepţi!

Arătarea se umflă ca o broască şi îşi trecu de cîteva ori degetele prin barba de foc, încît Andrees, clătinîndu-se în faţa dogoarei ce-l ameţea, trebui să faca un pas îndărăt. Dar dintr-o dată, aţintindu-l cu ochii săi mici, răutăcioşi, spiriduşul fornăi plin de sine şi în batjocură:

— Eşti prea nătîng, Andrees! Chiar dacă o să-ţi spun că Stăpîna ploilor locuieşte dincolo de pădurea cea mare, încă n-o să ştii că în spatele pădurii e o salcie găunoasă!

„Trebuie să joc pe prostul!” gîndi Andrees care, deşi altminteri băiat cinstit, venise totuşi pe lume cu porţia lui de şiretenie ţărănească.

— Aici ai dreptate, spuse el căscînd gura mare, asta chiar că n-am să ştiu!

— Şi pe urmă, adăugă spiriduşul, dacă ţi-am spus că în spatele pădurii e o salcie găunoasă, tot n-ai să ştii că prin salcie duce o scară pînă jos în grădina Trudei.

— Uite cum se încurcă omul în socoteli! zise Andrees. Şi eu credeam că e vorba de o plimbărică.

— Şi chiar dacă ar fi vorba de o plimbărică, rosti celălalt, încă n-ai şti că Stăpîna ploilor nu poate fi trezită decît de o fată fecioară.

— Ei da, înţeleg, se prefăcu Andrees. Înseamnă că nu-i de nasul meu. Mai bine mă întorc repede acasă.

Un zîmbet viclean se aşternu pe gura lată a spiriduşul ui.

— Nu vrei să-ţi deşerţi mai întîi găleţile în ciubăr? întrebă el. Oile astea frumoase mai că-şi dau sufletul.

— Aici ai dreptate pentru a patra oară! răspunse flăcăul şi coti cu găleţile pe după movilă.

Dar cînd turnă apa în ciubărul fierbinte, aceasta ţîşni sîsîind şi se împrăştie prin văzduh în nori alburii. „Fie şi aşa! cugetă Andrees, mîn oile acasă şi dimineaţa, la prima oră, o conduc pe Maren la Trude. Las’ că o trezeşte ea!“

Pe partea cealaltă, a movilei însă spiriduşul sări de pe bolovan. Îşi zvîrli căciula în aer şi se dădu de-a

rostogolul, rîzînd cu hohot spart. Apoi se ridică din nou pe picioarele lui subţiri ca beţele, tropăi nebuneşte în jurul movilei, strigînd mereu cu glasul lui de broască: „Cap sec, ţărănoiul! Zicea să mă păcălească şi nu ştie că Trude poate fi trezită doar cînd spui descîntecul cel adevărat. Şi descîntecul nu-l cunoaşte nimeni afară de Eckeneckepenn, şi Eckeneckepenn sînt eu!“ Spiriduşul cel rău nu ştia că trădase taina descîntecului încă înainte de amiază.

Floarea soarelui, care creştea în grădina din faţa odăii lui Maren, tocmai întîmpina primele raze ale dimineţii, cînd fata deschise fereastra şi îşi scoase capul în aerul curat. Wiesenbauer, care dormea dincolo, în iatac, pesemne că se trezi din pricina asta, căci sforăitul lui zgomotos, ce pătrundea prin toţi pereţii, se potoli numaidecît.

— Ce te foieşti, Maren? strigă el cu vocea adormită. Cauţi ceva?

Fata tresări şi îşi lipi degetul de buze, convinsă fiind că tatăl ei, dacă ar afla ce urmăreşte, nu i-ar da drumul din casă. Dar îşi veni repede în fire.

— N-am putut să mai dorm, tată, răspunse ea. Vreau să ies cu oamenii în cîmp. E o dimineaţă atît de frumoasă!

— Nu-i nevoie, Maren, se împotrivi Wiesenbauer, fata mea nu-i slujnică.

Si după cîteva clipe adăugă:

— Mă rog, dacă-ţi face plăcere! Dar să vii la timp, pînă se lasă căldura cea mare. Şi nu uita să-mi pui la fiert berea!

Cu aceasta, ţăranul se întoarse pe partea cealaltă de făcu să trosnească scîndurile patului şi curînd fata îl auzi din nou sforăind în porţii bine măsurate.

Deschise încetişor uşa odăii. Ieşi pe poartă tocmai în clipa cînd argatul striga la cele două slujnice să se trezească din somn. „Păcat că a trebuit să-l mint, îşi zise ea, dar – şi aici oftă niţeluş – ce nu face o inimă pentru

dragul ei!“

În uliţă o şi aştepta Andrees, îmbrăcat de sărbătoare.

— Mai ţii minte descîntecul? o întîmpină el.

— Da, Andrees. Dar tu mai ştii drumul?

El întări din cap. Apoi spuse hotărît:

— Hai, mergem!

Chiar atunci mătuşa Stine ieşi din casă şi îi băgă în buzunar o sticluţă plină cu mied:

— Asta-i încă de la străbunică-mea, care îl păstra în taină şi zicea că-i de mare preţ. O să vă prindă bine pe căldură!

Apoi, în limpezimea dimineţii, cei doi îndrăgostiţi porniră pe uliţă în jos, iar mătuşa Stine se uită lungă vreme după făpturile lor tinere şi sănătoase, pînă ce le pierdu din ochi.

Drumul lor ducea pe după hotarul satului, peste un maidan. De aici ajunseră în pădurea cea mare. Dar frunzişul pădurii căzuse în bună parte şi zăcea pe pămînt, fără viaţă, astfel că soarele răzbătea pretutindeni. Aproape că-i orbeau jerbele de lumină ce ţîşneau de peste tot. După ce merseră multişor printre trunchiurile înalte de stejari şi de fagi, Maren îl apucă de mînă pe flăcău.

— Ce ai, Maren? întrebă acesta.

— Am auzit bătînd ornicul satului, Andrees.

— Da, mi s-a părut şi mie.

— Trebuie să fie ora şase! vorbi ea. Cine o sa fiarbă berea tatii? Acum şi slujnicile sînt toate în cîmp.

— Nu ştiu nici eu, dar degeaba te mai frămînţi!

— Adevărat, rosti Maren, nu ajută la nimic. Da mai ţii minte descîntecul?

— Sigur că da, Maren! Şi flăcăul începu:

Valul e abur tulbure,
Izvorul e pulbere

Şi cînd se opri un pic, şovăind, Maren adăugă repede:

Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!

— Oh, strigă ea deodată, ce tare m-a săgetat soarele!

— Într-adevăr, spuse Andrees, frecîndu-şi obrajii. Mi-a vîrît şi mie nişte ţepi pe cinste.

În sfîrşit, ieşiră din pădure şi deodată, doar la cîţiva paşi, iată şi salcia cea bătrînă. Trunchiul era mare, găunos, iar întunericul din scorbură parcă ducea pînă-n fundul pămîntului. Mai întîi coborî numai Andrees, în timp ce Maren se uită după el sprijinită de marginea scorburii. Dar curînd nu-l mai zări deloc; numai zgomotul călcăturii îi ajungea la ureche. Fata începu să se teamă; totul era pustiu în jurul ei şi, pînă la urmă, nici măcar un foşnet nu se mai auzi de jos. Îşi vîrî capul în scorbură şi strigă:

— Andrees! Andrees!

Dar liniştea stăruia netulburată. Fata mai strigă o dată tare:

— Andrees!

Abia după cîtva timp i se păru că aude ceva din adînc şi recunoscu îndată glasul flăcăului, care o chema pe nume. Apoi îl apucă de mîna întinsă.

— E aici o scară, care duce în jos, vorbi el. Dar povîrnită şi putredă. Şi cine ştie cît de departe-i pînă-n străfunduri!

Maren se cutremură de frică.

— Nu te înspăimînta, rosti Andrees. Te iau eu în spinare, şi pasul mi-e sigur.

O aburcă apoi, subţirică, pe spinarea-i lată şi, după ce fata îl cuprinse pe după gît, începu să coboare cu grijă. Bezna îl împresura, totuşi Maren răsuflă uşurată pe cînd Andrees o ducea treaptă cu treaptă, în mers de melc, pe scara răsucită – căci înlăuntrul pămîntului era răcoare. De sus, nici un zvon nu ajungea pînă la ei. Doar o singură dată răbufni din adînc mugetul apelor subpămîntene, care trudeau zadarnic să iasă la lumină.

— Ce-a fost asta? şopti Maren.

— Nu ştiu, răspunse flăcăul.

— Dar nu mai dăm de un capăt?

— Pare că nu.

— Să te fi păcălit spiriduşul?!

— Nu cred, Maren.

Astfel se lăsară mereu mai în jos. În cele din urmă, ghiciră dedesubt licărul razelor de soare; cu fiecare pas, lumina pătrundea tot mai mult; dar în acelaşi timp năvălea pînă la ei o căldură înăbuşitoare.

Cînd Andrees păşi de pe ultima treaptă în larg, o privelişte cu totul necunoscută li se înfăţişă ochilor. Maren se uită mirată.

— Totuşi, soarele parcă ar fi acelaşi! spuse ea în sfîrşit.

— Oricum, nu-i mai răcoros, îşi dădu cu părerea Andrees, ajutînd fata să sară din spinarea lui.

Dinspre locul unde se aflau, o alee străjuită de sălcii bătrîne luneca în depărtări pe-un stăvilar lat de piatră. Nu stătură mult pe gînduri, ci porniră printre copacii mărginaşi, ca şi cum cineva le-ar fi arătat drumul. De o parte şi de alta zăreai numai vale pustie, fără hotar, sfîşiată în fel şi chip de şanţuri şi adîncituri, de parcă n-ar fi fost decît un vălmăşag de albii şi vaduri părăsite. Dovadă era şi mirosul apăsător, ca de stuf pierit, care umplea văzduhul. Iar între umbrele pe care le aruncau copacii din loc în loc, stăruia o asemenea căldură încît tinerilor li se părea că văd flăcări mici, albe, zburînd de-a lungul drumului prăfuit. Andrees se gîndi, fără voie, la smocurile de păr aprins, pe care spiriduşul le scotea din barbă. Într-un rînd, parcă zări chiar, în scapărul soarelui, o pereche de ochi întunecaţi, apoi i se năzări că aude tropăitul nebunesc al unor picioruşe subţiri, ba în stînga, ba în dreapta lui. Dar cînd se uita într-acolo, nu vedea nimic; doar aerul încins tremura şi flutura, orbindu-i ochii.

„Ei da, gîndi Andrees, prinzîndu-şi fata de mînă şi păşind mai departe – ne faci tu viaţa amară, dar n-o sa

iasă pe placul tău!”

Merseră şi tot merseră, ascultînd fiecare răsuflarea din ce în ce mai grea a celuilalt. Drumul, mereu acelaşi, părea să nu mai aibă sfîrşit; pe margini, aceleaşi sălcii, aproape desfrunzite, cenuşii; dedesubt, oriunde ai fi privit, aceeaşi vale urîtă şi rău mirositoare.

Deodată, Maren se opri şi, cu ochii închişi, se rezema, de trunchiul unei sălcii.

— Nu mai pot, murmură ea, aerul e numai foc.

Andrees îşi aminti atunci de sticluţa cu mied, de care încă nu se atinseseră. Cînd scoase dopul, se răspîndi un parfum minunat, de parcă miile de flori din care, poate cu peste un veac în urmă, albinele culesesera mierea acestei licori ar fi înviat şi ar fi înflorit din nou.

Abia îşi lipi Maren buzele de gura sticlei, că şi deschise ochii.

— O, pe ce pajişte frumoasă ne aflăm! strigă ea.

— Nu-i nici o pajişte, Maren, dar bea, să te întăreşti.

După ce bău, fata se îndreptă şi privi cu ochi limpezi în jurul ei. Apoi îl îndemnă pe fecior:

— Bea şi tu, Andrees! Femeia tot slabă rămîne.

— Dar asta-i o licoare pe cinste, făcu el după ce gustă un pic. Ştie Dumnezeu ce amestec o fi pus în ea străbunica.

Peste puţin, porniră din nou, veseli şi întremaţi,.. Dar după un răstimp, fata se opri iar.

— Nu ţi-e bine, Maren? întrebă flăcăul.

— Oh, nu-i nimic, mă gîndeam numai...

— La ce, Maren?

— Vezi tu, Andrees, jumătate din fînul tatii mai zace pe cîmp, în luncă, iar eu umblu să aduc ploaia.

— Tatăl tău, Maren, e un om bogat, dar noi ăştialalţi ne-am vîrît de mult grămăjoara de fîn în şură, iar bobul se chirceşte în vîrful paiului uscat.

— Da, da, e drept, Andrees, trebuie să mă gîndesc şi la ceilalţi.

În sinea ei însă adăugă, după cîteva clipe: „Maren,

Maren, nu mai umbla cu mofturi, doar le faci pe toate numai de dragul lui!”

Mai merseră astfel un timp. Deodată, fata izbucni:

— Ce-i aici? Unde sîntem? Asta e o grădină uriaşă!

Şi într-adevăr, din aleea plicticoasă tinerii intraseră, fără să-şi dea seama, într-un parc. Pe o întindere mare, acum fireşte pîrjolită, creşteau peste tot pîlcuri de arbori minunaţi. O parte din frunzişul lor căzuse sau atîrna uscat şi bolnav, însă ramurile mai tindeau cutezătoare spre cer şi rădăcinile vînjoase mai ţineau în îmbrăţişarea lor, pînă departe, ţărîna. O puzderie de flori, cum cei doi tineri încă nu văzuseră, acopereau pe-alocuri pămîntul, numai că erau fără vlagă, fără mireasmă, ca lovite în plină strălucire de dogoarea focului ucigător.

— Cred că am ajuns la locul cu pricina, rosti Andrees.

După ce întări din cap, fata spuse:

— Acum trebuie să stai aici pînă mă întorc.

— Desigur! răspunse flăcăul în timp ce se lungea la umbra unei sălcii rămuroase. De-aici încolo e treaba ta! Numai să nu uiţi descîntecul şi să nu te încurci cînd îl spui!

*

Se duse singură prin grădină, pe sub copacii înalţi pînă la cer şi, curînd, Andrees n-o mai văzu. Fata însă mergea înainte, tot înainte, prin marea singurătate. Peste puţin, pîlcurile de arbori rămaseră în urmă, iar pămîntul se adînci. Maren îşi dădu seama că merge pe fundul unui lac secat; pe nisip alb şi prundiş zăceau peşti morţi, cu solzii lor de argint scânteind în soare. La mijlocul albiei, Maren zări o pasăre sură, ciudată. Crezu că seamănă cu un bîtlan, însă era atît de mare, încît — dacă şi-ar fi ridicat capul – ar fi întrecut statura unui om; acum sta cu gîtul lung vîrît sub aripi şi părea că doarme. Pe Maren o cuprinse frica. În afară de pasărea aceea străină, nemişcată, nici o făptură nu se vedea, nici măcar un bîzîit de muscă nu tulbura tăcerea; ca un duh

al pierzării stăruia peste tot. O clipă, Maren se gîndi să-l strige pe Andrees, dar nu îndrăzni, căci i se părea că, auzindu-şi propria voce în acest pustiu, s-ar îngrozi şi mai mult.

Îşi aruncă deci privirea în zare, unde se înălţau parcă alte pilcuri de copaci, şi porni mai departe, fără să se uite la dreapta ori la stînga. Pasărea cea mare nici nu mişcă atunci cînd Maren se furişă tiptil pe lîngă ea; doar un fulger negru zvîcni scurt prin pieliţa albă a ochilor. Fetii îi veni inima la loc. După ce străbătu încă o bună bucată de drum, văzu că fundul lacului se îngustează, luînd înfăţişarea unui vad nu prea mare, care trecea pe sub perdeaua lată a unor tei. Ramurile acestor copaci semeţi erau atît de dese încît – în ciuda frunzişului sărac – nu răzbătea nici o rază de soare. Maren îşi urmă drumul prin vad. Răcoarea neaşteptată, bolta înaltă şi întunecoasă a crengărişului, ce atîrna deasupra ei, o făcură aproape să creadă că păşea într-o biserică. Dar, dintr-o dată, o lumină orbitoare îi pătrunse în ochi, teii nu mai erau şi un perete de piatră, arzînd sub para soarelui, se ivi în faţa ei.

Maren stătea într-o adîncitură goală, nisipoasă, scobită pesemne cîndva de apa unei cascade ce se revărsa de pe stînci, tăindu-şi vad şi scurgîndu-se apoi în lacul acum secat. Fata privi în sus, căutînd cu ochii un drum peste muntele de piatră. Dar în aceeaşi clipă se îngrozi. Căci ceea ce vedea, cam pe la mijlocul peretelui, nu putea să facă parte din trupul stîncos. Chiar dacă părea la fel de împietrit şi cenuşiu, stînd nemişcat în văzduhul limpede, totuşi fata înţelese că e vorba de un veşmînt care ascunde sub faldurile lui o făptură culcată. Cu sufletul la gură, Maren se apropie. Acum văzu desluşit: era corpul frumos, puternic al unei femei. Capul, aplecat îndărăt, sta răzimat de o piatră; părul bălai, care îi ajungea pînă la şold, era plin de praf şi de frunze veştede. Maren o privi cu băgare de seamă. „Trebuie să fi fost tare frumoasă, gîndi ea, pînă i s-au ofilit obrajii şi i

s-au scufundat ochii în cap. Ah, ce palide îi sînt buzele! Oare-i chiar Trude? Dar asta de-aici nu doarme, e moartă! Vai, şi ce singură sînt, îngrozitor de singură!“

Totuşi, Maren prinse repede curaj. Se apropie şi mai mult, se lăsă în genunchi, se aplecă asupra femeii şi îşi lipi buzele roşii de urechea ei albă ca marmora. Pe urmă, luîndu-şi inima în dinţi, rosti tare şi răspicat:

— Valul e abur tulbure,
Izvorul e pulbere!
Tace pădurea sub obroc,
Joacă pe cîmpuri Cel-de-foc!

Deodată, gura palidă scoase un vaier adînc, dar Maren urmă şi mai tare, şi mai pătrunzător:

— Ia seama, ia scama!
Pînă te scoli,
Te duce mama
Prin noapte, domol!

Atunci, un freamăt lin se auzi dinspre vîrfurile copacilor şi un tunet se rostogoli uşor în depărtări, ca înaintea unei furtuni. Totodată, venind parcă dindărătul stîncilor, un răcnet ca de fiară turbată străbătu văzduhul. Cînd Maren îşi ridică ochii, Trude sta înaltă şi dreaptă în faţa ei.

— Ce doreşti? întrebă ea.

— Ah, doamnă Trude, răspunse fata rămînînd în genunchi, ai dormit grozav de lungă vreme, încît toată verdeaţa şi animalele s-au vlăguit.

Stăpîna ploilor o privi cu ochii mari, de parcă s-ar fi căznit să lepede povara unor visuri. În sfîrşit, rosti cu voce leneşă:

— Nu se mai prăvale izvorul de sus?

— Nu, doamnă Trude, răspunse Maren.

— Nu se mai roteşte pasărea mea deasupra lacului?

— Stă în arşiţă şi doarme.

— Vai! se tulbură Trude. Înseamnă că-i timpul încă de mult! Scoală şi urmează-mă, dar nu uita ulciorul care stă la picioarele tale.

Maren făcu întocmai şi amîndouă o luară în sus, pe lîngă stînci. Copaci şi mai falnici creşteau aici pîlcuri-pîlcuri, flori şi mai frumoase izbucneau din pămînt, dar totul era veştejit, ofilit, fără mireasmă. Merseră de-a lungul vadului, lăsînd în urmă gropile cu pietriş adunat de curgerea apei. Încet, cu paşi nesiguri, Trude mergea înainte şi doar din cînd în cînd se uita cu tristeţe înapoi. Totuşi, Maren parcă zărea un licăr verde acoperind pămîntul la fiecare pas al ei, iar cînd veşmîntu-i cenuşiu atingea iarba uscată, atunci se auzea un foşnet ciudat, la care fata îşi ciulea mereu urechile.

— Oare să fi început ploaia, doamnă Trude? întrebă ea.

— Încă nu, copila mea. Mai întîi trebuie să descui fîntîna.

— Fîntîna? Unde se află?

Trecuseră tocmai de un pîlc de copaci.

— Acolo! rosti Trude şi, la cîteva mii de paşi depărtare, Maren zări înălţîndu-se un castel uriaş, zidit din bolovani cenuşii, colţuroşi, îngrămădiţi fără noimă. „Ăsta ajunge pînă la cer“, cugetă Maren, căci partea de sus părea topită într-un amestec de parfum şi soare. În schimb jos, faţa clădirii, împodobită cu foişoare mari, ieşite în afară, avea peste tot spărturi înalte, cu chenar ascuţit, pentru uşi şi ferestre, care însă nu se vedeau.

Merseră un timp drept înainte, pînă se opriră pe malul rîpos al unui rîu care părea să curgă jur împrejurul clădirii. Dar şi aici apa secase; doar un firicel se mai tîra la mijlocul vadului. O luntre zăcea, crăpată, pe stratul de mîl uscat.

— Treci de-a curmezişul! porunci Trude. Aici nimic nu are putere asupra ta. Dar nu uita să iei apă. Va trebui s-o foloseşti în curînd.

Cînd Maren, ascultînd de porunca ei, coborî de pe mal, îşi trase piciorul îndărăt, căci stratul de mîl era fierbinte foc şi dogoarea îi pătrunse prin gheată. „Fie ce-o fi, las' să-mi ardă ghetele!" îşi spuse ea, păşind înainte, cu ulciorul în mînă. Dar deodată încremeni. O spaimă cumplită i se citea în ochi. Alături, stratul de mîl crăpase şi o mînă rumenă, mare, cu degetele strîmbe, ieşise din adînc, voind s-o apuce.

— Curaj! răsună de pe mal vocea Trudei.

Abia atunci Maren scoase un ţipăt lung şi arătarea pieri.

— Închide ochii! se auzi iarăşi glasul Trudei.

Fata merse cu ochii închişi. Iar cînd simţi apă sub picior, se aplecă şi îşi umplu ulciorul. După un timp urcă sprinten şi nevătămată pe malul celălalt.

Ajunse la castel şi, cu inima bătîndu-i amarnic în piept, intră pe una din porţile deschise. Dar se opri numaidecît, uimită, lîngă poartă. Înlăuntru părea că nu e decît o singură, nesfîrşită încăpere. Coloane din stalactite puternice sprijineau o boltă nemăsurat de înaltă şi neasemuită ca înfăţişare. Maren crezu aproape că ciudăţeniile care atîrnau peste tot de marginile coloanelor, ca nişte horbote şi dantelării, n-ar fi decît uriaşe pînze de păianjen. Stătu multă vreme pe loc, uitîndu-se ba înainte, ba într-o parte sau în alta. În dreptul porţii, pe unde intrase Maren, spaţiul părea chiar nemărginit. Coloane după coloane se înşirau fără număr, încît – cu toată strădania ei – fata nu izbutea să le dea de capăt. Deodată, privirea îi căzu asupra unei adîncituri. Şi iată! Chiar în vecinătatea ei se afla fîntîna! Şi o cheie de aur scăpăra pe capac!

În timp ce păşea spre fîntînă, Maren simţi că pămîntul dedesubt nu e pardosit cu dale de piatră, ca în biserica din sat, ci acoperit peste tot cu trestie şi cu plante uscate de cîmp. Dar acum nu mai stătu să se mire.

Oprindu-se la fîntînă, vru să apuce cheia, dar îşi trase repede mîna înapoi. Căci îşi dădu pe loc seama că, deşi –

în orbitoarea lumină dinlăuntru – cheia părea ca o rază a soarelui, totuşi nu aurul ci arşiţa îi împrumuta un luciu roşietic. Fără să şovăie, Maren turnă peste cheie apa din ulcior. Aburii ţîşniră sîsîind, încît ecoul răsună pînă departe. Apoi fata descuie şi ridică iute capacul fîntînii.

O răcoare proaspătă urcă din adînc şi aerul se umplu de o pulbere umedă; nori gingaşi, străvezii, zburau printre coloane în sus.

Maren porni să se plimbe încet, gînditoare, sorbind răcoarea din jur. Atunci, chiar la picioarele ei, se petrecu altă minune. Un licăr verde înfioră plantele uscate aşternute pe jos, firele se înălţară şi curînd Maren călca într-o lume de flori şi frunze proaspete. La talpa coloanelor, florile de nu-mă-uita colorau totul în albastru; între acestea răsăreau irişi galbeni ori de un vînăt cafeniu, răspîndind miresme dulci; pe vîrfurile frunzelor se aşezau libelule, îşi încercau aripile şi zburau apoi tremurînd, sclipind, peste cupele florilor, în timp ce răcoarea fîntînii primenea mereu aerul, închipuind scîntei argintii, care dănţuiau în raza soarelui.

Pe cînd Maren încă nu se putea smulge din atîta vrajă şi încîntare, auzi îndărătul ei un suspin drăgăstos şi dulce de femeie. Şi în adevăr, cînd privi spre fîntînă, zări pe un covor de muşchi verde, proaspăt ivit, trupul unei femei neasemuit de frumoase, care se odihnea. Capul şi-l răzimase de braţul alb, scânteietor, peste care părul se revărsa ca mătasea, vălurind şi lăsîndu-i privirea liberă să se plimbe sus, printre coloane, pe boltă.

Maren privi şi dînsa, fără să vrea, în sus. Atunci se încredinţă că, ceea ce i se păruse a fi pînze de păianjen, erau de fapt vălurile străvezii ale norilor, pe care suflarea umedă a fîntînii le umfla şi le îngreuna din ce în ce mai mult. Un asemenea nor se desprinse din mijlocul bolţii, plutind alene în jos, încît Maren nu mai văzu chipul frumoasei femei de lîngă fîntînă decît ca printr-o sită cenuşie. Femeia bătu o dată din palme şi norul lunecă repede spre cel mai apropiat ochi de fereastră, luîndu-şi

zborul spre larg.

— Ei, cum îţi place? întrebă femeia cea frumoasă.

Gura ei roşie zîmbea. Dinţii ei albi scînteiau. Făcu semn fetei să se apropie şi o pofti să ia loc alături de ea, pe covorul de muşchi. Şi cum tocmai atunci un alt nouraş se lăsa în jos, femeia zise:

— Hai, bate tu din palme!

Şi cînd Maren făcu astfel, iar norul ieşi în larg ca şi primul, atunci femeia rosti:

— Vezi ce uşor e? O faci mai bine decît mine.

Maren se uită mirată la femeia asta strălucitoare şi veselă. Apoi întrebă:

— Dar spune-mi, cine eşti?

— Cine sînt? Ah, fetiţă prostuţă!

Descumpănită, Maren se mai uită la ea un rînd, o măsură din ochi şi spuse şovăind:

— Doar n-oi fi tot Trude?

— Şi cine alta aş putea să fiu?

— Iartă că ţi-o spun, dar acum eşti atît de frumoasă şi veselă.

Trude tăcu un timp, pe urmă grăi:

— Da, trebuie să-ţi port recunoştinţă. Dacă nu m-ai fi trezit, atunci Cel-de-foc şi-ar fi împlinit vrăjitoria, iar eu aş fi fost nevoită să cobor din nou la maică-mea, sub pămînt.

Apoi, strîngîndu-şi umerii albi ca înfiorată de o spaimă lăuntrică, adăugă:

— Şi cînd te gîndeşti ce frumuseţe şi verdeaţă e aici, sus!

După aceea, Maren trebui să-i povestească în ce fel a ajuns aici, iar Trude, lungită pe muşchiul verde, cu faţa în sus, o asculta. Din cînd în cînd rupea cîte o floare din preajmă, prinzînd-o fie în părul ei, fie în al fetei. Cînd Maren istorisi despre drumul greu străbătut de ea pe stăvilarul cu sălcii, Trude oftă şi spuse:

— Stăvilarul l-aţi ridicat chiar voi, oamenii, însă e mult, foarte mult de atunci. N-am văzut niciodată ca

femeile lor să poarte veşminte cum sînt ale tale. Pe vremuri, mă căutau deseori; le dădeam lăstari şi seminţe pentru plante şi grîne noi, iar dînşii îmi aduceau, drept mulţămită, din roadele lor. Cum nu mă uitau pe mine, nu-i uitam nici eu şi ogoarele nu tînjeau nicicînd după ploaie. De lungă vreme însă oamenii s-au înstrăinat de mine şi nimeni nu se mai arătă pe aici. Astfel, toropită de arşiţă şi plictiseală, am căzut în somn şi n-a lipsit mult ca vicleanul Cel-de-foc să iasă biruitor.

Între timp, Maren se lungise şi ea pe spate, în muşchiul verde, şi asculta cu ochii închişi. Se înroura preajma susurînd lin, iar glasul frumoasei Trude suna dulce şi iubitor.

— Doar o singură dată, urmă ea, dar asta de mult, a mai venit la mine o copilă, care îţi semăna leit şi purta veşminte aproape la fel. I-am dat miere din flori de luncă, şi ăsta fu cel din urmă dar pe care vreun om l-a primit din mîna mea.

— Ia te uită, rosti Maren, cum s-au potrivit lucrurile! Copila aceea trebuie să fi fost străbuna drăguţului meu şi băutura care m-a întărit astăzi, pe drum, trebuie să fi fost din mierea dumitale!

Trude rămăsese însă cu gîndul la prietena ei de odinioară şi întrebă:

— Oare mai are părul acela frumos, castaniu, cu şuviţe pe frunte?

— Cine, doamnă Trude?

— Păi străbuna, cum o numeşti tu!

— Ah, nu, doamnă Trude, făcu Maren, simţindu-se în acea clipă oarecum mai presus decît marea ei prietenă – doar străbunica a ajuns pe urmă bătrînă cît veacul!

— Bătrînă? se miră frumoasa femeie, care nu înţelegea un asemenea cuvînt, fiindu-i străină bătrîneţea.

Maren îşi trudi mintea cum s-o lămurească. Pînă la urmă, vorbi:

— Uite în ce fel! Părul alb, ochii roşii, chip urît şi acrit, asta înseamnă la noi bătrîn, doamnă Trude.

— Acum pricep, răspunse aceasta. Îmi amintesc că, printre femeile care mă căutau odinioară, erau şi unele cum spui tu. Dar trimite-o pe străbunica la mine şi o fac din nou tînără şi frumoasă.

Maren clătină din cap.

— Asta nu se poate, doamnă Trude, zise ea. Străbunica e de mult în ţărînă. Biata străbunică! mai adăugă ea oftînd.

Apoi tăcură amîndouă, culcate încă pe muşchiul moale şi îmbietor.

— Dar, draga mea! strigă dintr-o dată Trude. Ne-am dat la taifas şi am uitat să mai stîrnim ploaia. Deschide ochii! Parcă zăcem îngropate între atîţia nori. Nici faţa nu ţi-o mai văd!

— Vai, ce-o să ne ude! Ca pe nişte pisici! făcu Maren după ce deschise ochii mari.

Bătură amîndouă din palme. Şi, cît ai clipi, începu o foială, o legănare, un zbor învălmăşit; norii grămădiţi la toate ieşirile lunecau şi se strecurau pe rînd afară. Peste puţin, Maren văzu din nou fîntîna din faţa ei, pămîntul verde, florile de iris galbene şi vineţii. Cînd se goliră de aburi şi deschizăturile ferestrelor, atunci fata zări hăt departe, deasupra grădinii, cum se bulucesc norii în văzduh, acope-

rind bolta cerului. Soarele se ascunse numaidecît. După cîteva clipe, se auzi de afară ca un fior mişcînd frunzele copacilor şi arbuştilor, apoi un freamăt puternic, neîntrerupt.

Maren şedea acum ţinîndu-şi mîinile întinse.

— Doamnă Trude, plouă! spuse ea încet.

Aceasta nu făcu decît să dea uşurel din cap. Şedea visînd parcă sub pletele ei bălaie.

Deodată însă răzbătu pînă la ele un clocot şi un plesnet zgomotos, iar cînd Maren se uită afară, văzu cum din albia rîului ce împrejmuia castelul şi prin care dînsa trecuse de curînd, se înălţau valuri-valuri de nori albi, uriaşi, către cer. În aceeaşi clipă, frumoasa Trude o îmbrăţişă şi se lipi tremurînd de ea.

— Acum îl sting pe Cel-de-foc, şopti dînsa. Auzi cum se împotriveşte! Dar nu-i mai ajută la nimic.

Statură astfel cîtva timp, îmbrăţişate, pînă ce afară liniştea se aşternu peste tot şi nu se mai auzi decît susurul ploii. Atunci se ridicară şi Trude lăsă să cadă capacul pe gura fîntînii, încuind-o din nou. Maren îi sărută mîna albă şi rosti:

— Îţi mulţumesc, scumpă doamnă Trude, în numele meu şi al tuturor oamenilor din sat! Şi acum, adăugă ea cu oarecare sfială, acum aş dori s-o iau îndărăt spre casă.

— Gata, vrei să şi pleci? întrebă Trude.

— Ştii doar că mă aşteaptă drăguţul. Trebuie să-l fi murat ploaia de tot.

— Oare nici mai tîrziu n-o să-l laşi să te aştepte vreodată? vorbi Trude cu degetul ridicat.

— Fireşte că nu, doamnă Trude!

— Atunci du-te, copila mea, şi cînd vei fi acasă, povesteşte oamenilor despre mine, ca să nu mă mai uite! Vino, te conduc!

Afară, sub ploaia binefăcătoare, pămîntul înverzise pretutindeni, tufele şi copacii se încărcaseră de frunziş fraged. La rîu, cele două prietene văzură albia umplută

iarăşi cu apă, ca şi cînd le-ar fi aşteptat, luntrea – reparată de un meşter neştiut – se legăna lîngă malul cu iarbă deasă. Coborîră şi lunecară lin pînă la malul celălalt, în timp ce ploaia juca şi cînta, picurînd, pe faţa rîului. Cînd puseră piciorul pe mal, privighetorile dădură glas mare dinspre desişul întunecos.

— Oh, făcu Trude din adîncul inimii, e încă vremea privighetorilor! Înseamnă că nu-i prea tîrziu.

Merseră apoi de-a lungul malului, care ducea la cascadă. Aceasta se prăvălea din nou, mugind, peste stînci şi îşi vărsa şuvoaiele în vadul de sub teii cei umbroşi. Trecînd pe-aici, femeile fură nevoite să ocolească, mergînd printre copaci. Cînd ieşiră din nou la larg, Maren zări pasărea cea uriaşă rotindu-se în cercuri mari deasupra unui lac, a cărui albie întinsă ajungea pînă la picioarele lor. Cotiră în jos şi ţinură lungul malului, sorbind întruna miresmele cele mai dulci şi ascultînd murmurul apei ce vălurea pînă peste prundişul strălucitor de pe margine. Risipă de flori era pretutindeni, viorele şi crini de mai şi altele al căror timp trecuse de mult, dar care nu se putuseră împlini din pricina secetei grozave.

— Vezi, nici astea nu vor să rămînă în urmă, zise Trude. De-acum înfloresc toate de-a valma.

La răstimpuri, îşi scutura părul bălai şi picurii zburau în jurul ei ca scînteile, sau se prindea de amîndouă mîinile, încît apa se scurgea de pe braţele-i albe şi pline ca într-o scoică. Apoi desfăcea repede mîinile şi, unde se nimerea ca stropii să atingă pămîntul, acolo închipuia miresme noi şi flori nemaivăzute ţîşneau în văzduh, potopite de lumină şi culoare.

După ce înconjurară lacul, Maren mai privi o dată faţa lui întinsă, care, sub cernerea ploii, părea fără de sfîrşit; aproape că se înfioră la gîndul că, nu mai departe decît în acea dimineaţă, umblase pe fundul lacului de parcă ar fi fost drum uscat. Curînd trebuiau să se apropie de locul unde Maren îl lăsase pe Andrees. Şi într-adevăr! Sprijinit pe un braţ, flăcăul stătea culcat sub arborii cei falnici.

Părea că doarme. Dar cînd Maren se uită cu coada ochiului la frumoasa Trude, care păşea alături cu buzele-i roşii, mîndră şi zîmbind minunat, i se păru deodată că ea, Maren, ar fi atît de urîtă şi bleagă în veşmintele-i ţărăneşti, încît chibzui: „Asta nu-i bine. Andrees nu trebuie s-o vadă şi pe ea“ Cu glas tare spuse însă:

— Mulţumesc pentru însoţire, doamnă Trude! De-acum, mă descurc eu singură.

— Dar ar trebui să-l văd şi pe drăguţul tău!

— Nu te mai osteni, doamnă Trude, răspunse Maren, e un fecior ca şi ceilalţi, tocmai bun pentru o fată de la ţară.

Trude o privi cu pătrundere, după care, spuse, ridicînd un deget ameninţător:

— Eşti frumoasă, prostuţo! Dar mă-ntreb dacă eşti chiar cea mai frumoasă din satul tău!

Fata se înroşi pînă-n albul ochilor. Trude însă era din nou cu zîmbetul pe buze.

— Atunci, ţine minte! rosti ea. Cum apele au prins iarăşi vigoare, aţi putea să apucaţi pe un drum mai scurt. Jos, lîngă salcia cea bătrînă, pe stînga, e o luntre. Coborîţi în ea fără grijă, căci o să vă aducă repede şi nevătămaţi acasă… Şi cu asta, rămîi sănătoasă, copila mea!

O strînse cu braţul pe după grumaz şi o sărută.

Apoi se întoarse şi porni, mîngîiată de ploaie, prin iarba umedă. Totodată, prinse a cînta. Viersul ei suna întruna, moale şi tărăgănat, pînă ce frumoasa femeie se pierdu printre copaci. Atunci Maren nu mai ştiu dacă ceea ce aude e cîntecul ei depărtat sau numai şoapta înceată a ploii.

O clipă doar fata stătu pe loc, nemişcată. Apoi, ca împinsă de un dor neaşteptat, desfăcu braţele şi strigă:

— Cu bine, frumoasă, dragă Trude, cu bine!

Dar nici un răspuns nu veni, drept care Maren înţelese limpede că nu se auzea decît susurul ploii. Pe urmă, apropiindu-se cu paşi înceţi de grădină, îl văzu pe Andrees stînd în vîrful picioarelor, sub copaci.

— După cine te uiţi aşa? întrebă fata cînd ajunse în dreptul lui.

— Mii de draci, Maren! răspunse flăcăul. Cine să fi fost femeia aceea drăguţă?

Maren însă îl apucă de braţ şi, dintr-un ghiont, îl sili să-şi întoarcă faţa.

— Nu te mai zgîi, spuse ea. Asta nu-i de nasul tău! E Stăpîna ploilor!

— Tu, Maren, făcu Andrees rîzînd, ai trezit-o cu adevărat, asta s-a simţit pînă aici, fiindcă n-am mai văzut ploaie aşa de umedă, ca să zic aşa, nici n-am pomenit să înverzească totul sub ochii mei. Dar acum, haide! Mergem acasă, iar tatăl tău să-şi ţină cuvîntul dat!

Jos, lîngă salcie, găsiră luntrea şi coborîră în ea. Toată valea zăcea sub apă. În văzduh, ca şi pe valurile line, zburda o mulţime de păsăret. Pescăruşii subţiri de baltă săgetau în sus, ţipînd şi lăsîndu-se apoi din înalt, ca să-şi moaie în apă vîrfurile aripilor; nagîţul argintiu înota semeţ pe lîngă luntre; pe insuliţele verzi, presărate ici-colo deasupra apei, cocoşei bătăioşi, cu gulere de aur, se întreceau în jocuri voiniceşti.

Astfel, Maren şi Andrees lunecau repede în luntrea lor. Ploaia mai cădea, măruntă, fără răgaz,. Curînd, însă, apele se îngustară treptat. Pînă la urmă se strînseră cît un pîrîu obişnuit.

Andrees cerceta încă de mult zarea, ţinîndu-şi mîna streaşină la ochi. Deodată, izbucni:

— Ia vezi, Maren, nu cumva ăla e lanul meu de secară?

— Sigur, Andrees! Şi ce verde, ce frumos s-a făcut! N-ai băgat de seamă că plutim de-o vreme pe pîrîul nostru din sat?

— Chiar aşa, Maren! Dar ce se întîmplă dincolo? Văd că totul e sub apă.

— Doamne-Dumnezeule! se îngrijoră fata. Păi acolo e pămîntul din luncă al tatălui meu! Uită-te, Andrees, fînul cel minunat, îl poartă apa!

Andrees o prinse de mînă şi vorbi:

— Lasă, Maren, n-o fi paguba chiar atît de mare. Şi-apoi, pămînturile mele o să ne dea în schimb rod bogat.

Luntrea se opri lîngă teiul satului. Cei doi tineri urcară pe mal şi în curînd lumea îi văzu coborînd uliţa, mînă-n mînă. Oamenii îi salutau cu drag din toate părţile, căci mătuşa Stine trebuie să fi trăncănit niţeluş în lipsa lor.

— Plouă! strigau copiii, trecînd uliţa în goană printre stropi.

— Plouă! rosti moş Schulze, scoţîndu-şi capul pe fereastră şi strîngîndu-le bucuros mîinile celor doi tineri.

— Da, da, plouă! vorbi şi Wiesenbauer, care îşi fuma ca de obicei luleaua din spumă de mare, stînd în poarta casei lui arătoase. Iar tu, Maren, m-ai minţit zdravăn azi-dimineaţă. Dar haideţi în casă, voi ăştia! Cum spunea vărul Schulze, cică Andrees ar fi băiat bun, mai şi scoate recoltă bună anul asta şi, dacă o să plouă trei ani la rînd, apoi nu strică, la urma urmei, să se unească pămînturile de sus cu cele de jos. Aşa că mergeţi la mătuşa Stine, să lămurim de îndată lucrurile!

Trecură cîteva săptămîni. Ploaia încetase de mult şi ultimele care stivuite cu rod, împodobite cu panglici şi cununi, îşi lepădaseră poverile în hambare. Atunci, în lumina prielnică a soarelui, un mare alai de nuntă se îndreptă spre biserică. Cei doi miri erau Maren şi Andrees; în spatele lor mergeau braţ la braţ mătuşa Stine şi Wiesenbauer. Cînd se apropiară de uşa bisericii, auzind de-acum cîntarea pe care bătrînul organist o mlădia în cinstea lor, iată că se ivi pe cerul albastru un nouraş alb şi cîţiva stropi de ploaie căzură uşurel în cununa miresei.

— Asta înseamnă noroc! spuseră oamenii îngrămădiţi în curtea bisericii.

— Asta a fost Trude, Stăpîna ploilor! şoptiră mireasa şi mirele, strîngîndu-se de mîini.

Apoi alaiul păşi în biserică. Soarele luci din nou. Orga însă tăcu şi preotul îşi văzu de datoria lui.

MARIE VON EBNER-ESCHENBACH

ZBÎRLINŢIŞOR

A FOST ODATĂ un prinţişor
Ce se chema Zbîrlinţişor,
Şi nu era rău altminteri,
Avea numai două deprinderi,
Două metehne, ca prinţ şi fiu:
Întîi, că era scandalagiu,
Şi a doua, că se credea cineva,
Ca dinsul mai va!
Pe dinafară plin,
Pe dinlăuntru puţin —
Încît şi părinţii, în dese rînduri,
Cădeau pe gînduri.
Cînd îi spunea mama-regină,
Scoasă din răbdări:
„Nu mai fi prost!“ (Din pricină
Că-i punea mereu întrebări
„De ce şi ce şi cum?”
Întrebări duium.
Pe loc se zbîrlea în trufie
Şi ochii-şi rotea de mînie.
La masă şedea lat
Ca un primar crăcănat,

Şi-nfuleca pe alese
Fără să-i pese;
Lua ce-i mai bun pe tăviţe,
Alţii primeau rămăşiţe,
Iar domnii şi doamnele, cînd
Îi urmau la rînd,
Se gudurau ditamai
Cu dulce grai
Şi îngînau: „Vai,
Ne onorează oalele
Şi farfuriile, goalele,
Numai de-ar fi sătul,
De-ar fi mîncat destul
Dragul nostru prinţişor
Zbîrlinţişor!“
Si la vorbă şi la taifas
Ţinea întîiul glas,
Vorbea cu cîinele ca şi cîinii.
„Tăcerea-i de aur”, gîndeau bătrînii,
Şi dădeau tăcuţi din umăr…
Într-o zi, tuspatru la număr,
Ieşiră din palat la plimbare
(Cobora tocmai soarele-n zare),
Ieşiră cu bună-nţelegere
Maiestăţile lor regina şi regele
Şi prinţişorul cel tehui
Împreună cu cîinele lui.
Pe cîine îl striga Milc,
Avea picioare de cocostîrc,
Bătea la fugă toate grivele
Şi chiar locomotivele.
Aşa că porni-ncurmeziş, de iscoadă,
Peste cîmpii şi livadă
Cu prinţişorul în coadă.
Şi în curînd, uşurel, uşure,
Se treziră adînc în pădure.
Prinţişorul gîndea,

Inima-i rîdea:
„Departe-s părinţii. Ce bine!
Asta-mi convine!
O să mă caute printre lăstari,
Printre fagii cei mari,
Prin mestecăniş,
Prin desiş —
Iar eu, pitit ca sub scufă,
După o tufă!
Tata va sta posomorît,
Mama va plînge numaidecît
Şi toţi slujitorii, slabii şi graşii.
Ce-o să le sfîrîie paşii!"

Şi clipele curg şi curg,
Şi el şade pitit în amurg,
Şi întruna cată şi cată
După cîine, roată,
Că i-ar trece frica prin os
Fără soţul lui credincios,
Care nu pleacă, doar cască,
Şi din grija lui cîinească
Se-ntinde şi plînge-n ţărînă,
Şi îl linge pe mînă,
Şi-l îndeamnă, copăcel,
Să se-ntoarne cu el.
Face, muiat, prinţul:
„Nici că-mi prieşte-aici!
Şi străjerii ăia şi stolnicii
Ce-or fi avînd, nevolnicii,
Pe ziua de azi?
Dorm de necaz?
N-or să mai dea de noi
Pînă-n ziua de-apoi.
Gata cu jocul, m-am săturat,
O iau spre palat,
Ba mai bine fug ca vîntul!"

Şi fuge de rupe pămîntul,
Aleargă fără popas şi-l apasă
Dorul de-acasă;
Şi de spaimă, în codrul ca fumul,
Încurcă drumul!
Şi cum fuge mereu,
Dă din greu în mai greu.
Iar în cele din urmă
Vine foamea şi scurmă,
De un ceas, cu vaiere,
Le umblă prin baiere,
Parcă-i roade în dinţi
Pe cîine şi prinţ.
Nu mai fug, se tîrăsc în parte,
Osteniţi de moarte…
Cînd iată, zăresc o şuvită
Printre crengi: luminiţă!
Şi prin beznă, blînd,
Ferestruici scăpărînd,
Şi sus, un hornuţ
Mititel, micuţ,
Care fumegă, fumegă…
Prinţişorul adulmecă
Şi îndată pricepe: aici miroase
A bucate gustoase!
Şi inima-i bate, tic-tac,
Fiindcă – scuzaţi – ca un godac,
Dumnealui o purta în stomac.
Deci, prin desiş se strecoară de-a huştiul
Şi se saltă puştiul,
Soarbe mireasma şi hoţeste
În cuhnia casei priveşte:
Ai, ce frumos! De nedescris!
Mai frumos ca-n vis!
Gospodinele cele mai harnice
S-ar mira de-aşa farmece!
Bolţile se-ngeamănă

Ca în castel, şi seamănă!
Şi în cuptor văpăile
Cu vîlvătăile,
Şi late, rotunde, zvelte,
Ce de-a mai unelte în toate formele,
După toate normele,
Agăţate-n pereţi,
Numai scule de preţ,
Cîte vreţi,
Şi de tot soiul —
De aur li-e boiul,
Tiparele-s de argint,
Piuliţa de mărgărint,
Şi în frigare, repede,
Se învîrte, ca fetele
Cînd joacă pe tăpşan —
O găinuşă de fazan,
În apa ce clocotă, racii
Coboară cu spatele,
Se roşesc de plăcere ca macii,
Culcaţi de-a-ndaratele.
Un tortuleţ îşi pune în grabă
Din zahăr ars, podoabă.
O potîrniche, cu o lingură
Se găteşte singură.
Trei somni pe-alţii trei îi aşază
De-i murează...

Prinţişorul rîde şi spune:
„Mare minune!
O zînă darnică, negreşit,
Pentru mine le-a pregătit
Şi pentru tine, codatule,
Ca să te sature
Cu mîncăruri din cele fine –
Aşadar, se cuvine
Să-i facem pe plac”

Dar Mîlc îl apucă de-un crac
Şi latră: „Stai, nu intra,
Bănuiesc altceva,
Îmi miroase cumva
Că ar fi o capcană
Aici, vicleană!"
El geme, scînceşte, coada şi-o strînge,
Şi fuge-n ocol şi plînge,
Şi ferestruica rău îl sperie,
De parc-ar zări strigoi, puzderie.
Prinţişorul, însă, tare viteaz,
Îi strigă-n obraz:
„Fricosule,
Flendurosule,
Voia ta, mă rog,
Minte scurtă —
Eu intru pe loc
Să-mi caut de burtă!"
Şi nu mai stă, şi nu-l crede,
La cuptor se repede.
Nu cunoaşte o iotă,
La gătit e ciubotă,
N-are habar,
Dar se vrea bucătar,
Şi, fără să pregete,
Murdarele-i degete
Şi le vîră prin cratiţe,
Caracatiţe.
Scoate pentru cină
Ficatul din găină
(Căci de mult, cu nesaţ,
Trage la ficaţi).
Şi gîndeşte: „Asta friptură!”
Şi dă să ducă la gură,
Cînd deodată pîrîie în vatră, şi hîrîie,
Şi sîsîie locul,
Şi se stinge focul,

Iar în cuptor, în cenuşă,
Mi-ţi şade-o mătuşă
Bătrînă, băbiţă,
Cu albă scufiţă
Şi cu şorţ albior —
Ea se-ncruntă de zor:
„Ce vrei, mîrlane?
Şterge-o, guzgane,
Că te ard cu băţul!"
Dar prinţul, dat cu învăţul
Mîndriei din el, subţire,
Nu rabdă jignire,
Şi îi sare ţandura,
Şi vorbeşte brambura,
Suduie, ţipă, turuie,
Iar bătrînă se-nfurie
Şi din vatră, hop,
Pe pămînt, ca un dop.
Şi zice aspru: „N-am cunoştinţă
Cîte le-nveţi spre ştiinţă,
Dar, din mult-puţinul, se cheamă
Că-ţi lipseşte ce-i mai de seamă,
Şi asta-i, bagă la cap, băieţaş,
Băieţel drăgălaş,
E să-ţi pui frîul, să te sfieşti,
Şi bătrîneţea să o cinsteşti."
Face a batjocură prinţişorul,
Zbîrlinţişorul:
„Cum, va să zică? Cică
Pe ea s-o cinstesc? Nici de frică!
Cine-mi pică
Hodoronc, din vatra cu scrum,
Nu e vrednic de cinste! Oricum,
E o persoană de rînd, şi îi dau un sfat:
Să-şi schimbe tonul apăsat,
Căci eu sînt prinţ, fiu de rege,
Sînt prinţ, în lege se-nţelege,

Ajunge să-mi vezi urechile lungi!"
Atunci,
Bucătăreasa bătrînă,
(Desigur o zînă)
Strigă: „Ori una, ori alta,
Prinţ ori calic,
Copil eşti, copile,
Şi alta nimic —
Eşti zilnică trudă
Pentru om şi animale,
Ce lucrează şi asudă
Slujind dumitale
În casă, prin curte, oriunde —
Dar tu? Ia răspunde,
Ştrengarule, cînd
Să-i slujeşti ai de gînd?
Ei ţi se-nchină, tu cui te închini?
Ei te alină, pe cine alini?
Ceea ce eşti şi ceea ce ai,
S-o-nveţi de la mine încai,
E lucrul iubirii ce te-a crescut –
Şi dacă-o ucid, rămîi fără scut,
Ca şi pierdut,
Singur în larga privelişte,
Rămîi de izbelişte."
Şi face bătrînă un semn
Cu băţul de lemn
Şi zice: „Făcut! Afla-vei, dară,
Că şi iubirea poate să moară!
Voi începe întîi cu părinţii, să ştii,
Pe urmă vin rudele grijulii,
Fraţi şi mătuşi şi domniţe,
Dascăli şi dăscăliţe,
Voi stîrpi în toţi gîndul
Cel presupus, ucigîndu-l,
Şi frumoasă floarea
Ce se cheamă răbdarea.

Voi stîrpi, voi stîrpi şi-n argaţi
Credinţa ce-ţi poartă, plecaţi…
Şi-acum haide, puişor semeţ,
Jos de pe tronuleţ,
Unde toţi te urcară! Te du!
E vremea să pici şi tu!"
Şi mai face bătrînă un semn
Cu băţul de lemn,
Se clatină lumea, tunete-o frîng,
Şi piere casa-n adînc…

Dar prinţişorul?… Slava Domnului,
Zace în iarba somnului,
Şi deasupra nasului, iacătă,
O steluţă scapătă!
Noapte să fie? Oare-a visat
Sub geana pădurii, înfricoşat?
S-a rătăcit în vis, aiurea,
Şi-a tot bătut pădurea?
Da, da, şi poteca-l aşteaptă,
Duce spre casă, dreaptă!
Hai, în picioare! Ce-or fi tînjind
Ai săi la palat, ce-or fi jelind
Şi n-or fi ştiind
Ce să mai facă de dor
Fără prinţişorul lor
Zbîrlinţişor!
El fuge ca o zvîrlugă
Şi cîinele-şi strigă din fugă,
Dar javra parcă-i hîrcă,
S-o duci în cîrcă…
„Mîlc, vino-ncoa, mişcă!”
Ce are cîinele? Zici că
E altul, de groază! Nu-i glumă:
Parcă-i ciumă,
Hienă murdară,
Rînjindu-şi colţii de fiară;

Se holbă la prinţ cu scîrbă şi ură
Peste măsură,
De parcă-ar vrea să-l rupă-n bot,
Să-l sfîşie tot.
Rău tovarăş! Fălcile slute!
De-ar ajunge mai iute,
Că-aşa drumeţie cu momîia
Nu-i de dorit nimănuia.
Cîinele său, credinciosul, cumintele,
Îi arată dintele!….

În sfîrşit, bolnav de spaimă şi foame,
Mulţumescu-ţi, Doamne,
Ajunge la poarta cu lacăt şi herb,
S-a topit şi momîia prin ierbi…
Poarta-l întîmpină, mare,
În sclipăt de felinare,
Şi răcneşte prinţul erou,
Stîrnind prelung ecou:
„Portare, ridică-te!
Nu auzi strigăte?
Trîndavule, sus,
Deschide, ţi-am spus!
Nu mai sta, că-i de rău:
Sînt prinţul tău!"
„Din cei mulţi eşti vreunul
Al meu nu-i nici unul!”
„Ba da! — face prinţul, mai hotărît,
Mai cu lacrimi în gît —
Nu-mi spuneai tu din prag
Prinţişorul meu drag?
Şi din mînă-mi fluturai
Şi ce bun erai,
Cu mine, blajinule,
Portare, bătrînule!
Umblînd prin pădure, am zăbovit,
Nu mă ţine aici părăsit,

Şi de foame, lihnit!"
Răspunde moşul cu cheia:
„Nu sufăr tînga, de-aceea
Poftim, băieţaş, îţi dau voie!”
Poarta se crapă anevoie
Şi prin dunga strîmtă, lungă,
Se strecoară prinţul pe dungă.
Mititel, vlăguit, sfios,
Îşi scoate şapca frumos,
Mulţumind peste poate
Pentru bunătate.
Murmură moşul în barbă:„Ehei,
Nu-i prea stătea-n obicei!”
Obicei, neobicei, destul că
Bucuria-n obraji i se culcă
Şi arde pe faţa băiatului,
La vederea palatului.
Acasă! Acasă! Ce mîngîiere!
Sufletul parcă-i fagur de miere
Şi strigă prinţul: „Salut, grăiesc,
Ţie, cămin părintesc,
Vouă, tată şi mamă, şi neamuri
Si cunoscuţi din alte ramuri,
Şi, în tot cazul, salut şi mulţimea,
Servitorimea!"
Îi vede-nşiraţi pe scări
Pînă sus, la intrări,
Şi cameristei îi zice-n răsfăţ:
„O fi supeu la curte, ospăţ?”
Dar femeia ţipă deodată,
Slugile stau cu gura căscată,
Apoi, ca un vaiet, ca un murmur,
Se aude jur împrejur:
„Vai nouă, văzurăm şi asta
S-a întors acasă năpasta!”

Ei, asta-i prea mult! N-ar permite

Nici în glumă pasămite
Asemenea batjocuri un prinţişor!
De aceea răcneşte Zbîrlinţişor:
„Lepădături! Vorbesc eu cu tata.
Vă luaţi voi răsplata!
Repede, Johann, la muncă!
Să mă cureţi lună! Poruncă!
Doar se-nţelege cum că
N-o să apar ca un birjar
În faţa reginei, murdar.
S-aducă perii fetele,
Clara să-mi perie pletele,
Croitorul hăinuţele,
Cizmarul pingeluţele,
Şi tu, lacheu, n-o face pe domnul,
Lasă tihna şi somnul,
Văcsuieşte-mi ghetele, Max!"
Dar oamenii rîd ca din butoi:
„Dă-le singur, cu vax,
Că de nu, te dăm noi!"

Păleşte prinţul, îngălbeneşte,
De ciudă, fireşte,
Şi în neştire, sări şi sări
În sus pe scări,
Şi de-acolo în sala primirii
Unde stau la ospăţ musafirii.
Regele tocmai înalţă pocal
Către un oaspete regal
Şi le urează celor poftiţi
Mulţi ani fericiţi.
Iar regina (se miră prinţul, mut)
E voioasă cum nu s-a văzut,
Îi şade alături un rege străin
Care o-ntreabă zîmbind senin:
„Parcă era şi un prinţişor…
Nu cumva maiestăţile lor

Vor fi avut un fecior?"
„Da, da, mi se pare şi mie,
S-a dus pe pustie!" —
Răspunde mama, şi mai rîde încă,
Şi bea şi mănîncă.
Oftează prinţul: „Văd şi mă tem,
Ăsta-i al babei blestem,
De-l uită şi mama pe fiu!
Mai bine mă rupea de viu
Mîlc, să mă piarză —
Ori să fi rămas la barză!"
El plînge şi cade-n genunchi,
Iar regele, îndoit din trunchi,
Întreabă: „Ce-i comedia asta în casă?
Nu mai e loc la masă!
Dacă vrea copilul frupt,
Niscai peşte sau fripturi,
Atunci să se vîre dedesubt,
Că de la multele guri
Rămîn sub masă fărîmituri!"

Prinţul păleşte, se moaie,
Lacrimi îi curg şiroaie
De parc-ar fi vinovat
De cel mai mare păcat,
Şi se vîră sub masă, întins
La picioarele mamei dinadins,
Care îl vede, şi ochii îi lunecă,
Şi nu se-ntunecă,
De ai spune că
Nu-i pasă de ce se petrece,
Glumeşte cu sînge rece,
Unge o trufă cu unt
Şi o dă regelui cel cărunt.
Prinţişorul nici că mai vrea
Să mănînce, să bea.
I-a pierit pofta, lacrime grele

Îi cad pe obraz, mărgele,
Şi îi udă buzele,
Mofluzele,
Pînă-n gîtlej se preling,
Foamea şi setea o sting,
Iar inima, grea de-a dreptul,
I-apasă ca piatra pieptul.
Nu cutează prinţul să mişte,
Şi de jale şi de restrişte,
Ostenit şi frînt,
Aţipeşte curînd.

A doua zi, în zori,
Altă pricopseală:
Vin măturători
Şi mătură-n sală
Şi spun: „Poftim,
Aferim,
Cum doarme prinţul, nene,
Pînă-n ziuă, de lene,
Iar noi musai să trudim,
De cu noapte ne spetim
Cu aste mături
Să dăm gunoiul în lături –
Chiar şi regele umblă
Mîhnit ca o umbră,
Doborît de milă
Că-i boleşte Zorilă,
Copoiul fără de care
Dînsul nu poate la vînătoare"…

Prinţişorul ascultă de jos
Şi sare mînios:
„Nu poate fără un cîine bleg?
Dar eu ce sînt? Nimic?
Ei, da, înţeleg, înţeleg,
Sînt de prisos, vreau să zic,

Nu simte adică nime
Nevoie de mine!
Dar asta se schimbă, nu ţine!
Vă spun răspicat, vă jur,
Pe toată suflarea din jur
Şi, după datina regească,
Pe barba ce o să-mi crească!"
El în genunchi, supus,
Se roagă Celui de Sus,
Apoi se scoală şi mînă
Iute, la fîntînă,
Şi scoate singur apă,
Se spală, se freacă,
Şi singur se-mbracă,
De ruşine obrazul îi crapă,
Căci pînă azi, ca un sugar,
Puiul mamii, pui,
Nici nu mişca măcar
Fără dădaca lui.
Acuma însă-i sfîrşitul,
S-a dus cu dădăcitul:
„Decît să te sprijini pe toţi
Mai bine-i ajuţi cît poţi!”…
Şi cum rosti în gînd
Acest legămînt,
Nici o povară nu-i păru prea cruntă,
Nici o muncă prea măruntă…
Părăsi palatul, mîndru şi demn,
Locui într-o şură de lemn.
Purta straie ponosite,
Din bucăţi înnădite,
Şi în spinare un coş de nuiele,
Plin cu toate cele:
Căra iarna cărbuni
Pentru oamenii cei buni,
Să-şi încălzească odăile —
Vara, săpa în copăile

Hrubelor, dis-dimineaţă,
Şi căra gheaţă.
Uneori, ducea prînzul
Celor mai sărmani ca dînsul —
Cîte o îmbucătură
Ruptă de la gură,
Şi ce mai putea să-mpartă
Din sărăcia-i deşartă.
Şi astfel, schimbat, peticit,
De nimeni bănuit,
Argăţea pe spetitele.
Răbda uneori ca vitele
Fie pe arşiţă, fie pe ger
Ba, cîte unul, mai boier,
Îl trăgea de urechi, dar nici unele
Nu-i umbreau curajul şi numele.
Şi oricît de lungă-i fu pătimirea,
Nu-şi pierdu firea.
După truda-i grea
La dascăli mergea,
Se ruga şi cerea
Să-l înveţe cîteşi multe.
Întîi, n-au vrut să-l asculte:
„Lecţii doreşti? Ce chin
Să le-ndeşi, pînă-ncap
Puţin cîte puţin
Copiilor, în cap!"
Dar el stărui cu atît a tărie
Încît îi răspunseră: „Fie!”
Şi apoi învăţă cît doi, cît nouă,
Cît nouăzeci şi nouă.
„Mai bine mor, îşi zicea hotărît,
Mai bine mor decît
Să nu le fiu drag şi comoară
Părinţilor, iară!”

Şi într-o zi, soarele roşu

Sui pe creste,
Şi în ogradă cocoşul
Dădu de veste:
„Scularea! Scularea!”
Prinţul se trezeşte
Şi-l apucă mirarea —
Ce de-a raze inundă
Odăiţa-i scundă,
Ce potop de lumină,
Şi din preajmă, lină
Răsuflare parcă
Genele-i încearcă…
Venea ca o icoană
Fără de prihană
Zîna, plutind,
Şi dulce grăind:
„Vremea-ncercării, timpul rău
Le-a biruit curajul tău;
Dragostea moartă a-nviat
Cu nouă putere şi credinţă –
Urmează-mă, dar, eşti dezlegat!“
Prinţul sări şi în umilinţă
Se închină la chipul ei,
Apoi rosti cu temei:
„Pricep şi văd, stăpînă,
Eşti cea mai mare zînă,
Şi îmi redai cel mai scump avut
Din cîte avui în trecut:
Dragostea celor de-acasă
(De altele nici nu-mi pasă) ".
Iar zîna vorbi: „Nu am dat greş,
Va să zică, sîntem înţeleşi.
Pune-ţi mantaua peticită,
Ia-ţi coşul de răchită,
Pleacă-ţi capul şi nu-ţi muta
Ochii de la trena mea,
Căci asemenea faptă niciodată

Nu ţi-ar fi iertată."

Astfel, porniră amîndoi
Spre palatul regal
Însoţiţi de-al zînei convoi,
Ca un sălbatic val.
Erau călăreţi—logofeţi
Pe păuni semeţi
Cu gheare de aur —
Şoimi şi balauri
Ce suflau din gîtlejuri
Trandafiri în vîrtejuri,
Şi fluturi ca soarele,
Ce umpleau hotarele
Cu parfum de brînduşe
Din aripi jucăuşe…
La picioare-i săreau
Prinţişorului sau
Îl trăgeau, să cadă,
Spiriduşi grămadă,
Se-agăţau de haina cu petice,
Dădeau să-l împiedice
Năvăleau în coş şi cu sete
Îl trăgeau de plete…
Dar prinţul răbda tăcut, cuminte,
Nu se uita decît înainte…
Şi la palat slujitorii de faţă
Stau înşiraţi ca pe aţă,
Şi zîna trece prin dreptul lor,
Şi după zînă, Zbîrlinţişor,
Care se-ntreabă: „Cu ce ochi şi cum
M-or fi privind acum?”
Şi îşi simte tulbure sinea.
Mai mare ruşinea —
Ghetele îi sînt crăpate,
Mîinile zgîriate
Şi atîta de murdare

Că le-ascunde-n buzunare
Şi se roagă: „De nu m-ar ghici
Cînd trec pe-aci,
Şi mai ales mama
Să nu-şi dea seama,
Şi cei de-mi slăveau harul
Să mă creadă hornarul!"
Deodată, aude lătrat,
Mîlc, bătrînul fîrtat,
Parcă latră, sare şi vine
Tăindu-şi drum prin mulţime,
Parcă-l miroase: „Tu?
Eşti tu ori nu?"
Ce n-ar da prinţul ca baremi în pripă
Să se uite îndărăt o clipă!
Dar nu! Va sta cu ochii
Numai la umbra frumoasei rochii,
Cu ochii la trenă o s-aştepte,

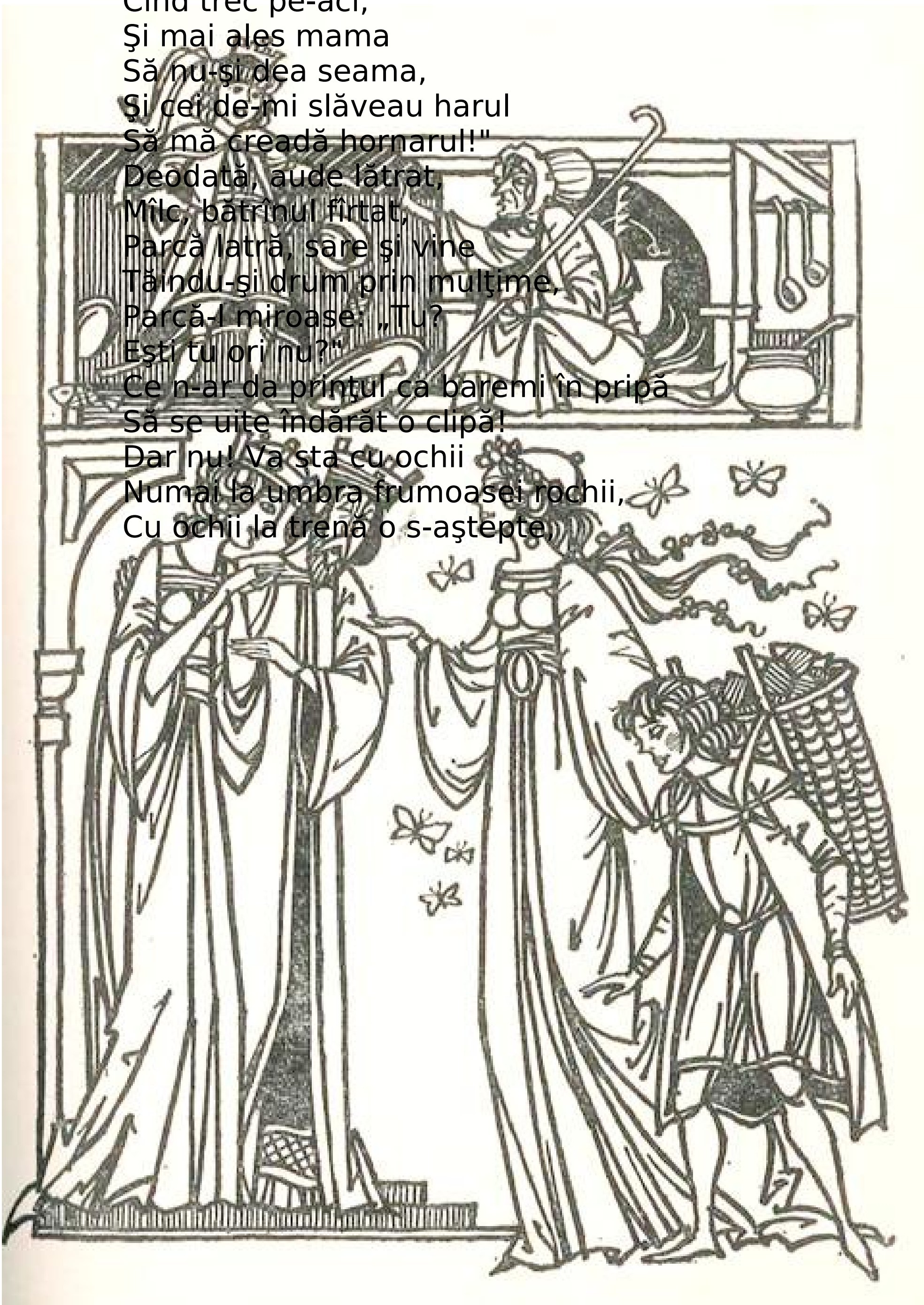

Care lunecă-n sus pe trepte,
Şi în sfîrşit (inima-i bate, ciocan,
Sîngele-i fierbe avan)
Vede cum zîna, ca o statuie,
În sala tronului suie.

Aici, deşi dimineaţă, curtenii,
Auzind foşnetul trenii,
Şi aflînd că e zîna într-adevăr,
Se adunară cu toţii în păr
Slobozind în aer
Gemete şi vaier,
Căci zi şi noapte, în ultimul timp,
Stau maiestăţile lor ca pe ghimpi,
Jeluind amarnic după fiu
De-a cărui soartă nu ştiu.
Iar sfetnicii şi dînşii,
Amărîţii şi plînşii,
Dau întruna cu spusa:
„Ne roade grija că nu s-a

Găsit, cu tot sîrgul căutării,
Un moştenitor acătării.
Umblat-am zile şi nopţi în şir,
Dar nu am zărit nicăiri
Pe unul vrednic a fi cocon
Şi urmaş la tron,
Ca să-l cinstim după lege
Drept fiu de rege...”

Maiestăţile lor, cu smerenie,
Primiră sfînta vedenie
Şi îndoiţi din şale
Îi grăiră cu jale:
„Tu, zînă, ştii orişice,
Şi cum şi de ce,
Şi lacrima ţării şi oful nost’
Le ştii pe de rost.
Prinţişorul, dragul,
Nu ne mai calcă pragul,
S-a pierdut!
La început
(Ne miră cum şi ce fel)
Nu prea tînjeam după el —
Acum însă jalea ne bîntuie,
Durerea ne mîntuie,
Ochii ne seacă de dor
După Zbîrlinţişor".

Măsurîndu-i de sus,
Dar şi cu blîndete,
Zîna le-a spus
Regeştilor feţe:
„Bieţii de voi, ziua bună,
Totul a mers strună!
Fiţi dar pe pace,
Şi priviţi încoace,
La ăst omuleţ

Ce cu mine-l purtai
Aşa cum îl vedeţi,
Cerşetor după strai —
Oare-l cunoaşteţi, v-aş întreba,
Da, ori ba?“

Ce-a fost apoi, a fost minune
Ce nu se uită cît e lume,
Şi toţi au păstrat-o-n ghiocul minţii.
„Zbîrlinţişor!“ strigară părinţii,
„Ah, prinţişorul!“ strigară ceilalţi,
Rude şi curteni înalţi…
El sta, sărmanul, cu faţa suptă,
Cu haina ruptă,
Dar, cătînd la chipu-i,
Nu puteai să-l închipui
Decît prunc al luminii, al soarelui,
Şi scria pe fruntea vlăstarului:
„Eu am venit să vă iubesc,
Să vă fiu sprijinul cel dintîi,
Şi cu gînd prietenesc
Şi cu fapta să mîngîi,
Să-i slujesc cu plăcere
Pe cei aflaţi în durere”
Ai, ce chiot, ca de mînzoci,
Porni dintr-o mie de voci!
Şi-n ce desfătare inima caldă
Părinţii şi-o scaldă!
Şi cîte lacrimi de bucurie,
De parcă raiul a fost să fie!
Mişcată şi ea, preabuna zînă
Duse băiatul pînă
La părinţi, de mînă.
Se trase-napoi un pas
Şi rosti cu mîndru glas:
„Povara coroanei o s-o poarte
Cîndva, în anii ce vin,

Fericind mulţimile foarte,
Va fi stăpîn deplin
Şi slăvit cum sînt puţini!
Scut şi nădejde celor mulţi,
Bogaţi ori desculţi,
În inima astei lumi betege
Va fi peste inimi rege!"

Şi întru acestea
S-ar isprăvi povestea.
Doar o vorbă-n scapăt
Ţin să adaug la capăt,
Şi anume că Mîlc, brav ipochimen,
Nu-şi mai vărsă necazul pe nimeni,
Şi cînd, lovit de ani şi de gută,
Se culcă, ţinîndu-şi răsufletul,
Zîna cea bună şi pricepută
Nu îngădui să-şi dea sufletul:
Zdravăn şi tînăr ca ziua de mîine îl făcu pe cîine.
Iar părinţii (ştiu că vă miră)
Nici nu îmbătrîniră măcar,
Trăiră tineri pînă muriră —
Şi acesta fu darul din dar,
Din dragostea prinţului – prinţişor,
Ce se chema Zbîrlinţişor.

Lector: ECATERINA ŞIŞMANIAN
Tehnoredactor: FLORICA WEIDLE
Dat la cules 6.VI.1975.
Bun de tipar 10. IX.1975.
Apărut 1975.
Comanda nr. 1061.
Tiraj 58 600 legate 1/1.
Coli de tipar 16.

Combinatul Poligrafic., Casa Scînteii“,
Bucureşti – Piaţa Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 348

Zece basme ale unor proeminenţi scriitori germani din secolul XIX: J. W. Goethe, Clemens Brentano, E. T. A. Hoffmann, Wilhelm Hauff, Theodor Storm, Eduard Mörike, Iulius Mosen şi alţii.

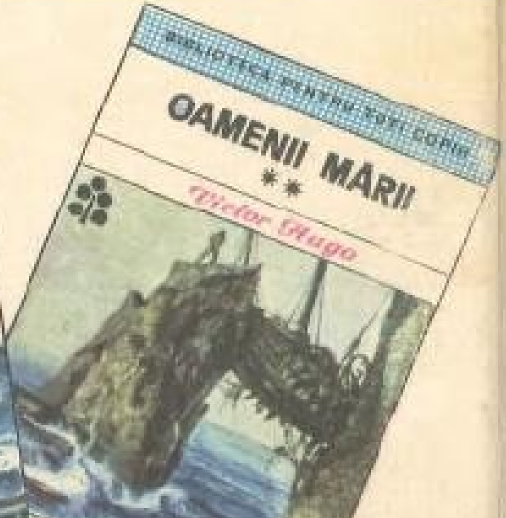

Lei 13

EDITURA ION CREANGĂ - BUCUREŞTI